

大般若波罗蜜多经

(六百卷：第六十一卷至第七十卷)

唐三藏法师玄奘奉 诏译

南無本師釋迦牟尼佛

说明

本简体注音版《大般若波罗蜜多经》电子书，根据《乾隆大藏经》大乘般若部，第 0001 部，唐三藏法师玄奘奉诏译《大般若波罗蜜多经》原藏影印本校正注音，句读及注音仅供参考。

本电子书是免费结缘品。特此说明。

仁慧草堂

二〇一九年五月

扫码关注仁慧草堂微信公众号

目 录

起诵仪	- 1 -
香赞	- 1 -
净口业真言	- 1 -
净三业真言	- 1 -
安土地真言	- 1 -
普供养真言	- 2 -
开经偈	- 2 -
大般若波罗蜜多经卷第六十一	- 3 -
初分赞大乘品第十六之六	- 3 -
初分随顺品第十七	- 5 -
初分无所得品第十八之一	- 11 -
大般若波罗蜜多经卷第六十二	- 31 -
初分无所得品第十八之二	- 31 -
大般若波罗蜜多经卷第六十三	- 55 -
初分无所得品第十八之三	- 55 -
大般若波罗蜜多经卷第六十四	- 80 -
初分无所得品第十八之四	- 80 -
大般若波罗蜜多经卷第六十五	- 105 -
初分无所得品第十八之五	- 105 -
大般若波罗蜜多经卷第六十六	- 132 -
初分无所得品第十八之六	- 132 -
大般若波罗蜜多经卷第六十七	- 157 -
初分无所得品第十八之七	- 157 -
大般若波罗蜜多经卷第六十八	- 186 -
初分无所得品第十八之八	- 186 -
大般若波罗蜜多经卷第六十九	- 219 -
初分无所得品第十八之九	- 219 -
大般若波罗蜜多经卷第七十	- 251 -
初分无所得品第十八之十	- 251 -
初分观行品第十九之一	- 262 -
补阙真言	- 280 -
回向偈	- 280 -

●起诵仪

xiāngzàn

香赞

(一遍)

lú xiāngzhà ruò fǎ jiè méngxūn zhū fó hǎi huì xī yáowén suí chù jié
炉香乍爇.法界蒙薰.诸佛海会悉遥闻.随处结

xiángyún chéng yì fāng yīn zhū fó xiànuǎnshēn
祥云.诚意方殷.诸佛现全身.

ná mó xiāngyún gài pú sà mó hē sà
南无香云盖菩萨摩诃萨 (合掌三称)

jìngkǒu yè zhēnyán

净口业真言

(三遍)

ōng xiū lì xiū lì mó hē xiū lì xiū xiū lì sà pó hē
唵.修唎修唎.摩诃修唎.修修唎.萨婆诃.

jìngsān yè zhēnyán

净三业真言

(三遍)

ōng suō wǎ pó wǎ shú tuó suō wǎ dá mó suō wǎ pó wǎ shú dù hàn
唵.娑嚩.婆嚩秫驮.娑嚩达摩娑嚩.婆嚩秫度憾

ān tǔ dì zhēnyán

安土地真言

(三遍)

ná mó sān mǎnduō mǔ tuó nán ōng dù lū dù lū dì wěi suō pó hē
南無三满哆.母驮喃.唵度噜度噜.地尾.娑婆诃

pǔ gòngyǎngzhēnyán
普 供 养 真 言

(三遍)

ōng yé yé nǎng sān pó wǎ wà zǐ là hú
唵. 誝 誝 曩 . 三 婆 嚩 . 鞞 日 啰 斛 .

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南 无 本 师 释 迦 牟 尼 佛 (合掌三称)

kāi jīng jì
开 经 偈

(一遍)

wú shàng shēn shēn wēi miào fǎ   bǎi qiān wàn jié nán zāo yù
无 上 甚 深 微 妙 法   百 千 万 劫 难 遭 遇
wǒ jīn jiàn wén dé shòu chí   yuàn jiě rú lái zhēn shí yì
我 今 见 闻 得 受 持   愿 解 如 来 真 实 义

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì liù shí yī
大般若波罗蜜多经卷第六十一

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn zàn dà shèng pǐn dì shí liù zhī liù
初分赞大乘品第十六之六

shàn xiàn qián jì yì shēng bù kě dé hòu jì yì shēng bù kě
“善现，前际异生不可得，后际异生不可

de zhōng jì yì shēng bù kě dé sān shì píngděngzhōng yì shēng yì
得，中际异生不可得，三世平等中异生亦

bù kě dé suǒ yǐ zhě hé shàn xiàn píngděngzhōngguò qù wèi lái xiàn
不可得。所以者何？善现，平等中过去未来现

zài yì shēng jiē bù kě dé hé yǐ gù píngděngzhōng píngděng xìng
在异生皆不可得。何以故？平等中平等性

shàng bù kě dé hé kuàng píngděngzhōng yǒu guò qù wèi lái xiàn zài yì
尚不可得，何况平等中有过去未来现在异

shēng kě dé yǐ wǒ yǒu qíng nǎi zhì zhī zhě jiàn zhě bù kě dé gù
生可得！以我、有情乃至知者、见者不可得故。

shàn xiàn qián jì shēng wén dú jué pú sà rú lái bù kě dé
善现，前际声闻、独觉、菩萨、如来不可得，

hòu jì shēng wén dú jué pú sà rú lái bù kě dé zhōng jì shēng
后际声闻、独觉、菩萨、如来不可得，中际声

wén dú jué pú sà rú lái bù kě dé sān shì píngděngzhōng shēng
闻、独觉、菩萨、如来不可得，三世平等中声

wén dú jué pú sà rú lái yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé shàn
闻、独觉、菩萨、如来亦不可得。所以者何？善

xiàn píngděngzhōngguò qù wèi lái xiàn zài shēng wén dú jué pú sà
现，平等中过去未来现在声闻、独觉、菩萨、

rú lái jiē bù kě dé hé yǐ gù píngděngzhōng píngděng xìng shàng bù
如来皆不可得。何以故？平等中平等性尚不

kě dé hé kuàng píngděngzhōng yǒu guò qù wèi lái xiàn zài shēng wén dú
可得，何况平等中有过去未来现在声闻、独

jué pú sà rú lái kě dé yǐ wǒ yǒu qíng nǎi zhì zhī zhě jiàn
觉、菩萨、如来可得！以我、有情乃至知者、见

zhě bù kě dé gù
者不可得故。

shànxiàn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“善现，诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多
shí zhù cǐ sān shì píngděngxiàngzhōng jīng qín xiū xué yī qiè zhì zhì
时，住此三世平等相中，精勤修学一切智智，
wú qǔ zhuó gù sù dé yuánmǎn shànxiàn shì míng pú sà mó hē sà sān
无取著故速得圆满。善现，是名菩萨摩诃萨三
shì píngděng dà shèngxiàng ruò pú sà mó hē sà ān zhù rú shì dà shèng
世平等大乘相。若菩萨摩诃萨安住如是大乘
xiàngzhōng chāoshèng yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng sù
相中，超胜一切世间天、人、阿素洛等，速
néngzhèng dé yī qiè zhì zhì lì lè yǒuqíng
能证得一切智智，利乐有情。”

ěr shí jù shòushànxiàn bó fó yán shì zūn shàn zāi shàn
尔时，具寿善现白佛言：“世尊！善哉！善
zāi rú lái yīng zhèngděngjué shànshuōzhèngshuō pú sà mó hē sà
哉！如来、应、正等觉善说正说菩萨摩诃萨
dà shèng shì zūn rú shì dà shèng zuì zūn zuì miào guò qù zhū pú sà
大乘。世尊！如是大乘最尊最妙，过去诸菩萨
mó hē sà yú cǐ zhōngxué yǐ dé yī qiè zhì zhì wèi lái zhū pú sà mó
摩诃萨于此中学，已得一切智智；未来诸菩萨摩
hē sà yú cǐ zhōngxué dāng dé yī qiè zhì zhì xiàn zài shí fāng wú liàng
诃萨于此中学，当得一切智智；现在十方无量
wú shù wú biān shì jiè yī qiè pú sà mó hē sà yú cǐ zhōngxué jīn dé
无数无边世界一切菩萨摩诃萨于此中学，今得
yī qiè zhì zhì shì gù dà shèng zuì zūn zuì miào yī qiè zhì zhì zhēn
一切智智。是故大乘最尊最妙，一切智智真
shèngsuǒ yī
胜所依。”

fó gào shànxiàn rú shì rú shì rú rǔ suǒ shuō guò qù
佛告善现：“如是！如是！如汝所说。过去、
wèi lái xiàn zài zhū pú sà mó hē sà jiē yī dà shèngjīng qín xiū xué sù
未来、现在诸菩萨摩诃萨皆依大乘精勤修学，速
zhèng wú shàngzhèngděng pú tí shì gù dà shèng zuì zūn zuì miào
证无上正等菩提，是故大乘最尊最妙。”

chū fēn suí shùn pǐn dì shí qī
初分随顺品第十七

ěr shí mǎn cí zǐ bó fó yán shì zūn rú lái xiān lìng zūn
尔时，满慈子白佛言：“世尊！如来先令尊

zhě shàn xiàn wèi zhū pú sà mó hē sà xuān shuō bō rě bō luó mì duō ér
者善现为诸菩萨摩诃萨宣说般若波罗蜜多，而
jīn hé gù nǎi shuō dà shèng
今何故乃说大乘？”

jù shòu shàn xiàn jí bó fó yán shì zūn wǒ xiàng suǒ shuō dà
具寿善现即白佛言：“世尊！我向所说大

shèng jiāng wú wéi yuè bō rě bō luó mì duō yé
乘将无违越般若波罗蜜多耶？”

fó gào shàn xiàn rǔ xiàng suǒ shuō dà shèng yú bō rě bō luó mì
佛告善现：“汝向所说大乘于般若波罗蜜

duō xī jiē suí shùn wú suǒ wéi yuè hé yǐ gù shàn xiàn yī qiè shàn
多悉皆随顺无所违越。何以故？善现，一切善

fǎ pú tí fēn fǎ ruò shēng wén fǎ ruò dú jué fǎ ruò pú sà
法、菩提分法、若声闻法、若独觉法、若菩萨

fǎ ruò zhū fó fǎ rú shì yī qiè wú bú shè rù bō rě bō luó mì duō
法、若诸佛法，如是一切无不摄入般若波罗蜜多。”

shí jù shòu shàn xiàn fù bó fó yán shì zūn hé děng yī qiè
时，具寿善现复白佛言：“世尊！何等一切

shàn fǎ pú tí fēn fǎ ruò shēng wén fǎ ruò dú jué fǎ ruò pú
善法、菩提分法、若声闻法、若独觉法、若菩

sà fǎ ruò zhū fó fǎ jiē xī shè rù bō rě bō luó mì duō yé
萨法、若诸佛法，皆悉摄入般若波罗蜜多耶？”

fó yán shàn xiàn ruò bù shī bō luó mì duō jìng jiè bō luó
佛言：“善现，若布施波罗蜜多、净戒波罗

mì duō ān rěn bō luó mì duō jīng jìn bō luó mì duō jìng lǜ bō luó
蜜多、安忍波罗蜜多、精进波罗蜜多、静虑波罗

mì duō bō rě bō luó mì duō ruò sì jìng lǜ sì wú liàng sì wú
蜜多、般若波罗蜜多，若四静虑、四无量、四无

sè dìng ruò sì niàn zhù sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ
色定，若四念住、四正断、四神足、五根、五

lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī ruò kōng jiě tuō mén wú xiàng
力、七等觉支、八圣道支，若空解脱门、无相

jiě tuō mén wú yuàn jiě tuō mén ruò wǔ yǎn liù shéntōng ruò fó
解脱门、无愿解脱门，若五眼、六神通，若佛
shí lì sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ
十力、四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、大喜、
dà shě shí bā fó bú gòng fǎ ruò yī qiè zhì dào xiàng zhì yī
大舍、十八佛不共法，若一切智、道相智、一
qiè xiàng zhì ruò wú wàng shī fǎ héng zhù shě xìng shàn xiàn zhū rú
切相智，若无忘失法、恒住舍性，善现，诸如
shì děng yī qiè shàn fǎ pú tí fēn fǎ ruò shēng wén fǎ ruò dú jué
是等一切善法、菩提分法，若声闻法、若独觉
fǎ ruò pú sà fǎ ruò zhū fó fǎ rú shì yī qiè jiē xī shè rù bō
法、若菩萨法、若诸佛法，如是一切皆悉摄入般
rě bō luó mì duō
若波罗蜜多。

fù cì shàn xiàn ruò dà shèng ruò bō rě bō luó mì duō
“复次，善现，若大乘，若般若波罗蜜多，
ruò jìng lù jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō ruò
若静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多；若
sè ruò shòu xiǎng xíng shí ruò yǎn chù ruò ěr bí
色，若受、想、行、识；若眼处，若耳、鼻、
shé shēn yì chù ruò sè chù ruò shēng xiāng wèi chù
舌、身、意处；若色处，若声、香、味、触、
fǎ chù ruò yǎn jiè sè jiè yǎn shí jiè jí yǎn chù yǎn chù wéi yuán
法处；若眼界、色界、眼识界及眼触、眼触为缘
suǒ shēng zhū shòu ruò ěr jiè shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr
所生诸受；若耳界、声界、耳识界及耳触、耳
chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò bí jiè xiāng jiè bí shí jiè jí bí
触为缘所生诸受；若鼻界、香界、鼻识界及鼻
chù bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò shé jiè wèi jiè shé shí
触、鼻触为缘所生诸受；若舌界、味界、舌识
jiè jí shé chù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò shēn jiè chù jiè
界及舌触、舌触为缘所生诸受；若身界、触界、
shēn shí jiè jí shēn chù shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò yì jiè
身识界及身触、身触为缘所生诸受；若意界、
fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò
法界、意识界及意触、意触为缘所生诸受；若
dì jiè ruò shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè ruò kǔ shèng dì
地界，若水、火、风、空、识界；若苦圣谛，

ruò jí miè dào shèng dì ruò wú míng ruò xíng shí míng sè
若集、灭、道圣谛；若无明，若行、识、名色、
liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu tàn kǔ
六处、触、受、爱、取、有、生、老死愁叹苦
yōu nǎo ruò yù jiè ruò sè wú sè jiè ruò shàn fǎ fēi shàn fǎ
忧恼；若欲界，若色、无色界；若善法、非善法，
ruò yǒu jì wú jì fǎ ruò yǒu lòu wú lòu fǎ ruò yǒu wéi wú
若有记、无记法，若有漏、无漏法，若有为、无
wéi fǎ ruò shì jiān chū shì jiān fǎ ruò sì jìng lǜ ruò sì wú liàng
为法，若世间、出世间法；若四静虑，若四无量、
sì wú sè dìng ruò bā jiě tuō ruò bā shèng chù jiǔ cì dì dìng
四无色定；若八解脱，若八胜处、九次第定、
shí biàn chù ruò sì niàn zhù ruò sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn
十遍处；若四念住，若四正断、四神足、五根、
wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī ruò kōng jiě tuō mén ruò
五力、七等觉支、八圣道支；若空解脱门，若
wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén ruò wǔ yǎn ruò liù shéntōng ruò fó
无相、无愿解脱门；若五眼，若六神通；若佛
shí lì ruò sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà
十力，若四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、大
xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ yī qiè zhì dào xiàng zhì
喜、大舍、十八佛不共法、一切智、道相智、
yī qiè xiàng zhì ruò wú wàng shī fǎ ruò héng zhù shě xìng ruò yī qiè
一切相智；若无忘失法，若恒住舍性；若一切
tuó luó ní mén ruò yī qiè sān mó dì mén ruò zhū rú lái ruò fó suǒ
陀罗尼门，若一切三摩地门；若诸如来，若佛所
jué suǒ shuō fǎ lǜ ruò nèi kōng ruò wài kōng nèi wài kōng kōng
觉所说法、律；若内空，若外空、内外空、空
kōng dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì jìng
空、大空、胜义空、有为空、无为空、毕竟
kōng wú jì kōng sàn kōng wú biàn yì kōng běn xìng kōng zì xiàng
空、无际空、散空、无变异空、本性空、自相
kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìng kōng
空、共相空、一切法空、不可得空、无性空、
zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng ruò zhēn rú ruò fǎ jiè fǎ xìng
自性空、无性自性空；若真如，若法界、法性、
bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng bù sī yì jiè xū kōng jiè duàn
不虚妄性、不变异性、不思議界、虚空界、断

jiè lí jiè miè jiè píngděngxìng lí shēngxìng fǎ dìng fǎ
界、离界、灭界、平等性、离生性、法定、法
zhù wú xìng jiè wú xiàng jiè wú zuò jiè wú wéi jiè ān wǎn jiè
住、无性界、无相界、无作界、无为界、安隐界、
jì jìng jiè běn wú shí jì jīu jìng niè pán rú shì děng yī qiè
寂静界、本无、实际、究竟、涅槃，如是等一切
fǎ jiē fēi xiāngyìng fēi bù xiāngyìng fēi yǒu sè fēi wú sè fēi yǒu jiàn
法皆非相应非不相应、非有色非无色、非有见
fēi wú jiàn fēi yǒu duì fēi wú duì xiántóng yī xiàng suǒ wèi wú xiàng
非无见、非有对非无对，咸同一相，所谓无相。

shànxiàn yóu cǐ yīn yuán rǔ xiàngsuǒshuō dà shèng yú bō rě bō luó
善现，由此因缘，汝向所说大乘于般若波罗
mì duō xī jiē suí shùn wú suǒ wéiyuè suǒ yǐ zhě hé
蜜多悉皆随顺无所违越。所以者何？

shànxiàn dà shèng bú yì bō rě bō luó mì duō bō rě bō
“善现，大乘不异般若波罗蜜多，般若波
luó mì duō bú yì dà shèng hé yǐ gù ruò dà shèng ruò bō rě bō
罗蜜多不异大乘。何以故？若大乘，若般若波
luó mì duō qí xìng wú èr wú èr fēn gù
罗蜜多，其性无二无二分故。

shànxiàn dà shèng bú yì jìng lǜ jīng jìn ān rěn jìng
“善现，大乘不异静虑、精进、安忍、净
jiè bù shī bō luó mì duō jìng lǜ jīng jìn ān rěn jìng jiè
戒、布施波罗蜜多，静虑、精进、安忍、净戒、
bù shī bō luó mì duō bú yì dà shèng hé yǐ gù ruò dà shèng ruò
布施波罗蜜多不异大乘。何以故？若大乘，若
jìng lǜ jīng jìn ān rěn jìng jiè bù shī bō luó mì duō qí xìng
静虑、精进、安忍、净戒、布施波罗蜜多，其性
wú èr wú èr fēn gù
无二无二分故。

shànxiàn dà shèng bú yì sì jìng lǜ sì jìng lǜ bú yì dà
“善现，大乘不异四静虑，四静虑不异大
shèng hé yǐ gù ruò dà shèng ruò sì jìng lǜ qí xìng wú èr wú
乘。何以故？若大乘，若四静虑，其性无二无
èr fēn gù shànxiàn dà shèng bú yì sì wú liàng sì wú sè dìng
二分故。善现，大乘不异四无量、四无色定，
sì wú liàng sì wú sè dìng bú yì dà shèng hé yǐ gù ruò dà shèng
四无量、四无色定不异大乘。何以故？若大乘，

ruò sì wú liàng sì wú sè dìng qí xìng wú èr wú èr fēn gù
若四无量、四无色定，其性无二无二分故。

shànxiàn dà shèng bú yì bā jiě tuō bā jiě tuō bú yì dà
“善现，大乘不异八解脱，八解脱不异大

shèng hé yǐ gù ruò dà shèng ruò bā jiě tuō qí xìng wú èr wú
乘。何以故？若大乘，若八解脱，其性无二无

èr fēn gù shànxiàn dà shèng bú yì bā shèngchù jiǔ cì dì dìng
二分故。善现，大乘不异八胜处、九次第定、

shí biànchù bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù bú yì dà shèng
十遍处，八胜处、九次第定、十遍处不异大乘。

hé yǐ gù ruò dà shèng ruò bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biàn
何以故？若大乘，若八胜处、九次第定、十遍

chù qí xìng wú èr wú èr fēn gù
处，其性无二无二分故。

shànxiàn dà shèng bú yì sì niànzhù sì niànzhù bú yì dà
“善现，大乘不异四念住，四念住不异大

shèng hé yǐ gù ruò dà shèng ruò sì niànzhù qí xìng wú èr wú
乘。何以故？若大乘，若四念住，其性无二无

èr fēn gù shànxiàn dà shèng bú yì sì zhèngduàn sì shén zú
二分故。善现，大乘不异四正断、四神足、

wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā shèngdào zhī sì zhèngduàn
五根、五力、七等觉支、八圣道支，四正断

nǎi zhì bā shèngdào zhī bú yì dà shèng hé yǐ gù ruò dà shèng
乃至八圣道支不异大乘。何以故？若大乘，

ruò sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī qí xìng wú èr wú èr fēn gù
若四正断乃至八圣道支，其性无二无二分故。

shànxiàn dà shèng bú yì kōng jiě tuō mén kōng jiě tuō mén
“善现，大乘不异空解脱门，空解脱门

bú yì dà shèng hé yǐ gù ruò dà shèng ruò kōng jiě tuō mén qí
不异大乘。何以故？若大乘，若空解脱门，其

xìng wú èr wú èr fēn gù shànxiàn dà shèng bú yì wú xiàng wú yuàn
性无二无二分故。善现，大乘不异无相、无愿

jiě tuō mén wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén bú yì dà shèng hé yǐ
解脱门，无相、无愿解脱门不异大乘。何以

gù ruò dà shèng ruò wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén jī xìng wú èr
故？若大乘，若无相、无愿解脱门，其性无二

wú èr fēn gù
无二分故。

shànxiàn dà shèng bú yì wǔ yǎn wǔ yǎn bú yì dà shèng
“善现，大乘不异五眼，五眼不异大乘。

hé yǐ gù ruò dà shèng ruò wǔ yǎn qí xìng wú èr wú èr fēn gù
何以故？若大乘，若五眼，其性无二无二分故。

shànxiàn dà shèng bú yì liù shéntōng liù shéntōng bú yì dà shèng
善现，大乘不异六神通，六神通不异大乘。

hé yǐ gù ruò dà shèng ruò liù shéntōng qí xìng wú èr wú èr fēn gù
何以故？若大乘，若六神通，其性无二无二分故。

shànxiàn dà shèng bú yì fó shí lì fó shí lì bú yì dà
“善现，大乘不异佛十力，佛十力不异大

shèng hé yǐ gù ruò dà shèng ruò fó shí lì qí xìng wú èr wú
乘。何以故？若大乘，若佛十力，其性无二无

èr fēn gù shànxiàn dà shèng bú yì sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě
二分故。善现，大乘不异四无所畏、四无碍解、

dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ yī qiè
大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不共法、一切

zhì dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì sì wú suǒ wèi nǎi zhì yī qiè xiàng
智、道相智、一切相智，四无所畏乃至一切相

zhì bú yì dà shèng hé yǐ gù ruò dà shèng ruò sì wú suǒ wèi nǎi
智不异大乘。何以故？若大乘，若四无所畏乃

zhì yī qiè xiàng zhì qí xìng wú èr wú èr fēn gù
至一切相智，其性无二无二分故。

shànxiàn dà shèng bú yì wú wàng shī fǎ wú wàng shī fǎ
“善现，大乘不异无忘失法，无忘失法

bú yì dà shèng hé yǐ gù ruò dà shèng ruò wú wàng shī fǎ qí
不异大乘。何以故？若大乘，若无忘失法，其

xìng wú èr wú èr fēn gù shànxiàn dà shèng bú yì héng zhù shě xìng
性无二无二分故。善现，大乘不异恒住舍性，

héng zhù shě xìng bú yì dà shèng hé yǐ gù ruò dà shèng ruò héng
恒住舍性不异大乘。何以故？若大乘，若恒

zhù shě xìng qí xìng wú èr wú èr fēn gù
住舍性，其性无二无二分故。

shànxiàn dà shèng bú yì yùn jiè chù děng kōng bù kōng
“善现，大乘不异蕴、界、处等空不空

fǎ yùn jiè chù děng kōng bù kōng fǎ bú yì dà shèng hé yǐ gù
法，蕴、界、处等空不空法不异大乘。何以故？

ruò dà shèng ruò yùn jiè chùděngkōng bù kōng fǎ qí xìng wú èr
若大乘，若蕴、界、处等空不空法，其性无二
wú èr fēn gù
无二分故。

shànxiàn yóu cǐ yīn yuán rǔ xiàngsuǒshuō dà shèng yú bō
“善现，由此因缘，汝向所说大乘以般
rě bō luó mì duō xī jiē suí shùn wú suǒ wéiyuè ruò shuō dà shèng zé wéi
若波罗蜜多悉皆随顺无所违越，若说大乘则为
yǐ shuō bō rě bō luó mì duō ruò shuō bō rě bō luó mì duō zé wéi yǐ
已说般若波罗蜜多，若说般若波罗蜜多则为已
shuō dà shèng rú shì èr fǎ wú bié yì gù
说大乘，如是二法无别异故。”

chūfēn wú suǒ dé pǐn dì shí bā zhī yī 初分无所得品第十八之一

ěr shí jù shòushànxiàn bó fó yán shì zūn qián jì pú sà
尔时，具寿善现白佛言：“世尊！前际菩萨
mó hē sà bù kě dé hòu jì pú sà mó hē sà bù kě dé zhōng jì pú
摩诃萨不可得，后际菩萨摩诃萨不可得，中际菩
sà mó hē sà bù kě dé
萨摩诃萨不可得。

shì zūn sè wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú
“世尊！色无边故，当知菩萨摩诃萨亦无
biān shòu xiǎng xíng shí wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà
边；受、想、行、识无边故，当知菩萨摩诃萨
yì wú biān
亦无边。

shì zūn yǎnchù wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú
“世尊！眼处无边故，当知菩萨摩诃萨亦无
biān ěr bí shé shēn yì chù wú biān gù dāng zhī pú sà
边；耳、鼻、舌、身、意处无边故，当知菩萨
mó hē sà yì wú biān
摩诃萨亦无边。

shì zūn sè chù wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú
“世尊！色处无边故，当知菩萨摩诃萨亦无
biān shēng xiāng wèi chù fǎ chù wú biān gù dāng zhī pú
边；声、香、味、触、法处无边故，当知菩

sà mó hē sà yì wú biān
萨摩诃萨亦无边。

shì zūn yǎn jiè wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú
“世尊！眼界无边故，当知菩萨摩诃萨亦无
biān sè jiè yǎn shí jiè jí yǎn chù yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
边；色界、眼识界及眼触、眼触为缘所生诸受
wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
无边故，当知菩萨摩诃萨亦无边。

shì zūn ěr jiè wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú
“世尊！耳界无边故，当知菩萨摩诃萨亦无
biān shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
边；声界、耳识界及耳触、耳触为缘所生诸受
wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
无边故，当知菩萨摩诃萨亦无边。

shì zūn bí jiè wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú
“世尊！鼻界无边故，当知菩萨摩诃萨亦无
biān xiāng jiè bí shí jiè jí bí chù bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
边；香界、鼻识界及鼻触、鼻触为缘所生诸受
wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
无边故，当知菩萨摩诃萨亦无边。

shì zūn shé jiè wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú
“世尊！舌界无边故，当知菩萨摩诃萨亦无
biān wèi jiè shé shí jiè jí shé chù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
边；味界、舌识界及舌触、舌触为缘所生诸受
wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
无边故，当知菩萨摩诃萨亦无边。

shì zūn shēn jiè wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì
“世尊！身界无边故，当知菩萨摩诃萨亦
wú biān chù jiè shēn shí jiè jí shēn chù shēn chù wéi yuán suǒ shēng
无边；触界、身识界及身触、身触为缘所生
zhū shòu wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
诸受无边故，当知菩萨摩诃萨亦无边。

shì zūn yì jiè wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú
“世尊！意识界无边故，当知菩萨摩诃萨亦无
biān fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
边；法界、意识界及意触、意触为缘所生诸受
wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
无边故，当知菩萨摩诃萨亦无边。

shì zūn dì jiè wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú
“世尊！地界无边故，当知菩萨摩诃萨亦无

biān shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè wú biān gù dāng zhī pú sà
边；水、火、风、空、识界无边故，当知菩萨

mó hē sà yì wú biān
摩诃萨亦无边。

shì zūn kǔ shèng dì wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà
“世尊！苦圣谛无边故，当知菩萨摩诃萨

yì wú biān jí miè dào shèng dì wú biān gù dāng zhī pú sà mó
亦无边；集、灭、道圣谛无边故，当知菩萨摩

hē sà yì wú biān
诃萨亦无边。

shì zūn wú míng wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì
“世尊！无明无边故，当知菩萨摩诃萨亦

wú biān xíng shí míng sè liù chù chù shòu ài qǔ
无边；行、识、名色、六处、触、受、爱、取、

yǒu shēng lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōu nǎo wú biān gù dāng zhī pú sà mó
有、生、老死愁叹苦忧恼无边故，当知菩萨摩

hē sà yì wú biān
诃萨亦无边。

shì zūn bù shī bō luó mì duō wú biān gù dāng zhī pú sà
“世尊！布施波罗蜜多无边故，当知菩萨

mó hē sà yì wú biān jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō rě
摩诃萨亦无边；净戒、安忍、精进、静虑、般若

bō luó mì duō wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
波罗蜜多无边故，当知菩萨摩诃萨亦无边。

shì zūn sì jìng lǜ wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì
“世尊！四静虑无边故，当知菩萨摩诃萨亦

wú biān sì wú liàng sì wú sè dìng wú biān gù dāng zhī pú sà mó
无边；四无量、四无色定无边故，当知菩萨摩

hē sà yì wú biān
诃萨亦无边。

shì zūn bā jiě tuō wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì
“世尊！八解脱无边故当知菩萨摩诃萨亦

wú biān bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù wú biān gù dāng
无边；八胜处、九次第定、十遍处无边故，当

zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
知菩萨摩诃萨亦无边。

shì zūn sì niànzhù wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà
“世尊！四念住无边故，当知菩萨摩诃萨

yì wú biān sì zhèngduàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng
亦无边；四正断、四神足、五根、五力、七等

jué zhī bā shèngdào zhī wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú
觉支、八圣道支无边故，当知菩萨摩诃萨亦无

biān
边。

shì zūn kōng jiě tuō mén wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē
“世尊！空解脱门无边故，当知菩萨摩诃

sà yì wú biān wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén wú biān gù dāng zhī
萨亦无边；无相、无愿解脱门无边故，当知

pú sà mó hē sà yì wú biān
菩萨摩诃萨亦无边。

shì zūn wǔ yǎn wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú
“世尊！五眼无边故，当知菩萨摩诃萨亦无

biān liù shéntōng wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
边；六神通无边故，当知菩萨摩诃萨亦无边。

shì zūn fó shí lì wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì
“世尊！佛十力无边故，当知菩萨摩诃萨亦

wú biān sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ
无边；四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、大喜、

dà shě shí bā fó bú gòng fǎ yī qiè zhì dào xiāng zhì yī qiè
大舍、十八佛不共法、一切智、道相智、一切

xiàng zhì wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
相智无边故，当知菩萨摩诃萨亦无边。

shì zūn wú wàng shī fǎ wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē
“世尊！无忘失法无边故，当知菩萨摩诃

sà yì wú biān héngzhù shěxìng wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà
萨亦无边；恒住舍性无边故，当知菩萨摩诃萨

yì wú biān
亦无边。

shì zūn yī qiè tuó luó ní mén wú biān gù dāng zhī pú sà
“世尊！一切陀罗尼门无边故，当知菩萨

mó hē sà yì wú biān yī qiè sān mó dì mén wú biān gù dāng zhī pú
摩诃萨亦无边；一切三摩地门无边故，当知菩

sà mó hē sà yì wú biān
萨摩诃萨亦无边。

shì zūn nèi kōng wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì
“世尊！内空无边故，当知菩萨摩诃萨亦
wú biān wàikōng nèi wàikōng kōngkōng dà kōng shèng yì kōng
无边；外空、内外空、空空、大空、胜义空、
yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì jìng kōng wú jì kōng sǎn kōng wú
有为空、无为空、毕竟空、无际空、散空、无
biàn yì kōng běn xìng kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ
变异空、本性空、自相空、共相空、一切法
kōng bù kě dé kōng wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng
空、不可得空、无性空、自性空、无性自性空
wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
无边故，当知菩萨摩诃萨亦无边。

shì zūn zhēn rú wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì
“世尊！真如无边故，当知菩萨摩诃萨亦
wú biān fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng bù
无边；法界、法性、不虚妄性、不变异性、不
sī yì jiè xū kōng jiè duàn jiè lí jiè miè jiè píngděng xìng
思议界、虚空界、断界、离界、灭界、平等性、
lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù wú xìng jiè wú xiàng jiè wú zuò
离生性、法定、法住、无性界、无相界、无作
jiè wú wéi jiè ān wěn jiè jì jìng jiè běn wú shí jì jiū
界、无为界、安隐界、寂静界、本无、实际、究
jìng niè pán wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
竟、涅槃无边故，当知菩萨摩诃萨亦无边。

shì zūn shēng wén chéng wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē
“世尊！声闻乘无边故，当知菩萨摩诃
sà yì wú biān dú jué shèng wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì
萨亦无边；独觉乘无边故，当知菩萨摩诃萨亦
mó biān dà shèng wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
无边；大乘无边故，当知菩萨摩诃萨亦无边。

shì zūn jí sè pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí
“世尊！即色菩萨摩诃萨无所有不可得，离
sè pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí shòu xiǎng xíng shí
色菩萨摩诃萨无所有不可得；即受、想、行、识
pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí shòu xiǎng xíng shí pú
菩萨摩诃萨无所有不可得，离受、想、行、识菩
sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
萨摩诃萨无所有不可得。

shì zūn jí yǎnchù pú sà mó hē sà wú suǒyǒu bù kě dé
“世尊！即眼处菩萨摩诃萨无所有不可得，

lí yǎnchù pú sà mó hē sà wú suǒyǒu bù kě dé jí ěr bí shé
离眼处菩萨摩诃萨无所有不可得；即耳、鼻、舌、

shēn yì chù pú sà mó hē sà wú suǒyǒu bù kě dé lí ěr bí
身、意处菩萨摩诃萨无所有不可得，离耳、鼻、

shé shēn yì chù pú sà mó hē sà wú suǒyǒu bù kě dé
舌、身、意处菩萨摩诃萨无所有不可得。

shì zūn jí sè chù pú sà mó hē sà wú suǒyǒu bù kě dé
“世尊！即色处菩萨摩诃萨无所有不可得，

lí sè chù pú sà mó hē sà wú suǒyǒu bù kě dé jí shēng xiāng
离色处菩萨摩诃萨无所有不可得；即声、香、

wèi chù fǎ chù pú sà mó hē sà wú suǒyǒu bù kě dé lí shēng
味、触、法处菩萨摩诃萨无所有不可得，离声、

xiāng wèi chù fǎ chù pú sà mó hē sà wú suǒyǒu bù kě dé
香、味、触、法处菩萨摩诃萨无所有不可得。

shì zūn jí yǎn jiè pú sà mó hē sà wú suǒyǒu bù kě dé
“世尊！即眼界菩萨摩诃萨无所有不可得，

lí yǎn jiè pú sà mó hē sà wú suǒyǒu bù kě dé jí sè jiè yǎn shí
离眼界菩萨摩诃萨无所有不可得；即色界、眼识

jiè jí yǎnchù yǎnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu pú sà mó hē sà wú
界及眼触、眼触为缘所生诸受菩萨摩诃萨无

suǒyǒu bù kě dé lí sè jiè yǎn shí jiè jí yǎnchù yǎnchù wéiyuán
所有不可得，离色界、眼识界及眼触、眼触为缘

suǒ shēng zhū shòu pú sà mó hē sà wú suǒyǒu bù kě dé
所生诸受菩萨摩诃萨无所有不可得。

shì zūn jí ěr jiè pú sà mó hē sà wú suǒyǒu bù kě dé
“世尊！即耳界菩萨摩诃萨无所有不可得，

lí ěr jiè pú sà mó hē sà wú suǒyǒu bù kě dé jí shēng jiè ěr shí
离耳界菩萨摩诃萨无所有不可得；即声界、耳识

jiè jí ěr chù ěr chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu pú sà mó hē sà wú
界及耳触、耳触为缘所生诸受菩萨摩诃萨无

suǒyǒu bù kě dé lí shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chù wéiyuán
所有不可得，离声界、耳识界及耳触、耳触为缘

suǒ shēng zhū shòu pú sà mó hē sà wú suǒyǒu bù kě dé
所生诸受菩萨摩诃萨无所有不可得。

shì zūn jí bí jiè pú sà mó hē sà wú suǒyǒu bù kě dé
“世尊！即鼻界菩萨摩诃萨无所有不可得，

lí bí jiè pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí xiāng jiè bí shí
离鼻界菩萨摩诃萨无所有不可得；即香界、鼻识
jiè jí bí chù bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu pú sà mó hē sà wú
界及鼻触、鼻触为缘所生诸受菩萨摩诃萨无
suǒ yǒu bù kě dé lí xiāng jiè bí shí jiè jí bí chù bí chù wéi yuán
所有不可得，离香界、鼻识界及鼻触、鼻触为缘
suǒ shēng zhū shòu pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
所生诸受菩萨摩诃萨无所有不可得。

shì zūn jí shé jiè pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
“世尊！即舌界菩萨摩诃萨无所有不可得，

lí shé jiè pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí wèi jiè shé shí
离舌界菩萨摩诃萨无所有不可得；即味界、舌识
jiè jí shé chù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu pú sà mó hē sà wú
界及舌触、舌触为缘所生诸受菩萨摩诃萨无
suǒ yǒu bù kě dé lí wèi jiè shé shí jiè jí shé chù shé chù wéi yuán
所有不可得，离味界、舌识界及舌触、舌触为缘
suǒ shēng zhū shòu pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
所生诸受菩萨摩诃萨无所有不可得。

shì zūn jí shēn jiè pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
“世尊！即身界菩萨摩诃萨无所有不可得，

lí shēn jiè pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí chù jiè shēn shí
离身界菩萨摩诃萨无所有不可得；即触界、身识
jiè jí shēn chù shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu pú sà mó hē sà wú
界及身触、身触为缘所生诸受菩萨摩诃萨无
suǒ yǒu bù kě dé lí chù jiè shēn shí jiè jí shēn chù shēn chù wéi
所有不可得，离触界、身识界及身触、身触为
yuán suǒ shēng zhū shòu pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
缘所生诸受菩萨摩诃萨无所有不可得。

shì zūn jí yì jiè pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
“世尊！即意界菩萨摩诃萨无所有不可得，

lí yì jiè pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí fǎ jiè yì shí
离意界菩萨摩诃萨无所有不可得；即法界、意识
jiè jí yì chù yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu pú sà mó hē sà wú
界及意触、意触为缘所生诸受菩萨摩诃萨无
suǒ yǒu bù kě dé lí fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì chù wéi yuán
所有不可得，离法界、意识界及意触、意触为缘
suǒ shēng zhū shòu pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
所生诸受菩萨摩诃萨无所有不可得。

shì zūn jí dì jiè pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
“世尊！即地界菩萨摩诃萨无所有不可得，

lí dì jiè pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí shuǐ huǒ fēng
离地界菩萨摩诃萨无所有不可得；即水、火、风、

kōng shí jiè pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí shuǐ huǒ
空、识界菩萨摩诃萨无所有不可得，离水、火、

fēng kōng shí jiè pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
风、空、识界菩萨摩诃萨无所有不可得。

shì zūn jí kǔ shèng dì pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě
“世尊！即苦圣谛菩萨摩诃萨无所有不可

dé lí kǔ shèng dì pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí jí
得，离苦圣谛菩萨摩诃萨无所有不可得；即集、

miè dào shèng dì pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí jí
灭、道圣谛菩萨摩诃萨无所有不可得，离集、

miè dào shèng dì pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
灭、道圣谛菩萨摩诃萨无所有不可得。

shì zūn jí wú míng pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
“世尊！即无明菩萨摩诃萨无所有不可得，

lí wú míng pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí xíng shí míng
离无明菩萨摩诃萨无所有不可得；即行、识、名

sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu tàn
色、六处、触受、爱、取、有、生、老死愁叹

kǔ yōu nǎo pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí xíng nǎi zhì lǎo sǐ
苦烦恼菩萨摩诃萨无所有不可得，离行乃至老死

chóu tàn kǔ yōu nǎo pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
愁叹苦烦恼菩萨摩诃萨无所有不可得。

shì zūn jí bù shī bō luó mì duō pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu
“世尊！即布施波罗蜜多菩萨摩诃萨无所有

bù kě dé lí bù shī bō luó mì duō pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě
不可得，离布施波罗蜜多菩萨摩诃萨无所有不可

dé jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō
得；即净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多

pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí jìng jiè ān rěn jīng jìn
菩萨摩诃萨无所有不可得，离净戒、安忍、精进、

jìng lù bō rě bō luó mì duō pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
静虑、般若波罗蜜多菩萨摩诃萨无所有不可得。

shì zūn jí sì jìng lù pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
“世尊！即四静虑菩萨摩诃萨无所有不可得，

lí sì jìng lǜ pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí sì wú liàng
离四静虑菩萨摩诃萨无所有不可得；即四无量、
sì wú sè dìng pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí sì wú liàng
四无色定菩萨摩诃萨无所有不可得，离四无量、
sì wú sè dìng pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
四无色定菩萨摩诃萨无所有不可得。

shì zūn jí bā jiě tuō pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
“世尊！即八解脱菩萨摩诃萨无所有不可得，

lí bā jiě tuō pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí bā shèng chù
离八解脱菩萨摩诃萨无所有不可得；即八胜处、
jiǔ cì dì dìng shí biàn chù pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí
九次第定、十遍处菩萨摩诃萨无所有不可得，离
bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu
八胜处、九次第定、十遍处菩萨摩诃萨无所有
bù kě dé
不可得。

shì zūn jí sì niàn zhù pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
“世尊！即四念住菩萨摩诃萨无所有不可

de lí sì niàn zhù pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí sì
得，离四念住菩萨摩诃萨无所有不可得；即四
zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng
正断、四神足、五根、五力、七等觉支、八圣
dào zhī pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí sì zhèng duàn nǎi zhì
道支菩萨摩诃萨无所有不可得，离四正断乃至
bā shèng dào zhī pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
八圣道支菩萨摩诃萨无所有不可得。

shì zūn jí kōng jiě tuō mén pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù
“世尊！即空解脱门菩萨摩诃萨无所有不

kě dé lí kōng jiě tuō mén pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí
可得，离空解脱门菩萨摩诃萨无所有不可得；即
wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
无相、无愿解脱门菩萨摩诃萨无所有不可得，
lí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
离无相、无愿解脱门菩萨摩诃萨无所有不可得。

shì zūn jí wǔ yǎn pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
“世尊！即五眼菩萨摩诃萨无所有不可得，

lí wǔ yǎn pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí liù shén tōng pú
离五眼菩萨摩诃萨无所有不可得；即六神通菩

sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí liù shéntōng pú sà mó hē sà
萨摩诃萨无所有不可得，离六神通菩萨摩诃萨
wú suǒ yǒu bù kě dé
无所有不可得。

shì zūn jí fó shí lì pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
“世尊！即佛十力菩萨摩诃萨无所有不可得，
lí fó shí lì pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí sì wú suǒ wèi
离佛十力菩萨摩诃萨无所有不可得；即四无所畏、
sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú
四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不
gòng fǎ yī qiè zhì dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì pú sà mó hē sà
共法、一切智、道相智、一切相智菩萨摩诃萨
wú suǒ yǒu bù kě dé lí sì wú suǒ wèi nǎi zhì yī qiè xiàng zhì pú sà
无所有不可得，离四无所畏乃至一切相智菩萨
mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
摩诃萨无所有不可得。

shì zūn jí dào xiàng zhì pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě
“世尊！即道相智菩萨摩诃萨无所有不可
dé lí dào xiàng zhì pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
得，离道相智菩萨摩诃萨无所有不可得。

shì zūn jí wú wàng shī fǎ pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù
“世尊！即无忘失法菩萨摩诃萨无所有不
kě dé lí wú wàng shī fǎ pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí
可得，离无忘失法菩萨摩诃萨无所有不可得；即
héng zhù shě xìng pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí héng zhù shě
恒住舍性菩萨摩诃萨无所有不可得，离恒住舍
xìng pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
性菩萨摩诃萨无所有不可得。

shì zūn jí yī qiè tuó luó ní mén pú sà mó hē sà wú suǒ
“世尊！即一切陀罗尼门菩萨摩诃萨无所
yǒu bù kě dé lí yī qiè tuó luó ní mén pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu
有不可得，离一切陀罗尼门菩萨摩诃萨无所有
bù kě dé jí yī qiè sān mó dì mén pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù
不可得；即一切三摩地门菩萨摩诃萨无所有不
kě dé lí yī qiè sān mó dì mén pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě
可得，离一切三摩地门菩萨摩诃萨无所有不可
dé
得。

shì zūn jí nèi kōng pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
“世尊！即内空菩萨摩诃萨无所有不可得，

lí nèi kōng pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí wài kōng nèi wài
离内空菩萨摩诃萨无所有不可得；即外空、内外

kōng kōng kōng dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng
空、空空、大空、胜义空、有为空、无为空、

bì jìng kōng wú jì kōng sǎn kōng wú biàn yì kōng běn xìng kōng
毕竟空、无际空、散空、无变异空、本性空、

zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú
自相空、共相空、一切法空、不可得空、无

xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu
性空、自性空、无性自性空菩萨摩诃萨无所有

bù kě dé lí wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng pú sà mó hē sà wú
不可得，离外空乃至无性自性空菩萨摩诃萨无

suǒ yǒu bù kě dé
所有不可得。

shì zūn jí zhēn rú pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
“世尊！即真如菩萨摩诃萨无所有不可得，

lí zhēn rú pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí fǎ jiè fǎ xìng
离真如菩萨摩诃萨无所有不可得；即法界、法性、

bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng bù sī yì jiè xū kōng jiè duàn
不虚妄性、不变异性、不思議界、虚空界、断

jiè lí jiè miè jiè píng děng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ
界、离界、灭界、平等性、离生性、法定、法

zhù wú xìng jiè wú xiàng jiè wú zuò jiè wú wéi jiè ān wěn jiè
住、无性界、无相界、无作界、无为界、安隐界、

jì jìng jiè běn wú shí jì jiū jìng niè pán pú sà mó hē sà wú suǒ
寂静界、本无、实际、究竟涅槃菩萨摩诃萨无所

yǒu bù kě dé lí fǎ jiè fǎ xìng nǎi zhì shí jì jiū jìng niè pán pú
有不可得，离法界、法性乃至实际、究竟涅槃菩

sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
萨摩诃萨无所有不可得。

shì zūn jí shēng wén chéng pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù
“世尊！即声闻乘菩萨摩诃萨无所有不

kě dé lí shēng wén chéng pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí
可得，离声闻乘菩萨摩诃萨无所有不可得；即

dú jué shèng pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí dú jué shèng pú
独觉乘菩萨摩诃萨无所有不可得，离独觉乘菩

sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí dà shèng pú sà mó hē sà wú
萨摩诃萨无所有不可得；即大乘菩萨摩诃萨无
suǒ yǒu bù kě dé lí dà shèng pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
所有不可得，离大乘菩萨摩诃萨无所有不可得。

shì zūn jí shēng wén bǔ tè qié luó pú sà mó hē sà wú suǒ
“世尊！即声闻补特伽罗菩萨摩诃萨无所
yǒu bù kě dé lí shēng wén bǔ tè qié luó pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu
有不可得，离声闻补特伽罗菩萨摩诃萨无所有
bù kě dé jí dú jué dà shèng bǔ tè qié luó pú sà mó hē sà wú suǒ
不可得；即独觉、大乘补特伽罗菩萨摩诃萨无所
yǒu bù kě dé lí dú jué dà shèng bǔ tè qié luó pú sà mó hē sà wú
有不可得，离独觉、大乘补特伽罗菩萨摩诃萨无
suǒ yǒu bù kě dé
所有不可得。

shì zūn wǒ yú yī qiè fǎ yī yī qiè zhǒng yī qiè chù
“世尊！我于一切法，以一切种、一切处、
yī qiè shí qiú pú sà mó hē sà dōu wú suǒ jiàn jìng bù kě dé yún hé
一切时求菩萨摩诃萨，都无所见竟不可得，云何
lǐng wǒ yǐ bō rě bō luó mì duō jiào jiè jiào shòu zhū pú sà mó hē sà
令我以般若波罗蜜多教诫教授诸菩萨摩诃萨？

shì zūn pú sà mó hē sà dàn yǒu jiǎ míng rú shuō wǒ děng bì jìng bù
世尊！菩萨摩诃萨但有假名，如说我等毕竟不
shēng zhū fǎ yì ěr dōu wú zì xìng shì zūn sè děng zhū fǎ bì
生，诸法亦尔，都无自性。世尊！色等诸法毕

jìng bù shēng ruò bì jìng bù shēng zé bù míng sè děng shì zūn wǒ
竟不生，若毕竟不生则不名色等。世尊！我

qǐ néng yǐ bì jìng bù shēng bō rě bō luó mì duō jiào jiè jiào shòu bì jìng
岂能以毕竟不生般若波罗蜜多教诫教授毕竟

bù shēng zhū pú sà mó hē sà shì zūn lí bì jìng bù shēng yì wú pú
不生诸菩萨摩诃萨？世尊！离毕竟不生亦无菩

sà mó hē sà néng xíng wú shàng zhèng děng pú tí shì zūn ruò pú sà
萨摩诃萨能行无上正等菩提。世尊！若菩萨

mó hē sà wén zuò shì shuō qí xīn bù jīng bù kǒng bú bù bú
摩诃萨闻作是说，其心不惊、不恐、不怖、不

chén bú mò yì bù yōu huǐ dāng zhī shì pú sà mó hē sà néng xíng bō
沈、不没亦不忧悔，当知是菩萨摩诃萨能行般

rě bō luó mì duō
若波罗蜜多。”

shí shè lì zǐ wènshànxiànyán hé yuán gù shuōqián jì pú
时，舍利子问善现言：“何缘故说前际菩
sà mó hē sà bù kě dé hòu jì pú sà mó hē sà bù kě dé zhōng jì
萨摩诃萨不可得，后际菩萨摩诃萨不可得，中际
pú sà mó hē sà bù kě dé hé yuán gù shuō sè děng wú biān gù pú
菩萨摩诃萨不可得？何缘故说色等无边故，菩
sà mó hē sà yì wú biān hé yuán gù shuō jí sè děng pú sà mó hē
萨摩诃萨亦无边？何缘故说即色等菩萨摩诃
sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí sè děng pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù
萨无所有不可得，离色等菩萨摩诃萨无所有不
kě dé hé yuán gù shuō wǒ yú yī qiè fǎ yǐ yī qiè zhǒng yī qiè
可得？何缘故说我于一切法，以一切种、一切
chù yī qiè shí qiú pú sà mó hē sà dōu wú suǒ jiàn jìng bù kě dé yún
处、一切时求菩萨摩诃萨都无所见竟不可得，云
hé lìng wǒ yǐ bō rě bō luó mì duōjiào jiè jiàoshòuzhū pú sà mó hē sà
何令我以般若波罗蜜多教诫教授诸菩萨摩诃萨？
hé yuán gù shuō pú sà mó hē sà dàn yǒu jiǎ míng hé yuán gù shuō rú
何缘故说菩萨摩诃萨但有假名？何缘故说如
shuō wǒ děng bì jìng bù shēng hé yuán gù shuō zhū fǎ yì ěr dōu wú
说我等毕竟不生？何缘故说诸法亦尔，都无
zì xìng hé yuán gù shuō sè děng zhū fǎ bì jìng bù shēng hé yuán
自性？何缘故说色等诸法毕竟不生？何缘
gù shuō ruò bì jìng bù shēng zé bù míng sè děng hé yuán gù shuō wǒ
故说若毕竟不生则不名色等？何缘故说我
qǐ néng yǐ bì jìng bù shēng bō rě bō luó mì duōjiào jiè jiàoshòuzhū pú
岂能以毕竟不生般若波罗蜜多教诫教授诸菩
sà mó hē sà hé yuán gù shuō lí bì jìng bù shēng yì wú pú sà mó
萨摩诃萨？何缘故说离毕竟不生亦无菩萨摩
hē sà néng xíng wú shàng zhèng děng pú tí hé yuán gù shuō ruò pú sà
诃萨能行无上正等菩提？何缘故说若菩萨
mó hē sà wén zuò shì shuō qí xīn bù jīng bù kǒng bú bù bú
摩诃萨闻作是说，其心不惊、不恐、不怖、不
chén bú mò yì bù yōu huǐ dāng zhī shì pú sà mó hē sà néng xíng bō
沈、不没亦不忧悔，当知是菩萨摩诃萨能行般
rě bō luó mì duō ”
若波罗蜜多？”

ěr shí jù shòushànxiàndá shè lì zǐ yán rú zūnzhě suǒ wèn
尔时，具寿善现答舍利子言：“如尊者所问

hé yuán gù shuō qián jì pú sà mó hē sà bù kě dé hòu jì pú sà
1 ‘何缘故说前际菩萨摩诃萨不可得，后际菩萨
mó hē sà bù kě dé zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé zhě
摩诃萨不可得，中际菩萨摩诃萨不可得？’者，
shè lì zǐ yǒu qíng wú suǒ yǒu gù qián hòu zhōng jì pú sà mó
舍利子，有情无所有故，前、后、中际菩萨摩
hē sà bù kě dé yǒu qíng kōng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó
诃萨不可得；有情空故，前、后、中际菩萨摩
hē sà bù kě dé yǒu qíng yuǎn lí gù qián hòu zhōng jì pú sà
诃萨不可得；有情远离故，前、后、中际菩萨
mó hē sà bù kě dé yǒu qíng wú zì xìng gù qián hòu zhōng jì
摩诃萨不可得；有情无自性故，前、后、中际
pú sà mó hē sà bù kě dé hé yǐ gù shè lì zǐ yǒu qíng wú suǒ
菩萨摩诃萨不可得。何以故？舍利子，有情无所
yǒu kōng yuǎn lí wú zì xìng zhōng qián hòu zhōng jì pú
有、空、远离、无自性中，前、后、中际菩
sà mó hē sà jiē bù kě dé gù shè lì zǐ fēi yǒu qíng wú suǒ yǒu yǒu
萨摩诃萨皆不可得故。舍利子，非有情无所有有
yì fēi yǒu qíng kōng yǒu yì fēi yǒu qíng yuǎn lí yǒu yì fēi yǒu qíng
异，非有情空有异，非有情远离有异，非有情
wú zì xìng yǒu yì fēi qián jì pú sà mó hē sà yǒu yì fēi hòu jì pú
无自性有异，非前际菩萨摩诃萨有异，非后际菩
sà mó hē sà yǒu yì fēi zhōng jì pú sà mó hē sà yǒu yì shè lì zǐ
萨摩诃萨有异，非中际菩萨摩诃萨有异。舍利子，
ruò yǒu qíng wú suǒ yǒu ruò yǒu qíng kōng ruò yǒu qíng yuǎn lí ruò yǒu
若有情无所有，若有情空，若有情远离，若有
qíng wú zì xìng ruò qián jì pú sà mó hē sà ruò hòu jì pú sà mó hē
情无自性，若前际菩萨摩诃萨，若后际菩萨摩诃
sà ruò zhōng jì pú sà mó hē sà rú shì yī qiè fǎ wú èr wú èr fēn
萨，若中际菩萨摩诃萨，如是一切法无二无二分。
shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō qián jì pú sà mó hē sà
舍利子，由此缘故我作是说：前际菩萨摩诃萨
bù kě dé hòu jì pú sà mó hē sà bù kě dé zhōng jì pú sà mó hē
不可得，后际菩萨摩诃萨不可得，中际菩萨摩诃
sà bù kě dé
萨不可得。

¹ 大正藏：云；永乐北藏及龙藏：问

shè lì zǐ sè wú suǒ yǒu gù qián hòu zhōng jì pú
“舍利子，色无所有故，前、后、中际菩

sà mó hē sà bù kě dé shòu xiǎng xíng shí wú suǒ yǒu gù qián
萨摩诃萨不可得；受、想、行、识无所有故，前、

hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé sè kōng gù qián hòu
后、中际菩萨摩诃萨不可得。色空故，前、后、

zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé shòu xiǎng xíng shí kōng gù
中际菩萨摩诃萨不可得；受、想、行、识空故，

qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé sè yuǎn lí gù
前、后、中际菩萨摩诃萨不可得。色远离故，

qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé shòu xiǎng xíng
前、后、中际菩萨摩诃萨不可得；受、想、行、

shí yuǎn lí gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé
识远离故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得。

sè wú zì xìng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé
色无自性故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得；

shòu xiǎng xíng shí wú zì xìng gù qián hòu zhōng jì pú sà
受、想、行、识无自性故，前、后、中际菩萨

mó hē sà bù kě dé hé yǐ gù shè lì zǐ sè shòu xiǎng
摩诃萨不可得。何以故？舍利子，色、受、想、

xíng shí wú suǒ yǒu kōng yuǎn lí wú zì xìng zhōng qián hòu
行、识无所有、空、远离、无自性中，前、后、

zhōng jì pú sà mó hē sà jìe bù kě dé gù shè lì zǐ fēi sè shòu
中际菩萨摩诃萨皆不可得故。舍利子，非色、受、

xiǎng xíng shí wú suǒ yǒu yǐ fēi sè shòu xiǎng xíng
想、行、识无所有有异，非色、受、想、行、

shí kōng yǒu yǐ fēi sè shòu xiǎng xíng shí yuǎn lí yǒu yǐ
识空有异，非色、受、想、行、识远离有异，

fēi sè shòu xiǎng xíng shí wú zì xìng yǒu yǐ fēi qián jì pú
非色、受、想、行、识无自性有异，非前际菩

sà mó hē sà yǒu yǐ fēi hòu jì pú sà mó hē sà yǒu yǐ fēi zhōng jì
萨摩诃萨有异，非后际菩萨摩诃萨有异，非中际

pú sà mó hē sà yǒu yǐ shè lì zǐ ruò sè shòu xiǎng xíng
菩萨摩诃萨有异。舍利子，若色、受、想、行、

shí wú suǒ yǒu ruò sè shòu xiǎng xíng shí kōng ruò sè
识无所有，若色、受、想、行、识空，若色、

shòu xiǎng xíng shí yuǎn lí ruò sè shòu xiǎng xíng shí
受、想、行、识远离，若色、受、想、行、识

wú zì xìng ruò qián jì pú sà mó hē sà ruò hòu jì pú sà mó hē sà
无自性，若前际菩萨摩诃萨，若后际菩萨摩诃萨，
ruò zhōng jì pú sà mó hē sà rú shì yī qiè fǎ wú èr wú èr fēn shè
若中际菩萨摩诃萨，如是一切法无二无二分。舍
lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō qián jì pú sà mó hē sà bù
利子，由此缘故我作是说：前际菩萨摩诃萨不
kě dé hòu jì pú sà mó hē sà bù kě dé zhōng jì pú sà mó hē sà
可得，后际菩萨摩诃萨不可得，中际菩萨摩诃萨
bù kě dé
不可得。

shè lì zǐ yǎn chù wú suǒ yǒu gù qián hòu zhōng jì
“舍利子，眼处无所有故，前、后、中际
pú sà mó hē sà bù kě dé ěr bí shé shēn yì chù wú suǒ
菩萨摩诃萨不可得；耳、鼻、舌、身、意处无所
yǒu gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé yǎn chù
有故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得。眼处
kōng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé ěr
空故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得；耳、
bí shé shēn yì chù kōng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó
鼻、舌、身、意处空故，前、后、中际菩萨摩
hē sà bù kě dé yǎn chù yuǎn lí gù qián hòu zhōng jì pú sà
诃萨不可得。眼处远离故，前、后、中际菩萨
mó hē sà bù kě dé ěr bí shé shēn yì chù yuǎn lí gù
摩诃萨不可得；耳、鼻、舌、身、意处远离故，
qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé yǎn chù wú zì xìng
前、后、中际菩萨摩诃萨不可得。眼处无自性
gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé ěr bí
故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得；耳、鼻、
shé shēn yì chù wú zì xìng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó
舌、身、意处无自性故，前、后、中际菩萨摩
hē sà bù kě dé hé yǐ gù shè lì zǐ yǎn ěr bí shé
诃萨不可得。何以故？舍利子，眼、耳、鼻、舌、
shēn yì chù wú suǒ yǒu kōng yuǎn lí wú zì xìng zhōng qián
身、意处无所有、空、远离、无自性中，前、
hòu zhōng jì pú sà mó hē sà jiē bù kě dé gù shè lì zǐ fēi yǎn
后、中际菩萨摩诃萨皆不可得故。舍利子，非眼、
ěr bí shé shēn yì chù wú suǒ yǒu yǐ fēi yǎn ěr
耳、鼻、舌、身、意处无所有有异，非眼、耳、

bí shé shēn yì chùkōngyǒu yì fēi yǎn ěr bí shé
鼻、舌、身、意处空有异，非眼、耳、鼻、舌、
shēn yì chùyuǎn lí yǒu yì fēi yǎn ěr bí shé shēn
身、意处远离有异，非眼、耳、鼻、舌、身、
yì chùwú zì xìngyǒu yì fēi qián jì pú sà mó hē sà yǒu yì fēi hòu
意处无自性有异，非前际菩萨摩诃萨有异，非后
jì pú sà mó hē sà yǒu yì fēi zhōng jì pú sà mó hē sà yǒu yì shè
际菩萨摩诃萨有异，非中际菩萨摩诃萨有异。舍
lì zǐ ruò yǎn ěr bí shé shēn yì chùwú suǒyǒu ruò
利子，若眼、耳、鼻、舌、身、意处无所有，若
yǎn ěr bí shé shēn yì chùkōng ruò yǎn ěr bí
眼、耳、鼻、舌、身、意处空，若眼、耳、鼻、
shé shēn yì chùyuǎn lí ruò yǎn ěr bí shé shēn
舌、身、意处远离，若眼、耳、鼻、舌、身、
yì chùwú zì xìng ruò qián jì pú sà mó hē sà ruò hòu jì pú sà mó
意处无自性，若前际菩萨摩诃萨，若后际菩萨摩
hē sà ruò zhōng jì pú sà mó hē sà rú shì yī qiè fǎ wú èr wú èr
诃萨，若中际菩萨摩诃萨，如是一切法无二无二
fēn shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō qián jì pú sà mó
分。舍利子，由此缘故我作是说：前际菩萨摩
hē sà bù kě dé hòu jì pú sà mó hē sà bù kě dé zhōng jì pú sà
诃萨不可得，后际菩萨摩诃萨不可得，中际菩萨
mó hē sà bù kě dé
摩诃萨不可得。

shè lì zǐ sè chùwú suǒyǒu gù qián hòu zhōng jì
“舍利子，色处无所有故，前、后、中际
pú sà mó hē sà bù kě dé shēng xiāng wèi chù fǎ chùwú
菩萨摩诃萨不可得；声、香、味、触、法处无
suǒyǒu gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé sè
所有故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得。色
chùkōng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé shēng
处空故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得；声、
xiāng wèi chù fǎ chùkōng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó
香、味、触、法处空故，前、后、中际菩萨摩
hē sà bù kě dé sè chùyuǎn lí gù qián hòu zhōng jì pú sà
诃萨不可得。色处远离故，前、后、中际菩萨
mó hē sà bù kě dé shēng xiāng wèi chù fǎ chùyuǎn lí gù
摩诃萨不可得；声、香、味、触、法处远离故，

qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé sè chù wú zì xìng
前、后、中 际菩萨摩诃萨不可得。色处无自性
gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé shēng xiāng
故，前、后、中 际菩萨摩诃萨不可得；声、香、
wèi chù fǎ chù wú zì xìng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó
味、触、法处无自性故，前、后、中 际菩萨摩
hē sà bù kě dé hé yǐ gù shè lì zǐ sè shēng xiāng
诃萨不可得。何以故？舍利子，色、声、香、
wèi chù fǎ chù wú suǒ yǒu kōng yuǎn lí wú zì xìng zhōng
味、触、法处无所有、空、远离、无自性中，
qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà jiē bù kě dé gù shè lì zǐ
前、后、中 际菩萨摩诃萨皆不可得故。舍利子，
fēi sè shēng xiāng wèi chù fǎ chù wú suǒ yǒu yǒu yì fēi
非色、声、香、味、触、法处无所有有异，非
sè shēng xiāng wèi chù fǎ chù kōng yǒu yì fēi sè shēng
色、声、香、味、触、法处空有异，非色、声、
xiāng wèi chù fǎ chù yuǎn lí yǒu yì fēi sè shēng xiāng
香、味、触、法处远离有异，非色、声、香、
wèi chù fǎ chù wú zì xìng yǒu yì fēi qián jì pú sà mó hē sà yǒu
味、触、法处无自性有异，非前际菩萨摩诃萨有
yì fēi hòu jì pú sà mó hē sà yǒu yì fēi zhōng jì pú sà mó hē sà
异，非后际菩萨摩诃萨有异，非中 际菩萨摩诃萨
yǒu yì shè lì zǐ ruò sè shēng xiāng wèi chù fǎ chù
有异。舍利子，若色、声、香、味、触、法处
wú suǒ yǒu ruò sè shēng xiāng wèi chù fǎ chù kōng ruò
无所有，若色、声、香、味、触、法处空，若
sè shēng xiāng wèi chù fǎ chù yuǎn lí ruò sè shēng
色、声、香、味、触、法处远离，若色、声、
xiāng wèi chù fǎ chù wú zì xìng ruò qián jì pú sà mó hē sà
香、味、触、法处无自性，若前际菩萨摩诃萨，
ruò hòu jì pú sà mó hē sà ruò zhōng jì pú sà mó hē sà rú shì yī
若后际菩萨摩诃萨，若中 际菩萨摩诃萨，如是一
qiè fǎ wú èr wú èr fēn shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō
切法无二无二分。舍利子，由此缘故我作是说：
qián jì pú sà mó hē sà bù kě dé hòu jì pú sà mó hē sà bù kě
前际菩萨摩诃萨不可得，后际菩萨摩诃萨不可
dé zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé
得，中 际菩萨摩诃萨不可得。

shè lì zǐ yǎn jiè wú suǒ yǒu gù qián hòu zhōng jì
“舍利子，眼界无所有故，前、后、中际

pú sà mó hē sà bù kě dé sè jiè yǎn shí jiè jí yǎn chù yǎn chù
菩萨摩诃萨不可得；色界、眼识界及眼触、眼触

wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu gù qián hòu zhōng jì pú sà
为缘所生诸受无所有故，前、后、中际菩萨

mó hē sà bù kě dé yǎn jiè kōng gù qián hòu zhōng jì pú sà
摩诃萨不可得。眼界空故，前、后、中际菩萨

mó hē sà bù kě dé sè jiè yǎn shí jiè jí yǎn chù yǎn chù wéi yuán
摩诃萨不可得；色界、眼识界及眼触、眼触为缘

suǒ shēng zhū shòu kōng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù
所生诸受空故，前、后、中际菩萨摩诃萨不

kě dé yǎn jiè yuǎn lí gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà
可得。眼界远离故，前、后、中际菩萨摩诃萨

bù kě dé sè jiè yǎn shí jiè jí yǎn chù yǎn chù wéi yuán suǒ shēng
不可得；色界、眼识界及眼触、眼触为缘所生

zhū shòu yuǎn lí gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé
诸受远离故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得。

yǎn jiè wú zì xìng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě
眼界无自性故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可

de sè jiè yǎn shí jiè jí yǎn chù yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
得，色界、眼识界及眼触、眼触为缘所生诸受

wú zì xìng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé
无自性故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得。

hé yǐ gù shè lì zǐ yǎn jiè sè jiè yǎn shí jiè jí yǎn chù
何以故？舍利子，眼界、色界、眼识界及眼触、

yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu kōng yuǎn lí wú zì
眼触为缘所生诸受无所有、空、远离、无自

xìng zhōng qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà jiē bù kě dé gù
性中，前、后、中际菩萨摩诃萨皆不可得故。

shè lì zǐ fēi yǎn jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu
舍利子，非眼界乃至眼触为缘所生诸受无所有

yǒu yì fēi yǎn jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu kōng yǒu yì
有异，非眼界乃至眼触为缘所生诸受空有异，

fēi yǎn jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yuǎn lí yǒu yì fēi
非眼界乃至眼触为缘所生诸受远离有异，非

yǎn jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú zì xìng yǒu yì fēi
眼界乃至眼触为缘所生诸受无自性有异，非

qián jì pú sà mó hē sà yǒu yì fēi hòu jì pú sà mó hē sà yǒu yì
前际菩萨摩诃萨有异，非后际菩萨摩诃萨有异，
fēi zhōng jì pú sà mó hē sà yǒu yì shè lì zǐ ruò yǎn jiè nǎi zhì yǎn
非中际菩萨摩诃萨有异。舍利子，若眼界乃至眼
chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu ruò yǎn jiè nǎi zhì yǎn chù wéi
触为缘所生诸受无所有，若眼界乃至眼触为
yuán suǒ shēng zhū shòu kōng ruò yǎn jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng
缘所生诸受空，若眼界乃至眼触为缘所生
zhū shòu yuǎn lí ruò yǎn jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú
诸受远离，若眼界乃至眼触为缘所生诸受无
zì xìng ruò qián jì pú sà mó hē sà ruò hòu jì pú sà mó hē sà
自性，若前际菩萨摩诃萨，若后际菩萨摩诃萨，
ruò zhōng jì pú sà mó hē sà rú shì yī qiè fǎ wú èr wú èr fēn shè
若中际菩萨摩诃萨，如是一切法无二无二分。舍
lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō qián jì pú sà mó hē sà bù
利子，由此缘故我作是说：前际菩萨摩诃萨不
kě dé hòu jì pú sà mó hē sà bù kě dé zhōng jì pú sà mó hē sà
可得，后际菩萨摩诃萨不可得，中际菩萨摩诃萨
bù kě dé
不可得。

大般若波罗蜜多经卷第六十一

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì liù shí èr
大般若波罗蜜多经卷第六十二

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn wú suǒ dé pǐn dì shí bā zhī èr
初分无所得品第十八之二

shè lì zǐ ěr jiè wú suǒ yǒu bù kě dé gù qián hòu
“舍利子，耳界无所有不可得故，前、后、
zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù
中际菩萨摩诃萨不可得；声界、耳识界及耳触、
ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu gù qián hòu zhōng jì
耳触为缘所生诸受无所有故，前、后、中际
pú sà mó hē sà bù kě dé ěr jiè kōng gù qián hòu zhōng jì
菩萨摩诃萨不可得。耳界空故，前、后、中际
pú sà mó hē sà bù kě dé shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chù
菩萨摩诃萨不可得；声界、耳识界及耳触、耳触
wéi yuán suǒ shēng zhū shòu kōng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē
为缘所生诸受空故，前、后、中际菩萨摩诃
sà bù kě dé ěr jiè yuǎn lí gù qián hòu zhōng jì pú sà mó
萨不可得。耳界远离故，前、后、中际菩萨摩
hē sà bù kě dé shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chù wéi yuán
诃萨不可得；声界、耳识界及耳触、耳触为缘
suǒ shēng zhū shòu yuǎn lí gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà
所生诸受远离故，前、后、中际菩萨摩诃萨
bù kě dé ěr jiè wú zì xìng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó
不可得。耳界无自性故，前、后、中际菩萨摩
hē sà bù kě dé shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chù wéi yuán
诃萨不可得；声界、耳识界及耳触、耳触为缘
suǒ shēng zhū shòu wú zì xìng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà
所生诸受无自性故，前、后、中际菩萨摩诃萨
bù kě dé hé yǐ gù shè lì zǐ ěr jiè shēng jiè ěr shí jiè
不可得。何以故？舍利子，耳界、声界、耳识界
jí ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu kōng yuǎn
及耳触、耳触为缘所生诸受无所有、空、远

lí wú zì xìngzhōng qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà jiē bù
离、无自性中，前、后、中际菩萨摩诃萨皆不
kě dé gù shè lì zǐ fēi ěr jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū
可得故。舍利子，非耳界乃至耳触为缘所生诸
shòu wú suǒ yǒu yǒu yì fēi ěr jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū
受无所有有异，非耳界乃至耳触为缘所生诸
shòu kōng yǒu yì fēi ěr jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yuǎn
受空有异，非耳界乃至耳触为缘所生诸受远
lí yǒu yì fēi ěr jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú zì xìng
离有异，非耳界乃至耳触为缘所生诸受无自性
yǒu yì fēi qián jì pú sà mó hē sà yǒu yì fēi hòu jì pú sà mó hē
有异，非前际菩萨摩诃萨有异，非后际菩萨摩诃
sà yǒu yì fēi zhōng jì pú sà mó hē sà yǒu yì shè lì zǐ ruò ěr
萨有异，非中际菩萨摩诃萨有异。舍利子，若耳
jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu ruò ěr jiè nǎi zhì
界乃至耳触为缘所生诸受无所有，若耳界乃至
ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu kōng ruò ěr jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán
耳触为缘所生诸受空，若耳界乃至耳触为缘
suǒ shēng zhū shòu yuǎn lí ruò ěr jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū
所生诸受远离，若耳界乃至耳触为缘所生诸
shòu wú zì xìng ruò qián jì pú sà mó hē sà ruò hòu jì pú sà mó hē
受无自性，若前际菩萨摩诃萨，若后际菩萨摩诃
sà ruò zhōng jì pú sà mó hē sà rú shì yī qiè fǎ wú èr wú èr fēn
萨，若中际菩萨摩诃萨，如是一切法无二无二分。
shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō qián jì pú sà mó hē sà
舍利子，由此缘故我作是说：前际菩萨摩诃萨
bù kě dé hòu jì pú sà mó hē sà bù kě dé zhōng jì pú sà mó hē
不可得，后际菩萨摩诃萨不可得，中际菩萨摩诃
sà bù kě dé
萨不可得。

shè lì zǐ bǐ jiè wú suǒ yǒu gù qián hòu zhōng jì
“舍利子，鼻界无所有故，前、后、中际
pú sà mó hē sà bù kě dé xiāng jiè bǐ shí jiè jí bǐ chù bǐ chù
菩萨摩诃萨不可得；香界、鼻识界及鼻触、鼻触
wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu gù qián hòu zhōng jì pú sà
为缘所生诸受无所有故，前、后、中际菩萨
mó hē sà bù kě dé bǐ jiè kōng gù qián hòu zhōng jì pú sà
摩诃萨不可得。鼻界空故，前、后、中际菩萨

mó hē sà bù kě dé xiāng jiè bí shí jiè jí bí chù bí chùwéiyuán
摩诃萨不可得；香界、鼻识界及鼻触、鼻触为缘

suǒshēngzhūshòukōng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù
所生诸受空故，前、后、中际菩萨摩诃萨不

kě dé bí jiè yuǎn lí gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà
可得。鼻界远离故，前、后、中际菩萨摩诃萨

bù kě dé xiāng jiè bí shí jiè jí bí chù bí chùwéiyuánsuǒshēng
不可得；香界、鼻识界及鼻触、鼻触为缘所生

zhūshòuyuǎn lí gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé
诸受远离故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得。

bí jiè wú zì xìng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě
鼻界无自性故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可

de xiāng jiè bí shí jiè jí bí chù bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu
得；香界、鼻识界及鼻触、鼻触为缘所生诸受

wú zì xìng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé
无自性故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得。

hé yǐ gù shè lì zǐ bí jiè xiāng jiè bí shí jiè jí bí chù
何以故？舍利子，鼻界、香界、鼻识界及鼻触、

bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú suǒyǒu kōng yuǎn lí wú zì
鼻触为缘所生诸受无所有、空、远离、无自

xìngzhōng qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà jiē bù kě dé gù
性中，前、后、中际菩萨摩诃萨皆不可得故。

shè lì zǐ fēi bí jiè nǎi zhì bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú suǒyǒu
舍利子，非鼻界乃至鼻触为缘所生诸受无所有

yǒu yì fēi bí jiè nǎi zhì bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòukōngyǒu yì
有异，非鼻界乃至鼻触为缘所生诸受空有异，

fēi bí jiè nǎi zhì bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuyuǎn lí yǒu yì fēi
非鼻界乃至鼻触为缘所生诸受远离有异，非

bí jiè nǎi zhì bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú zì xìngyǒu yì fēi
鼻界乃至鼻触为缘所生诸受无自性有异，非

qián jì pú sà mó hē sà yǒu yì fēi hòu jì pú sà mó hē sà yǒu yì
前际菩萨摩诃萨有异，非后际菩萨摩诃萨有异，

fēi zhōng jì pú sà mó hē sà yǒu yì shè lì zǐ ruò bí jiè nǎi zhì bí
非中际菩萨摩诃萨有异。舍利子，若鼻界乃至鼻

chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú suǒyǒu ruò bí jiè nǎi zhì bí chùwéi
触为缘所生诸受无所有，若鼻界乃至鼻触为

yuánsuǒshēngzhūshòukōng ruò bí jiè nǎi zhì bí chùwéiyuánsuǒshēng
缘所生诸受空，若鼻界乃至鼻触为缘所生

zhūshòuyuǎn lí ruò bí jiè nǎi zhì bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú
诸受远离，若鼻界乃至鼻触为缘所生诸受无
zì xìng ruò qián jì pú sà mó hē sà ruò hòu jì pú sà mó hē sà
自性，若前际菩萨摩诃萨，若后际菩萨摩诃萨，
ruò zhōng jì pú sà mó hē sà rú shì yī qiè fǎ wú èr wú èr fēn
若中际菩萨摩诃萨，如是一切法无二无二分。

shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō qián jì pú sà
“舍利子，由此缘故我作是说：前际菩萨
mó hē sà bù kě dé hòu jì pú sà mó hē sà bù kě dé zhōng jì pú
摩诃萨不可得，后际菩萨摩诃萨不可得，中际菩
sà mó hē sà bù kě dé
萨摩诃萨不可得。

shè lì zǐ shé jiè wú suǒ yǒu gù qián hòu zhōng jì
“舍利子，舌界无所有故，前、后、中际
pú sà mó hē sà bù kě dé wèi jiè shé shí jiè jí shé chù shé chù
菩萨摩诃萨不可得；味界、舌识界及舌触、舌触
wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu gù qián hòu zhōng jì pú sà
为缘所生诸受无所有故，前、后、中际菩萨
mó hē sà bù kě dé shé jiè kōng gù qián hòu zhōng jì pú sà
摩诃萨不可得。舌界空故，前、后、中际菩萨
mó hē sà bù kě dé wèi jiè shé shí jiè jí shé chù shé chù wéi yuán
摩诃萨不可得；味界、舌识界及舌触、舌触为缘
suǒ shēng zhū shòu kōng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù
所生诸受空故，前、后、中际菩萨摩诃萨不
kě dé shé jiè yuǎn lí gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà
可得。舌界远离故，前、后、中际菩萨摩诃萨
bù kě dé wèi jiè shé shí jiè jí shé chù shé chù wéi yuán suǒ shēng
不可得；味界、舌识界及舌触、舌触为缘所生
zhū shòu yuǎn lí gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé
诸受远离故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得。

shé jiè wú zì xìng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě
舌界无自性故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可
dé wèi jiè shé shí jiè jí shé chù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
得；味界、舌识界及舌触、舌触为缘所生诸受
wú zì xìng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé
无自性故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得。

hé yǐ gù shè lì zǐ shé jiè wèi jiè shé shí jiè jí shé chù
何以故？舍利子，舌界、味界、舌识界及舌触、

shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu kōng yuǎn lí wú zì
舌触为缘所生诸受无所有、空、远离、无自
xìng zhōng qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà jiē bù kě dé gù
性中，前、后、中际菩萨摩诃萨皆不可得故。
shè lì zǐ fēi shé jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu
舍利子，非舌界乃至舌触为缘所生诸受无所有
yǒu yì fēi shé jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu kōng yǒu yì
有异，非舌界乃至舌触为缘所生诸受空有异，
fēi shé jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yuǎn lí yǒu yì fēi
非舌界乃至舌触为缘所生诸受远离有异，非
shé jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú zì xìng yǒu yì fēi
舌界乃至舌触为缘所生诸受无自性有异，非
qián jì pú sà mó hē sà yǒu yì fēi hòu jì pú sà mó hē sà yǒu yì
前际菩萨摩诃萨有异，非后际菩萨摩诃萨有异，
fēi zhōng jì pú sà mó hē sà yǒu yì shè lì zǐ ruò shé jiè nǎi zhì shé
非中际菩萨摩诃萨有异。舍利子，若舌界乃至舌
chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu ruò shé jiè nǎi zhì shé chù wéi
触为缘所生诸受无所有，若舌界乃至舌触为
yuán suǒ shēng zhū shòu kōng ruò shé jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng
缘所生诸受空，若舌界乃至舌触为缘所生
zhū shòu yuǎn lí ruò shé jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú
诸受远离，若舌界乃至舌触为缘所生诸受无
zì xìng ruò qián jì pú sà mó hē sà ruò hòu jì pú sà mó hē sà
自性，若前际菩萨摩诃萨，若后际菩萨摩诃萨，
ruò zhōng jì pú sà mó hē sà rú shì yī qiè fǎ wú èr wú èr fēn shè
若中际菩萨摩诃萨，如是一切法无二无二分。舍
lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō qián jì pú sà mó hē sà bù
利子，由此缘故我作是说：前际菩萨摩诃萨不
kě dé hòu jì pú sà mó hē sà bù kě dé zhōng jì pú sà mó hē sà
可得，后际菩萨摩诃萨不可得，中际菩萨摩诃萨
bù kě dé
不可得。

shè lì zǐ shēn jiè wú suǒ yǒu gù qián hòu zhōng jì
“舍利子，身界无所有故，前、后、中际
pú sà mó hē sà bù kě dé chù jiè shēn shí jiè jí shēn chù shēn
菩萨摩诃萨不可得；触界、身识界及身触、身
chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu gù qián hòu zhōng jì pú
触为缘所生诸受无所有故，前、后、中际菩

sà mó hē sà bù kě dé shēn jiè kōng gù qián hòu zhōng jì pú
萨摩诃萨不可得。身界空故，前、后、中际菩
sà mó hē sà bù kě dé chù jiè shēn shí jiè jí shēnchù shēnchù
萨摩诃萨不可得；触界、身识界及身触、身触
wéiyuánsuǒshēngzhūshòukōng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē
为缘所生诸受空故，前、后、中际菩萨摩诃
sà bù kě dé shēn jiè yuǎn lí gù qián hòu zhōng jì pú sà mó
萨不可得。身界远离故，前、后、中际菩萨摩
hē sà bù kě dé chù jiè shēn shí jiè jí shēnchù shēnchùwéiyuán
诃萨不可得；触界、身识界及身触、身触为缘
suǒshēngzhūshòuyuǎn lí gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà
所生诸受远离故，前、后、中际菩萨摩诃萨
bù kě dé shēn jiè wú zì xìng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó
不可得。身界无自性故，前、后、中际菩萨摩
hē sà bù kě dé chù jiè shēn shí jiè jí shēnchù shēnchùwéiyuán
诃萨不可得；触界、身识界及身触、身触为缘
suǒshēngzhūshòuwú zì xìng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà
所生诸受无自性故，前、后、中际菩萨摩诃萨
bù kě dé hé yǐ gù shè lì zǐ shēn jiè chù jiè shēn shí jiè
不可得。何以故？舍利子，身界、触界、身识界
jí shēnchù shēnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuwú suǒyǒu kōng yuǎn
及身触、身触为缘所生诸受无所有、空、远
lí wú zì xìngzhōng qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà jiē bù
离、无自性中，前、后、中际菩萨摩诃萨皆不
kě dé gù shè lì zǐ fēi shēn jiè nǎi zhì shēnchùwéiyuánsuǒshēngzhū
可得故。舍利子，非身界乃至身触为缘所生诸
shòuwú suǒyǒuyǒu yì fēi shēn jiè nǎi zhì shēnchùwéiyuánsuǒshēngzhū
受无所有有异，非身界乃至身触为缘所生诸
shòukōngyǒu yì fēi shēn jiè nǎi zhì shēnchùwéiyuán suǒshēngzhūshòu
受空有异，非身界乃至身触为缘所生诸受
yuǎn lí yǒu yì fēi shēn jiè nǎi zhì shēnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuwú
远离有异，非身界乃至身触为缘所生诸受无
zì xìngyǒu yì fēi qián jì pú sà mó hē sà yǒu yì fēi hòu jì pú sà
自性有异，非前际菩萨摩诃萨有异，非后际菩萨
mó hē sà yǒu yì fēi zhōng jì pú sà mó hē sà yǒu yì shè lì zǐ
摩诃萨有异，非中际菩萨摩诃萨有异。舍利子，
ruòshēn jiè nǎi zhì shēnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuwú suǒyǒu ruòshēn
若身界乃至身触为缘所生诸受无所有，若身

jiè nǎi zhì shēnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòukōng ruòshēn jiè nǎi zhì shēn
界乃至身触为缘所生诸受空，若身界乃至身
chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuyuǎn lí ruòshēn jiè nǎi zhì shēnchùwéi
触为缘所生诸受远离，若身界乃至身触为
yuánsuǒshēngzhūshòuwú zì xìng ruòqián jì pú sà mó hē sà ruòhòu
缘所生诸受无自性，若前际菩萨摩诃萨，若后
jì pú sà mó hē sà ruòzhōng jì pú sà mó hē sà rú shì yī qiè fǎ
际菩萨摩诃萨，若中际菩萨摩诃萨，如是一切法
wú èr wú èr fēn shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō qián
无二无二分。舍利子，由此缘故我作是说：前
jì pú sà mó hē sà bù kě dé hòu jì pú sà mó hē sà bù kě dé
际菩萨摩诃萨不可得，后际菩萨摩诃萨不可得，
zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé
中际菩萨摩诃萨不可得。

shè lì zǐ yì jiè wú suǒyǒu gù qián hòu zhōng jì
“舍利子，眼界无所有故，前、后、中际
pú sà mó hē sà bù kě dé fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì chù
菩萨摩诃萨不可得；法界、意识界及意触、意触
wéiyuánsuǒshēngzhūshòuwú suǒyǒu gù qián hòu zhōng jì pú sà
为缘所生诸受无所有故，前、后、中际菩萨
mó hē sà bù kě dé yì jiè kōng gù qián hòu zhōng jì pú sà
摩诃萨不可得。眼界空故，前、后、中际菩萨
mó hē sà bù kě dé fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì chùwéiyuán
摩诃萨不可得；法界、意识界及意触、意触为缘
suǒshēngzhūshòukōng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù
所生诸受空故，前、后、中际菩萨摩诃萨不
kě dé yì jiè yuǎn lí gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà
可得。眼界远离故，前、后、中际菩萨摩诃萨
bù kě dé fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì chùwéiyuánsuǒshēng
不可得；法界、意识界及意触、意触为缘所生
zhūshòuyuǎn lí gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé
诸受远离故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得。
yì jiè wú zì xìng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě
眼界无自性故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可
dé fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu
得；法界、意识界及意触、意触为缘所生诸受
wú zì xìng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé
无自性故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得。

hé yǐ gù shè lì zǐ yì jiè fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù
何以故？舍利子，眼界、法界、意识界及意触、
yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu kōng yuǎn lí wú zì
意触为缘所生诸受无所有、空、远离、无自
xìng zhōng qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà jiē bù kě dé gù
性中，前、后、中际菩萨摩诃萨皆不可得故。

shè lì zǐ fēi yì jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu
舍利子，非眼界乃至意触为缘所生诸受无所有
yǒu yì fēi yì jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu kōng yǒu yì
有异，非眼界乃至意触为缘所生诸受空有异，
fēi yì jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yuǎn lí yǒu yì fēi
非眼界乃至意触为缘所生诸受远离有异，非
yì jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú zì xìng yǒu yì fēi
眼界乃至意触为缘所生诸受无自性有异，非
qián jì pú sà mó hē sà yǒu yì fēi hòu jì pú sà mó hē sà yǒu yì
前际菩萨摩诃萨有异，非后际菩萨摩诃萨有异，
fēi zhōng jì pú sà mó hē sà yǒu yì shè lì zǐ ruò yì jiè nǎi zhì yì
非中际菩萨摩诃萨有异。舍利子，若眼界乃至意
chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu ruò yì jiè nǎi zhì yì chù wéi
触为缘所生诸受无所有，若眼界乃至意触为
yuán suǒ shēng zhū shòu kōng ruò yì jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng
缘所生诸受空，若眼界乃至意触为缘所生
zhū shòu yuǎn lí ruò yì jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú
诸受远离，若眼界乃至意触为缘所生诸受无
zì xìng ruò qián jì pú sà mó hē sà ruò hòu jì pú sà mó hē sà
自性，若前际菩萨摩诃萨，若后际菩萨摩诃萨，
ruò zhōng jì pú sà mó hē sà rú shì yī qiè fǎ wú èr wú èr fēn shè
若中际菩萨摩诃萨，如是一切法无二无二分。舍
lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō qián jì pú sà mó hē sà bù
利子，由此缘故我作是说：前际菩萨摩诃萨不
kě dé hòu jì pú sà mó hē sà bù kě dé zhōng jì pú sà mó hē sà
可得，后际菩萨摩诃萨不可得，中际菩萨摩诃萨
bù kě dé
不可得。

shè lì zǐ dì jiè wú suǒ yǒu gù qián hòu zhōng jì
“舍利子，地界无所有故，前、后、中际
pú sà mó hē sà bù kě dé shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè wú suǒ
菩萨摩诃萨不可得；水、火、风、空、识界无所

yǒu gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé dì jiè
有故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得。地界
kōng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé shuǐ
空故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得；水、
huǒ fēng kōng shí jiè kōng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó
火、风、空、识界空故，前、后、中际菩萨摩
hē sà bù kě dé dì jiè yuǎn lí gù qián hòu zhōng jì pú sà
诃萨不可得。地界远离故，前、后、中际菩萨
mó hē sà bù kě dé shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè yuǎn lí gù
摩诃萨不可得；水、火、风、空、识界远离故，
qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé dì jiè wú zì xìng
前、后、中际菩萨摩诃萨不可得。地界无自性
gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé shuǐ huǒ
故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得；水、火、
fēng kōng shí jiè wú zì xìng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó
风、空、识界无自性故，前、后、中际菩萨摩
hē sà bù kě dé hé yǐ gù shè lì zǐ dì shuǐ huǒ fēng
诃萨不可得。何以故？舍利子，地、水、火、风、
kōng shí jiè wú suǒ yǒu kōng yuǎn lí wú zì xìng zhōng qián
空、识界无所有、空、远离、无自性中，前、
hòu zhōng jì pú sà mó hē sà jiē bù kě dé gù shè lì zǐ fēi dì
后、中际菩萨摩诃萨皆不可得故。舍利子，非地、
shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè wú suǒ yǒu yǒu yì fēi dì shuǐ
水、火、风、空、识界无所有有异，非地、水、
huǒ fēng kōng shí jiè kōng yǒu yì fēi dì shuǐ huǒ fēng
火、风、空、识界空有异，非地、水、火、风、
kōng shí jiè yuǎn lí yǒu yì fēi dì shuǐ huǒ fēng kōng
空、识界远离有异，非地、水、火、风、空、
shí jiè wú zì xìng yǒu yì fēi qián jì pú sà mó hē sà yǒu yì fēi hòu
识界无自性有异，非前际菩萨摩诃萨有异，非后
jì pú sà mó hē sà yǒu yì fēi zhōng jì pú sà mó hē sà yǒu yì shè
际菩萨摩诃萨有异，非中际菩萨摩诃萨有异。舍
lì zǐ ruò dì shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè wú suǒ yǒu ruò
利子，若地、水、火、风、空、识界无所有，若
dì shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè kōng ruò dì shuǐ huǒ
地、水、火、风、空、识界空，若地、水、火、
fēng kōng shí jiè yuǎn lí ruò dì shuǐ huǒ fēng kōng
风、空、识界远离，若地、水、火、风、空、

shí jiè wú zì xìng ruò qián jì pú sà mó hē sà ruò hòu jì pú sà mó
识界无自性，若前际菩萨摩诃萨，若后际菩萨摩
hē sà ruò zhōng jì pú sà mó hē sà rú shì yī qiè fǎ wú èr wú èr
诃萨，若中际菩萨摩诃萨，如是一切法无二无二
fēn shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō qián jì pú sà mó
分。舍利子，由此缘故我作是说：前际菩萨摩
hē sà bù kě dé hòu jì pú sà mó hē sà bù kě dé zhōng jì pú sà
诃萨不可得，后际菩萨摩诃萨不可得，中际菩萨
mó hē sà bù kě dé
摩诃萨不可得。

shè lì zǐ kǔ shèng dì wú suǒ yǒu gù qián hòu zhōng
“舍利子，苦圣谛无所有故，前、后、中
jì pú sà mó hē sà bù kě dé jí miè dào shèng dì wú suǒ yǒu
际菩萨摩诃萨不可得；集、灭、道圣谛无所有
gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé kǔ shèng dì
故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得。苦圣谛
kōng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé jí
空故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得；集、
miè dào shèng dì kōng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà
灭、道圣谛空故，前、后、中际菩萨摩诃萨
bù kě dé kǔ shèng dì yuǎn lí gù qián hòu zhōng jì pú sà
不可得。苦圣谛远离故，前、后、中际菩萨
mó hē sà bù kě dé jí miè dào shèng dì yuǎn lí gù qián
摩诃萨不可得；集、灭、道圣谛远离故，前、
hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé kǔ shèng dì wú zì xìng gù
后、中际菩萨摩诃萨不可得。苦圣谛无自性故，
qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé jí miè dào
前、后、中际菩萨摩诃萨不可得；集、灭、道
shèng dì wú zì xìng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě
圣谛无自性故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可
dé hé yǐ gù shè lì zǐ kǔ jí miè dào shèng dì wú
得。何以故？舍利子，苦、集、灭、道圣谛无
suǒ yǒu kōng yuǎn lí wú zì xìng zhōng qián hòu zhōng jì
所有、空、远离、无自性中，前、后、中际
pú sà mó hē sà jiē bù kě dé gù shè lì zǐ fēi kǔ jí miè
菩萨摩诃萨皆不可得故。舍利子，非苦、集、灭、
dào shèng dì wú suǒ yǒu yì fēi kǔ jí miè dào shèng dì kōng
道圣谛无所有有异，非苦、集、灭、道圣谛空

yǒu yì fēi kǔ jí miè dào shèng dì yuǎn lí yǒu yì fēi kǔ
有异，非苦、集、灭、道圣谛远离有异，非苦、
jí miè dào shèng dì wú zì xìng yǒu yì fēi qián jì pú sà mó hē
集、灭、道圣谛无自性有异，非前际菩萨摩诃
sà yǒu yì fēi hòu jì pú sà mó hē sà yǒu yì fēi zhōng jì pú sà mó
萨有异，非后际菩萨摩诃萨有异，非中际菩萨摩
hē sà yǒu yì shè lì zǐ ruò kǔ jí miè dào shèng dì wú
诃萨有异。舍利子，若苦、集、灭、道圣谛无
suǒ yǒu ruò kǔ jí miè dào shèng dì kōng ruò kǔ jí
所有，若苦、集、灭、道圣谛空，若苦、集、
miè dào shèng dì yuǎn lí ruò kǔ jí miè dào shèng dì wú zì
灭、道圣谛远离，若苦、集、灭、道圣谛无自
xìng ruò qián jì pú sà mó hē sà ruò hòu jì pú sà mó hē sà ruò
性，若前际菩萨摩诃萨，若后际菩萨摩诃萨，若
zhōng jì pú sà mó hē sà rú shì yī qiè fǎ wú èr wú èr fēn shè lì
中际菩萨摩诃萨，如是一切法无二无二分。舍利
zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō qián jì pú sà mó hē sà bù kě
子，由此缘故我作是说：前际菩萨摩诃萨不可
dé hòu jì pú sà mó hē sà bù kě dé zhōng jì pú sà mó hē sà bù
得，后际菩萨摩诃萨不可得，中际菩萨摩诃萨不
kě dé
可得。

shè lì zǐ wú míng wú suǒ yǒu gù qián hòu zhōng jì
“舍利子，无明无所有故，前、后、中际
pú sà mó hē sà bù kě dé xíng shí míng sè liù chù chù
菩萨摩诃萨不可得；行、识、名色、六处、触、
shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōu nǎo wú suǒ yǒu
受、爱、取、有、生、老死愁叹苦忧恼无所有
gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé wú míng kōng
故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得。无明空
gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé xíng shí
故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得；行、识、
míng sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ
名色、六处、触、受、爱、取、有、生、老死
chóu tàn kǔ yōu nǎo kōng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù
愁叹苦忧恼空故，前、后、中际菩萨摩诃萨不
kě dé wú míng yuǎn lí gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà
可得。无明远离故，前、后、中际菩萨摩诃萨

bù kě dé xíng shí míng sè liù chù chù shòu ài qǔ
不可得；行、识、名色、六处、触、受、爱、取、
yǒu shēng lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎoyuǎn lí gù qián hòu zhōng
有、生、老死愁叹苦忧恼远离故，前、后、中
jì pú sà mó hē sà bù kě dé wú míng wú zì xìng gù qián hòu
际菩萨摩诃萨不可得。无明无自性故，前、后、
zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé xíng shí míng sè liù chù
中际菩萨摩诃萨不可得；行、识、名色、六处、
chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo wú
触、受、爱、取、有、生、老死愁叹苦忧恼无
zì xìng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé hé
自性故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得。何
yǐ gù shè lì zǐ wú míng xíng shí míng sè liù chù chù
以故？舍利子，无明、行、识、名色、六处、触、
shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo wú suǒ yǒu
受、爱、取、有、生、老死愁叹苦忧恼无所有、
kōng yuǎn lí wú zì xìng zhōng qián hòu zhōng jì pú sà mó
空、远离、无自性中，前、后、中际菩萨摩
hē sà jiē bù kě dé gù shè lì zǐ fēi wú míng nǎi zhì lǎo sǐ chóu
诃萨皆不可得故。舍利子，非无明乃至老死愁
tàn kǔ yōunǎo wú suǒ yǒu yǒu yì fēi wú míng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ
叹苦忧恼无所有有异，非无明乃至老死愁叹苦
yōunǎo kōng yǒu yì fēi wú míng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo yuǎn
忧恼空有异，非无明乃至老死愁叹苦忧恼远
lí yǒu yì fēi wú míng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo wú zì xìng yǒu
离有异，非无明乃至老死愁叹苦忧恼无自性有
yì fēi qián jì pú sà mó hē sà yǒu yì fēi hòu jì pú sà mó hē sà
异，非前际菩萨摩诃萨有异，非后际菩萨摩诃萨
yǒu yì fēi zhōng jì pú sà mó hē sà yǒu yì shè lì zǐ ruò wú míng
有异，非中际菩萨摩诃萨有异。舍利子，若无明
nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo wú suǒ yǒu ruò wú míng nǎi zhì lǎo sǐ
乃至老死愁叹苦忧恼无所有，若无明乃至老死
chóu tàn kǔ yōunǎo kōng ruò wú míng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo
愁叹苦忧恼空，若无明乃至老死愁叹苦忧恼
yuǎn lí ruò wú míng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo wú zì xìng ruò
远离，若无明乃至老死愁叹苦忧恼无自性，若
qián jì pú sà mó hē sà ruò hòu jì pú sà mó hē sà ruò zhōng jì
前际菩萨摩诃萨，若后际菩萨摩诃萨，若中际

pú sà mó hē sà   rú shì yī qiè fǎ wú èr wú èr fēn   shè lì zǐ
菩萨摩诃萨，如是一切法无二无二分。舍利子，
yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō   qián jì pú sà mó hē sà bù kě dé
由此缘故我作是说：前际菩萨摩诃萨不可得，
hòu jì pú sà mó hē sà bù kě dé   zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě
后际菩萨摩诃萨不可得，中际菩萨摩诃萨不可
dé
得。

shè lì zǐ   bù shī bō luó mì duō wú suǒ yǒu gù   qián hòu
“舍利子，布施波罗蜜多无所有故，前、后、
zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé   jìng jiè   ān rěn   jīng jìn   jìng
中际菩萨摩诃萨不可得；净戒、安忍、精进、静
lù   bō rě bō luó mì duō wú suǒ yǒu gù   qián hòu   zhōng jì pú
虑、般若波罗蜜多无所有故，前、后、中际菩
sà mó hē sà bù kě dé   bù shī bō luó mì duō kōng gù   qián hòu
萨摩诃萨不可得。布施波罗蜜多空故，前、后、
zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé   jìng jiè   ān rěn   jīng jìn   jìng
中际菩萨摩诃萨不可得；净戒、安忍、精进、静
lù   bō rě bō luó mì duō kōng gù   qián hòu   zhōng jì pú sà mó
虑、般若波罗蜜多空故，前、后、中际菩萨摩
hē sà bù kě dé   bù shī bō luó mì duō yuǎn lí gù   qián hòu   zhōng
诃萨不可得。布施波罗蜜多远离故，前、后、中
jì pú sà mó hē sà bù kě dé   jìng jiè   ān rěn   jīng jìn   jìng lù
际菩萨摩诃萨不可得；净戒、安忍、精进、静虑、
bō rě bō luó mì duō yuǎn lí gù   qián hòu   zhōng jì pú sà mó hē
般若波罗蜜多远离故，前、后、中际菩萨摩诃
sà bù kě dé   bù shī bō luó mì duō wú zì xìng gù   qián hòu   zhōng
萨不可得。布施波罗蜜多无自性故，前、后、中
jì pú sà mó hē sà bù kě dé   jìng jiè   ān rěn   jīng jìn   jìng lù
际菩萨摩诃萨不可得；净戒、安忍、精进、静虑、
bō rě bō luó mì duō wú zì xìng gù   qián hòu   zhōng jì pú sà mó
般若波罗蜜多无自性故，前、后、中际菩萨摩
hē sà bù kě dé   hé yǐ gù   shè lì zǐ   bù shī   jìng jiè   ān
诃萨不可得。何以故？舍利子，布施、净戒、安
rěn   jīng jìn   jìng lù   bō rě bō luó mì duō wú suǒ yǒu   kōng   yuǎn
忍、精进、静虑、般若波罗蜜多无所有、空、远
lí   wú zì xìng zhōng   qián hòu   zhōng jì pú sà mó hē sà jiē bù
离、无自性中，前、后、中际菩萨摩诃萨皆不

kě dé gù shè lì zǐ fēi bù shī jìng jiè ān rěn jīng jìn
可得故。舍利子，非布施、净戒、安忍、精进、
jìng lù bō rě bō luó mì duō wú suǒ yǒu yǒu yì fēi bù shī jìng jiè
静虑、般若波罗蜜多无所有有异，非布施、净戒、
ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō kōng yǒu yì fēi bù
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多空有异，非布
shī jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō yuǎn
施、净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多远
lí yǒu yì fēi bù shī jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō
离有异，非布施、净戒、安忍、精进、静虑、般
rě bō luó mì duō wú zì xìng yǒu yì fēi qián jì pú sà mó hē sà yǒu
若波罗蜜多无自性有异，非前际菩萨摩诃萨有
yì fēi hòu jì pú sà mó hē sà yǒu yì fēi zhōng jì pú sà mó hē sà
异，非后际菩萨摩诃萨有异，非中际菩萨摩诃萨
yǒu yì shè lì zǐ ruò bù shī jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng
有异。舍利子，若布施、净戒、安忍、精进、静
lù bō rě bō luó mì duō wú suǒ yǒu ruò bù shī jìng jiè ān rěn
虑、般若波罗蜜多无所有，若布施、净戒、安忍、
jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō kōng ruò bù shī jìng jiè
精进、静虑、般若波罗蜜多空，若布施、净戒、
ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō yuǎn lí ruò bù shī
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多远离，若布施、
jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō wú zì xìng
净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多无自性，
ruò qián jì pú sà mó hē sà ruò hòu jì pú sà mó hē sà ruò zhōng
若前际菩萨摩诃萨，若后际菩萨摩诃萨，若中
jì pú sà mó hē sà rú shì yī qiè fǎ wú èr wú èr fēn shè lì zǐ
际菩萨摩诃萨，如是一切法无二无二分。舍利子，
yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō qián jì pú sà mó hē sà bù kě dé
由此缘故我作是说：前际菩萨摩诃萨不可得，
hòu jì pú sà mó hē sà bù kě dé zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě
后际菩萨摩诃萨不可得，中际菩萨摩诃萨不可
dé
得。

shè lì zǐ sì jìng lù wú suǒ yǒu gù qián hòu zhōng
“舍利子，四静虑无所有故，前、后、中

jì pú sà mó hē sà bù kě dé sì wú liàng sì wú sè dìng wú suǒ yǒu
际菩萨摩诃萨不可得；四无量、四无色定无所有

gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé sì jìng lù
故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得。四静虑
kōng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé sì wú
空故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得；四无
liàng sì wú sè dìng kōng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà
量、四无色定空故，前、后、中际菩萨摩诃萨
bù kě dé sì jìng lù yuǎn lí gù qián hòu zhōng jì pú sà mó
不可得。四静虑远离故，前、后、中际菩萨摩
hē sà bù kě dé sì wú liàng sì wú sè dìng yuǎn lí gù qián
诃萨不可得；四无量、四无色定远离故，前、
hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé sì jìng lù wú zì xìng gù
后、中际菩萨摩诃萨不可得。四静虑无自性故，
qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé sì wú liàng sì
前、后、中际菩萨摩诃萨不可得；四无量、四
wú sè dìng wú zì xìng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù
无色定无自性故，前、后、中际菩萨摩诃萨不
kě dé hé yǐ gù shè lì zǐ sì jìng lù sì wú liàng sì wú
可得。何以故？舍利子，四静虑、四无量、四无
sè dìng wú suǒ yǒu kōng yuǎn lí wú zì xìng zhōng qián hòu
色定无所有、空、远离、无自性中，前、后、
zhōng jì pú sà mó hē sà jiē bù kě dé gù shè lì zǐ fēi sì jìng lù
中际菩萨摩诃萨皆不可得故。舍利子，非四静虑、
sì wú liàng sì wú sè dìng wú suǒ yǒu yǒu yì fēi sì jìng lù sì wú
四无量、四无色定无所有有异，非四静虑、四无
liàng sì wú sè dìng kōng yǒu yì fēi sì jìng lù sì wú liàng sì
量、四无色定空有异，非四静虑、四无量、四
wú sè dìng yuǎn lí yǒu yì fēi sì jìng lù sì wú liàng sì wú sè
无色定远离有异，非四静虑、四无量、四无色
dìng wú zì xìng yǒu yì fēi qián jì pú sà mó hē sà yǒu yì fēi hòu jì
定无自性有异，非前际菩萨摩诃萨有异，非后际
pú sà mó hē sà yǒu yì fēi zhōng jì pú sà mó hē sà yǒu yì shè lì
菩萨摩诃萨有异，非中际菩萨摩诃萨有异。舍利
zǐ ruò sì jìng lù sì wú liàng sì wú sè dìng wú suǒ yǒu ruò sì
子，若四静虑、四无量、四无色定无所有，若四
jìng lù sì wú liàng sì wú sè dìng kōng ruò sì jìng lù sì wú liàng
静虑、四无量、四无色定空，若四静虑、四无量、
sì wú sè dìng yuǎn lí ruò sì jìng lù sì wú liàng sì wú sè dìng
四无色定远离，若四静虑、四无量、四无色定

wú zì xìng ruò qián jì pú sà mó hē sà ruò hòu jì pú sà mó hē sà
无自性，若前际菩萨摩诃萨，若后际菩萨摩诃萨，
ruò zhōng jì pú sà mó hē sà rú shì yī qiè fǎ wú èr wú èr fēn shè
若中际菩萨摩诃萨，如是一切法无二无二分。舍
lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō qián jì pú sà mó hē sà bù
利子，由此缘故我作是说：前际菩萨摩诃萨不
kě dé hòu jì pú sà mó hē sà bù kě dé zhōng jì pú sà mó hē sà
可得，后际菩萨摩诃萨不可得，中际菩萨摩诃萨
bù kě dé
不可得。

shè lì zǐ bā jiě tuō wú suǒ yǒu gù qián hòu zhōng
“舍利子，八解脱无所有故，前、后、中
jì pú sà mó hē sà bù kě dé bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí
际菩萨摩诃萨不可得；八胜处、九次第定、十
biàn chù wú suǒ yǒu gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě
遍处无所有故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可
dé bā jiě tuō kōng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù
得。八解脱空故，前、后、中际菩萨摩诃萨不
kě dé bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù kōng gù qián
可得；八胜处、九次第定、十遍处空故，前、
hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé bā jiě tuō yuǎn lí gù
后、中际菩萨摩诃萨不可得。八解脱远离故，
qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé bā shèng chù jiǔ
前、后、中际菩萨摩诃萨不可得；八胜处、九
cì dì dìng shí biàn chù yuǎn lí gù qián hòu zhōng jì pú sà mó
次第定、十遍处远离故，前、后、中际菩萨摩
hē sà bù kě dé bā jiě tuō wú zì xìng gù qián hòu zhōng jì
诃萨不可得。八解脱无自性故，前、后、中际
pú sà mó hē sà bù kě dé bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn
菩萨摩诃萨不可得；八胜处、九次第定、十遍
chù wú zì xìng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé
处无自性故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得。
hé yǐ gù shè lì zǐ bā jiě tuō bā shèng chù jiǔ cì dì dìng
何以故？舍利子，八解脱、八胜处、九次第定、
shí biàn chù wú suǒ yǒu kōng yuǎn lí wú zì xìng zhōng qián hòu
十遍处无所有、空、远离、无自性中，前、后、
zhōng jì pú sà mó hē sà jiē bù kě dé gù shè lì zǐ fēi bā jiě tuō
中际菩萨摩诃萨皆不可得故。舍利子，非八解脱、

bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù wú suǒ yǒu yǒu yì fēi bā
八胜处、九次第定、十遍处无所有有异，非八
jiě tuō bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù kōng yǒu yì fēi
解脱、八胜处、九次第定、十遍处空有异，非
bā jiě tuō bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù yuǎn lí yǒu yì
八解脱、八胜处、九次第定、十遍处远离有异，
fēi bā jiě tuō bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù wú zì xìng
非八解脱、八胜处、九次第定、十遍处无自性
yǒu yì fēi qián jì pú sà mó hē sà yǒu yì fēi hòu jì pú sà mó hē
有异，非前际菩萨摩诃萨有异，非后际菩萨摩诃
sà yǒu yì fēi zhōng jì pú sà mó hē sà yǒu yì shè lì zǐ ruò bā
萨有异，非中际菩萨摩诃萨有异。舍利子，若八
jiě tuō bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù wú suǒ yǒu ruò
解脱、八胜处、九次第定、十遍处无所有，若
bā jiě tuō bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù kōng ruò bā
八解脱、八胜处、九次第定、十遍处空，若八
jiě tuō bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù yuǎn lí ruò bā
解脱、八胜处、九次第定、十遍处远离，若八
jiě tuō bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù wú zì xìng ruò
解脱、八胜处、九次第定、十遍处无自性，若
qián jì pú sà mó hē sà ruò hòu jì pú sà mó hē sà ruò zhōng jì
前际菩萨摩诃萨，若后际菩萨摩诃萨，若中际
pú sà mó hē sà rú shì yī qiè fǎ wú èr wú èr fēn shè lì zǐ
菩萨摩诃萨，如是一切法无二无二分。舍利子，
yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō qián jì pú sà mó hē sà bù kě dé
由此缘故我作是说：前际菩萨摩诃萨不可得，
hòu jì pú sà mó hē sà bù kě dé zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě
后际菩萨摩诃萨不可得，中际菩萨摩诃萨不可
dé
得。

shè lì zǐ sì niàn zhù wú suǒ yǒu gù qián hòu zhōng
“舍利子，四念住无所有故，前、后、中
jì pú sà mó hē sà bù kě dé sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn
际菩萨摩诃萨不可得；四正断、四神足、五根、
wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī wú suǒ yǒu gù qián hòu
五力、七等觉支、八圣道支无所有故，前、后、
zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé sì niàn zhù kōng gù qián hòu
中际菩萨摩诃萨不可得。四念住空故，前、后、

zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé sì zhèngduàn sì shén zú
中 际 菩 萨 摩 诃 萨 不 可 得 ； 四 正 断 、 四 神 足 、
wǔ gēn wǔ lì qī dēngjué zhī bā shèngdào zhī kōng gù qián
五 根 、 五 力 、 七 等 觉 支 、 八 圣 道 支 空 故 ， 前 、
hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé sì niànzhù yuǎn lí gù
后 、 中 际 菩 萨 摩 诃 萨 不 可 得 。 四 念 住 远 离 故 ，
qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé sì zhèngduàn
前 、 后 、 中 际 菩 萨 摩 诃 萨 不 可 得 ； 四 正 断 、
sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī dēngjué zhī bā shèngdào zhī yuǎn
四 神 足 、 五 根 、 五 力 、 七 等 觉 支 、 八 圣 道 支 远
lí gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé sì niàn
离 故 ， 前 、 后 、 中 际 菩 萨 摩 诃 萨 不 可 得 。 四 念
zhù wú zì xìng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé
住 无 自 性 故 ， 前 、 后 、 中 际 菩 萨 摩 诃 萨 不 可 得 ；
sì zhèngduàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī dēngjué zhī bā
四 正 断 、 四 神 足 、 五 根 、 五 力 、 七 等 觉 支 、 八
shèngdào zhī wú zì xìng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù
圣 道 支 无 自 性 故 ， 前 、 后 、 中 际 菩 萨 摩 诃 萨 不
kě dé hé yǐ gù shè lì zǐ sì niànzhù sì zhèngduàn sì
可 得 。 何 以 故 ？ 舍 利 子 ， 四 念 住 、 四 正 断 、 四
shén zú wǔ gēn wǔ lì qī dēngjué zhī bā shèngdào zhī wú suǒ
神 足 、 五 根 、 五 力 、 七 等 觉 支 、 八 圣 道 支 无 所
yǒu kōng yuǎn lí wú zì xìngzhōng qián hòu zhōng jì pú
有 、 空 、 远 离 、 无 自 性 中 ， 前 、 后 、 中 际 菩
sà mó hē sà jiē bù kě dé gù shè lì zǐ fēi sì niànzhù nǎi zhì bā
萨 摩 诃 萨 皆 不 可 得 故 。 舍 利 子 ， 非 四 念 住 乃 至 八
shèngdào zhī wú suǒ yǒu yǒu yì fēi sì niànzhù nǎi zhì bā shèngdào zhī
圣 道 支 无 所 有 有 异 ， 非 四 念 住 乃 至 八 圣 道 支
kōng yǒu yì fēi sì niànzhù nǎi zhì bā shèngdào zhī yuǎn lí yǒu yì fēi
空 有 异 ， 非 四 念 住 乃 至 八 圣 道 支 远 离 有 异 ， 非
sì niànzhù nǎi zhì bā shèngdào zhī wú zì xìng yǒu yì fēi qián jì pú sà
四 念 住 乃 至 八 圣 道 支 无 自 性 有 异 ， 非 前 际 菩 萨
mó hē sà yǒu yì fēi hòu jì pú sà mó hē sà yǒu yì fēi zhōng jì pú
摩 诃 萨 有 异 ， 非 后 际 菩 萨 摩 诃 萨 有 异 ， 非 中 际 菩
sà mó hē sà yǒu yì shè lì zǐ ruò sì niànzhù nǎi zhì bā shèngdào
萨 摩 诃 萨 有 异 。 舍 利 子 ， 若 四 念 住 乃 至 八 圣 道
zhī wú suǒ yǒu ruò sì niànzhù nǎi zhì bā shèngdào zhī kōng ruò sì niàn
支 无 所 有 ， 若 四 念 住 乃 至 八 圣 道 支 空 ， 若 四 念

zhù nǎi zhì bā shèngdào zhī yuǎn lí ruò sì niànzhù nǎi zhì bā shèngdào
住乃至八圣道支远离，若四念住乃至八圣道
zhī wú zì xìng ruò qián jì pú sà mó hē sà ruò hòu jì pú sà mó hē
支无自性，若前际菩萨摩诃萨，若后际菩萨摩诃
sà ruò zhōng jì pú sà mó hē sà rú shì yī qiè fǎ wú èr wú èr fēn
萨，若中际菩萨摩诃萨，如是一切法无二无二分。
shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō qián jì pú sà mó hē sà
舍利子，由此缘故我作是说：前际菩萨摩诃萨
bù kě dé hòu jì pú sà mó hē sà bù kě dé zhōng jì pú sà mó hē
不可得，后际菩萨摩诃萨不可得，中际菩萨摩诃
sà bù kě dé
萨不可得。

shè lì zǐ kōng jiě tuō mén wú suǒ yǒu gù qián hòu
“舍利子，空解脱门无所有故，前、后、
zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén wú
中际菩萨摩诃萨不可得；无相、无愿解脱门无
suǒ yǒu gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé kōng
所有故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得。空
jiě tuō mén kōng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé
解脱门空故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得；
wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén kōng gù qián hòu zhōng jì pú sà
无相、无愿解脱门空故，前、后、中际菩萨
mó hē sà bù kě dé kōng jiě tuō mén yuǎn lí gù qián hòu zhōng
摩诃萨不可得。空解脱门远离故，前、后、中
jì pú sà mó hē sà bù kě dé wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén yuǎn lí
际菩萨摩诃萨不可得；无相、无愿解脱门远离
gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé kōng jiě tuō
故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得。空解脱
mén wú zì xìng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé
门无自性故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得；
wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén wú zì xìng gù qián hòu zhōng jì
无相、无愿解脱门无自性故，前、后、中际
pú sà mó hē sà bù kě dé hé yǐ gù shè lì zǐ kōng wú xiàng
菩萨摩诃萨不可得。何以故？舍利子，空、无相、
wú yuàn jiě tuō mén wú suǒ yǒu kōng yuǎn lí wú zì xìng zhōng
无愿解脱门无所有、空、远离、无自性中，
qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà jiē bù kě dé gù shè lì zǐ
前、后、中际菩萨摩诃萨皆不可得故。舍利子，

fēi kōng wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén wú suǒ yǒu yǒu yì fēi kōng
非空、无相、无愿解脱门无所有有异，非空、
wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén kōng yǒu yì fēi kōng wú xiàng wú
无相、无愿解脱门空有异，非空、无相、无
yuàn jiě tuō mén yuǎn lí yǒu yì fēi kōng wú xiàng wú yuàn jiě tuō
愿解脱门远离有异，非空、无相、无愿解脱
mén wú zì xìng yǒu yì fēi qián jì pú sà mó hē sà yǒu yì fēi hòu jì
门无自性有异，非前际菩萨摩诃萨有异，非后际
pú sà mó hē sà yǒu yì fēi zhōng jì pú sà mó hē sà yǒu yì shè lì
菩萨摩诃萨有异，非中际菩萨摩诃萨有异。舍利
zǐ ruò kōng wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén wú suǒ yǒu ruò kōng
子，若空、无相、无愿解脱门无所有，若空、
wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén kōng ruò kōng wú xiàng wú yuàn jiě
无相、无愿解脱门空，若空、无相、无愿解
tuō mén yuǎn lí ruò kōng wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén wú zì xìng
脱门远离，若空、无相、无愿解脱门无自性，
ruò qián jì pú sà mó hē sà ruò hòu jì pú sà mó hē sà ruò zhōng
若前际菩萨摩诃萨，若后际菩萨摩诃萨，若中
jì pú sà mó hē sà rú shì yī qiè fǎ wú èr wú èr fēn shè lì zǐ
际菩萨摩诃萨，如是一切法无二无二分。舍利子，
yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō qián jì pú sà mó hē sà bù kě dé
由此缘故我作是说：前际菩萨摩诃萨不可得，
hòu jì pú sà mó hē sà bù kě dé zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě
后际菩萨摩诃萨不可得，中际菩萨摩诃萨不可
dé
得。

shè lì zǐ wǔ yǎn wú suǒ yǒu gù qián hòu zhōng jì
“舍利子，五眼无所有故，前、后、中际
pú sà mó hē sà bù kě dé liù shéntōng wú suǒ yǒu gù qián hòu
菩萨摩诃萨不可得；六神通无所有故，前、后、
zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé wǔ yǎn kōng gù qián hòu
中际菩萨摩诃萨不可得。五眼空故，前、后、
zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé liù shéntōng kōng gù qián hòu
中际菩萨摩诃萨不可得；六神通空故，前、后、
zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé wǔ yǎn yuǎn lí gù qián hòu
中际菩萨摩诃萨不可得。五眼远离故，前、后、
zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé liù shéntōng yuǎn lí gù qián
中际菩萨摩诃萨不可得；六神通远离故，前、

hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé wǔ yǎn wú zì xìng gù qián
后、中际菩萨摩诃萨不可得。五眼无自性故，前、
hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé liù shéntōng wú zì xìng gù
后、中际菩萨摩诃萨不可得；六神通无自性故，
qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé hé yǐ gù shè
前、后、中际菩萨摩诃萨不可得。何以故？舍
lì zǐ wǔ yǎn liù shéntōng wú suǒ yǒu kōng yuǎn lí wú zì
利子，五眼、六神通无所有、空、远离、无自
xìng zhōng qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà jiē bù kě dé gù
性中，前、后、中际菩萨摩诃萨皆不可得故。
shè lì zǐ fēi wǔ yǎn liù shéntōng wú suǒ yǒu yǒu yì fēi wǔ yǎn
舍利子，非五眼、六神通无所有有异，非五眼、
liù shéntōng kōng yǒu yì fēi wǔ yǎn liù shéntōng yuǎn lí yǒu yì fēi
六神通空有异，非五眼、六神通远离有异，非
wǔ yǎn liù shéntōng wú zì xìng yǒu yì fēi qián jì pú sà mó hē sà yǒu
五眼、六神通无自性有异，非前际菩萨摩诃萨有
yì fēi hòu jì pú sà mó hē sà yǒu yì fēi zhōng jì pú sà mó hē sà
异，非后际菩萨摩诃萨有异，非中际菩萨摩诃萨
yǒu yì shè lì zǐ ruò wǔ yǎn liù shéntōng wú suǒ yǒu ruò wǔ yǎn
有异。舍利子，若五眼、六神通无所有，若五眼、
liù shéntōng kōng ruò wǔ yǎn liù shéntōng yuǎn lí ruò wǔ yǎn liù
六神通空，若五眼、六神通远离，若五眼、六
shéntōng wú zì xìng ruò qián jì pú sà mó hē sà ruò hòu jì pú sà mó
神通无自性，若前际菩萨摩诃萨，若后际菩萨摩
hē sà ruò zhōng jì pú sà mó hē sà rú shì yī qiè fǎ wú èr wú èr
诃萨，若中际菩萨摩诃萨，如是一切法无二无二
fēn shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō qián jì pú sà mó
分。舍利子，由此缘故我作是说：前际菩萨摩
hē sà bù kě dé hòu jì pú sà mó hē sà bù kě dé zhōng jì pú sà
诃萨不可得，后际菩萨摩诃萨不可得，中际菩萨
mó hē sà bù kě dé
摩诃萨不可得。

shè lì zǐ fó shí lì wú suǒ yǒu gù qián hòu zhōng
“舍利子，佛十力无所有故，前、后、中
jì pú sà mó hē sà bù kě dé sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà
际菩萨摩诃萨不可得；四无所畏、四无碍解、大
cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ yī qiè zhì
慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不共法、一切智、

dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì wú suǒ yǒu gù qián hòu zhōng jì pú
道相智、一切相智无所有故，前、后、中际菩
sà mó hē sà bù kě dé fó shí lì kōng gù qián hòu zhōng jì
萨摩诃萨不可得。佛十力空故，前、后、中际
pú sà mó hē sà bù kě dé sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí
菩萨摩诃萨不可得；四无所畏、四无碍解、大慈、
dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ yī qiè zhì dào
大悲、大喜、大舍、十八佛不共法、一切智、道
xiàng zhì yī qiè xiàng zhì kōng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó
相智、一切相智空故，前、后、中际菩萨摩
hē sà bù kě dé fó shí lì yuǎn lí gù qián hòu zhōng jì pú
诃萨不可得。佛十力远离故，前、后、中际菩
sà mó hē sà bù kě dé sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí
萨摩诃萨不可得；四无所畏、四无碍解、大慈、
dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ yī qiè zhì dào
大悲、大喜、大舍、十八佛不共法、一切智、道
xiàng zhì yī qiè xiàng zhì yuǎn lí gù qián hòu zhōng jì pú sà
相智、一切相智远离故，前、后、中际菩萨
mó hē sà bù kě dé fó shí lì wú zì xìng gù qián hòu zhōng
摩诃萨不可得。佛十力无自性故，前、后、中
jì pú sà mó hē sà bù kě dé sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà
际菩萨摩诃萨不可得；四无所畏、四无碍解、大
cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ yī qiè zhì
慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不共法、一切智、
dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì wú zì xìng gù qián hòu zhōng jì pú
道相智、一切相智无自性故，前、后、中际菩
sà mó hē sà bù kě dé hé yǐ gù shè lì zǐ fó shí lì sì
萨摩诃萨不可得。何以故？舍利子，佛十力、四
wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě
无所畏、四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、
shí bā fó bú gòng fǎ yī qiè zhì dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì wú
十八佛不共法、一切智、道相智、一切相智无
suǒ yǒu kōng yuǎn lí wú zì xìng zhōng qián hòu zhōng jì
所有、空、远离、无自性中，前、后、中际
pú sà mó hē sà jiē bù kě dé gù shè lì zǐ fēi fó shí lì nǎi zhì
菩萨摩诃萨皆不可得故。舍利子，非佛十力乃至
yī qiè xiàng zhì wú suǒ yǒu yǒu yì fēi fó shí lì nǎi zhì yī qiè xiàng zhì
一切相智无所有有异，非佛十力乃至一切相智

kōngyǒu yì fēi fó shí lì nǎi zhì yī qièxiàng zhì yuǎn lí yǒu yì fēi
空有异，非佛十力乃至一切相智远离有异，非
fó shí lì nǎi zhì yī qièxiàng zhì wú zì xìngyǒu yì fēi qián jì pú sà
佛十力乃至一切相智无自性有异，非前际菩萨
mó hē sà yǒu yì fēi hòu jì pú sà mó hē sà yǒu yì fēi zhōng jì pú
摩诃萨有异，非后际菩萨摩诃萨有异，非中际菩
sà mó hē sà yǒu yì shè lì zǐ ruò fó shí lì nǎi zhì yī qièxiàng zhì
萨摩诃萨有异。舍利子，若佛十力乃至一切相智
wú suǒyǒu ruò fó shí lì nǎi zhì yī qièxiàng zhì kōng ruò fó shí lì
无所有，若佛十力乃至一切相智空，若佛十力
nǎi zhì yī qièxiàng zhì yuǎn lí ruò fó shí lì nǎi zhì yī qièxiàng zhì wú
乃至一切相智远离，若佛十力乃至一切相智无
zì xìng ruò qián jì pú sà mó hē sà ruò hòu jì pú sà mó hē sà
自性，若前际菩萨摩诃萨，若后际菩萨摩诃萨，
ruò zhōng jì pú sà mó hē sà rú shì yī qiè fǎ wú èr wú èr fēn shè
若中际菩萨摩诃萨，如是一切法无二无二分。舍
lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō qián jì pú sà mó hē sà bù
利子，由此缘故我作是说：前际菩萨摩诃萨不
kě dé hòu jì pú sà mó hē sà bù kě dé zhōng jì pú sà mó hē sà
可得，后际菩萨摩诃萨不可得，中际菩萨摩诃萨
bù kě dé
不可得。

shè lì zǐ wú wàng shī fǎ wú suǒyǒu gù qián hòu
“舍利子，无忘失法无所有故，前、后、
zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé héngzhù shěxìng wú suǒyǒu gù
中际菩萨摩诃萨不可得；恒住舍性无所有故，
qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé wú wàng shī fǎ kōng
前、后、中际菩萨摩诃萨不可得。无忘失法空
gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé héngzhù shě
故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得；恒住舍
xìngkōng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé wú
性空故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得。无
wàng shī fǎ yuǎn lí gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě
忘失法远离故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可
dé héngzhù shěxìng yuǎn lí gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē
得；恒住舍性远离故，前、后、中际菩萨摩诃
sà bù kě dé wú wàng shī fǎ wú zì xìng gù qián hòu zhōng jì
萨不可得。无忘失法无自性故，前、后、中际

pú sà mó hē sà bù kě dé héngzhù shěxìng wú zì xìng gù qián hòu
菩萨摩诃萨不可得；恒住舍性无自性故，前、后、
zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé hé yǐ gù shè lì zǐ wú
中际菩萨摩诃萨不可得。何以故？舍利子，无
wàng shī fǎ héngzhù shěxìng wú suǒ yǒu kōng yuǎn lí wú zì xìng
忘失法、恒住舍性无所有、空、远离、无自性
zhōng qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà jiē bù kě dé gù shè
中，前、后、中际菩萨摩诃萨皆不可得故。舍
lì zǐ fēi wú wàng shī fǎ héngzhù shěxìng wú suǒ yǒu yǒu yì fēi
利子，非无忘失法、恒住舍性无所有有异，非
wú wàng shī fǎ héngzhù shěxìng kōng yǒu yì fēi wú wàng shī fǎ héng
无忘失法、恒住舍性空有异，非无忘失法、恒
zhù shěxìng yuǎn lí yǒu yì fēi wú wàng shī fǎ héngzhù shěxìng wú zì
住舍性远离有异，非无忘失法、恒住舍性无自
xìng yǒu yì fēi qián jì pú sà mó hē sà yǒu yì fēi hòu jì pú sà mó
性有异，非前际菩萨摩诃萨有异，非后际菩萨摩
hē sà yǒu yì fēi zhōng jì pú sà mó hē sà yǒu yì shè lì zǐ ruò
诃萨有异，非中际菩萨摩诃萨有异。舍利子，若
wú wàng shī fǎ héngzhù shěxìng wú suǒ yǒu ruò wú wàng shī fǎ héng
无忘失法、恒住舍性无所有，若无忘失法、恒
zhù shěxìng kōng ruò wú wàng shī fǎ héngzhù shěxìng yuǎn lí ruò wú
住舍性空，若无忘失法、恒住舍性远离，若无
wàng shī fǎ héngzhù shěxìng wú zì xìng ruò qián jì pú sà mó hē sà
忘失法、恒住舍性无自性，若前际菩萨摩诃萨，
ruò hòu jì pú sà mó hē sà ruò zhōng jì pú sà mó hē sà rú shì yī
若后际菩萨摩诃萨，若中际菩萨摩诃萨，如是一
qiè fǎ wú èr wú èr fēn shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō
切法无二无二分。舍利子，由此缘故我作是说：
qián jì pú sà mó hē sà bù kě dé hòu jì pú sà mó hē sà bù kě
前际菩萨摩诃萨不可得，后际菩萨摩诃萨不可
dé zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé
得，中际菩萨摩诃萨不可得。

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì liù shí sān
大般若波罗蜜多经卷第六十三

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn wú suǒ dé pǐn dì shí bā zhī sān
初分无所得品第十八之三

shè lì zǐ yī qiè tuó luó ní mén wú suǒ yǒu gù qián hòu
“舍利子，一切陀罗尼门无所有故，前、后、
zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé yī qiè sān mó dì mén wú suǒ yǒu
中 际菩萨摩诃萨不可得；一切三摩地门无所有
gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé yī qiè tuó
故，前、后、中 际菩萨摩诃萨不可得。一切陀
luó ní mén kōng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé
罗尼门空故，前、后、中 际菩萨摩诃萨不可得；
yī qiè sān mó dì mén kōng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà
一切三摩地门空故，前、后、中 际菩萨摩诃萨
bù kě dé yī qiè tuó luó ní mén yuǎn lí gù qián hòu zhōng jì
不可得。一切陀罗尼门远离故，前、后、中 际
pú sà mó hē sà bù kě dé yī qiè sān mó dì mén yuǎn lí gù qián
菩萨摩诃萨不可得；一切三摩地门远离故，前、
hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé yī qiè tuó luó ní mén wú
后、中 际菩萨摩诃萨不可得。一切陀罗尼门无
zì xìng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé yī
自性故，前、后、中 际菩萨摩诃萨不可得；一
qiè sān mó dì mén wú zì xìng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē
切三摩地门无自性故，前、后、中 际菩萨摩诃
sà bù kě dé hé yǐ gù shè lì zǐ yī qiè tuó luó ní mén yī
萨不可得。何以故？舍利子，一切陀罗尼门、一
qiè sān mó dì mén wú suǒ yǒu kōng yuǎn lí wú zì xìng zhōng qián
切三摩地门无所有、空、远离、无自性中，前、
hòu zhōng jì pú sà mó hē sà jiē bù kě dé gù shè lì zǐ fēi yī
后、中 际菩萨摩诃萨皆不可得故。舍利子，非一
qiè tuó luó ní mén yī qiè sān mó dì mén wú suǒ yǒu yǒu yì fēi yī qiè
切陀罗尼门、一切三摩地门无所有有异，非一切

tuó luó ní mén yī qiè sān mó dì mén kōng yǒu yì fēi yī qiè tuó luó
陀罗尼门、一切三摩地门空有异，非一切陀罗
ní mén yī qiè sān mó dì mén yuǎn lí yǒu yì fēi yī qiè tuó luó ní
尼门、一切三摩地门远离有异，非一切陀罗尼
mén yī qiè sān mó dì mén wú zì xìng yǒu yì fēi qián jì pú sà mó hē
门、一切三摩地门无自性有异，非前际菩萨摩诃
sà yǒu yì fēi hòu jì pú sà mó hē sà yǒu yì fēi zhōng jì pú sà mó
萨有异，非后际菩萨摩诃萨有异，非中际菩萨摩
hē sà yǒu yì shè lì zǐ ruò yī qiè tuó luó ní mén yī qiè sān mó
诃萨有异。舍利子，若一切陀罗尼门、一切三摩
dì mén wú suǒ yǒu ruò yī qiè tuó luó ní mén yī qiè sān mó dì mén
地门无所有，若一切陀罗尼门、一切三摩地门
kōng ruò yī qiè tuó luó ní mén yī qiè sān mó dì mén yuǎn lí ruò
空，若一切陀罗尼门、一切三摩地门远离，若
yī qiè tuó luó ní mén yī qiè sān mó dì mén wú zì xìng ruò qián jì pú
一切陀罗尼门、一切三摩地门无自性，若前际菩
sà mó hē sà ruò hòu jì pú sà mó hē sà ruò zhōng jì pú sà mó hē
萨摩诃萨，若后际菩萨摩诃萨，若中际菩萨摩诃
sà rú shì yī qiè fǎ wú èr wú èr fēn shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù
萨，如是一切法无二无二分。舍利子，由此缘故
wǒ zuò shì shuō qián jì pú sà mó hē sà bù kě dé hòu jì pú sà mó
我作是说：前际菩萨摩诃萨不可得，后际菩萨摩
hē sà bù kě dé zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé
诃萨不可得，中际菩萨摩诃萨不可得。

shè lì zǐ nèi kōng wú suǒ yǒu gù qián hòu zhōng jì
“舍利子，内空无所有故，前、后、中际
pú sà mó hē sà bù kě dé wài kōng nèi wài kōng kōng kōng dà
菩萨摩诃萨不可得；外空、内外空、空空、大
kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì jìng kōng wú
空、胜义空、有为空、无为空、毕竟空、无
jì kōng sàn kōng wú biàn yì kōng běn xìng kōng zì xiàng kōng
际空、散空、无变异空、本性空、自相空、
gòng xiàng kōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìng kōng zì
共相空、一切法空、不可得空、无性空、自
xìng kōng wú xìng zì xìng kōng wú suǒ yǒu gù qián hòu zhōng jì pú
性空、无性自性空无所有故，前、后、中际菩
sà mó hē sà bù kě dé nèi kōng kōng gù qián hòu zhōng jì pú
萨摩诃萨不可得。内空空故，前、后、中际菩

sà mó hē sà bù kě dé wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōngkōng gù
萨摩诃萨不可得；外空乃至无性自性空空故，
qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé nèikōngyuǎn lí gù
前、后、中际菩萨摩诃萨不可得。内空远离故，
qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé wàikōng nǎi zhì wú
前、后、中际菩萨摩诃萨不可得；外空乃至无
xìng zì xìngkōngyuǎn lí gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù
性自性空远离故，前、后、中际菩萨摩诃萨不
kě dé nèikōng wú zì xìng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē
可得。内空无自性故，前、后、中际菩萨摩诃
sà bù kě dé wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng wú zì xìng gù qián
萨不可得；外空乃至无性自性空无自性故，前、
hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé hé yǐ gù shè lì zǐ
后、中际菩萨摩诃萨不可得。何以故？舍利子，
nèikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng wú suǒ yǒu kōng yuǎn lí wú zì
内空乃至无性自性空无所有、空、远离、无自
xìngzhōng qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà jiē bù kě dé gù
性中，前、后、中际菩萨摩诃萨皆不可得故。
shè lì zǐ fēi nèikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng wú suǒ yǒu yǒu yì fēi
舍利子，非内空乃至无性自性空无所有有异，非
nèikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōngkōng yǒu yì fēi nèikōng nǎi zhì wú xìng
内空乃至无性自性空空有异，非内空乃至无性
zì xìngkōngyuǎn lí yǒu yì fēi nèikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng wú
自性空远离有异，非内空乃至无性自性空无
zì xìng yǒu yì fēi qián jì pú sà mó hē sà yǒu yì fēi hòu jì pú sà
自性有异，非前际菩萨摩诃萨有异，非后际菩萨
mó hē sà yǒu yì fēi zhōng jì pú sà mó hē sà yǒu yì shè lì zǐ
摩诃萨有异，非中际菩萨摩诃萨有异。舍利子，
ruò nèikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng wú suǒ yǒu ruò nèikōng nǎi zhì wú
若内空乃至无性自性空无所有，若内空乃至无
xìng zì xìngkōngkōng ruò nèikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōngyuǎn lí ruò
性自性空空，若内空乃至无性自性空远离，若
nèikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng wú zì xìng ruò qián jì pú sà mó hē
内空乃至无性自性空无自性，若前际菩萨摩诃
sà ruò hòu jì pú sà mó hē sà ruò zhōng jì pú sà mó hē sà rú
萨，若后际菩萨摩诃萨，若中际菩萨摩诃萨，如
shì yī qiè fǎ wú èr wú èr fēn shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì
是一切法无二无二分。舍利子，由此缘故我作是

shuō qián jì pú sà mó hē sà bù kě dé hòu jì pú sà mó hē sà bù
说：前际菩萨摩诃萨不可得，后际菩萨摩诃萨不
kě dé zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé
可得，中际菩萨摩诃萨不可得。

shè lì zǐ zhēn rú wú suǒ yǒu gù qián hòu zhōng jì
“舍利子，真如无所有故，前、后、中际
pú sà mó hē sà bù kě dé fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú
菩萨摩诃萨不可得；法界、法性、不虚妄性、不
biàn yì xìng bù sī yì jiè xū kōng jiè duàn jiè lí jiè miè
变异性、不思議界、虚空界、断界、离界、灭
jiè píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù wú xìng jiè
界、平等性、离生性、法定、法住、无性界、
wú xiàng jiè wú zuò jiè wú wéi jiè ān wěn jiè jì jìng jiè běn
无相界、无作界、无为界、安隐界、寂静界、本
wú shí jì wú suǒ yǒu gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà
无、实际无所有故，前、后、中际菩萨摩诃萨
bù kě dé zhēn rú kōng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà
不可得。真如空故，前、后、中际菩萨摩诃萨
bù kě dé fǎ jiè fǎ xìng nǎi zhì běn wú shí jì kōng gù qián
不可得；法界、法性乃至本无、实际空故，前、
hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé zhēn rú yuǎn lí gù qián
后、中际菩萨摩诃萨不可得。真如远离故，前、
hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé fǎ jiè fǎ xìng nǎi zhì běn
后、中际菩萨摩诃萨不可得；法界、法性乃至本
wú shí jì yuǎn lí gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù
无、实际远离故，前、后、中际菩萨摩诃萨不
kě dé zhēn rú wú zì xìng gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē
可得。真如无自性故，前、后、中际菩萨摩诃
sà bù kě dé fǎ jiè fǎ xìng nǎi zhì běn wú shí jì wú zì xìng gù
萨不可得；法界、法性乃至本无、实际无自性故，
qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé hé yǐ gù shè
前、后、中际菩萨摩诃萨不可得。何以故？舍
lì zǐ zhēn rú fǎ jiè nǎi zhì běn wú shí jì wú suǒ yǒu kōng
利子，真如、法界乃至本无、实际无所有、空、
yuǎn lí wú zì xìng zhōng qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà
远离、无自性中，前、后、中际菩萨摩诃萨
jiē bù kě dé gù shè lì zǐ fēi zhēn rú fǎ jiè nǎi zhì běn wú
皆不可得故。舍利子，非真如、法界乃至本无、

shí jì wú suǒyǒuyǒu yì fēi zhēn rú fǎ jiè nǎi zhì běn wú shí jì
实际无所有有异，非真如、法界乃至本无、实际
kōngyǒu yì fēi zhēn rú fǎ jiè nǎi zhì běn wú shí jì yuǎn lí yǒu
空有异，非真如、法界乃至本无、实际远离有
yì fēi zhēn rú fǎ jiè nǎi zhì běn wú shí jì wú zì xìngyǒu yì
异，非真如、法界乃至本无、实际无自性有异，
fēi qián jì pú sà mó hē sà yǒu yì fēi hòu jì pú sà mó hē sà yǒu
非前际菩萨摩诃萨有异，非后际菩萨摩诃萨有
yì fēi zhōng jì pú sà mó hē sà yǒu yì shè lì zǐ ruòzhēn rú
异，非中际菩萨摩诃萨有异。舍利子，若真如、
fǎ jiè nǎi zhì běn wú shí jì wú suǒyǒu ruòzhēn rú fǎ jiè nǎi zhì
法界乃至本无、实际无所有，若真如、法界乃至
běn wú shí jì kōng ruòzhēn rú fǎ jiè nǎi zhì běn wú shí jì
本无、实际空，若真如、法界乃至本无、实际
yuǎn lí ruòzhēn rú fǎ jiè nǎi zhì běn wú shí jì wú zì xìng
远离，若真如、法界乃至本无、实际无自性，
ruòqián jì pú sà mó hē sà ruòhòu jì pú sà mó hē sà ruòzhōng
若前际菩萨摩诃萨，若后际菩萨摩诃萨，若中
jì pú sà mó hē sà rú shì yī qiè fǎ wú èr wú èr fēn shè lì zǐ
际菩萨摩诃萨，如是一切法无二无二分。舍利子，
yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō qián jì pú sà mó hē sà bù kě dé
由此缘故我作是说：前际菩萨摩诃萨不可得，
hòu jì pú sà mó hē sà bù kě dé zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě
后际菩萨摩诃萨不可得，中际菩萨摩诃萨不可
dé
得。

shè lì zǐ shēngwénshèng wú suǒyǒu gù qián hòu zhōng
“舍利子，声闻乘无所有故，前、后、中
jì pú sà mó hē sà bù kě dé shēngwénshèngkōng gù qián hòu
际菩萨摩诃萨不可得；声闻乘空故，前、后、
zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé shēngwénshèngyuǎn lí gù qián
中际菩萨摩诃萨不可得；声闻乘远离故，前、
hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé shēngwénshèng wú zì xìng
后、中际菩萨摩诃萨不可得；声闻乘无自性
gù qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé hé yǐ gù
故，前、后、中际菩萨摩诃萨不可得。何以故？
shè lì zǐ shēngwénshèng wú suǒyǒu kōng yuǎn lí wú zì xìng
舍利子，声闻乘无所有、空、远离、无自性

zhōng qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà jiē bù kě dé gù shè
中，前、后、中际菩萨摩诃萨皆不可得故。舍
lì zǐ fēi shēngwénshèng wú suǒ yǒu yǒu yì fēi shēngwénshèng kōng
利子，非声闻乘无所有有异，非声闻乘空
yǒu yì fēi shēngwénshèng yuǎn lí yǒu yì fēi shēngwénshèng wú zì
有异，非声闻乘远离有异，非声闻乘无自
xìng yǒu yì fēi qián jì pú sà mó hē sà yǒu yì fēi hòu jì pú sà mó
性有异，非前际菩萨摩诃萨有异，非后际菩萨摩
hē sà yǒu yì fēi zhōng jì pú sà mó hē sà yǒu yì shè lì zǐ ruò
诃萨有异，非中际菩萨摩诃萨有异。舍利子，若
shēngwénshèng wú suǒ yǒu ruò shēngwénshèng kōng ruò shēngwénshèng
声闻乘无所有，若声闻乘空，若声闻乘
yuǎn lí ruò shēngwénshèng wú zì xìng ruò qián jì pú sà mó hē sà
远离，若声闻乘无自性，若前际菩萨摩诃萨，
ruò hòu jì pú sà mó hē sà ruò zhōng jì pú sà mó hē sà rú shì yī
若后际菩萨摩诃萨，若中际菩萨摩诃萨，如是一
qiè fǎ wú èr wú èr fēn shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō
切法无二无二分。舍利子，由此缘故我作是说：
qián jì pú sà mó hē sà bù kě dé hòu jì pú sà mó hē sà bù kě
前际菩萨摩诃萨不可得，后际菩萨摩诃萨不可
dé zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé
得，中际菩萨摩诃萨不可得。

shè lì zǐ dú jué shèng wú suǒ yǒu gù qián hòu zhōng
“舍利子，独觉乘无所有故，前、后、中
jì pú sà mó hē sà bù kě dé dú jué shèng kōng gù qián hòu
际菩萨摩诃萨不可得；独觉乘空故，前、后、
zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé dú jué shèng yuǎn lí gù qián
中际菩萨摩诃萨不可得；独觉乘远离故，前、
hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé dú jué shèng wú zì xìng gù
后、中际菩萨摩诃萨不可得；独觉乘无自性故，
qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé hé yǐ gù shè
前、后、中际菩萨摩诃萨不可得。何以故？舍
lì zǐ dú jué shèng wú suǒ yǒu kōng yuǎn lí wú zì xìng zhōng
利子，独觉乘无所有、空、远离、无自性中，
qián hòu zhōng jì pú sà mó hē sà jiē bù kě dé gù shè lì zǐ
前、后、中际菩萨摩诃萨皆不可得故。舍利子，
fēi dú jué shèng wú suǒ yǒu yǒu yì fēi dú jué shèng kōng yǒu yì fēi dú
非独觉乘无所有有异，非独觉乘空有异，非独

jué shèngyuǎn lí yǒu yì fēi dú jué shèng wú zì xìngyǒu yì fēi qián jì
觉乘远离有异，非独觉乘无自性有异，非前际
pú sà mó hē sà yǒu yì fēi hòu jì pú sà mó hē sà yǒu yì fēi zhōng
菩萨摩訶萨有异，非后际菩萨摩訶萨有异，非中
jì pú sà mó hē sà yǒu yì shè lì zǐ ruò dú jué shèng wú suǒ yǒu
际菩萨摩訶萨有异。舍利子，若独觉乘无所有，
ruò dú jué shèng kōng ruò dú jué shèngyuǎn lí ruò dú jué shèng wú zì
若独觉乘空，若独觉乘远离，若独觉乘无自
xìng ruò qián jì pú sà mó hē sà ruò hòu jì pú sà mó hē sà ruò
性，若前际菩萨摩訶萨，若后际菩萨摩訶萨，若
zhōng jì pú sà mó hē sà rú shì yī qiè fǎ wú èr wú èr fēn shè lì
中际菩萨摩訶萨，如是一切法无二无二分。舍利
zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō qián jì pú sà mó hē sà bù kě
子，由此缘故我作是说：前际菩萨摩訶萨不可
dé hòu jì pú sà mó hē sà bù kě dé zhōng jì pú sà mó hē sà bù
得，后际菩萨摩訶萨不可得，中际菩萨摩訶萨不
kě dé
可得。

shè lì zǐ dà shèng wú suǒ yǒu gù qián hòu zhōng jì
“舍利子，大乘无所有故，前、后、中际
pú sà mó hē sà bù kě dé dà shèng kōng gù qián hòu zhōng jì
菩萨摩訶萨不可得；大乘空故，前、后、中际
pú sà mó hē sà bù kě dé dà shèngyuǎn lí gù qián hòu zhōng
菩萨摩訶萨不可得；大乘远离故，前、后、中
jì pú sà mó hē sà bù kě dé dà shèng wú zì xìng gù qián hòu
际菩萨摩訶萨不可得；大乘无自性故，前、后、
zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé hé yǐ gù shè lì zǐ dà
中际菩萨摩訶萨不可得。何以故？舍利子，大
shèng wú suǒ yǒu kōng yuǎn lí wú zì xìng zhōng qián hòu
乘无所有、空、远离、无自性中，前、后、
zhōng jì pú sà mó hē sà jiē bù kě dé gù shè lì zǐ fēi dà shèng
中际菩萨摩訶萨皆不可得故。舍利子，非大乘
wú suǒ yǒu yǒu yì fēi dà shèng kōng yǒu yì fēi dà shèngyuǎn lí yǒu
无所有有异，非大乘空有异，非大乘远离有
yì fēi dà shèng wú zì xìng yǒu yì fēi qián jì pú sà mó hē sà yǒu
异，非大乘无自性有异，非前际菩萨摩訶萨有
yì fēi hòu jì pú sà mó hē sà yǒu yì fēi zhōng jì pú sà mó hē sà
异，非后际菩萨摩訶萨有异，非中际菩萨摩訶萨

yǒu yì shè lì zǐ ruò dà shèng wú suǒ yǒu ruò dà shèng kōng ruò
有异。舍利子，若大乘无所有，若大乘空，若
dà shèng yuǎn lí ruò dà shèng wú zì xìng ruò qián jì pú sà mó hē sà
大乘远离，若大乘无自性，若前际菩萨摩诃萨，
ruò hòu jì pú sà mó hē sà ruò zhōng jì pú sà mó hē sà rú shì yī
若后际菩萨摩诃萨，若中际菩萨摩诃萨，如是一
qiè fǎ wú èr wú èr fēn shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō
切法无二无二分。舍利子，由此缘故我作是说：

qián jì pú sà mó hē sà bù kě dé hòu jì pú sà mó hē sà bù kě
前际菩萨摩诃萨不可得，后际菩萨摩诃萨不可
dé zhōng jì pú sà mó hē sà bù kě dé
得，中际菩萨摩诃萨不可得。”

ěr shí jù shòu shàn xiàn fù dá shè lì zǐ yán rú zūn zhě suǒ
尔时，具寿善现复答舍利子言：“如尊者所

yún hé yuán gù shuō sè děng wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì
云‘何缘故说色等无边故，当知菩萨摩诃萨亦

wú biān zhě shè lì zǐ sè rú xū kōng shòu xiǎng xíng
无边？’者，舍利子，色如虚空，受、想、行、

shí rú xū kōng suǒ yǐ zhě hé shè lì zǐ rú xū kōng qián jì bù
识如虚空。所以者何？舍利子，如虚空前际不

kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé yǐ bǐ zhōng biān bù
可得，后际不可得，中际不可得，以彼中边不

kě dé gù shuō wéi xū kōng sè shòu xiǎng xíng shí yì rú shì
可得故说为虚空。色、受、想、行、识亦如是，

qián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé hé yǐ
前际不可得，后际不可得，中际不可得。何以

gù sè xìng kōng gù shòu xiǎng xíng shí xìng kōng gù kōng zhōng
故？色性空故，受、想、行、识性空故，空中

qián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé yì yǐ
前际不可得，后际不可得，中际不可得，亦以

zhōng biān jù bù kě dé gù shuō wéi kōng shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ
中边俱不可得故说为空。舍利子，由此缘故我

zuò shì shuō sè wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
作是说：色无边故，当知菩萨摩诃萨亦无边；

shòu xiǎng xíng shí wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú
受、想、行、识无边故，当知菩萨摩诃萨亦无

biān
边。

shè lì zǐ yǎnchù rú xū kōng ěr bí shé shēn
“舍利子，眼处如虚空，耳、鼻、舌、身、
yì chù rú xū kōng suǒ yǐ zhě hé shè lì zǐ rú xū kōngqián jì
意处如虚空。所以者何？舍利子，如虚空前际
bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé yǐ bǐ zhōngbiān
不可得，后际不可得，中际不可得，以彼中边
bù kě dé gù shuōwéi xū kōng yǎn ěr bí shé shēn yì
不可得故说为虚空。眼、耳、鼻、舌、身、意
chù yì rú shì qián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù
处亦如是，前际不可得，后际不可得，中际不
kě dé hé yǐ gù yǎnchùxìngkōng gù ěr bí shé shēn
可得。何以故？眼处性空故，耳、鼻、舌、身、
yì chùxìngkōng gù kōngzhōngqián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé
意处性空故，空中前际不可得，后际不可得，
zhōng jì bù kě dé yì yǐ zhōngbiān jù bù kě dé gù shuōwéikōng
中际不可得，亦以中边俱不可得故说为空。
shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō yǎnchù wú biān gù dāng
舍利子，由此缘故我作是说：眼处无边故，当
zhī pú sà mó hē sà yì wú biān ěr bí shé shēn yì chù wú
知菩萨摩诃萨亦无边；耳、鼻、舌、身、意处无
biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
边故，当知菩萨摩诃萨亦无边。

shè lì zǐ sè chù rú xū kōng shēng xiāng wèi chù
“舍利子，色处如虚空，声、香、味、触、
fǎ chù rú xū kōng suǒ yǐ zhě hé shè lì zǐ rú xū kōngqián jì
法处如虚空。所以者何？舍利子，如虚空前际
bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé yǐ bǐ zhōngbiān
不可得，后际不可得，中际不可得，以彼中边
bù kě dé gù shuōwéi xū kōng sè shēng xiāng wèi chù fǎ
不可得故说为虚空。色、声、香、味、触、法
chù yì rú shì qián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù
处亦如是，前际不可得，后际不可得，中际不
kě dé hé yǐ gù sè chùxìngkōng gù shēng xiāng wèi chù
可得。何以故？色处性空故，声、香、味、触、
fǎ chùxìngkōng gù kōngzhōngqián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé
法处性空故，空中前际不可得，后际不可得，
zhōng jì bù kě dé yì yǐ zhōngbiān jù bù kě dé gù shuōwéikōng
中际不可得，亦以中边俱不可得故说为空。

shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō sè chù wú biān gù dāng
舍利子，由此缘故我作是说：色处无边故，当
zhī pú sà mó hē sà yì wú biān shēng xiāng wèi chù fǎ chù
知菩萨摩诃萨亦无边；声、香、味、触、法处
wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
无边故，当知菩萨摩诃萨亦无边。

shè lì zǐ yǎn jiè rú xū kōng sè jiè yǎn shí jiè jí yǎn
“舍利子，眼界如虚空，色界、眼识界及眼
chù yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu rú xū kōng suǒ yǐ zhě hé shè
触、眼触为缘所生诸受如虚空。所以者何？舍
lì zǐ rú xū kōng qián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì
利子，如虚空前际不可得，后际不可得，中际
bù kě dé rú bǐ zhōng biān bù kě dé gù shuō wéi xū kōng yǎn jiè nǎi
不可得，如彼中边不可得故说为虚空。眼界乃
zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì rú shì qián jì bù kě dé hòu
至眼触为缘所生诸受亦如是，前际不可得，后
jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé hé yǐ gù yǎn jiè xìng kōng gù
际不可得，中际不可得。何以故？眼界性空故，
sè jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng kōng gù kōng zhōng
色界乃至眼触为缘所生诸受性空故，空中
qián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé yì yǐ
前际不可得，后际不可得，中际不可得，亦以
zhōng biān jù bù kě dé gù shuō wéi kōng shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ
中边俱不可得故说为空。舍利子，由此缘故我
zuò shì shuō yǎn jiè wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
作是说：眼界无边故，当知菩萨摩诃萨亦无边；
sè jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú biān gù dāng zhī pú
色界乃至眼触为缘所生诸受无边故，当知菩
sà mó hē sà yì wú biān
萨摩诃萨亦无边。

shè lì zǐ ěr jiè rú xū kōng shēng jiè ěr shí jiè jí
“舍利子，耳界如虚空，声界、耳识界及
ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu rú xū kōng suǒ yǐ zhě hé
耳触、耳触为缘所生诸受如虚空。所以者何？
shè lì zǐ rú xū kōng qián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng
舍利子，如虚空前际不可得，后际不可得，中
jì bù kě dé yǐ bǐ zhōng biān bù kě dé gù shuō wéi xū kōng ěr jiè
际不可得，以彼中边不可得故说为虚空。耳界

nǎi zhì ěr chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu yì rú shì qián jì bù kě dé
乃至耳触为缘所生诸受亦如是，前际不可得，
hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé hé yǐ gù ěr jiè xìngkōng
后际不可得，中际不可得。何以故？耳界性空
gù shēng jiè nǎi zhì ěr chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuxìngkōng gù kōng
故，声界乃至耳触为缘所生诸受性空故，空
zhōngqián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé yì
中前际不可得，后际不可得，中际不可得，亦
yǐ zhōngbiān jù bù kě dé gù shuōwéikōng shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù
以中边俱不可得故说为空。舍利子，由此缘故
wǒ zuò shì shuō ěr jiè wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú
我作是说：耳界无边故，当知菩萨摩诃萨亦无
biān shēng jiè nǎi zhì ěr chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú biān gù dāng
边；声界乃至耳触为缘所生诸受无边故，当
zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
知菩萨摩诃萨亦无边。

shè lì zǐ bǐ jiè rú xū kōng xiāng jiè bǐ shí jiè jí
“舍利子，鼻界如虚空，香界、鼻识界及
bí chù bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu rú xū kōng suǒ yǐ zhě hé
鼻触、鼻触为缘所生诸受如虚空。所以者何？
shè lì zǐ rú xū kōngqián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng
舍利子，如虚空前际不可得，后际不可得，中
jì bù kě dé yǐ bǐ zhōngbiān bù kě dé gù shuōwéi xū kōng bǐ jiè
际不可得，以彼中边不可得故说为虚空。鼻界
nǎi zhì bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu yì rú shì qián jì bù kě dé
乃至鼻触为缘所生诸受亦如是，前际不可得，
hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé hé yǐ gù bí jiè xìngkōng
后际不可得，中际不可得。何以故？鼻界性空
gù xiāng jiè nǎi zhì bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuxìngkōng gù kōng
故，香界乃至鼻触为缘所生诸受性空故，空
zhōngqián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé yì
中前际不可得，后际不可得，中际不可得，亦
yǐ zhōngbiān jù bù kě dé gù shuōwéikōng shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù
以中边俱不可得故说为空。舍利子，由此缘故
wǒ zuò shì shuō bí jiè wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú
我作是说：鼻界无边故，当知菩萨摩诃萨亦无
biān xiāng jiè nǎi zhì bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú biān gù dāng
边；香界乃至鼻触为缘所生诸受无边故，当

zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
知菩萨摩诃萨亦无边。

shè lì zǐ shé jiè rú xū kōng wèi jiè shé shí jiè jí shé
“舍利子，舌界如虚空，味界、舌识界及舌

chù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu rú xū kōng suǒ yǐ zhě hé shé
触、舌触为缘所生诸受如虚空。所以者何？舍

lì zǐ rú xū kōng qián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì
利子，如虚空前际不可得，后际不可得，中际

bù kě dé yǐ bǐ zhōng biān bù kě dé gù shuō wéi xū kōng shé jiè nǎi
不可得，以彼中边不可得故说为虚空。舌界乃

zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì rú shì qián jì bù kě dé hòu
至舌触为缘所生诸受亦如是，前际不可得，后

jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé hé yǐ gù shé jiè xìng kōng gù
际不可得，中际不可得。何以故？舌界性空故，

wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng kōng gù kōng zhōng
味界乃至舌触为缘所生诸受性空故，空中

qián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé yì yǐ
前际不可得，后际不可得，中际不可得，亦以

zhōng biān jù bù kě dé gù shuō wéi kōng shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ
中边俱不可得故说为空。舍利子，由此缘故我

zuò shì shuō shé jiè wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
作是说：舌界无边故，当知菩萨摩诃萨亦无边；

wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú biān gù dāng zhī pú
味界乃至舌触为缘所生诸受无边故，当知菩

sà mó hē sà yì wú biān
萨摩诃萨亦无边。

shè lì zǐ shēn jiè rú xū kōng chù jiè shēn shí jiè jí
“舍利子，身界如虚空，触界、身识界及

shēn chù shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu rú xū kōng suǒ yǐ zhě hé
身触、身触为缘所生诸受如虚空。所以者何？

shè lì zǐ rú xū kōng qián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng
舍利子，如虚空前际不可得，后际不可得，中

jì bù kě dé yǐ bǐ zhōng biān bù kě dé gù shuō wéi xū kōng shēn jiè
际不可得，以彼中边不可得故说为虚空。身界

nǎi zhì shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì rú shì qián jì bù kě dé
乃至身触为缘所生诸受亦如是，前际不可得，

hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé hé yǐ gù shēn jiè xìng kōng
后际不可得，中际不可得。何以故？身界性空

gù chù jiè nǎi zhì shēnchù wéiyuánsuǒ shēngzhū shòuxìngkōng gù kōng
故，触界乃至身触为缘所生诸受性空故，空
zhōngqián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé yì
中前际不可得，后际不可得，中际不可得，亦
yǐ zhōngbiān jù bù kě dé gù shuōwéikōng shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù
以中边俱不可得故说为空虚。舍利子，由此缘故
wǒ zuò shì shuō shēn jiè wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú
我作是说：身界无边故，当知菩萨摩訶萨亦无
biān chù jiè nǎi zhì shēnchù wéiyuánsuǒ shēngzhū shòu wú biān gù dāng
边；触界乃至身触为缘所生诸受无边故，当
zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
知菩萨摩訶萨亦无边。

shè lì zǐ yì jiè rú xū kōng fǎ jiè yì shí jiè jí yì
“舍利子，眼界如虚空，法界、意识界及意
chù yì chù wéiyuánsuǒ shēngzhū shòu rú xū kōng suǒ yǐ zhě hé shè
触、意触为缘所生诸受如虚空。所以者何？舍
lì zǐ rú xū kōngqián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì
利子，如虚空前际不可得，后际不可得，中际
bù kě dé yǐ bǐ zhōngbiān bù kě dé gù shuōwéi xū kōng yì jiè nǎi
不可得，以彼中边不可得故说为虚空。眼界乃
zhì yì chù wéiyuánsuǒ shēngzhū shòu yì rú shì qián jì bù kě dé hòu
至意触为缘所生诸受亦如是，前际不可得，后
jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé hé yǐ gù yì jiè xìngkōng gù
际不可得，中际不可得。何以故？眼界性空故，
fǎ jiè nǎi zhì yì chù wéiyuánsuǒ shēngzhū shòuxìngkōng gù kōngzhōng
法界乃至意触为缘所生诸受性空故，空中
qián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé yì yǐ
前际不可得，后际不可得，中际不可得，亦以
zhōngbiān jù bù kě dé gù shuōwéikōng shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ
中边俱不可得故说为空虚。舍利子，由此缘故我
zuò shì shuō yì jiè wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
作是说：眼界无边故，当知菩萨摩訶萨亦无边；
fǎ jiè nǎi zhì yì chù wéiyuánsuǒ shēngzhū shòu wú biān gù dāng zhī pú
法界乃至意触为缘所生诸受无边故，当知菩
sà mó hē sà yì wú biān
萨摩訶萨亦无边。

shè lì zǐ dì jiè rú xū kōng shuǐ huǒ fēng kōng
“舍利子，地界如虚空，水、火、风、空、

shí jiè rú xū kōng suǒ yǐ zhě hé shè lì zǐ rú xū kōng qián jì
识界如虚空。所以者何？舍利子，如虚空前际
bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé yǐ bǐ zhōng biān
不可得，后际不可得，中际不可得，以彼中边
bù kě dé gù shuō wéi xū kōng dì shuǐ huǒ fēng kōng shí
不可得故说为虚空。地、水、火、风、空、识
jiè yì rú shì qián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù
界亦如是，前际不可得，后际不可得，中际不
kě dé hé yǐ gù dì jiè xìng kōng gù shuǐ huǒ fēng kōng
可得。何以故？地界性空故，水、火、风、空、
shí jiè xìng kōng gù kōng zhōng qián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé
识界性空故，空中前际不可得，后际不可得，
zhōng jì bù kě dé yì yǐ zhōng biān jù bù kě dé gù shuō wéi kōng
中际不可得，亦以中边俱不可得故说为空。
shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō dì jiè wú biān gù dāng
舍利子，由此缘故我作是说：地界无边故，当
zhī pú sà mó hē sà yì wú biān shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè
知菩萨摩诃萨亦无边；水、火、风、空、识界
wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
无边故，当知菩萨摩诃萨亦无边。

shè lì zǐ kǔ shèng dì rú xū kōng jí miè dào shèng
“舍利子，苦圣谛如虚空，集、灭、道圣

dì rú xū kōng suǒ yǐ zhě hé shè lì zǐ rú xū kōng qián jì bù
谛如虚空。所以者何？舍利子，如虚空前际不
kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé yǐ bǐ zhōng biān bù
可得，后际不可得，中际不可得，以彼中边不
kě dé gù shuō wéi xū kōng kǔ jí miè dào shèng dì yì rú shì
可得故说为虚空。苦、集、灭、道圣谛亦如是，
qián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé hé yǐ
前际不可得，后际不可得，中际不可得。何以
gù kǔ shèng dì xìng kōng gù jí miè dào shèng dì xìng kōng gù
故？苦圣谛性空故，集、灭、道圣谛性空故，
kōng zhōng qián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé
空中前际不可得，后际不可得，中际不可得，
yì yǐ zhōng biān jù bù kě dé gù shuō wéi kōng shè lì zǐ yóu cǐ yuán
亦以中边俱不可得故说为空。舍利子，由此缘
gù wǒ zuò shì shuō kǔ shèng dì wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà
故我作是说：苦圣谛无边故，当知菩萨摩诃萨

yì wú biān jí miè dào shèng dì wú biān gù dāng zhī pú sà mó
亦无边；集、灭、道圣谛无边故，当知菩萨摩
hē sà yì wú biān
诃萨亦无边。

shè lì zǐ wú míng rú xū kōng xíng shí míng sè
“舍利子，无明如虚空，行、识、名色、
liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu tàn kǔ
六处、触、受、爱、取、有、生、老死愁叹苦
yōunǎo rú xū kōng suǒ yǐ zhě hé shè lì zǐ rú xū kōng qián jì
忧恼如虚空。所以者何？舍利子，如虚空前际
bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé yǐ bǐ zhōng biān
不可得，后际不可得，中际不可得，以彼中边
bù kě dé gù shuō wéi xū kōng wú míng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōu
不可得故说为虚空。无明乃至老死愁叹苦忧
nǎo yì rú shì qián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù
恼亦如是，前际不可得，后际不可得，中际不
kě dé hé yǐ gù wú míng xìng kōng gù xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn
可得。何以故？无明性空故，行乃至老死愁叹
kǔ yōunǎo xìng kōng gù kōng zhōng qián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé
苦忧恼性空故，空中前际不可得，后际不可得，
zhōng jì bù kě dé yì yǐ zhōng biān jù bù kě dé gù shuō wéi kōng
中际不可得，亦以中边俱不可得故说为空。
shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō wú míng wú biān gù dāng
舍利子，由此缘故我作是说：无明无边故，当
zhī pú sà mó hē sà yì wú biān xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo
知菩萨摩诃萨亦无边；行乃至老死愁叹苦忧恼
wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
无边故，当知菩萨摩诃萨亦无边。

shè lì zǐ bù shī bō luó mì duō rú xū kōng jìng jiè ān
“舍利子，布施波罗蜜多如虚空，净戒、安
rěn jīng jìn jìng lǜ bō rě bō luó mì duō rú xū kōng suǒ yǐ zhě
忍、精进、静虑、般若波罗蜜多如虚空。所以者
hé shè lì zǐ rú xū kōng qián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé
何？舍利子，如虚空前际不可得，后际不可得，
zhōng jì bù kě dé yǐ bǐ zhōng biān bù kě dé gù shuō wéi xū kōng
中际不可得，以彼中边不可得故说为虚空。
bù shī jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō rě bō luó mì duō
布施、净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多

yì rú shì qián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě
亦如是，前际不可得，后际不可得，中际不可
dé hé yǐ gù bù shī bō luó mì duō xìng kōng gù jìng jiè ān rěn
得。何以故？布施波罗蜜多性空故，净戒、安忍、
jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō xìng kōng gù kōng zhōng qián jì
精进、静虑、般若波罗蜜多性空故，空中前际
bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé yì yǐ zhōng biān
不可得，后际不可得，中际不可得，亦以中边
jù bù kě dé gù shuō wéi kōng shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì
俱不可得故说为空。舍利子，由此缘故我作是
shuō bù shī bō luó mì duō wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì
说：布施波罗蜜多无边故，当知菩萨摩诃萨亦
wú biān jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō
无边；净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多
wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
无边故，当知菩萨摩诃萨亦无边。

shè lì zǐ sì jìng lù rú xū kōng sì wú liàng sì wú sè
“舍利子，四静虑如虚空，四无量、四无色
dìng rú xū kōng suǒ yǐ zhě hé shè lì zǐ rú xū kōng qián jì bù
定如虚空。所以者何？舍利子，如虚空前际不
kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé yǐ bǐ zhōng biān bù
可得，后际不可得，中际不可得，以彼中边不
kě dé gù shuō wéi xū kōng sì jìng lù sì wú liàng sì wú sè dìng
可得故说为虚空。四静虑、四无量、四无色定
yì rú shì qián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě
亦如是，前际不可得，后际不可得，中际不可
dé hé yǐ gù sì jìng lù xìng kōng gù sì wú liàng sì wú sè dìng
得。何以故？四静虑性空故，四无量、四无色定
xìng kōng gù kōng zhōng qián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng
性空故，空中前际不可得，后际不可得，中
jì bù kě dé yì yǐ zhōng biān jù bù kě dé gù shuō wéi kōng shè lì
际不可得，亦以中边俱不可得故说为空。舍利
zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō sì jìng lù wú biān gù dāng zhī
子，由此缘故我作是说：四静虑无边故，当知
pú sà mó hē sà yì wú biān sì wú liàng sì wú sè dìng wú biān gù
菩萨摩诃萨亦无边；四无量、四无色定无边故，
dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
当知菩萨摩诃萨亦无边。

shè lì zǐ bā jiě tuō rú xū kōng bā shèngchù jiǔ cì
“舍利子，八解脱如虚空，八胜处、九次
dì dìng shí biànchù rú xū kōng suǒ yǐ zhě hé shè lì zǐ rú xū
第定、十遍处如虚空。所以者何？舍利子，如虚
kōngqián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé yǐ
空前际不可得，后际不可得，中际不可得，以
bǐ zhōngbiān bù kě dé gù shuōwéi xū kōng bā jiě tuō bā shèngchù
彼中边不可得故说为虚空。八解脱、八胜处、
jiǔ cì dì dìng shí biànchù yì rú shì qián jì bù kě dé hòu jì bù
九次第定、十遍处亦如是，前际不可得，后际不
kě dé zhōng jì bù kě dé hé yǐ gù bā jiě tuō xìngkōng gù
可得，中际不可得。何以故？八解脱性空故，
bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù xìngkōng gù kōngzhōngqián
八胜处、九次第定、十遍处性空故，空中前
jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé yì yǐ zhōng
际不可得，后际不可得，中际不可得，亦以中
biān jù bù kě dé gù shuōwéi kōng shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò
边俱不可得故说为空。舍利子，由此缘故我作
shì shuō bā jiě tuō wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
是说：八解脱无边故，当知菩萨摩诃萨亦无边；
bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù wú biān gù dāng zhī pú sà
八胜处、九次第定、十遍处无边故，当知菩萨
mó hē sà yì wú biān
摩诃萨亦无边。

shè lì zǐ sì niànzhù rú xū kōng sì zhèngduàn sì shén
“舍利子，四念住如虚空，四正断、四神
zú wǔ gēn wǔ lì qī děngjué zhī bā shèngdào zhī rú xū kōng
足、五根、五力、七等觉支、八圣道支如虚空。
suǒ yǐ zhě hé shè lì zǐ rú xū kōngqián jì bù kě dé hòu jì bù
所以者何？舍利子，如虚空前际不可得，后际不
kě dé zhōng jì bù kě dé yǐ bǐ zhōngbiān bù kě dé gù shuōwéi xū
可得，中际不可得，以彼中边不可得故说为虚
kōng sì niànzhù nǎi zhì bā shèngdào zhī yì rú shì qián jì bù kě dé
空。四念住乃至八圣道支亦如是，前际不可得，
hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé hé yǐ gù sì niànzhù xìng
后际不可得，中际不可得。何以故？四念住性
kōng gù sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī xìngkōng gù kōngzhōng
空故，四正断乃至八圣道支性空故，空中

qián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé yì yǐ
前际不可得，后际不可得，中际不可得，亦以
zhōngbiān jù bù kě dé gù shuōwéikōng shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ
中边俱不可得故说为**空**。舍利子，由此缘故我
zuò shì shuō sì niànzhù wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú
作是说：四念住无边故，当知**菩萨摩诃萨**亦无
biān sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī wú biān gù dāng zhī pú sà
边；四正断乃至八圣道支无边故，当知**菩萨**
mó hē sà yì wú biān
摩诃萨亦无边。

shè lì zǐ kōng jiě tuōmén rú xū kōng wú xiàng wú yuàn
“舍利子，**空解脱门**如虚空，无相、无愿
jiě tuōmén rú xū kōng suǒ yǐ zhě hé shè lì zǐ rú xū kōngqián
解脱门如虚空。所以者何？舍利子，如虚空前
jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé yǐ bǐ zhōng
际不可得，后际不可得，中际不可得，以彼中
biān bù kě dé gù shuōwéi xū kōng kōng wú xiàng wú yuàn jiě tuō
边不可得故说为**虚空**。**空、无相、无愿解脱**
mén yì rú shì qián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù
门亦如是，前际不可得，后际不可得，中际不
kě dé hé yǐ gù kōng jiě tuōménxìngkōng gù wú xiàng wú yuàn
可得。何以故？**空解脱门性空**故，无相、无愿
jiě tuōménxìngkōng gù kōngzhōngqián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé
解脱门性空故，**空中**前际不可得，后际不可得，
zhōng jì bù kě dé yì yǐ zhōngbiān jù bù kě dé gù shuōwéikōng
中际不可得，亦以**中边俱不可得**故说为**空**。
shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō kōng jiě tuōmén wú biān gù
舍利子，由此缘故我作是说：**空解脱门无边**故，
dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān wú xiàng wú yuàn jiě tuōmén wú
当知**菩萨摩诃萨**亦无边；**无相、无愿解脱门**无
biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
边故，当知**菩萨摩诃萨**亦无边。

shè lì zǐ wǔ yǎn rú xū kōng liù shéntōng rú xū kōng
“舍利子，**五眼**如虚空，**六神通**如虚空。
suǒ yǐ zhě hé shè lì zǐ rú xū kōngqián jì bù kě dé hòu jì bù
所以者何？舍利子，如虚空前际不可得，后际不
kě dé zhōng jì bù kě dé yǐ bǐ zhōngbiān bù kě dé gù shuōwéi xū
可得，中际不可得，以彼**中边不可得**故说为**虚**

kōng wǔ yǎn liù shéntōng yì rú shì qián jì bù kě dé hòu jì
空。五眼、六神通亦如是，前际不可得，后际
bù kě dé zhōng jì bù kě dé hé yǐ gù wǔ yǎnxìngkōng gù
不可得，中际不可得。何以故？五眼性空故，
liù shéntōngxìngkōng gù kōngzhōngqián jì bù kě dé hòu jì bù kě
六神通性空故，空中前际不可得，后际不可
dé zhōng jì bù kě dé yì yǐ zhōngbiān jù bù kě dé gù shuōwéi
得，中际不可得，亦以中边俱不可得故说为
kōng shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō wǔ yǎn wú biān gù
空。舍利子，由此缘故我作是说：五眼无边故，
dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān liù shéntōng wú biān gù dāng zhī
当知菩萨摩诃萨亦无边；六神通无边故，当知
pú sà mó hē sà yì wú biān
菩萨摩诃萨亦无边。

shè lì zǐ fó shí lì rú xū kōng sì wú suǒ wèi sì wú
“舍利子，佛十力如虚空，四无所畏、四无
ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ
碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不共法、
yī qiè zhì dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì rú xū kōng suǒ yǐ zhě hé
一切智、道相智、一切相智如虚空。所以者何？
shè lì zǐ rú xū kōngqián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng
舍利子，如虚空前际不可得，后际不可得，中
jì bù kě dé yǐ bǐ zhōngbiān bù kě dé gù shuōwéi xū kōng fó shí
际不可得，以彼中边不可得故说为虚空。佛十
lì nǎi zhì yī qiè xiàng zhì yì rú shì qián jì bù kě dé hòu jì bù kě
力乃至一切相智亦如是，前际不可得，后际不可
dé zhōng jì bù kě dé hé yǐ gù fó shí lì xìngkōng gù sì
得，中际不可得。何以故？佛十力性空故，四
wú suǒ wèi nǎi zhì yī qiè xiàng zhì xìngkōng gù kōngzhōngqián jì bù kě
无所畏乃至一切相智性空故，空中前际不可
dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé yì yǐ zhōngbiān jù bù
得，后际不可得，中际不可得，亦以中边俱不
kě dé gù shuōwéikōng shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō
可得故说为空。舍利子，由此缘故我作是说：
fó shí lì wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān sì wú
佛十力无边故，当知菩萨摩诃萨亦无边；四无
suǒ wèi nǎi zhì yī qiè xiàng zhì wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì
所畏乃至一切相智无边故，当知菩萨摩诃萨亦

wú biān

无边。

shè lì zǐ wú wàng shī fǎ rú xū kōng héngzhù shěxìng rú
“舍利子，无忘失法如虚空，恒住舍性如

xū kōng suǒ yǐ zhě hé shè lì zǐ rú xū kōngqián jì bù kě dé
虚空。所以者何？舍利子，如虚空前际不可得，

hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé yǐ bǐ zhōngbiān bù kě dé gù
后际不可得，中际不可得，以彼中边不可得故

shuō wéi xū kōng wú wàng shī fǎ héngzhù shěxìng yì rú shì qián jì
说为虚空。无忘失法、恒住舍性亦如是，前际

bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé hé yǐ gù wú
不可得，后际不可得，中际不可得。何以故？无

wàng shī fǎ xìngkōng gù héngzhù shěxìng xìngkōng gù kōngzhōngqián jì
忘失法性空故，恒住舍性性空故，空中前际

bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé yì yǐ zhōngbiān
不可得，后际不可得，中际不可得，亦以中边

jù bù kě dé gù shuō wéi kōng shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì
俱不可得故说为空。舍利子，由此缘故我作是

shuō wú wàng shī fǎ wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
说：无忘失法无边故，当知菩萨摩诃萨亦无边；

héngzhù shěxìng wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
恒住舍性无边故，当知菩萨摩诃萨亦无边。

shè lì zǐ yī qiè tuó luó ní mén rú xū kōng yī qiè sān mó
“舍利子，一切陀罗尼门如虚空，一切三摩

dì mén rú xū kōng suǒ yǐ zhě hé shè lì zǐ rú xū kōngqián jì
地门如虚空。所以者何？舍利子，如虚空前际

bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé yǐ bǐ zhōngbiān
不可得，后际不可得，中际不可得，以彼中边

bù kě dé gù shuō wéi xū kōng yī qiè tuó luó ní mén yī qiè sān mó
不可得故说为虚空。一切陀罗尼门、一切三摩

dì mén yì rú shì qián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì
地门亦如是，前际不可得，后际不可得，中际

bù kě dé hé yǐ gù yī qiè tuó luó ní mén xìngkōng gù yī qiè sān
不可得。何以故？一切陀罗尼门性空故，一切三

mó dì mén xìngkōng gù kōngzhōngqián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé
摩地门性空故，空中前际不可得，后际不可得，

zhōng jì bù kě dé yì yǐ zhōngbiān jù bù kě dé gù shuō wéi kōng
中际不可得，亦以中边俱不可得故说为空。

shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō yī qiè tuó luó ní mén wú
舍利子，由此缘故我作是说：一切陀罗尼门无

biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān yī qiè sān mó dì mén
边故，当知菩萨摩诃萨亦无边；一切三摩地门

wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
无边故，当知菩萨摩诃萨亦无边。

shè lì zǐ nèi kōng rú xū kōng wài kōng nèi wài kōng
“舍利子，内空如虚空，外空、内外空、

kōng kōng dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì
空空、大空、胜义空、有为空、无为空、毕

jìng kōng wú jì kōng sǎn kōng wú biàn yì kōng běn xìng kōng zì
竟空、无际空、散空、无变异空、本性空、自

xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìng
相空、共相空、一切法空、不可得空、无性

kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng rú xū kōng suǒ yǐ zhě hé
空、自性空、无性自性空如虚空。所以者何？

shè lì zǐ rú xū kōng qián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng
舍利子，如虚空前际不可得，后际不可得，中

jì bù kě dé yǐ bǐ zhōngbiān bù kě dé gù shuō wéi xū kōng nèi kōng
际不可得，以彼中边不可得故说为虚空。内空

nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng yì rú shì qián jì bù kě dé hòu jì bù kě
乃至无性自性空亦如是，前际不可得，后际不可

de zhōng jì bù kě dé hé yǐ gù nèi kōng xìng kōng gù wài kōng
得，中际不可得。何以故？内空性空故，外空

nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng xìng kōng gù kōng zhōng qián jì bù kě dé hòu
乃至无性自性空性空故，空中前际不可得，后

jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé yì yǐ zhōngbiān jù bù kě dé gù
际不可得，中际不可得，亦以中边俱不可得故

shuō wéi kōng shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō nèi kōng wú
说为空。舍利子，由此缘故我作是说：内空无

biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān wài kōng nǎi zhì wú xìng
边故，当知菩萨摩诃萨亦无边；外空乃至无性

zì xìng kōng wú biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
自性空无边故，当知菩萨摩诃萨亦无边。

shè lì zǐ zhēn rú rú xū kōng fǎ jiè fǎ xìng bù xū
“舍利子，真如如虚空，法界、法性、不虚

wàng xìng bú biàn yì xìng bù sī yì jiè xū kōng jiè duàn jiè
妄性、不变异性、不思議界、虚空界、断界、
lí jiè miè jiè píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù
离界、灭界、平等性、离生性、法定、法住、
wú xìng jiè wú xiàng jiè wú zuò jiè wú wéi jiè ān wěn jiè jì
无性界、无相界、无作界、无为界、安隐界、寂
jìng jiè běn wú shí jì jiū jìng niè pán rú xū kōng suǒ yǐ zhě hé
静界、本无、实际、究竟涅槃如虚空。所以者何？
shè lì zǐ rú xū kōng qián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng
舍利子，如虚空前际不可得，后际不可得，中
jì bù kě dé yǐ bǐ zhōng biān bù kě dé gù shuō wéi xū kōng zhēn rú
际不可得，以彼中边不可得故说为虚空。真如
nǎi zhì jiū jìng niè pán yì rú shì qián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé
乃至究竟涅槃亦如是，前际不可得，后际不可得，
zhōng jì bù kě dé hé yǐ gù zhēn rú xìng kōng gù fǎ jiè nǎi zhì
中际不可得。何以故？真如性空故，法界乃至
jiū jìng niè pán xìng kōng gù kōng zhōng qián jì bù kě dé hòu jì bù kě
究竟涅槃性空故，空中前际不可得，后际不可
dé zhōng jì bù kě dé yì yǐ zhōng biān jù bù kě dé gù shuō wéi
得，中际不可得，亦以中边俱不可得故说为
kōng shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō zhēn rú wú biān gù
空。舍利子，由此缘故我作是说：真如无边故，
dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān fǎ jiè nǎi zhì jiū jìng niè pán wú
当知菩萨摩訶萨亦无边；法界乃至究竟涅槃无
biān gù dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
边故，当知菩萨摩訶萨亦无边。

shè lì zǐ shēng wén shèng rú xū kōng dú jué shèng dà
“舍利子，声闻乘如虚空，独觉乘、大
shèng rú xū kōng suǒ yǐ zhě hé shè lì zǐ rú xū kōng qián jì bù
乘如虚空。所以者何？舍利子，如虚空前际不
kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě dé yǐ bǐ zhōng biān bù
可得，后际不可得，中际不可得，以彼中边不
kě dé gù shuō wéi xū kōng shēng wén shèng dú jué shèng dà shèng
可得故说为虚空。声闻乘、独觉乘、大乘
yì rú shì qián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng jì bù kě
亦如是，前际不可得，后际不可得，中际不可
dé hé yǐ gù shēng wén shèng xìng kōng gù dú jué shèng dà shèng
得。何以故？声闻乘性空故，独觉乘、大乘

xìngkōng gù kōngzhōngqián jì bù kě dé hòu jì bù kě dé zhōng
性空故，空中前际不可得，后际不可得，中
jì bù kě dé yì yǐ zhōngbiān jù bù kě dé gù shuōwéikōng shè lì
际不可得，亦以中边俱不可得故说为空。舍利
zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō shēngwénshèng wú biān gù dāng
子，由此缘故我作是说：声闻乘无边故，当
zhī pú sà mó hē sà yì wú biān dú jué shèng dà shèng wú biān gù
知菩萨摩訶萨亦无边；独觉乘、大乘无边故，
dāng zhī pú sà mó hē sà yì wú biān
当知菩萨摩訶萨亦无边。”

ěr shí jù shòushànxiàn fù dá shè lì zǐ yán rú zūnzhě suǒ
尔时，具寿善现复答舍利子言：“如尊者所

yún hé yuán gù shuō jí sè děng pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
云‘何缘故说即色等菩萨摩訶萨无所有不可得，
lí sè děng pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé zhě shè lì zǐ
离色等菩萨摩訶萨无所有不可得？’者，舍利子，
sè sè xìngkōng hé yǐ gù sè xìngkōngzhōng sè wú suǒ yǒu bù kě
色色性空。何以故？色性空中，色无所有不可
dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé fēi sè fēi sè xìng
得故，菩萨摩訶萨亦无所有不可得。非色非色性
kōng hé yǐ gù fēi sè xìngkōngzhōng fēi sè wú suǒ yǒu bù kě dé
空。何以故？非色性空中，非色无所有不可得
gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé shòu xiǎng xíng
故，菩萨摩訶萨亦无所有不可得。受、想、行、
shí shòu xiǎng xíng shí xìngkōng hé yǐ gù shòu xiǎng xíng
识受、想、行、识性空。何以故？受、想、行、
shí xìngkōngzhōng shòu xiǎng xíng shí wú suǒ yǒu bù kě dé gù
识性空中，受、想、行、识无所有不可得故，
pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé fēi shòu xiǎng xíng shí
菩萨摩訶萨亦无所有不可得。非受、想、行、识
fēi shòu xiǎng xíng shí xìngkōng hé yǐ gù fēi shòu xiǎng
非受、想、行、识性空。何以故？非受、想、
xíng shí xìngkōngzhōng fēi shòu xiǎng xíng shí wú suǒ yǒu bù kě
行、识性空中，非受、想、行、识无所有不可
dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé shè lì zǐ yóu
得故，菩萨摩訶萨亦无所有不可得。舍利子，由
cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō jí sè pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě
此缘故我作是说：即色菩萨摩訶萨无所有不可

dé lí sè pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí shòu xiǎng
得，离色菩萨摩诃萨无所有不可得；即受、想、
xíng shí pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí shòu xiǎng xíng
行、识菩萨摩诃萨无所有不可得，离受、想、行、
shí pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
识菩萨摩诃萨无所有不可得。

shè lì zǐ yǎnchù yǎnchù xìng kōng hé yǐ gù yǎnchù xìng
“舍利子，眼处眼处性空。何以故？眼处性
kōngzhōng yǎnchù wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú
空中，眼处无所有不可得故，菩萨摩诃萨亦无
suǒ yǒu bù kě dé fēi yǎnchù fēi yǎnchù xìng kōng hé yǐ gù fēi yǎn
所有不可得。非眼处非眼处性空。何以故？非眼
chù xìng kōngzhōng fēi yǎnchù wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē
处性空中，非眼处无所有不可得故，菩萨摩诃
sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé ěr bí shé shēn yì chù ěr
萨亦无所有不可得。耳、鼻、舌、身、意处耳、
bí shé shēn yì chù xìng kōng hé yǐ gù ěr bí shé
鼻、舌、身、意处性空。何以故？耳、鼻、舌、
shēn yì chù xìng kōngzhōng ěr bí shé shēn yì chù wú suǒ
身、意处性空中，耳、鼻、舌、身、意处无所
yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé fēi ěr
有不可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。非耳、
bí shé shēn yì chù fēi ěr bí shé shēn yì chù xìng kōng
鼻、舌、身、意处非耳、鼻、舌、身、意处性空。
hé yǐ gù fēi ěr bí shé shēn yì chù xìng kōngzhōng fēi
何以故？非耳、鼻、舌、身、意处性空中，非
ěr bí shé shēn yì chù wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó
耳、鼻、舌、身、意处无所有不可得故，菩萨摩
hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì
诃萨亦无所有不可得。舍利子，由此缘故我作是
shuō jí yǎnchù pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí yǎnchù pú
说：即眼处菩萨摩诃萨无所有不可得，离眼处菩
sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí ěr bí shé shēn yì
萨摩诃萨无所有不可得；即耳、鼻、舌、身、意
chù pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí ěr bí shé shēn
处菩萨摩诃萨无所有不可得，离耳、鼻、舌、身、
yì chù pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
意处菩萨摩诃萨无所有不可得。

shè lì zǐ sè chù sè chù xìng kōng hé yǐ gù sè chù xìng
“舍利子，色处色处性空。何以故？色处性
kōng zhōng sè chù wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú
空中，色处无所有不可得故，菩萨摩诃萨亦无
suǒ yǒu bù kě dé fēi sè chù fēi sè chù xìng kōng hé yǐ gù fēi sè
所有不可得。非色处非色处性空。何以故？非色
chù xìng kōng zhōng fēi sè chù wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē
处性空中，非色处无所有不可得故，菩萨摩诃
sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé shēng xiāng wèi chù fǎ chù shēng
萨亦无所有不可得。声、香、味、触、法处声、
xiāng wèi chù fǎ chù xìng kōng hé yǐ gù shēng xiāng wèi
香、味、触、法处性空。何以故？声、香、味、
chù fǎ chù xìng kōng zhōng shēng xiāng wèi chù fǎ chù wú
触、法处性空中，声、香、味、触、法处无
suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé fēi
所有不可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。非
shēng xiāng wèi chù fǎ chù fēi shēng xiāng wèi chù
声、香、味、触、法处非声、香、味、触、
fǎ chù xìng kōng hé yǐ gù fēi shēng xiāng wèi chù fǎ chù
法处性空。何以故？非声、香、味、触、法处
xìng kōng zhōng fēi shēng xiāng wèi chù fǎ chù wú suǒ yǒu bù
性空中，非声、香、味、触、法处无所有不
kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé shè lì zǐ
可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。舍利子，
yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō jí sè chù pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu
由此缘故我作是说：即色处菩萨摩诃萨无所有
bù kě dé lí sè chù pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí shēng
不可得，离色处菩萨摩诃萨无所有不可得；即声、
xiāng wèi chù fǎ chù pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí
香、味、触、法处菩萨摩诃萨无所有不可得，离
shēng xiāng wèi chù fǎ chù pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě
声、香、味、触、法处菩萨摩诃萨无所有不可
dé
得。

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì liù shí sì 大般若波罗蜜多经卷第六十四

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn wú suǒ dé pǐn dì shí bā zhī sì 初分无所得品第十八之四

shè lì zǐ yǎn jiè yǎn jiè xìng kōng hé yǐ gù yǎn jiè xìng
“舍利子，眼界眼界性空。何以故？眼界性
kōng zhōng yǎn jiè wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú
空中，眼界无所有不可得故，菩萨摩诃萨亦无
suǒ yǒu bù kě dé fēi yǎn jiè fēi yǎn jiè xìng kōng hé yǐ gù fēi yǎn
所有不可得。非眼界非眼界性空。何以故？非眼
jiè xìng kōng zhōng fēi yǎn jiè wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē
界性空中，非眼界无所有不可得故，菩萨摩诃
sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé sè jiè yǎn shí jiè jí yǎn chù yǎn chù
萨亦无所有不可得。色界、眼识界及眼触、眼触
wéi yuán suǒ shēng zhū shòu sè jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
为缘所生诸受色界乃至眼触为缘所生诸受
xìng kōng hé yǐ gù sè jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
性空。何以故？色界乃至眼触为缘所生诸受
xìng kōng zhōng sè jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu
性空中，色界乃至眼触为缘所生诸受无所有
bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé fēi sè jiè
不可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。非色界、
yǎn shí jiè jí yǎn chù yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu fēi sè jiè nǎi
眼识界及眼触、眼触为缘所生诸受非色界乃
zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng kōng hé yǐ gù fēi sè jiè
至眼触为缘所生诸受性空。何以故？非色界
nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng kōng zhōng fēi sè jiè nǎi zhì
乃至眼触为缘所生诸受性空中，非色界乃至
yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē
眼触为缘所生诸受无所有不可得故，菩萨摩诃
sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō
萨亦无所有不可得。舍利子，由此缘故我作是说：

jí yǎn jiè pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí yǎn jiè pú sà mó
即眼界菩萨摩诃萨无所有不可得，离眼界菩萨摩
hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí sè jiè yǎn shí jiè jí yǎn chù yǎn
诃萨无所有不可得；即色界、眼识界及眼触、眼
chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí
触为缘所生诸受菩萨摩诃萨无所有不可得，离
sè jiè yǎn shí jiè jí yǎn chù yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu pú sà
色界、眼识界及眼触、眼触为缘所生诸受菩萨
mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
摩诃萨无所有不可得。

shè lì zǐ ěr jiè ěr jiè xìng kōng hé yǐ gù ěr jiè xìng
“舍利子，耳界耳界性空。何以故？耳界性
kōng zhōng ěr jiè wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú
空中，耳界无所有不可得故，菩萨摩诃萨亦无
suǒ yǒu bù kě dé fēi ěr jiè fēi ěr jiè xìng kōng hé yǐ gù fēi ěr
所有不可得。非耳界非耳界性空。何以故？非耳
jiè xìng kōng zhōng fēi ěr jiè wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē
界性空中，非耳界无所有不可得故，菩萨摩诃
sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chù
萨亦无所有不可得。声界、耳识界及耳触、耳触
wéi yuán suǒ shēng zhū shòu shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū
为缘所生诸受声界乃至耳触为缘所生诸
shòu xìng kōng hé yǐ gù shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū
受性空。何以故？声界乃至耳触为缘所生诸
shòu xìng kōng zhōng shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú
受性空中，声界乃至耳触为缘所生诸受无
suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé fēi
所有不可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。非
shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu fēi
声界、耳识界及耳触、耳触为缘所生诸受非
shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng kōng hé yǐ gù
声界乃至耳触为缘所生诸受性空。何以故？
fēi shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng kōng zhōng fēi
非声界乃至耳触为缘所生诸受性空中，非
shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu bù kě dé
声界乃至耳触为缘所生诸受无所有不可得
gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé shè lì zǐ yóu cǐ
故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。舍利子，由此

yuán gù wǒ zuò shì shuō jí ěr jiè pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě
缘故我作是说：即耳界菩萨摩诃萨无所有不可
dé lí ěr jiè pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí shēng jiè
得，离耳界菩萨摩诃萨无所有不可得；即声界、
ěr shí jiè jí ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu pú sà mó hē
耳识界及耳触、耳触为缘所生诸受菩萨摩诃
sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chù
萨无所有不可得，离声界、耳识界及耳触、耳触
wéi yuán suǒ shēng zhū shòu pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
为缘所生诸受菩萨摩诃萨无所有不可得。

shè lì zǐ bí jiè bí jiè xìng kōng hé yǐ gù bí jiè xìng
“舍利子，鼻界鼻界性空。何以故？鼻界性
kōng zhōng bí jiè wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú
空中，鼻界无所有不可得故，菩萨摩诃萨亦无
suǒ yǒu bù kě dé fēi bí jiè fēi bí jiè xìng kōng hé yǐ gù fēi bí
所有不可得。非鼻界非鼻界性空。何以故？非鼻
jiè xìng kōng zhōng fēi bí jiè wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē
界性空中，非鼻界无所有不可得故，菩萨摩诃
sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé xiāng jiè bí shí jiè jí bí chù bí chù
萨亦无所有不可得。香界、鼻识界及鼻触、鼻触
wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xiāng jiè nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
为缘所生诸受香界乃至鼻触为缘所生诸受
xìng kōng hé yǐ gù xiāng jiè nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
性空。何以故？香界乃至鼻触为缘所生诸受
xìng kōng zhōng xiāng jiè nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ
性空中，香界乃至鼻触为缘所生诸受无所
yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé fēi xiāng
有不可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。非香
jiè bí shí jiè jí bí chù bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu fēi xiāng jiè
界、鼻识界及鼻触、鼻触为缘所生诸受非香界
nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng kōng hé yǐ gù fēi xiāng
乃至鼻触为缘所生诸受性空。何以故？非香
jiè nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng kōng zhōng fēi xiāng jiè
界乃至鼻触为缘所生诸受性空中，非香界
nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà
乃至鼻触为缘所生诸受无所有不可得故，菩萨
mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò
摩诃萨亦无所有不可得。舍利子，由此缘故我作

shì shuō jí bí jiè pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí bí jiè
是说：即鼻界菩萨摩诃萨无所有不可得，离鼻界
pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí xiāng jiè bí shí jiè jí bí
菩萨摩诃萨无所有不可得；即香界、鼻识界及鼻
chù bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù
触、鼻触为缘所生诸受菩萨摩诃萨无所有不
kě dé lí xiāng jiè bí shí jiè jí bí chù bí chù wéi yuán suǒ shēng
可得，离香界、鼻识界及鼻触、鼻触为缘所生
zhū shòu pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
诸受菩萨摩诃萨无所有不可得。

shè lì zǐ shé jiè shé jiè xìng kōng hé yǐ gù shé jiè xìng
“舍利子，舌界舌界性空。何以故？舌界性
kōng zhōng shé jiè wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú
空中，舌界无所有不可得故，菩萨摩诃萨亦无
suǒ yǒu bù kě dé fēi shé jiè fēi shé jiè xìng kōng hé yǐ gù fēi shé
所有不可得。非舌界非舌界性空。何以故？非舌
jiè xìng kōng zhōng fēi shé jiè wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē
界性空中，非舌界无所有不可得故，菩萨摩诃
sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé wèi jiè shé shí jiè jí shé chù shé chù
萨亦无所有不可得。味界、舌识界及舌触、舌触
wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
为缘所生诸受味界乃至舌触为缘所生诸受
xìng kōng hé yǐ gù wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
性空。何以故？味界乃至舌触为缘所生诸受
xìng kōng zhōng wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu
性空中，味界乃至舌触为缘所生诸受无所有
bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé fēi wèi jiè
不可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。非味界、
shé shí jiè jí shé chù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu fēi wèi jiè nǎi
舌识界及舌触、舌触为缘所生诸受非味界乃
zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng kōng hé yǐ gù fēi wèi jiè
至舌触为缘所生诸受性空。何以故？非味界
nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng kōng zhōng fēi wèi jiè nǎi zhì
乃至舌触为缘所生诸受性空中，非味界乃至
shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē
舌触为缘所生诸受无所有不可得故，菩萨摩诃
sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō
萨亦无所有不可得。舍利子，由此缘故我作是说：

jí shé jiè pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí shé jiè pú sà mó
即舌界菩萨摩诃萨无所有不可得，离舌界菩萨摩
hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí wèi jiè shé shí jiè jí shé chù shé
诃萨无所有不可得；即味界、舌识界及舌触、舌
chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí
触为缘所生诸受菩萨摩诃萨无所有不可得，离
wèi jiè shé shí jiè jí shé chù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu pú sà
味界、舌识界及舌触、舌触为缘所生诸受菩萨
mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
摩诃萨无所有不可得。

shè lì zǐ shēn jiè shēn jiè xìng kōng hé yǐ gù shēn jiè
“舍利子，身界身界性空。何以故？身界
xìng kōng zhōng shēn jiè wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì
性空中，身界无所有不可得故，菩萨摩诃萨亦
wú suǒ yǒu bù kě dé fēi shēn jiè fēi shēn jiè xìng kōng hé yǐ gù
无所有不可得。非身界非身界性空。何以故？

fēi shēn jiè xìng kōng zhōng fēi shēn jiè wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà
非身界性空中，非身界无所有不可得故，菩萨
mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé chù jiè shēn shí jiè jí shēn chù
摩诃萨亦无所有不可得。触界、身识界及身触、

shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu chù jiè nǎi zhì shēn chù wéi yuán suǒ shēng
身触为缘所生诸受触界乃至身触为缘所生
zhū shòu xìng kōng hé yǐ gù chù jiè nǎi zhì shēn chù wéi yuán suǒ shēng
诸受性空。何以故？触界乃至身触为缘所生

zhū shòu xìng kōng zhōng chù jiè nǎi zhì shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
诸受性空中，触界乃至身触为缘所生诸受
wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé
无所有不可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。

fēi chù jiè shēn shí jiè jí shēn chù shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
非触界、身识界及身触、身触为缘所生诸受
fēi chù jiè nǎi zhì shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng kōng hé yǐ gù
非触界乃至身触为缘所生诸受性空。何以故？

fēi chù jiè nǎi zhì shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng kōng zhōng fēi
非触界乃至身触为缘所生诸受性空中，非
chù jiè nǎi zhì shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu bù kě dé gù
触界乃至身触为缘所生诸受无所有不可得故，

pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù
菩萨摩诃萨亦无所有不可得。舍利子，由此缘故

wǒ zuò shì shuō jí shēn jiè pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí
我作是说：即身界菩萨摩诃萨无所有不可得，离
shēn jiè pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí chù jiè shēn shí jiè
身界菩萨摩诃萨无所有不可得；即触界、身识界
jí shēn chù shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu pú sà mó hē sà wú suǒ
及身触、身触为缘所生诸受菩萨摩诃萨无所
yǒu bù kě dé lí chù jiè shēn shí jiè jí shēn chù shēn chù wéi yuán
有不可得，离触界、身识界及身触、身触为缘
suǒ shēng zhū shòu pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
所生诸受菩萨摩诃萨无所有不可得。

shè lì zǐ yì jiè yì jiè xìng kōng hé yǐ gù yì jiè xìng
“舍利子，意界意界性空。何以故？意界性
kōng zhōng yì jiè wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú
空中，意界无所有不可得故，菩萨摩诃萨亦无
suǒ yǒu bù kě dé fēi yì jiè fēi yì jiè xìng kōng hé yǐ gù fēi yì
所有不可得。非意界非意界性空。何以故？非意
jiè xìng kōng zhōng fēi yì jiè wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē
界性空中，非意界无所有不可得故，菩萨摩诃
sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì chù
萨亦无所有不可得。法界、意识界及意触、意触
wéi yuán suǒ shēng zhū shòu fǎ jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
为缘所生诸受法界乃至意触为缘所生诸受
xìng kōng hé yǐ gù fǎ jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
性空。何以故？法界乃至意触为缘所生诸受
xìng kōng zhōng fǎ jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu
性空中，法界乃至意触为缘所生诸受无所有
bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé fēi fǎ jiè
不可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。非法界、
yì shí jiè jí yì chù yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu fēi fǎ jiè nǎi
意识界及意触、意触为缘所生诸受非法界乃
zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng kōng hé yǐ gù fēi fǎ jiè
至意触为缘所生诸受性空。何以故？非法界
nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng kōng zhōng fēi fǎ jiè nǎi zhì
乃至意触为缘所生诸受性空中，非法界乃至
yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē
意触为缘所生诸受无所有不可得故，菩萨摩诃
sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō
萨亦无所有不可得。舍利子，由此缘故我作是说：

jí yì jiè pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí yì jiè pú sà mó
即 意 界 菩 萨 摩 诃 萨 无 所 有 不 可 得 ， 离 意 界 菩 萨 摩
hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì
诃 萨 无 所 有 不 可 得 ； 即 法 界 、 意 识 界 及 意 触 、 意
chù wéi yuán suǒ shēng zhū sù pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí
触 为 缘 所 生 诸 受 菩 萨 摩 诃 萨 无 所 有 不 可 得 ， 离
fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū sù pú sà
法 界 、 意 识 界 及 意 触 、 意 触 为 缘 所 生 诸 受 菩 萨
mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
摩 诃 萨 无 所 有 不 可 得 。

shè lì zǐ dì jiè dì jiè xìng kōng hé yǐ gù dì jiè xìng
“ 舍 利 子 ， 地 界 地 界 性 空 。 何 以 故 ？ 地 界 性
kōng zhōng dì jiè wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú
空 中 ， 地 界 无 所 有 不 可 得 故 ， 菩 萨 摩 诃 萨 亦 无
suǒ yǒu bù kě dé fēi dì jiè fēi dì jiè xìng kōng hé yǐ gù fēi dì
所 有 不 可 得 。 非 地 界 非 地 界 性 空 。 何 以 故 ？ 非 地
jiè xìng kōng zhōng fēi dì jiè wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē
界 性 空 中 ， 非 地 界 无 所 有 不 可 得 故 ， 菩 萨 摩 诃
sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè shuǐ
萨 亦 无 所 有 不 可 得 。 水 、 火 、 风 、 空 、 识 界 水 、
huǒ fēng kōng shí jiè xìng kōng hé yǐ gù shuǐ huǒ fēng
火 、 风 、 空 、 识 界 性 空 。 何 以 故 ？ 水 、 火 、 风 、
kōng shí jiè xìng kōng zhōng shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè wú suǒ
空 、 识 界 性 空 中 ， 水 、 火 、 风 、 空 、 识 界 无 所
yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé fēi shuǐ
有 不 可 得 故 ， 菩 萨 摩 诃 萨 亦 无 所 有 不 可 得 。 非 水 、
huǒ fēng kōng shí jiè fēi shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè xìng
火 、 风 、 空 、 识 界 非 水 、 火 、 风 、 空 、 识 界 性
kōng hé yǐ gù fēi shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè xìng kōng zhōng
空 。 何 以 故 ？ 非 水 、 火 、 风 、 空 、 识 界 性 空 中 ，
fēi shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà
非 水 、 火 、 风 、 空 、 识 界 无 所 有 不 可 得 故 ， 菩 萨
mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò
摩 诃 萨 亦 无 所 有 不 可 得 。 舍 利 子 ， 由 此 缘 故 我 作
shì shuō jí dì jiè pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí dì jiè
是 说 ： 即 地 界 菩 萨 摩 诃 萨 无 所 有 不 可 得 ， 离 地 界
pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí shuǐ huǒ fēng kōng
菩 萨 摩 诃 萨 无 所 有 不 可 得 ； 即 水 、 火 、 风 、 空 、

shí jiè pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí shuǐ huǒ fēng
识界菩萨摩诃萨无所有不可得，离水、火、风、
kōng shí jiè pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
空、识界菩萨摩诃萨无所有不可得。

shè lì zǐ kǔ shèng dì kǔ shèng dì xìng kōng hé yǐ gù
“舍利子，苦圣谛苦圣谛性空。何以故？

kǔ shèng dì xìng kōng zhōng kǔ shèng dì wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú
苦圣谛性空中，苦圣谛无所有不可得故，菩
sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé fēi kǔ shèng dì fēi kǔ shèng dì
萨摩诃萨亦无所有不可得。非苦圣谛非苦圣
xìng kōng hé yǐ gù fēi kǔ shèng dì xìng kōng zhōng fēi kǔ shèng dì
性空。何以故？非苦圣谛性空中，非苦圣
wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé
无所有不可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。

jí miè dào shèng dì jí miè dào shèng dì xìng kōng hé yǐ gù
集、灭、道圣谛集、灭、道圣谛性空。何以故？

jí miè dào shèng dì xìng kōng zhōng jí miè dào shèng dì wú
集、灭、道圣谛性空中，集、灭、道圣谛无
suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé fēi
所有不可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。非

jí miè dào shèng dì fēi jí miè dào shèng dì xìng kōng hé yǐ
集、灭、道圣谛非集、灭、道圣谛性空。何以
gù fēi jí miè dào shèng dì xìng kōng zhōng fēi jí miè dào
故？非集、灭、道圣谛性空中，非集、灭、道

shèng dì wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù
圣谛无所有不可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不
kě dé shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō jí kǔ shèng dì
可得。舍利子，由此缘故我作是说：即苦圣谛

pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí kǔ shèng dì pú sà mó hē
菩萨摩诃萨无所有不可得，离苦圣谛菩萨摩诃
sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí jí miè dào shèng dì pú sà mó hē
萨无所有不可得；即集、灭、道圣谛菩萨摩诃

sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí jí miè dào shèng dì pú sà mó hē
萨无所有不可得，离集、灭、道圣谛菩萨摩诃
sà wú suǒ yǒu bù kě dé
萨无所有不可得。

shè lì zǐ wú míng wú míng xìng kōng hé yǐ gù wú míng
“舍利子，无明无明性空。何以故？无明

xìngkōngzhōng wú míng wú suǒyǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì
性空中，无明无所有不可得故，菩萨摩诃萨亦

wú suǒyǒu bù kě dé fēi wú míng fēi wú míng xìngkōng hé yǐ gù
无所有不可得。非无明非无明性空。何以故？

fēi wú míng xìngkōngzhōng fēi wú míng wú suǒyǒu bù kě dé gù pú sà
非无明性空中，非无明无所有不可得故，菩萨

mó hē sà yì wú suǒyǒu bù kě dé xíng shí míng sè liù chù
摩诃萨亦无所有不可得。行、识、名色、六处、

chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóutàn kǔ yōunǎoxíng
触、受、爱、取、有、生、老死愁叹苦忧恼行

nǎi zhì lǎo sǐ chóutàn kǔ yōunǎoxìngkōng hé yǐ gù xíng nǎi zhì lǎo
乃至老死愁叹苦忧恼性空。何以故？行乃至老

sǐ chóutàn kǔ yōunǎoxìngkōngzhōng xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóutàn kǔ yōu
死愁叹苦忧恼性空中，行乃至老死愁叹苦忧

nǎo wú suǒyǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒyǒu bù kě dé
恼无所有不可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。

fēi xíng shí míng sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu
非行、识、名色、六处、触、受、爱、取、有、

shēng lǎo sǐ chóutàn kǔ yōunǎo fēi xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóutàn kǔ yōu
生、老死愁叹苦忧恼非行乃至老死愁叹苦忧

nǎoxìngkōng hé yǐ gù fēi xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóutàn kǔ yōunǎoxìng
恼性空。何以故？非行乃至老死愁叹苦忧恼性

kōngzhōng fēi xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóutàn kǔ yōunǎo wú suǒyǒu bù kě
空中，非行乃至老死愁叹苦忧恼无所有不可

de gù pú sà mó hē sà yì wú suǒyǒu bù kě dé shè lì zǐ yóu
得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。舍利子，由

cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō jí wú míng pú sà mó hē sà wú suǒyǒu bù
此缘故我作是说：即无明菩萨摩诃萨无所有不

kě dé lí wú míng pú sà mó hē sà wú suǒyǒu bù kě dé jí xíng
可得，离无明菩萨摩诃萨无所有不可得；即行、

shí míng sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng
识、名色、六处、触、受、爱、取、有、生、

lǎo sǐ chóutàn kǔ yōunǎo pú sà mó hē sà wú suǒyǒu bù kě dé lí
老死愁叹苦忧恼菩萨摩诃萨无所有不可得，离

xíng shí míng sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng
行、识、名色、六处、触、受、爱、取、有、生、

lǎo sǐ chóutàn kǔ yōunǎo pú sà mó hē sà wú suǒyǒu bù kě dé
老死愁叹苦忧恼菩萨摩诃萨无所有不可得。

shè lì zǐ   bù shī bō luó mì duō bù shī bō luó mì duō xìng
“舍利子，布施波罗蜜多布施波罗蜜多性
kōng   hé yǐ gù   bù shī bō luó mì duō xìng kōng zhōng   bù shī bō luó
空。何以故？布施波罗蜜多性空中，布施波罗
mì duō wú suǒ yǒu bù kě dé gù   pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě
蜜多无所有不可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可
dé   fēi bù shī bō luó mì duō fēi bù shī bō luó mì duō xìng kōng   hé yǐ
得。非布施波罗蜜多非布施波罗蜜多性空。何以
gù   fēi bù shī bō luó mì duō xìng kōng zhōng   fēi bù shī bō luó mì duō
故？非布施波罗蜜多性空中，非布施波罗蜜多
wú suǒ yǒu bù kě dé gù   pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé
无所有不可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。
jìng jiè   ān rěn   jīng jìn   jìng lù   bō rě bō luó mì duō jìng jiè
净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多净戒、
ān rěn   jīng jìn   jìng lù   bō rě bō luó mì duō xìng kōng   hé yǐ gù
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多性空。何以故？
jìng jiè   ān rěn   jīng jìn   jìng lù   bō rě bō luó mì duō xìng kōng zhōng
净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多性空中，
jìng jiè   ān rěn   jīng jìn   jìng lù   bō rě bō luó mì duō wú suǒ yǒu
净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多无所有
bù kě dé gù   pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé   fēi jìng jiè
不可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。非净戒、
ān rěn   jīng jìn   jìng lù   bō rě bō luó mì duō fēi jìng jiè   ān rěn
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多非净戒、安忍、
jīng jìn   jìng lù   bō rě bō luó mì duō xìng kōng   hé yǐ gù   fēi jìng
精进、静虑、般若波罗蜜多性空。何以故？非净
jiè   ān rěn   jīng jìn   jìng lù   bō rě bō luó mì duō xìng kōng zhōng
戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多性空中，
fēi jìng jiè   ān rěn   jīng jìn   jìng lù   bō rě bō luó mì duō wú suǒ
非净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多无所
yǒu bù kě dé gù   pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé   shè lì
有不可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。舍利
zǐ   yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō   jí bù shī bō luó mì duō pú sà
子，由此缘故我作是说：即布施波罗蜜多菩萨
mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé   lí bù shī bō luó mì duō pú sà mó hē
摩诃萨无所有不可得，离布施波罗蜜多菩萨摩诃
sà wú suǒ yǒu bù kě dé   jí jìng jiè   ān rěn   jīng jìn   jìng lù
萨无所有不可得；即净戒、安忍、精进、静虑、

bō rě bō luó mì duō pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí jìng jiè
般若波罗蜜多菩萨摩诃萨无所有不可得，离净戒、
ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō rě bō luó mì duō pú sà mó hē sà wú
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多菩萨摩诃萨无
suǒ yǒu bù kě dé
所有不可得。

shè lì zǐ sì jìng lǜ sì jìng lǜ xìng kōng hé yǐ gù sì
“舍利子，四静虑四静虑性空。何以故？四

jìng lǜ xìng kōng zhōng sì jìng lǜ wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó
静虑性空中，四静虑无所有不可得故，菩萨摩
hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé fēi sì jìng lǜ fēi sì jìng lǜ xìng kōng
诃萨亦无所有不可得。非四静虑非四静虑性空。

hé yǐ gù fēi sì jìng lǜ xìng kōng zhōng fēi sì jìng lǜ wú suǒ yǒu bù
何以故？非四静虑性空中，非四静虑无所有不
kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé sì wú liàng
可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。四无量、

sì wú sè dìng sì wú liàng sì wú sè dìng xìng kōng hé yǐ gù sì
四无色定四无量、四无色定性空。何以故？四
wú liàng sì wú sè dìng xìng kōng zhōng sì wú liàng sì wú sè dìng wú
无量、四无色定性空中，四无量、四无色定无

suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé fēi
所有不可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。非
sì wú liàng sì wú sè dìng fēi sì wú liàng sì wú sè dìng xìng kōng
四无量、四无色定非四无量、四无色定性空。

hé yǐ gù fēi sì wú liàng sì wú sè dìng xìng kōng zhōng fēi sì wú
何以故？非四无量、四无色定性空中，非四无
liàng sì wú sè dìng wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú
量、四无色定无所有不可得故，菩萨摩诃萨亦无

suǒ yǒu bù kě dé shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō jí sì
所有不可得。舍利子，由此缘故我作是说：即四
jìng lǜ pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí sì jìng lǜ pú sà mó
静虑菩萨摩诃萨无所有不可得，离四静虑菩萨摩

hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí sì wú liàng sì wú sè dìng pú sà mó
诃萨无所有不可得；即四无量、四无色定菩萨摩
hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí sì wú liàng sì wú sè dìng pú sà mó
诃萨无所有不可得，离四无量、四无色定菩萨摩

hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
诃萨无所有不可得。

shè lì zǐ bā jiě tuō bā jiě tuō xìng kōng hé yǐ gù bā
“舍利子，八解脱八解脱性空。何以故？八
jiě tuō xìng kōng zhōng bā jiě tuō wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó
解脱性空中，八解脱无所有不可得故，菩萨摩
hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé fēi bā jiě tuō fēi bā jiě tuō xìng kōng
诃萨亦无所有不可得。非八解脱非八解脱性空。
hé yǐ gù fēi bā jiě tuō xìng kōng zhōng fēi bā jiě tuō wú suǒ yǒu bù
何以故？非八解脱性空中，非八解脱无所有不
kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé bā shèng chù
可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。八胜处、
jiǔ cì dì dìng shí biàn chù bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù
九次第定、十遍处八胜处、九次第定、十遍处
xìng kōng hé yǐ gù bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù xìng
性空。何以故？八胜处、九次第定、十遍处性
kōng zhōng bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù wú suǒ yǒu bù
空中，八胜处、九次第定、十遍处无所有不
kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé fēi bā shèng chù
可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。非八胜处、
jiǔ cì dì dìng shí biàn chù fēi bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn
九次第定、十遍处非八胜处、九次第定、十遍
chù xìng kōng hé yǐ gù fēi bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn
处性空。何以故？非八胜处、九次第定、十遍
chù xìng kōng zhōng fēi bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù wú
处性空中，非八胜处、九次第定、十遍处无
suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé shè
所有不可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。舍
lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō jí bā jiě tuō pú sà mó hē sà
利子，由此缘故我作是说：即八解脱菩萨摩诃萨
wú suǒ yǒu bù kě dé lí bā jiě tuō pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě
无所有不可得，离八解脱菩萨摩诃萨无所有不可
dé jí bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù pú sà mó hē sà
得；即八胜处、九次第定、十遍处菩萨摩诃萨
wú suǒ yǒu bù kě dé lí bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù
无所有不可得，离八胜处、九次第定、十遍处
pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
菩萨摩诃萨无所有不可得。

shè lì zǐ sì niàn zhù sì niàn zhù xìng kōng hé yǐ gù sì
“舍利子，四念住四念住性空。何以故？四

niànzhù xìngkōngzhōng sì niànzhù wú suǒyǒu bù kě dé gù pú sà mó
念住性空中，四念住无所有不可得故，菩萨摩

hē sà yì wú suǒyǒu bù kě dé fēi sì niànzhù fēi sì niànzhù xìngkōng
诃萨亦无所有不可得。非四念住非四念住性空。

hé yǐ gù fēi sì niànzhù xìngkōngzhōng fēi sì niànzhù wú suǒyǒu bù
何以故？非四念住性空中，非四念住无所有不

kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒyǒu bù kě dé sì zhèngduàn
可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。四正断、

sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děngjué zhī bā shèngdào zhī sì
四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道支四

zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī xìngkōng hé yǐ gù sì zhèngduàn
正断乃至八圣道支性空。何以故？四正断

nǎi zhì bā shèngdào zhī xìngkōngzhōng sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào
乃至八圣道支性空中，四正断乃至八圣道

zhī wú suǒyǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒyǒu bù kě dé
支无所有不可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。

fēi sì zhèngduàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děngjué zhī
非四正断、四神足、五根、五力、七等觉支、

bā shèngdào zhī fēi sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī xìngkōng hé
八圣道支非四正断乃至八圣道支性空。何

yǐ gù fēi sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī xìngkōngzhōng fēi
以故？非四正断乃至八圣道支性空中，非

sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī wú suǒyǒu bù kě dé gù pú sà
四正断乃至八圣道支无所有不可得故，菩萨

mó hē sà yì wú suǒyǒu bù kě dé shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò
摩诃萨亦无所有不可得。舍利子，由此缘故我作

shì shuō jí sì niànzhù pú sà mó hē sà wú suǒyǒu bù kě dé lí sì
是说：即四念住菩萨摩诃萨无所有不可得，离四

niànzhù pú sà mó hē sà wú suǒyǒu bù kě dé jí sì zhèngduàn sì
念住菩萨摩诃萨无所有不可得；即四正断、四

shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děngjué zhī bā shèngdào zhī pú sà
神足、五根、五力、七等觉支、八圣道支菩萨

mó hē sà wú suǒyǒu bù kě dé lí sì zhèngduàn sì shén zú wǔ
摩诃萨无所有不可得，离四正断、四神足、五

gēn wǔ lì qī děngjué zhī bā shèngdào zhī pú sà mó hē sà wú
根、五力、七等觉支、八圣道支菩萨摩诃萨无

suǒyǒu bù kě dé
所有不可得。

shè lì zǐ kōng jiě tuō mén kōng jiě tuō mén xìng kōng hé yǐ
“舍利子，空解脱门空解脱门性空。何以
gù kōng jiě tuō mén xìng kōng zhōng kōng jiě tuō mén wú suǒ yǒu bù kě
故？空解脱门性空中，空解脱门无所有不可
dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé fēi kōng jiě tuō mén
得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。非空解脱门
fēi kōng jiě tuō mén xìng kōng hé yǐ gù fēi kōng jiě tuō mén xìng kōng
非空解脱门性空。何以故？非空解脱门性空
zhōng fēi kōng jiě tuō mén wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà
中，非空解脱门无所有不可得故，菩萨摩诃萨
yì wú suǒ yǒu bù kě dé wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén wú xiàng wú
亦无所有不可得。无相、无愿解脱门无相、无
yuàn jiě tuō mén xìng kōng hé yǐ gù wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén
愿解脱门性空。何以故？无相、无愿解脱门
xìng kōng zhōng wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén wú suǒ yǒu bù kě dé gù
性空中，无相、无愿解脱门无所有不可得故，
pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé fēi wú xiàng wú yuàn jiě
菩萨摩诃萨亦无所有不可得。非无相、无愿解
tuō mén fēi wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén xìng kōng hé yǐ gù fēi wú
脱门非无相、无愿解脱门性空。何以故？非无
xiàng wú yuàn jiě tuō mén xìng kōng zhōng fēi wú xiàng wú yuàn jiě tuō
相、无愿解脱门性空中，非无相、无愿解脱
mén wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě
门无所有不可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可
dé shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō jí kōng jiě tuō mén
得。舍利子，由此缘故我作是说：即空解脱门
pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí kōng jiě tuō mén pú sà mó
菩萨摩诃萨无所有不可得，离空解脱门菩萨摩
hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén pú sà
诃萨无所有不可得；即无相、无愿解脱门菩萨
mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén pú
摩诃萨无所有不可得，离无相、无愿解脱门菩
sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
萨摩诃萨无所有不可得。

shè lì zǐ wǔ yǎn wǔ yǎn xìng kōng hé yǐ gù wǔ yǎn xìng
“舍利子，五眼五眼性空。何以故？五眼性
kōng zhōng wǔ yǎn wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú
空中，五眼无所有不可得故，菩萨摩诃萨亦无

suǒyǒu bù kě dé fēi wǔ yǎn fēi wǔ yǎnxìngkōng hé yǐ gù fēi wǔ
所有不可得。非五眼非五眼性空。何以故？非五
yǎnxìngkōngzhōng fēi wǔ yǎn wú suǒyǒu bù kě dé gù pú sà mó hē
眼性空中，非五眼无所有不可得故，菩萨摩诃
sà yì wú suǒyǒu bù kě dé liù shéntōng liù shéntōngxìngkōng hé yǐ
萨亦无所有不可得。六神通六神通性空。何以
gù liù shéntōngxìngkōngzhōng liù shéntōng wú suǒyǒu bù kě dé gù
故？六神通性空中，六神通无所有不可得故，
pú sà mó hē sà yì wú suǒyǒu bù kě dé fēi liù shéntōng fēi liù shén
菩萨摩诃萨亦无所有不可得。非六神通非六神
tōngxìngkōng hé yǐ gù fēi liù shéntōngxìngkōngzhōng fēi liù shén
通性空。何以故？非六神通性空中，非六神
tōng wú suǒyǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒyǒu bù kě
通无所有不可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可
dé shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō jí wǔ yǎn pú sà mó
得。舍利子，由此缘故我作是说：即五眼菩萨摩
hē sà wú suǒyǒu bù kě dé lí wǔ yǎn pú sà mó hē sà wú suǒyǒu bù
诃萨无所有不可得，离五眼菩萨摩诃萨无所有不
kě dé jí liù shéntōng pú sà mó hē sà wú suǒyǒu bù kě dé lí liù
可得；即六神通菩萨摩诃萨无所有不可得，离六
shéntōng pú sà mó hē sà wú suǒyǒu bù kě dé
神通菩萨摩诃萨无所有不可得。

shè lì zǐ fó shí lì fó shí lì xìngkōng hé yǐ gù fó
“舍利子，佛十力佛十力性空。何以故？佛
shí lì xìngkōngzhōng fó shí lì wú suǒyǒu bù kě dé gù pú sà mó
十力性空中，佛十力无所有不可得故，菩萨摩
hē sà yì wú suǒyǒu bù kě dé fēi fó shí lì fēi fó shí lì xìngkōng
诃萨亦无所有不可得。非佛十力非佛十力性空。
hé yǐ gù fēi fó shí lì xìngkōngzhōng fēi fó shí lì wú suǒyǒu bù
何以故？非佛十力性空中，非佛十力无所有不
kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒyǒu bù kě dé sì wú suǒ wèi
可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。四无所畏、
sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú
四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不
gòng fǎ yī qiè zhì yī qiè xiàng zhì sì wú suǒ wèi nǎi zhì yī qiè xiàng
共法、一切智、一切相智四无所畏乃至一切相
zhì xìngkōng hé yǐ gù sì wú suǒ wèi nǎi zhì yī qiè xiàng zhì xìngkōng
智性空。何以故？四无所畏乃至一切相智性空

zhōng sì wú suǒ wèi nǎi zhì yī qiè xiàng zhì wú suǒ yǒu bù kě dé gù
中，四无所畏乃至一切相智无所有不可得故，
pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé fēi sì wú suǒ wèi sì wú
菩萨摩诃萨亦无所有不可得。非四无所畏、四无
ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ
碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不共法、
yī qiè zhì yī qiè xiàng zhì fēi sì wú suǒ wèi nǎi zhì yī qiè xiàng zhì xìng
一切智、一切相智非四无所畏乃至一切相智性
kōng hé yǐ gù fēi sì wú suǒ wèi nǎi zhì yī qiè xiàng zhì xìng kōng
空。何以故？非四无所畏乃至一切相智性空
zhōng fēi sì wú suǒ wèi nǎi zhì yī qiè xiàng zhì wú suǒ yǒu bù kě dé gù
中，非四无所畏乃至一切相智无所有不可得故，
pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù
菩萨摩诃萨亦无所有不可得。舍利子，由此缘故
wǒ zuò shì shuō jí fó shí lì pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
我作是说：即佛十力菩萨摩诃萨无所有不可得，
lí fó shí lì pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí sì wú suǒ wèi
离佛十力菩萨摩诃萨无所有不可得；即四无所畏、
sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú
四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不
gòng fǎ yī qiè zhì yī qiè xiàng zhì pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù
共法、一切智、一切相智菩萨摩诃萨无所有不
kě dé lí sì wú suǒ wèi nǎi zhì yī qiè xiàng zhì pú sà mó hē sà wú
可得，离四无所畏乃至一切相智菩萨摩诃萨无
suǒ yǒu bù kě dé
所有不可得。

shè lì zǐ dào xiàng zhì dào xiàng zhì xìng kōng hé yǐ gù
“舍利子，道相智道相智性空。何以故？

dào xiàng zhì xìng kōng zhōng dào xiàng zhì wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú
道相智性空中，道相智无所有不可得故，菩
sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé fēi dào xiàng zhì fēi dào xiàng zhì
萨摩诃萨亦无所有不可得。非道相智非道相智
xìng kōng hé yǐ gù fēi dào xiàng zhì xìng kōng zhōng fēi dào xiàng zhì
性空。何以故？非道相智性空中，非道相智
wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé
无所有不可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。
shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō jí dào xiàng zhì pú sà mó
舍利子，由此缘故我作是说：即道相智菩萨摩

hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí dào xiàng zhì pú sà mó hē sà wú suǒ
诃萨无所有不可得，离道相智菩萨摩诃萨无所
yǒu bù kě dé
有不可得。

shè lì zǐ wú wàng shī fǎ wú wàng shī fǎ xìng kōng hé yǐ
“舍利子，无忘失法无忘失法性空。何以

gù wú wàng shī fǎ xìng kōng zhōng wú wàng shī fǎ wú suǒ yǒu bù kě
故？无忘失法性空中，无忘失法无所有不可

dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé fēi wú wàng shī fǎ
得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。非无忘失法

fēi wú wàng shī fǎ xìng kōng hé yǐ gù fēi wú wàng shī fǎ xìng kōng
非无忘失法性空。何以故？非无忘失法性空

zhōng fēi wú wàng shī fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà
中，非无忘失法无所有不可得故，菩萨摩诃萨

yì wú suǒ yǒu bù kě dé héng zhù shě xìng héng zhù shě xìng xìng kōng hé
亦无所有不可得。恒住舍性恒住舍性性空。何

yǐ gù héng zhù shě xìng xìng kōng zhōng héng zhù shě xìng wú suǒ yǒu bù
以故？恒住舍性性空中，恒住舍性无所有不

kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé fēi héng zhù shě
可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。非恒住舍

xìng fēi héng zhù shě xìng xìng kōng hé yǐ gù fēi héng zhù shě xìng xìng
性非恒住舍性性空。何以故？非恒住舍性性

kōng zhōng fēi héng zhù shě xìng wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē
空中，非恒住舍性无所有不可得故，菩萨摩诃

sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō
萨亦无所有不可得。舍利子，由此缘故我作是说：

jí wú wàng shī fǎ pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí wú wàng
即无忘失法菩萨摩诃萨无所有不可得，离无忘

shī fǎ pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí héng zhù shě xìng pú
失法菩萨摩诃萨无所有不可得；即恒住舍性菩

sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí héng zhù shě xìng pú sà mó hē
萨摩诃萨无所有不可得，离恒住舍性菩萨摩诃

sà wú suǒ yǒu bù kě dé
萨无所有不可得。

shè lì zǐ yī qiè tuó luó ní mén yī qiè tuó luó ní mén xìng
“舍利子，一切陀罗尼门一切陀罗尼门性

kōng hé yǐ gù yī qiè tuó luó ní mén xìng kōng zhōng yī qiè tuó luó
空。何以故？一切陀罗尼门性空中，一切陀罗

ní mén wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù
尼门无所有不可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不

kě dé fēi yī qiè tuó luó ní mén fēi yī qiè tuó luó ní mén xìng kōng
可得。非一切陀罗尼门非一切陀罗尼门性空。

hé yǐ gù fēi yī qiè tuó luó ní mén xìng kōng zhōng fēi yī qiè tuó luó
何以故？非一切陀罗尼门性空中，非一切陀罗

ní mén wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù
尼门无所有不可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不

kě dé yī qiè sān mó dì mén yī qiè sān mó dì mén xìng kōng hé yǐ
可得。一切三摩地门一切三摩地门性空。何以

gù yī qiè sān mó dì mén xìng kōng zhōng yī qiè sān mó dì mén wú
故？一切三摩地门性空中，一切三摩地门无

suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé fēi
所有不可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。非

yī qiè sān mó dì mén fēi yī qiè sān mó dì mén xìng kōng hé yǐ gù
一切三摩地门非一切三摩地门性空。何以故？

fēi yī qiè sān mó dì mén xìng kōng zhōng fēi yī qiè sān mó dì mén wú
非一切三摩地门性空中，非一切三摩地门无

suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé shè
所有不可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。舍

lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō jí yī qiè tuó luó ní mén pú
利子，由此缘故我作是说：即一切陀罗尼门菩

sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí yī qiè tuó luó ní mén pú sà
萨摩诃萨无所有不可得，离一切陀罗尼门菩萨

mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí yī qiè sān mó dì mén pú sà mó
摩诃萨无所有不可得；即一切三摩地门菩萨摩

hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí yī qiè sān mó dì mén pú sà mó hē
诃萨无所有不可得，离一切三摩地门菩萨摩诃

sà wú suǒ yǒu bù kě dé
萨无所有不可得。

shè lì zǐ nèi kōng nèi kōng xìng kōng hé yǐ gù nèi kōng
“舍利子，内空内空性空。何以故？内空

xìng kōng zhōng nèi kōng wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì
性空中，内空无所有不可得故，菩萨摩诃萨亦

wú suǒ yǒu bù kě dé fēi nèi kōng fēi nèi kōng xìng kōng hé yǐ gù
无所有不可得。非内空非内空性空。何以故？

fēi nèi kōng xìng kōng zhōng fēi nèi kōng wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà
非内空性空中，非内空无所有不可得故，菩萨

mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé wàikōng nèi wàikōng kōngkōng
摩诃萨亦无所有不可得。外空、内外空、空空、
dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì jìng kōng
大空、胜义空、有为空、无为空、毕竟空、
wú jì kōng sànkōng wú biàn yì kōng běnxìng kōng zì xiàng kōng
无际空、散空、无变异空、本性空、自相空、
gòng xiàng kōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìng kōng zì
共相空、一切法空、不可得空、无性空、自
xìng kōng wú xìng zì xìng kōng wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng xìng kōng
性空、无性自性空外空乃至无性自性空性空。
hé yǐ gù wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng xìng kōng zhōng wàikōng
何以故？外空乃至无性自性空性空中，外空
nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà
乃至无性自性空无所有不可得故，菩萨摩诃萨
yì wú suǒ yǒu bù kě dé fēi wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng fēi wài
亦无所有不可得。非外空乃至无性自性空非外
kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng xìng kōng hé yǐ gù fēi wàikōng nǎi zhì
空乃至无性自性空性空。何以故？非外空乃至
wú xìng zì xìng kōng xìng kōng zhōng fēi wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng
无性自性空性空中，非外空乃至无性自性空
wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé
无所有不可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。
shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō jí nèi kōng pú sà mó hē
舍利子，由此缘故我作是说：即内空菩萨摩诃
sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí nèi kōng pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù
萨无所有不可得，离内空菩萨摩诃萨无所有不
kě dé jí wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng pú sà mó hē sà wú suǒ
可得；即外空乃至无性自性空菩萨摩诃萨无所
yǒu bù kě dé lí wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng pú sà mó hē sà
有不可得，离外空乃至无性自性空菩萨摩诃萨
wú suǒ yǒu bù kě dé
无所有不可得。

shè lì zǐ zhēn rú zhēn rú xìng kōng hé yǐ gù zhēn rú
“舍利子，真如真如性空。何以故？真如
xìng kōng zhōng zhēn rú wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì
性空中，真如无所有不可得故，菩萨摩诃萨亦
wú suǒ yǒu bù kě dé fēi zhēn rú fēi zhēn rú xìng kōng hé yǐ gù
无所有不可得。非真如非真如性空。何以故？

fēi zhēn rú xìngkōngzhōng fēi zhēn rú wú suǒyǒu bù kě dé gù pú sà
非真如性空中，非真如无所有不可得故，菩萨
mó hē sà yì wú suǒyǒu bù kě dé fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng
摩诃萨亦无所有不可得。法界、法性、不虚妄性、
bù biàn yì xìng bù sī yì jiè xū kōng jiè duàn jiè lí jiè
不变异性、不思議界、虚空界、断界、离界、
miè jiè píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù wú xìng jiè
灭界、平等性、离生性、法定、法住、无性界、
wú xiàng jiè wú zuò jiè wú wéi jiè ān wǎn jiè jì jìng jiè běn
无相界、无作界、无为界、安隐界、寂静界、本
wú shí jì jiū jìng niè pán fǎ jiè fǎ xìng nǎi zhì shí jì jiū jìng
无、实际、究竟涅槃法界、法性乃至实际、究竟
niè pán xìng kōng hé yǐ gù fǎ jiè fǎ xìng nǎi zhì shí jì jiū jìng
涅槃性空。何以故？法界、法性乃至实际、究竟
niè pán xìng kōng zhōng fǎ jiè fǎ xìng nǎi zhì shí jì jiū jìng niè pán
涅槃性空中，法界、法性乃至实际、究竟涅槃
wú suǒyǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒyǒu bù kě dé
无所有不可得故，菩萨摩诃萨亦无所有不可得。
fēi fǎ jiè fǎ xìng nǎi zhì shí jì jiū jìng niè pán fēi fǎ jiè fǎ xìng
非法界、法性乃至实际、究竟涅槃非法界、法性
nǎi zhì shí jì jiū jìng niè pán xìng kōng hé yǐ gù fēi fǎ jiè fǎ
乃至实际、究竟涅槃性空。何以故？非法界、法
xìng nǎi zhì shí jì jiū jìng niè pán xìng kōng zhōng fēi fǎ jiè fǎ xìng
性乃至实际、究竟涅槃性空中，非法界、法性
nǎi zhì shí jì jiū jìng niè pán wú suǒyǒu bù kě dé gù pú sà mó hē
乃至实际、究竟涅槃无所有不可得故，菩萨摩诃
sà yì wú suǒyǒu bù kě dé shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō
萨亦无所有不可得。舍利子，由此缘故我作是说：
jí zhēn rú pú sà mó hē sà wú suǒyǒu bù kě dé lí zhēn rú pú sà
即真如菩萨摩诃萨无所有不可得，离真如菩萨
mó hē sà wú suǒyǒu bù kě dé jí fǎ jiè fǎ xìng nǎi zhì shí jì
摩诃萨无所有不可得；即法界、法性乃至实际、
jiū jìng niè pán pú sà mó hē sà wú suǒyǒu bù kě dé lí fǎ jiè fǎ
究竟涅槃菩萨摩诃萨无所有不可得，离法界、法
xìng nǎi zhì shí jì jiū jìng niè pán pú sà mó hē sà wú suǒyǒu bù kě dé
性乃至实际、究竟涅槃菩萨摩诃萨无所有不可得。

shè lì zǐ shēng wén chéng shēng wén chéng xìng kōng hé yǐ
“舍利子，声闻乘声闻乘性空。何以

gù shēngwénshèngxìngkōngzhōng shēngwénshèng wú suǒ yǒu bù kě
故？声闻乘性空中，声闻乘无所有不可
dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé fēi shēngwénshèng
得故，菩萨摩訶萨亦无所有不可得。非声闻乘
fēi shēngwénshèngxìngkōng hé yǐ gù fēi shēngwénshèngxìngkōng
非声闻乘性空。何以故？非声闻乘性空
zhōng fēi shēngwénshèng wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà
中，非声闻乘无所有不可得故，菩萨摩訶萨
yì wú suǒ yǒu bù kě dé dú jué shèng dà shèng dú jué shèng dà
亦无所有不可得。独觉乘、大乘独觉乘、大
shèngxìngkōng hé yǐ gù dú jué shèng dà shèngxìngkōngzhōng
乘性空。何以故？独觉乘、大乘性空中，
dú jué shèng dà shèng wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì
独觉乘、大乘无所有不可得故，菩萨摩訶萨亦
wú suǒ yǒu bù kě dé fēi dú jué shèng dà shèng fēi dú jué shèng dà
无所有不可得。非独觉乘、大乘非独觉乘、大
shèngxìngkōng hé yǐ gù fēi dú jué shèng dà shèngxìngkōngzhōng
乘性空。何以故？非独觉乘、大乘性空中，
fēi dú jué shèng dà shèng wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà
非独觉乘、大乘无所有不可得故，菩萨摩訶萨
yì wú suǒ yǒu bù kě dé shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō
亦无所有不可得。舍利子，由此缘故我作是说：
jí shēngwénshèng pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí shēngwén
即声闻乘菩萨摩訶萨无所有不可得，离声闻
shèng pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí dú jué shèng dà shèng
乘菩萨摩訶萨无所有不可得；即独觉乘、大乘
pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí dú jué shèng dà shèng pú
菩萨摩訶萨无所有不可得，离独觉乘、大乘菩
sà mó hē sà mó suǒ yǒu bù kě dé
萨摩訶萨无所有不可得。

shè lì zǐ shēngwén bǔ tè qié luó shēngwén bǔ tè qié luó
“舍利子，声闻补特伽罗声闻补特伽罗
xìngkōng hé yǐ gù shēngwén bǔ tè qié luó xìngkōngzhōng shēngwén
性空。何以故？声闻补特伽罗性空中，声闻
bǔ tè qié luó wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu
补特伽罗无所有不可得故，菩萨摩訶萨亦无所有
bù kě dé fēi shēngwén bǔ tè qié luó fēi shēngwén bǔ tè qié luó xìng
不可得。非声闻补特伽罗非声闻补特伽罗性

kōng hé yǐ gù fēi shēngwén bǔ tè qié luó xìngkōngzhōng fēi shēng
空。何以故？非声闻补特伽罗性空中，非声
wén bǔ tè qié luó wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú
闻补特伽罗无所有不可得故，菩萨摩诃萨亦无
suǒ yǒu bù kě dé dú jué dà shèng bǔ tè qié luó dú jué dà shèng
所有不可得。独觉、大乘补特伽罗独觉、大乘
bǔ tè qié luó xìngkōng hé yǐ gù dú jué dà shèng bǔ tè qié luó
补特伽罗性空。何以故？独觉、大乘补特伽罗
xìngkōngzhōng dú jué dà shèng bǔ tè qié luó wú suǒ yǒu bù kě dé gù
性空中，独觉、大乘补特伽罗无所有不可得故，
pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé fēi dú jué dà shèng bǔ tè
菩萨摩诃萨亦无所有不可得。非独觉、大乘补特
qié luó fēi dú jué dà shèng bǔ tè qié luó xìngkōng hé yǐ gù fēi
伽罗非独觉、大乘补特伽罗性空。何以故？非
dú jué dà shèng bǔ tè qié luó xìngkōngzhōng fēi dú jué dà shèng
独觉、大乘补特伽罗性空中，非独觉、大乘
bǔ tè qié luó wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu
补特伽罗无所有不可得故，菩萨摩诃萨亦无所有
bù kě dé shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō jí shēngwén
不可得。舍利子，由此缘故我作是说：即声闻
bǔ tè qié luó pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí shēngwén bǔ
补特伽罗菩萨摩诃萨无所有不可得，离声闻补
tè qié luó pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé jí dú jué dà shèng
特伽罗菩萨摩诃萨无所有不可得；即独觉、大乘
bǔ tè qié luó pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé lí dú jué dà
补特伽罗菩萨摩诃萨无所有不可得，离独觉、大
shèng bǔ tè qié luó pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé
乘补特伽罗菩萨摩诃萨无所有不可得。”

ěr shí jù shòushànxiàn fù dá shè lì zǐ yán rú zūnzhě suǒ
尔时，具寿善现复答舍利子言：“如尊者所
yún hé yuán gù shuō wǒ yú yī qiè fǎ yī yī qiè zhǒng yī qiè chù
云‘何缘故说我于一切法，以一切种、一切处、
yī qiè shí qiú pú sà mó hē sà dōu wú suǒ yǒu jìng bù kě dé yún hé
一切时求菩萨摩诃萨，都无所有²竟不可得，云何
lǐng wǒ yǐ bō rě bō luó mì duōjiào jiè jiàoshòuzhū pú sà mó hē sà
令我以般若波罗蜜多教诫教授诸菩萨摩诃萨？’

² 大正藏：见；永乐北藏及龙藏：有

zhě shè lì zǐ sè xìngkōng gù sè yú sè wú suǒ yǒu bù kě dé
者，舍利子，色性空故，色于色无所有不可得，
sè yú shòu wú suǒ yǒu bù kě dé shòu xìngkōng gù shòu yú shòu wú suǒ
色于受无所有不可得。受性空故，受于受无所
yǒu bù kě dé shòu yú sè wú suǒ yǒu bù kě dé sè shòu yú xiǎng
有不可得，受于色无所有不可得，色、受于想
wú suǒ yǒu bù kě dé xiǎng xìngkōng gù xiǎng yú xiǎng wú suǒ yǒu bù kě
无所有不可得。想性空故，想于想无所有不可
dé xiǎng yú sè shòu wú suǒ yǒu bù kě dé sè shòu xiǎng yú
得，想于色、受无所有不可得，色、受、想于
xíng wú suǒ yǒu bù kě dé xíng xìngkōng gù xíng yú xíng wú suǒ yǒu bù kě
行无所有不可得。行性空故，行于行无所有不可
dé xíng yú sè shòu xiǎng wú suǒ yǒu bù kě dé sè shòu
得，行于色、受、想无所有不可得，色、受、
xiǎng xíng yú shí wú suǒ yǒu bù kě dé shí xìngkōng gù shí yú shí
想、行于识无所有不可得。识性空故，识于识
wú suǒ yǒu bù kě dé shí yú sè shòu xiǎng xíng wú suǒ yǒu bù kě
无所有不可得，识于色、受、想、行无所有不可
dé shè lì zǐ wǒ yú rú shì zhū fǎ yī yī qiè zhǒng yī qiè chù
得。舍利子，我于如是诸法，以一切种、一切处、
yī qiè shí qiú pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé hé yǐ gù
一切时求菩萨摩诃萨，亦无所有不可得。何以故？
zì xìngkōng gù
自性空故。

shè lì zǐ yǎn chù xìngkōng gù yǎn chù yú yǎn chù wú suǒ yǒu
“舍利子，眼处性空故，眼处于眼处无所有
bù kě dé yǎn chù yú ěr chù wú suǒ yǒu bù kě dé ěr chù xìngkōng gù
不可得，眼处于耳处无所有不可得。耳处性空故，
ěr chù yú ěr chù wú suǒ yǒu bù kě dé ěr chù yú yǎn chù wú suǒ yǒu bù
耳处于耳处无所有不可得，耳处于眼处无所有不
kě dé yǎn ěr chù yú bí chù wú suǒ yǒu bù kě dé bí chù xìngkōng
可得，眼、耳处于鼻处无所有不可得。鼻处性空
gù bí chù yú bí chù wú suǒ yǒu bù kě dé bí chù yú yǎn ěr chù
故，鼻处于鼻处无所有不可得，鼻处于眼、耳处
wú suǒ yǒu bù kě dé yǎn ěr bí chù yú shé chù wú suǒ yǒu bù kě
无所有不可得，眼、耳、鼻处于舌处无所有不可
dé shé chù xìngkōng gù shé chù yú shé chù wú suǒ yǒu bù kě dé shé
得。舌处性空故，舌处于舌处无所有不可得，舌

chù yú yǎn ěr bí chù wú suǒ yǒu bù kě dé yǎn ěr bí
处于眼、耳、鼻处无所有不可得，眼、耳、鼻、
shé chù yú shēn chù wú suǒ yǒu bù kě dé shēn chù xìng kōng gù shēn chù
舌处于身处无所有不可得。身处性空故，身处
yú shēn chù wú suǒ yǒu bù kě dé shēn chù yú yǎn ěr bí shé chù
于身处无所有不可得，身处于眼、耳、鼻、舌处
wú suǒ yǒu bù kě dé yǎn ěr bí shé shēn chù yú yì chù wú
无所有不可得，眼、耳、鼻、舌、身处于意处无
suǒ yǒu bù kě dé yì chù xìng kōng gù yì chù yú yì chù wú suǒ yǒu bù
所有不可得。意处性空故，意处于意处无所有不
kě dé yì chù yú yǎn ěr bí shé shēn chù wú suǒ yǒu bù kě
可得，意处于眼、耳、鼻、舌、身处无所有不可
dé shè lì zǐ wǒ yú rú shì zhū fǎ yī yī qiè zhǒng yī qiè chù
得。舍利子，我于如是诸法，以一切种、一切处、
yī qiè shí qiú pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé hé yǐ gù
一切时求菩萨摩诃萨，亦无所有不可得。何以故？
zì xìng kōng gù
自性空故。

shè lì zǐ sè chù xìng kōng gù sè chù yú sè chù wú suǒ yǒu
“舍利子，色处性空故，色处于色处无所有
bù kě dé sè chù yú shēng chù wú suǒ yǒu bù kě dé shēng chù xìng kōng
不可得，色处于声处无所有不可得。声处性空
gù shēng chù yú shēng chù wú suǒ yǒu bù kě dé shēng chù yú sè chù
故，声处于声处无所有不可得，声处于色处
wú suǒ yǒu bù kě dé sè shēng chù yú xiāng chù wú suǒ yǒu bù kě dé
无所有不可得，色、声处于香处无所有不可得。
xiāng chù xìng kōng gù xiāng chù yú xiāng chù wú suǒ yǒu bù kě dé xiāng
香处性空故，香处于香处无所有不可得，香
chù yú sè shēng chù wú suǒ yǒu bù kě dé sè shēng xiāng chù yú
处于色、声处无所有不可得，色、声、香处于
wèi chù wú suǒ yǒu bù kě dé wèi chù xìng kōng gù wèi chù yú wèi chù wú
味处无所有不可得。味处性空故，味处于味处无
suǒ yǒu bù kě dé wèi chù yú sè shēng xiāng chù wú suǒ yǒu bù kě
所有不可得，味处于色、声、香处无所有不可
dé sè shēng xiāng wèi chù yú chù chù wú suǒ yǒu bù kě dé
得，色、声、香、味处于触处无所有不可得。
chù chù xìng kōng gù chù chù yú chù chù wú suǒ yǒu bù kě dé chù chù yú
触处性空故，触处于触处无所有不可得，触处于

sè shēng xiāng wèichù wú suǒyǒu bù kě dé sè shēng xiāng
色、声、香、味处无所有不可得，色、声、香、
wèi chùchù yú fǎ chù wú suǒyǒu bù kě dé fǎ chù xìngkōng gù fǎ
味、触处于法处无所有不可得。法处性空故，法
chù yú fǎ chù wú suǒyǒu bù kě dé fǎ chù yú sè shēng xiāng
处于法处无所有不可得，法处于色、声、香、
wèi chùchù wú suǒyǒu bù kě dé shè lì zǐ wǒ yú rú shì zhū fǎ
味、触处无所有不可得。舍利子，我于如是诸法，
yī yī qièzhǒng yī qiè chù yī qiè shí qiú pú sà mó hē sà yì wú
以一切种、一切处、一切时求菩萨摩诃萨，亦无
suǒyǒu bù kě dé hé yǐ gù zì xìngkōng gù
所有不可得。何以故？自性空故。

大般若波罗蜜多经卷第六十四

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì liù shí wǔ 大般若波罗蜜多经卷第六十五

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn wú suǒ dé pǐn dì shí bā zhī wǔ 初分无所得品第十八之五

shè lì zǐ yǎn jiè xìng kōng gù yǎn jiè yú yǎn jiè wú suǒ yǒu
“舍利子，眼界性空故，眼界于眼界无所有

bù kě dé yǎn jiè yú sè jiè wú suǒ yǒu bù kě dé sè jiè xìng kōng gù
不可得，眼界于色界无所有不可得。色界性空故，

sè jiè yú sè jiè wú suǒ yǒu bù kě dé sè jiè yú yǎn jiè wú suǒ yǒu bù
色界于色界无所有不可得，色界于眼界无所有不

kě dé yǎn jiè sè jiè yú yǎn shí jiè wú suǒ yǒu bù kě dé yǎn shí
可得，眼界、色界于眼识界无所有不可得。眼识

jiè xìng kōng gù yǎn shí jiè yú yǎn shí jiè wú suǒ yǒu bù kě dé yǎn shí
界性空故，眼识界于眼识界无所有不可得，眼识

jiè yú yǎn jiè sè jiè wú suǒ yǒu bù kě dé yǎn jiè sè jiè yǎn
界于眼界、色界无所有不可得，眼界、色界、眼

shí jiè yú yǎn chù wú suǒ yǒu bù kě dé yǎn chù xìng kōng gù yǎn chù yú
识界于眼触无所有不可得。眼触性空故，眼触于

yǎn chù wú suǒ yǒu bù kě dé yǎn chù yú yǎn jiè sè jiè yǎn shí jiè
眼触无所有不可得，眼触于眼界、色界、眼识界

wú suǒ yǒu bù kě dé yǎn jiè sè jiè yǎn shí jiè jí yǎn chù yú yǎn
无所有不可得，眼界、色界、眼识界及眼触于眼

chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu bù kě dé yǎn chù wéi yuán suǒ
触为缘所生诸受无所有不可得。眼触为缘所

shēng zhū shòu xìng kōng gù yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yú yǎn chù
生诸受性空故，眼触为缘所生诸受于眼触

wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu bù kě dé yǎn chù wéi yuán suǒ shēng
为缘所生诸受无所有不可得，眼触为缘所生

zhū shòu yú yǎn jiè sè jiè yǎn shí jiè jí yǎn chù wú suǒ yǒu bù kě dé
诸受于眼界、色界、眼识界及眼触无所有不可得。

shè lì zǐ wǒ yú rú shì zhū fǎ yī yī qiè zhǒng yī qiè chù yī
舍利子，我于如是诸法，以一切种、一切处、一

qiè shí qiú pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé hé yǐ gù
切时求菩萨摩诃萨，亦无所有不可得。何以故？

zì xìng kōng gù
自性空故。

shè lì zǐ ěr jiè xìng kōng gù ěr jiè yú ěr jiè wú suǒ yǒu
“舍利子，耳界性空故，耳界于耳界无所有

bù kě dé ěr jiè yú shēng jiè wú suǒ yǒu bù kě dé shēng jiè xìng kōng
不可得，耳界于声界无所有不可得。声界性空

gù shēng jiè yú shēng jiè wú suǒ yǒu bù kě dé shēng jiè yú ěr jiè wú
故，声界于声界无所有不可得，声界于耳界无

suǒ yǒu bù kě dé ěr jiè shēng jiè yú ěr shí jiè wú suǒ yǒu bù kě dé
所有不可得，耳界、声界于耳识界无所有不可得。

ěr shí jiè xìng kōng gù ěr shí jiè yú ěr shí jiè wú suǒ yǒu bù kě dé
耳识界性空故，耳识界于耳识界无所有不可得，

ěr shí jiè yú ěr jiè shēng jiè wú suǒ yǒu bù kě dé ěr jiè shēng
耳识界于耳界、声界无所有不可得，耳界、声

jiè ěr shí jiè yú ěr chù wú suǒ yǒu bù kě dé ěr chù xìng kōng gù
界、耳识界于耳触无所有不可得。耳触性空故，

ěr chù yú ěr chù wú suǒ yǒu bù kě dé ěr chù yú ěr jiè shēng jiè
耳触于耳触无所有不可得，耳触于耳界、声界、

ěr shí jiè wú suǒ yǒu bù kě dé ěr jiè shēng jiè ěr shí jiè jí ěr
耳识界无所有不可得，耳界、声界、耳识界及耳

chù yú ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu bù kě dé ěr chù
触于耳触为缘所生诸受无所有不可得。耳触

wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng kōng gù ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
为缘所生诸受性空故，耳触为缘所生诸受

yú ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu bù kě dé ěr chù wéi
于耳触为缘所生诸受无所有不可得，耳触为

yuán suǒ shēng zhū shòu yú ěr jiè shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù wú
缘所生诸受于耳界、声界、耳识界及耳触无

suǒ yǒu bù kě dé shè lì zǐ wǒ yú rú shì zhū fǎ yī yī qiè zhǒng
所有不可得。舍利子，我于如是诸法，以一切种、

yī qiè chù yī qiè shí qiú pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé
一切处、一切时求菩萨摩诃萨，亦无所有不可得。

hé yǐ gù zì xìng kōng gù
何以故？自性空故。

shè lì zǐ bí jiè xìng kōng gù bí jiè yú bí jiè wú suǒ yǒu
“舍利子，鼻界性空故，鼻界于鼻界无所有

bù kě dé bǐ jiè yú xiāng jiè wú suǒ yǒu bù kě dé xiāng jiè xìng kōng
不可得，鼻界于香界无所有不可得。香界性空
gù xiāng jiè yú xiāng jiè wú suǒ yǒu bù kě dé xiāng jiè yú bǐ jiè wú
故，香界于香界无所有不可得，香界于鼻界无
suǒ yǒu bù kě dé bǐ jiè xiāng jiè yú bǐ shí jiè wú suǒ yǒu bù kě dé
所有不可得，鼻界、香界于鼻识界无所有不可得。
bǐ shí jiè xìng kōng gù bǐ shí jiè yú bǐ shí jiè wú suǒ yǒu bù kě dé
鼻识界性空故，鼻识界于鼻识界无所有不可得，
bǐ shí jiè yú bǐ jiè xiāng jiè wú suǒ yǒu bù kě dé bǐ jiè xiāng
鼻识界于鼻界、香界无所有不可得，鼻界、香
jiè bǐ shí jiè yú bǐ chù wú suǒ yǒu bù kě dé bǐ chù xìng kōng gù
界、鼻识界于鼻触无所有不可得。鼻触性空故，
bǐ chù yú bǐ chù wú suǒ yǒu bù kě dé bǐ chù yú bǐ jiè xiāng jiè
鼻触于鼻触无所有不可得，鼻触于鼻界、香界、
bǐ shí jiè wú suǒ yǒu bù kě dé bǐ jiè xiāng jiè bǐ shí jiè jí bǐ
鼻识界无所有不可得，鼻界、香界、鼻识界及鼻
chù yú bǐ chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu bù kě dé bǐ chù
触于鼻触为缘所生诸受无所有不可得。鼻触
wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng kōng gù bǐ chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
为缘所生诸受性空故，鼻触为缘所生诸受
yú bǐ chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu bù kě dé bǐ chù wéi
于鼻触为缘所生诸受无所有不可得，鼻触为
yuán suǒ shēng zhū shòu yú bǐ jiè xiāng jiè bǐ shí jiè jí bǐ chù wú suǒ
缘所生诸受于鼻界、香界、鼻识界及鼻触无所
yǒu bù kě dé shè lì zǐ wǒ yú rú shì zhū fǎ yī yī qiè zhǒng
有不可得。舍利子，我于如是诸法，以一切种、
yī qiè chù yī qiè shí qiú pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé
一切处、一切时求菩萨摩诃萨，亦无所有不可得。
hé yǐ gù zì xìng kōng gù
何以故？自性空故。

shè lì zǐ shé jiè xìng kōng gù shé jiè yú shé jiè wú suǒ yǒu
“舍利子，舌界性空故，舌界于舌界无所有
bù kě dé shé jiè yú wèi jiè wú suǒ yǒu bù kě dé wèi jiè xìng kōng gù
不可得，舌界于味界无所有不可得。味界性空故，
wèi jiè yú wèi jiè wú suǒ yǒu bù kě dé wèi jiè yú shé jiè wú suǒ yǒu bù
味界于味界无所有不可得，味界于舌界无所有不
kě dé shé jiè wèi jiè yú shé shí jiè wú suǒ yǒu bù kě dé shé shí
可得，舌界、味界于舌识界无所有不可得。舌识

jiè xìngkōng gù shé shí jiè yú shé shí jiè wú suǒyǒu bù kě dé shé shí
界性空故，舌识界于舌识界无所有不可得，舌识
jiè yú shé jiè wèi jiè wú suǒyǒu bù kě dé shé jiè wèi jiè shé
界于舌界、味界无所有不可得，舌界、味界、舌
shí jiè yú shé chù wú suǒyǒu bù kě dé shé chù xìngkōng gù shé chù yú
识界于舌触无所有不可得。舌触性空故，舌触于
shé chù wú suǒyǒu bù kě dé shé chù yú shé jiè wèi jiè shé shí jiè
舌触无所有不可得，舌触于舌界、味界、舌识界
wú suǒyǒu bù kě dé shé jiè wèi jiè shé shí jiè jí shé chù yú shé
无所有不可得，舌界、味界、舌识界及舌触于舌
chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒyǒu bù kě dé shé chù wéi yuán suǒ
触为缘所生诸受无所有不可得。舌触为缘所
shēng zhū shòu xìngkōng gù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yú shé chù
生诸受性空故，舌触为缘所生诸受于舌触
wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒyǒu bù kě dé shé chù wéi yuán suǒ shēng
为缘所生诸受无所有不可得，舌触为缘所生
zhū shòu yú shé jiè wèi jiè shé shí jiè jí shé chù wú suǒyǒu bù kě dé
诸受于舌界、味界、舌识界及舌触无所有不可得。
shè lì zǐ wǒ yú rú shì zhū fǎ yī yī qiè zhǒng yī qiè chù yī
舍利子，我于如是诸法，以一切种、一切处、一
qiè shí qiú pú sà mó hē sà yì wú suǒyǒu bù kě dé hé yǐ gù
切时求菩萨摩诃萨，亦无所有不可得。何以故？
zì xìngkōng gù
自性空故。

shè lì zǐ shēn jiè xìngkōng gù shēn jiè yú shēn jiè wú suǒ
“舍利子，身界性空故，身界于身界无所
yǒu bù kě dé shēn jiè yú chù jiè wú suǒyǒu bù kě dé chù jiè xìngkōng
有不可得，身界于触界无所有不可得。触界性空
gù chù jiè yú chù jiè wú suǒyǒu bù kě dé chù jiè yú shēn jiè wú suǒ
故，触界于触界无所有不可得，触界于身界无所
yǒu bù kě dé shēn jiè chù jiè yú shēn shí jiè wú suǒyǒu bù kě dé
有不可得，身界、触界于身识界无所有不可得。
shēn shí jiè xìngkōng gù shēn shí jiè yú shēn shí jiè wú suǒyǒu bù kě dé
身识界性空故，身识界于身识界无所有不可得，
shēn shí jiè yú shēn jiè chù jiè wú suǒyǒu bù kě dé shēn jiè chù
身识界于身界、触界无所有不可得，身界、触
jiè shēn shí jiè yú shēn chù wú suǒyǒu bù kě dé shēn chù xìngkōng gù
界、身识界于身触无所有不可得。身触性空故，

shēnchù yú shēnchù wú suǒyǒu bù kě dé shēnchù yú shēn jiè chù jiè
身触于身触无所有不可得，身触于身界、触界、
shēn shí jiè wú suǒyǒu bù kě dé shēn jiè chù jiè shēn shí jiè jí
身识界无所有不可得，身界、触界、身识界及
shēnchù yú shēnchù wéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú suǒyǒu bù kě dé shēn
身触于身触为缘所生诸受无所有不可得。身
chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòuxìngkōng gù shēnchù wéiyuánsuǒshēngzhū
触为缘所生诸受性空故，身触为缘所生诸
shòu yú shēnchù wéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú suǒyǒu bù kě dé shēnchù
受于身触为缘所生诸受无所有不可得，身触
wéiyuánsuǒshēngzhūshòu yú shēn jiè chù jiè shēn shí jiè jí shēnchù
为缘所生诸受于身界、触界、身识界及身触
wú suǒyǒu bù kě dé shè lì zǐ wǒ yú rú shì zhū fǎ yī yī qiè
无所有不可得。舍利子，我于如是诸法，以一切
zhǒng yī qiè chù yī qiè shí qiú pú sà mó hē sà yì wú suǒyǒu bù
种、一切处、一切时求菩萨摩诃萨，亦无所有不
kě dé hé yǐ gù zì xìngkōng gù
可得。何以故？自性空故。

shè lì zǐ yì jiè xìngkōng gù yì jiè yú yì jiè wú suǒyǒu
“舍利子，意界性空故，意界于意界无所有
bù kě dé yì jiè yú fǎ jiè wú suǒyǒu bù kě dé fǎ jiè xìngkōng gù
不可得，意界于法界无所有不可得。法界性空故，
fǎ jiè yú fǎ jiè wú suǒyǒu bù kě dé fǎ jiè yú yì jiè wú suǒyǒu bù
法界于法界无所有不可得，法界于意界无所有不
kě dé yì jiè fǎ jiè yú yì shí jiè wú suǒyǒu bù kě dé yì shí
可得，意界、法界于意识界无所有不可得。意识
jiè xìngkōng gù yì shí jiè yú yì shí jiè wú suǒyǒu bù kě dé yì shí
界性空故，意识界于意识界无所有不可得，意识
jiè yú yì jiè fǎ jiè wú suǒyǒu bù kě dé yì jiè fǎ jiè yì
界于意界、法界无所有不可得，意界、法界、意
shí jiè yú yì chù wú suǒyǒu bù kě dé yì chù xìngkōng gù yì chù yú
识界于意触无所有不可得。意触性空故，意触于
yì chù wú suǒyǒu bù kě dé yì chù yú yì jiè fǎ jiè yì shí jiè
意触无所有不可得，意触于意界、法界、意识界
wú suǒyǒu bù kě dé yì jiè fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yú yì
无所有不可得，意界、法界、意识界及意触于意
chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú suǒyǒu bù kě dé yì chù wéiyuánsuǒ
触为缘所生诸受无所有不可得。意触为缘所

shēngzhū shòuxìngkōng gù yì chù wéiyuánsuǒ shēngzhū shòu yú yì chù
生 诸受性空故，意触为缘所生 诸受于意触

wéiyuánsuǒ shēngzhū shòu wú suǒyǒu bù kě dé yì chù wéiyuánsuǒ shēng
为缘所生 诸受无所有不可得，意触为缘所生

zhū shòu yú yì jiè fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù wú suǒyǒu bù kě dé
诸受于眼界、法界、意识界及意触无所有不可得。

shè lì zǐ wǒ yú rú shì zhū fǎ yī yī qiè zhǒng yī qiè chù yī
舍利子，我于如是诸法，以一切种、一切处、一

qiè shí qiú pú sà mó hē sà yì wú suǒyǒu bù kě dé hé yǐ gù
切时求菩萨摩诃萨，亦无所有不可得。何以故？

zì xìngkōng gù
自性空故。

shè lì zǐ dì jiè xìngkōng gù dì jiè yú dì jiè wú suǒyǒu
“舍利子，地界性空故，地界于地界无所有

bù kě dé dì jiè yú shuǐ jiè wú suǒyǒu bù kě dé shuǐ jiè xìngkōng gù
不可得，地界于水界无所有不可得。水界性空故，

shuǐ jiè yú shuǐ jiè wú suǒyǒu bù kě dé shuǐ jiè yú dì jiè wú suǒyǒu bù
水界于水界无所有不可得，水界于地界无所有不

kě dé dì shuǐ jiè yú huǒ jiè wú suǒyǒu bù kě dé huǒ jiè xìngkōng
可得，地、水界于火界无所有不可得。火界性空

gù huǒ jiè yú huǒ jiè wú suǒyǒu bù kě dé huǒ jiè yú dì shuǐ jiè
故，火界于火界无所有不可得，火界于地、水界

wú suǒyǒu bù kě dé dì shuǐ huǒ jiè yú fēng jiè wú suǒyǒu bù kě
无所有不可得，地、水、火界于风界无所有不可

dé fēng jiè xìngkōng gù fēng jiè yú fēng jiè wú suǒyǒu bù kě dé
得。风界性空故，风界于风界无所有不可得，

fēng jiè yú dì shuǐ huǒ jiè wú suǒyǒu bù kě dé dì shuǐ huǒ
风界于地、水、火界无所有不可得，地、水、火、

fēng jiè yú kōng jiè wú suǒyǒu bù kě dé kōng jiè xìngkōng gù kōng jiè
风界于空界无所有不可得。空界性空故，空界

yú kōng jiè wú suǒyǒu bù kě dé kōng jiè yú dì shuǐ huǒ fēng
于空界无所有不可得，空界于地、水、火、风

jiè wú suǒyǒu bù kě dé dì shuǐ huǒ fēng kōng jiè yú shí jiè
界无所有不可得，地、水、火、风、空界于识界

wú suǒyǒu bù kě dé shí jiè xìngkōng gù shí jiè yú shí jiè wú suǒyǒu
无所有不可得。识界性空故，识界于识界无所有

bù kě dé shí jiè yú dì shuǐ huǒ fēng kōng jiè wú suǒyǒu bù
不可得，识界于地、水、火、风、空界无所有不

kě dé shè lì zǐ wǒ yú rú shì zhū fǎ yī yī qièzhǒng yī qiè
可得。舍利子，我于如是诸法，以一切种、一切
chù yī qiè shí qiú pú sà mó hē sà yì wú suǒyǒu bù kě dé hé
处、一切时求菩萨摩诃萨，亦无所有不可得。何
yǐ gù zì xìngkōng gù
以故？自性空故。

shè lì zǐ kǔ shèng dì xìngkōng gù kǔ shèng dì yú kǔ
“舍利子，苦圣谛性空故，苦圣谛于苦
shèng dì wú suǒyǒu bù kě dé kǔ shèng dì yú jí shèng dì wú suǒyǒu
圣谛无所有不可得，苦圣谛于集圣谛无所有
bù kě dé jí shèng dì xìngkōng gù jí shèng dì yú jí shèng dì wú
不可得。集圣谛性空故，集圣谛于集圣谛无
suǒyǒu bù kě dé jí shèng dì yú kǔ shèng dì wú suǒyǒu bù kě dé
所有不可得，集圣谛于苦圣谛无所有不可得，
kǔ jí shèng dì yú mièshèng dì wú suǒyǒu bù kě dé mièshèng dì xìng
苦、集圣谛于灭圣谛无所有不可得。灭圣谛性
kōng gù mièshèng dì yú mièshèng dì wú suǒyǒu bù kě dé mièshèng
空故，灭圣谛于灭圣谛无所有不可得，灭圣
dì yú kǔ jí shèng dì wú suǒyǒu bù kě dé kǔ jí mièshèng
谛于苦、集圣谛无所有不可得，苦、集、灭圣
dì yú dào shèng dì wú suǒyǒu bù kě dé dào shèng dì xìngkōng gù
谛于道圣谛无所有不可得。道圣谛性空故，
dào shèng dì yú dào shèng dì wú suǒyǒu bù kě dé dào shèng dì yú kǔ
道圣谛于道圣谛无所有不可得，道圣谛于苦、
jí mièshèng dì wú suǒyǒu bù kě dé shè lì zǐ wǒ yú rú shì zhū
集、灭圣谛无所有不可得。舍利子，我于如是诸
fǎ yī yī qièzhǒng yī qiè chù yī qiè shí qiú pú sà mó hē sà
法，以一切种、一切处、一切时求菩萨摩诃萨，
yì wú suǒyǒu bù kě dé hé yǐ gù zì xìngkōng gù
亦无所有不可得。何以故？自性空故。

shè lì zǐ wú míng xìngkōng gù wú míng yú wú míng wú suǒ
“舍利子，无明性空故，无明于无明无所
yǒu bù kě dé wú míng yú xíng wú suǒyǒu bù kě dé xíng xìngkōng gù
有不可得，无明于行无所有不可得。行性空故，
xíng yú xíng wú suǒyǒu bù kě dé xíng yú wú míng wú suǒyǒu bù kě dé
行于行无所有不可得，行于无明无所有不可得，
wú míng xíng yú shí wú suǒyǒu bù kě dé shí xìngkōng gù shí yú shí
无明、行于识无所有不可得。识性空故，识于识

wú suǒ yǒu bù kě dé shí yú wú míng xíng wú suǒ yǒu bù kě dé wú
无所有不可得，识于无明、行无所有不可得，无
míng xíng shí yú míng sè wú suǒ yǒu bù kě dé míng sè xìng kōng gù
明、行、识于名色无所有不可得。名色性空故，
míng sè yú míng sè wú suǒ yǒu bù kě dé míng sè yú wú míng xíng
名色于名色无所有不可得，名色于无明、行、
shí wú suǒ yǒu bù kě dé wú míng xíng shí míng sè yú liù chù wú
识无所有不可得，无明、行、识、名色于六处无
suǒ yǒu bù kě dé liù chù xìng kōng gù liù chù yú liù chù wú suǒ yǒu bù
所有不可得。六处性空故，六处于六处无所有不
kě dé liù chù yú wú míng xíng shí míng sè wú suǒ yǒu bù kě dé
可得，六处于无明、行、识、名色无所有不可得，
wú míng xíng shí míng sè liù chù yú chù wú suǒ yǒu bù kě dé
无明、行、识、名色、六处于触无所有不可得。
chù xìng kōng gù chù yú chù wú suǒ yǒu bù kě dé chù yú wú míng xíng
触性空故，触于触无所有不可得，触于无明、行、
shí míng sè liù chù wú suǒ yǒu bù kě dé wú míng xíng shí
识、名色、六处无所有不可得，无明、行、识、
míng sè liù chù chù yú shòu wú suǒ yǒu bù kě dé shòu xìng kōng gù
名色、六处、触于受无所有不可得。受性空故，
shòu yú shòu wú suǒ yǒu bù kě dé shòu yú wú míng xíng shí míng
受于受无所有不可得，受于无明、行、识、名
sè liù chù chù wú suǒ yǒu bù kě dé wú míng xíng shí míng
色、六处、触无所有不可得，无明、行、识、名
sè liù chù chù shòu yú ài wú suǒ yǒu bù kě dé ài xìng kōng gù
色、六处、触、受于爱无所有不可得。爱性空故，
ài yú ài wú suǒ yǒu bù kě dé ài yú wú míng xíng shí míng sè
爱于爱无所有不可得，爱于无明、行、识、名色、
liù chù chù shòu wú suǒ yǒu bù kě dé wú míng xíng shí míng
六处、触、受无所有不可得，无明、行、识、名
sè liù chù chù shòu ài yú qǔ wú suǒ yǒu bù kě dé qǔ xìng
色、六处、触、受、爱于取无所有不可得。取性
kōng gù qǔ yú qǔ wú suǒ yǒu bù kě dé qǔ yú wú míng xíng shí
空故，取于取无所有不可得，取于无明、行、识、
míng sè liù chù chù shòu ài yú qǔ wú suǒ yǒu bù kě dé wú míng
名色、六处、触、受、爱无所有不可得，无明、
xíng shí míng sè liù chù chù shòu ài qǔ yú yǒu wú suǒ
行、识、名色、六处、触、受、爱、取于有无所

yǒu bù kě dé yǒuxìngkōng gù yǒu yú yǒu wú suǒyǒu bù kě dé yǒu
有不可得。有性空故，有于有无所有不可得，有
yú wú míng xíng shí míng sè liù chù chù shòu ài
于无明、行、识、名色、六处、触、受、爱、
qǔ wú suǒyǒu bù kě dé wú míng xíng shí míng sè liù chù
取无所有不可得，无明、行、识、名色、六处、
chù shòu ài qǔ yǒu yú shēng wú suǒyǒu bù kě dé shēng xìng
触、受、爱、取、有于生无所有不可得。生性
kōng gù shēng yú shēng wú suǒyǒu bù kě dé shēng yú wú míng xíng
空故，生于生无所有不可得，生于无明、行、
shí míng sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu wú suǒyǒu bù
识、名色、六处、触、受、爱、取、有无所有不
kě dé wú míng xíng shí míng sè liù chù chù shòu
可得，无明、行、识、名色、六处、触、受、
ài qǔ yǒu shēng yú lǎo sǐ chóutàn kǔ yōunǎo wú suǒyǒu bù kě
爱、取、有、生于老死愁叹苦忧恼无所有不可
dé lǎo sǐ chóutàn kǔ yōunǎoxìngkōng gù lǎo sǐ chóutàn kǔ yōunǎo
得。老死愁叹苦忧恼性空故，老死愁叹苦忧恼
yú lǎo sǐ chóutàn kǔ yōunǎo wú suǒyǒu bù kě dé lǎo sǐ chóutàn kǔ
于老死愁叹苦忧恼无所有不可得，老死愁叹苦
yōunǎo yú wú míng xíng shí míng sè liù chù chù shòu
忧恼于无明、行、识、名色、六处、触、受、
ài qǔ yǒu shēng wú suǒyǒu bù kě dé shè lì zǐ wǒ yú rú
爱、取、有、生无所有不可得。舍利子，我于如
shì zhū fǎ yī yī qièzhǒng yī qiè chù yī qiè shí qiú pú sà mó hē
是诸法，以一切种、一切处、一切时求菩萨摩诃
sà yì wú suǒyǒu bù kě dé hé yǐ gù zì xìngkōng gù
萨，亦无所有不可得。何以故？自性空故。

shè lì zǐ bù shī bō luó mì duōxìngkōng gù bù shī bō luó
“舍利子，布施波罗蜜多性空故，布施波罗
mì duō yú bù shī bō luó mì duō wú suǒyǒu bù kě dé bù shī bō luó
蜜多于布施波罗蜜多无所有不可得，布施波罗
mì duō yú jìng jiè bō luó mì duō wú suǒyǒu bù kě dé jìng jiè bō luó
蜜多于净戒波罗蜜多无所有不可得。净戒波罗
mì duōxìngkōng gù jìng jiè bō luó mì duō yú jìng jiè bō luó mì duō wú
蜜多性空故，净戒波罗蜜多于净戒波罗蜜多无
suǒyǒu bù kě dé jìng jiè bō luó mì duō yú bù shī bō luó mì duō wú
所有不可得，净戒波罗蜜多于布施波罗蜜多无

suǒyǒu bù kě dé bù shī jìng jiè bō luó mì duō yú ān rěn bō luó mì
所有不可得，布施、净戒波罗蜜多于安忍波罗蜜
duō wú suǒyǒu bù kě dé ān rěn bō luó mì duō xìng kōng gù ān rěn bō
多无所有不可得。安忍波罗蜜多性空故，安忍波
luó mì duō yú ān rěn bō luó mì duō wú suǒyǒu bù kě dé ān rěn bō
罗蜜多于安忍波罗蜜多无所有不可得，安忍波
luó mì duō yú bù shī jìng jiè bō luó mì duō wú suǒyǒu bù kě dé bù
罗蜜多于布施、净戒波罗蜜多无所有不可得，布
shī jìng jiè ān rěn bō luó mì duō yú jīng jìn bō luó mì duō wú suǒyǒu
施、净戒、安忍波罗蜜多于精进波罗蜜多无所有
bù kě dé jīng jìn bō luó mì duō xìng kōng gù jīng jìn bō luó mì duō yú
不可得。精进波罗蜜多性空故，精进波罗蜜多于
jīng jìn bō luó mì duō wú suǒyǒu bù kě dé jīng jìn bō luó mì duō yú
精进波罗蜜多无所有不可得，精进波罗蜜多于
bù shī jìng jiè ān rěn bō luó mì duō wú suǒyǒu bù kě dé bù shī
布施、净戒、安忍波罗蜜多无所有不可得，布施、
jìng jiè ān rěn jīng jìn bō luó mì duō yú jìng lǜ bō luó mì duō wú suǒ
净戒、安忍、精进波罗蜜多于静虑波罗蜜多无所
yǒu bù kě dé jìng lǜ bō luó mì duō xìng kōng gù jìng lǜ bō luó mì duō
有不可得。静虑波罗蜜多性空故，静虑波罗蜜多
yú jìng lǜ bō luó mì duō wú suǒyǒu bù kě dé jìng lǜ bō luó mì duō
于静虑波罗蜜多无所有不可得，静虑波罗蜜多
yú bù shī jìng jiè ān rěn jīng jìn bō luó mì duō wú suǒyǒu bù kě
于布施、净戒、安忍、精进波罗蜜多无所有不可
dé bù shī jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō luó mì duō yú
得，布施、净戒、安忍、精进、静虑波罗蜜多于
bō rě bō luó mì duō wú suǒyǒu bù kě dé bō rě bō luó mì duō xìng
般若波罗蜜多无所有不可得。般若波罗蜜多性
kōng gù bō rě bō luó mì duō yú bō rě bō luó mì duō wú suǒyǒu bù
空故，般若波罗蜜多于般若波罗蜜多无所有不
kě dé bō rě bō luó mì duō yú bù shī jìng jiè ān rěn jīng jìn
可得，般若波罗蜜多于布施、净戒、安忍、精进、
jìng lǜ bō luó mì duō wú suǒyǒu bù kě dé shè lì zǐ wǒ yú rú shì
静虑波罗蜜多无所有不可得。舍利子，我于如是
zhū fǎ yī yī qiè zhǒng yī qiè chù yī qiè shí qiú pú sà mó hē sà
诸法，以一切种、一切处、一切时求菩萨摩诃萨，
yì wú suǒyǒu bù kě dé hé yǐ gù zì xìng kōng gù
亦无所有不可得。何以故？自性空故。

shè lì zǐ sì jìng lǜ xìngkōng gù sì jìng lǜ yú sì jìng lǜ
“舍利子，四静虑性空故，四静虑于四静虑

wú suǒ yǒu bù kě dé sì jìng lǜ yú sì wú liàng wú suǒ yǒu bù kě dé
无所有不可得，四静虑于四无量无所有不可得。

sì wú liàng xìngkōng gù sì wú liàng yú sì wú liàng wú suǒ yǒu bù kě dé
四无量性空故，四无量于四无量无所有不可得，

sì wú liàng yú sì jìng lǜ wú suǒ yǒu bù kě dé sì jìng lǜ sì wú liàng
四无量于四静虑无所有不可得，四静虑、四无量

yú sì wú sè dìng wú suǒ yǒu bù kě dé sì wú sè dìng xìngkōng gù sì
于四无色定无所有不可得。四无色定性空故，四

wú sè dìng yú sì wú sè dìng wú suǒ yǒu bù kě dé sì wú sè dìng yú
无色定于四无色定无所有不可得，四无色定于

sì jìng lǜ sì wú liàng wú suǒ yǒu bù kě dé shè lì zǐ wǒ yú rú
四静虑、四无量无所有不可得。舍利子，我于如

shì zhū fǎ yī yī qiè zhǒng yī qiè chù yī qiè shí qiú pú sà mó hē
是诸法，以一切种、一切处、一切时求菩萨摩诃

sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé hé yǐ gù zì xìngkōng gù
萨，亦无所有不可得。何以故？自性空故。

shè lì zǐ bā jiě tuō xìngkōng gù bā jiě tuō yú bā jiě tuō
“舍利子，八解脱性空故，八解脱于八解脱

wú suǒ yǒu bù kě dé bā jiě tuō yú bā shèng chù wú suǒ yǒu bù kě dé
无所有不可得，八解脱于八胜处无所有不可得。

bā shèng chù xìngkōng gù bā shèng chù yú bā shèng chù wú suǒ yǒu bù kě
八胜处性空故，八胜处于八胜处无所有不可

de bā shèng chù yú bā jiě tuō wú suǒ yǒu bù kě dé bā jiě tuō bā
得，八胜处于八解脱无所有不可得，八解脱、八

shèng chù yú jiǔ cì dì dìng wú suǒ yǒu bù kě dé jiǔ cì dì dìng xìngkōng
胜处于九次第定无所有不可得。九次第定性空

gù jiǔ cì dì dìng yú jiǔ cì dì dìng wú suǒ yǒu bù kě dé jiǔ cì dì
故，九次第定于九次第定无所有不可得，九次第

dìng yú bā jiě tuō bā shèng chù wú suǒ yǒu bù kě dé bā jiě tuō
定于八解脱、八胜处无所有不可得，八解脱、

bā shèng chù jiǔ cì dì dìng yú shí biàn chù wú suǒ yǒu bù kě dé shí
八胜处、九次第定于十遍处无所有不可得。十

biàn chù xìngkōng gù shí biàn chù yú shí biàn chù wú suǒ yǒu bù kě dé
遍处性空故，十遍处于十遍处无所有不可得，

shí biàn chù yú bā jiě tuō bā shèng chù jiǔ cì dì dìng wú suǒ yǒu bù
十遍处于八解脱、八胜处、九次第定无所有不

kě dé shè lì zǐ wǒ yú rú shì zhū fǎ yǐ yī qièzhǒng yī qiè
可得。舍利子，我于如是诸法，以一切种、一切
chù yī qiè shí qiú pú sà mó hē sà yì wú suǒyǒu bù kě dé hé
处、一切时求菩萨摩诃萨，亦无所有不可得。何
yǐ gù zì xìngkōng gù
以故？自性空故。

shè lì zǐ sì niànzhù xìngkōng gù sì niànzhù yú sì niàn
“舍利子，四念住性空故，四念住于四念
zhù wú suǒyǒu bù kě dé sì niànzhù yú sì zhèngduàn wú suǒyǒu bù kě
住无所有不可得，四念住于四正断无所有不可
dé sì zhèngduàn xìngkōng gù sì zhèngduàn yú sì zhèngduàn wú suǒ
得。四正断性空故，四正断于四正断无所
yǒu bù kě dé sì zhèngduàn yú sì niànzhù wú suǒyǒu bù kě dé sì
有不可得，四正断于四念住无所有不可得，四
niànzhù sì zhèngduàn yú sì shén zú wú suǒyǒu bù kě dé sì shén zú
念住、四正断于四神足无所有不可得。四神足
xìngkōng gù sì shén zú yú sì shén zú wú suǒyǒu bù kě dé sì shén
性空故，四神足于四神足无所有不可得，四神
zú yú sì niànzhù sì zhèngduàn wú suǒyǒu bù kě dé sì niànzhù
足于四念住、四正断无所有不可得，四念住、
sì zhèngduàn sì shén zú yú wǔ gēn wú suǒyǒu bù kě dé wǔ gēn xìng
四正断、四神足于五根无所有不可得。五根性
kōng gù wǔ gēn yú wǔ gēn wú suǒyǒu bù kě dé wǔ gēn yú sì niànzhù
空故，五根于五根无所有不可得，五根于四念住、
sì zhèngduàn sì shén zú wú suǒyǒu bù kě dé sì niànzhù sì zhèng
四正断、四神足无所有不可得，四念住、四正
duàn sì shén zú wǔ gēn yú wǔ lì wú suǒyǒu bù kě dé wǔ lì
断、四神足、五根于五力无所有不可得。五力
xìngkōng gù wǔ lì yú wǔ lì wú suǒyǒu bù kě dé wǔ lì yú sì niàn
性空故，五力于五力无所有不可得，五力于四念
zhù sì zhèngduàn sì shén zú wǔ gēn wú suǒyǒu bù kě dé sì
住、四正断、四神足、五根无所有不可得，四
niànzhù sì zhèngduàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì yú qī děng
念住、四正断、四神足、五根、五力于七等
jué zhī wú suǒyǒu bù kě dé qī děng jué zhī xìngkōng gù qī děng jué
觉支无所有不可得。七等觉支性空故，七等觉
zhī yú qī děng jué zhī wú suǒyǒu bù kě dé qī děng jué zhī yú sì niàn
支于七等觉支无所有不可得，七等觉支于四念

zhù sì zhèngduàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì wú suǒ yǒu bù kě
住、四正断、四神足、五根、五力无所有不可
dé sì niànzhù sì zhèngduàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì
得，四念住、四正断、四神足、五根、五力、
qī děngjué zhī yú bā shèngdào zhī wú suǒ yǒu bù kě dé bā shèngdào
七等觉支于八圣道支无所有不可得。八圣道
zhī xìngkōng gù bā shèngdào zhī yú bā shèngdào zhī wú suǒ yǒu bù kě
支性空故，八圣道支于八圣道支无所有不可
dé bā shèngdào zhī yú sì niànzhù sì zhèngduàn sì shén zú
得，八圣道支于四念住、四正断、四神足、
wǔ gēn wǔ lì qī děngjué zhī wú suǒ yǒu bù kě dé shè lì zǐ
五根、五力、七等觉支无所有不可得。舍利子，
wǒ yú rú shì zhū fǎ yī yī qièzhǒng yī qiè chù yī qiè shí qiú pú
我于如是诸法，以一切种、一切处、一切时求菩
sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé hé yǐ gù zì xìngkōng gù
萨摩诃萨，亦无所有不可得。何以故？自性空故。

shè lì zǐ kōng jiě tuō mén xìngkōng gù kōng jiě tuō yú kōng
“舍利子，空解脱门性空故，空解脱³于空

jiě tuō mén wú suǒ yǒu bù kě dé kōng jiě tuō mén yú wú xiàng jiě tuō
解脱门无所有不可得，空解脱门于无相解脱
mén wú suǒ yǒu bù kě dé wú xiàng jiě tuō mén xìngkōng gù wú xiàng jiě
门无所有不可得。无相解脱门性空故，无相解
tuō mén yú wú xiàng jiě tuō mén wú suǒ yǒu bù kě dé wú xiàng jiě tuō
脱门于无相解脱门无所有不可得，无相解脱
mén yú kōng jiě tuō mén wú suǒ yǒu bù kě dé kōng wú xiàng jiě tuō mén
门于空解脱门无所有不可得，空、无相解脱门
yú wú yuàn jiě tuō mén wú suǒ yǒu bù kě dé wú yuàn jiě tuō mén xìng
于无愿解脱门无所有不可得。无愿解脱门性
kōng gù wú yuàn jiě tuō mén yú wú yuàn jiě tuō mén wú suǒ yǒu bù kě
空故，无愿解脱门于无愿解脱门无所有不可
dé wú yuàn jiě tuō mén yú kōng wú xiàng jiě tuō mén wú suǒ yǒu bù kě
得，无愿解脱门于空、无相解脱门无所有不可
dé shè lì zǐ wǒ yú rú shì zhū fǎ yī yī qièzhǒng yī qiè chù
得。舍利子，我于如是诸法，以一切种、一切处、
yī qiè shí qiú pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé hé yǐ gù
一切时求菩萨摩诃萨，亦无所有不可得。何以故？

³ 大正藏：解脱门；永乐北藏及龙藏：解脱

zì xìngkōng gù
自性空故。

shè lì zǐ wǔ yǎn xìngkōng gù wǔ yǎn yú wǔ yǎn wú suǒ yǒu
“舍利子，五眼性空故，五眼于五眼无所有
bù kě dé wǔ yǎn yú liù shéntōng wú suǒ yǒu bù kě dé liù shéntōng
不可得，五眼于六神通无所有不可得。六神通
xìngkōng gù liù shéntōng yú liù shéntōng wú suǒ yǒu bù kě dé liù shén
性空故，六神通于六神通无所有不可得，六神
tōng yú wǔ yǎn wú suǒ yǒu bù kě dé shè lì zǐ wǒ yú rú shì zhū fǎ
通于五眼无所有不可得。舍利子，我于如是诸法，
yī yī qiè zhǒng yī qiè chù yī qiè shí qiú pú sà mó hē sà yì wú
以一切种、一切处、一切时求菩萨摩诃萨，亦无
suǒ yǒu bù kě dé hé yǐ gù zì xìngkōng gù
所有不可得。何以故？自性空故。

shè lì zǐ fó shí lì xìngkōng gù fó shí lì yú fó shí lì
“舍利子，佛十力性空故，佛十力于佛十力
wú suǒ yǒu bù kě dé fó shí lì yú sì wú suǒ wèi wú suǒ yǒu bù kě dé
无所有不可得，佛十力于四无所畏无所有不可得。
sì wú suǒ wèi xìngkōng gù sì wú suǒ wèi yú sì wú suǒ wèi wú suǒ yǒu
四无所畏性空故，四无所畏于四无所畏无所有
bù kě dé sì wú suǒ wèi yú fó shí lì wú suǒ yǒu bù kě dé fó shí
不可得，四无所畏于佛十力无所有不可得，佛十
lì sì wú suǒ wèi yú sì wú ài jiě wú suǒ yǒu bù kě dé sì wú ài
力、四无所畏于四无碍解无所有不可得。四无碍
jiě xìngkōng gù sì wú ài jiě yú sì wú ài jiě wú suǒ yǒu bù kě dé
解性空故，四无碍解于四无碍解无所有不可得，
sì wú ài jiě yú fó shí lì sì wú suǒ wèi wú suǒ yǒu bù kě dé fó
四无碍解于佛十力、四无所畏无所有不可得，佛
shí lì sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě yú dà cí wú suǒ yǒu bù kě dé
十力、四无所畏、四无碍解于大慈无所有不可得。
dà cí xìngkōng gù dà cí yú dà cí wú suǒ yǒu bù kě dé dà cí yú
大慈性空故，大慈于大慈无所有不可得，大慈于
fó shí lì sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě wú suǒ yǒu bù kě dé fó
佛十力、四无所畏、四无碍解无所有不可得，佛
shí lì sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí yú dà bēi wú suǒ yǒu
十力、四无所畏、四无碍解、大慈于大悲无所有
bù kě dé dà bēi xìngkōng gù dà bēi yú dà bēi wú suǒ yǒu bù kě dé
不可得。大悲性空故，大悲于大悲无所有不可得，

dà bēi yú fó shí lì sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí wú suǒ
大悲于佛十力、四无所畏、四无碍解、大慈无所
yǒu bù kě dé fó shí lì sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí
有不可得，佛十力、四无所畏、四无碍解、大慈、
dà bēi yú dà xǐ wú suǒ yǒu bù kě dé dà xǐ xìng kōng gù dà xǐ yú
大悲于大喜无所有不可得。大喜性空故，大喜于
dà xǐ wú suǒ yǒu bù kě dé dà xǐ yú fó shí lì sì wú suǒ wèi
大喜无所有不可得，大喜于佛十力、四无所畏、
sì wú ài jiě dà cí dà bēi wú suǒ yǒu bù kě dé fó shí lì
四无碍解、大慈、大悲无所有不可得，佛十力、
sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ yú dà shě
四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、大喜于大舍
wú suǒ yǒu bù kě dé dà shě xìng kōng gù dà shě yú dà shě wú suǒ yǒu
无所有不可得。大舍性空故，大舍于大舍无所有
bù kě dé dà shě yú fó shí lì sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě
不可得，大舍于佛十力、四无所畏、四无碍解、
dà cí dà bēi dà xǐ wú suǒ yǒu bù kě dé fó shí lì sì wú
大慈、大悲、大喜无所有不可得，佛十力、四无
suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě yú shí
所畏、四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍于十
bā fó bú gòng fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé shí bā fó bú gòng fǎ xìng kōng
八佛不共法无所有不可得。十八佛不共法性空
gù shí bā fó bú gòng fǎ yú shí bā fó bú gòng fǎ wú suǒ yǒu bù kě
故，十八佛不共法于十八佛不共法无所有不可
dé shí bā fó bú gòng fǎ yú fó shí lì sì wú suǒ wèi sì wú ài
得，十八佛不共法于佛十力、四无所畏、四无碍
jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě wú suǒ yǒu bù kě dé shè
解、大慈、大悲、大喜、大舍无所有不可得。舍
lì zǐ wǒ yú rú shì zhū fǎ yī yī qiè zhǒng yī qiè chù yī qiè
利子，我于如是诸法，以一切种、一切处、一切
shí qiú pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé hé yǐ gù zì
时求菩萨摩诃萨，亦无所有不可得。何以故？自
xìng kōng gù
性空故。

shè lì zǐ yī qiè zhì xìng kōng gù yī qiè zhì yú yī qiè zhì
“舍利子，一切智性空故，一切智于一切智

wú suǒ yǒu bù kě dé yī qiè zhì yú dào xiàng zhì wú suǒ yǒu bù kě dé
无所有不可得，一切智于道相智无所有不可得。

dào xiàng zhì xìng kōng gù   dào xiàng zhì yú dào xiàng zhì wú suǒ yǒu bù kě
道相智性空故，道相智于道相智无所有不可
dé   dào xiàng zhì yú yī qiè zhì wú suǒ yǒu bù kě dé   yī qiè zhì dào
得，道相智于一切智无所有不可得，一切智、道
xiàng zhì yú yī qiè xiàng zhì wú suǒ yǒu bù kě dé   yī qiè xiàng zhì xìng
相智于一切相智无所有不可得。一切相智性
kōng gù   yī qiè xiàng zhì yú yī qiè xiàng zhì wú suǒ yǒu bù kě dé   yī
空故，一切相智于一切相智无所有不可得，一
qiè xiàng zhì yú yī qiè zhì   dào xiàng zhì wú suǒ yǒu bù kě dé   shè lì
切相智于一切智、道相智无所有不可得。舍利
zǐ   wǒ yú rú shì zhū fǎ   yī yī qiè zhǒng   yī qiè chù   yī qiè shí
子，我于如是诸法，以一切种、一切处、一切时
qiú pú sà mó hē sà   yì wú suǒ yǒu bù kě dé   hé yǐ gù   zì xìng
求菩萨摩诃萨，亦无所有不可得。何以故？自性
kōng gù
空故。

shè lì zǐ   wú wàng shī fǎ xìng kōng gù   wú wàng shī fǎ yú
“舍利子，无忘失法性空故，无忘失法于
wú wàng shī fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé   wú wàng shī fǎ yú héng zhù shě
无忘失法无所有不可得，无忘失法于恒住舍
xìng wú suǒ yǒu bù kě dé   héng zhù shě xìng xìng kōng gù   héng zhù shě xìng
性无所有不可得。恒住舍性性空故，恒住舍性
yú héng zhù shě xìng wú suǒ yǒu bù kě dé   héng zhù shě xìng yú wú wàng shī
于恒住舍性无所有不可得，恒住舍性于无忘失
fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé   shè lì zǐ   wǒ yú rú shì zhū fǎ   yī yī
法无所有不可得。舍利子，我于如是诸法，以一
qiè zhǒng   yī qiè chù   yī qiè shí   qiú pú sà mó hē sà   yì wú suǒ yǒu
切种、一切处、一切时求菩萨摩诃萨，亦无所有
bù kě dé   hé yǐ gù   zì xìng kōng gù
不可得。何以故？自性空故。

shè lì zǐ   yī qiè tuó luó ní mén xìng kōng gù   yī qiè tuó luó
“舍利子，一切陀罗尼门性空故，一切陀罗
ní mén yú yī qiè tuó luó ní mén wú suǒ yǒu bù kě dé   yī qiè tuó luó
尼门于一切陀罗尼门无所有不可得，一切陀罗
ní mén yú yī qiè sān mó dì mén wú suǒ yǒu bù kě dé   yī qiè sān mó
尼门于一切三摩地门无所有不可得。一切三摩
dì mén xìng kōng gù   yī qiè sān mó dì mén yú yī qiè sān mó dì mén wú
地门性空故，一切三摩地门于一切三摩地门无

suǒyǒu bù kě dé yī qiè sān mó dì mén yú yī qiè tuó luó ní mén wú
所有不可得，一切三摩地门于一切陀罗尼门无

suǒyǒu bù kě dé shè lì zǐ wǒ yú rú shì zhū fǎ yǐ yī qiè zhǒng
所有不可得。舍利子，我于如是诸法，以一切种、

yī qiè chù yī qiè shí qiú pú sà mó hē sà yì wú suǒyǒu bù kě dé
一切处、一切时求菩萨摩诃萨，亦无所有不可得。

hé yǐ gù zì xìngkōng gù
何以故？自性空故。

shè lì zǐ nèi kōng xìngkōng gù nèi kōng yú nèi kōng wú suǒ
“舍利子，内空性空故，内空于内空无所

yǒu bù kě dé nèi kōng yú wàikōng wú suǒyǒu bù kě dé wàikōng xìng
有不可得，内空于外空无所有不可得。外空性

kōng gù wàikōng yú wàikōng wú suǒyǒu bù kě dé wàikōng yú nèi kōng
空故，外空于外空无所有不可得，外空于内空

wú suǒyǒu bù kě dé nèi kōng wàikōng yú nèi wàikōng wú suǒyǒu bù
无所有不可得，内空、外空于内外空无所有不

kě dé nèi wàikōng xìngkōng gù nèi wàikōng yú nèi wàikōng wú suǒyǒu
可得。内外空性空故，内外空于内外空无所有

bù kě dé nèi wàikōng yú nèi kōng wàikōng wú suǒyǒu bù kě dé
不可得，内外空于内空、外空无所有不可得，

nèi kōng wàikōng nèi wàikōng yú kōngkōng wú suǒyǒu bù kě dé kōng
内空、外空、内外空于空空无所有不可得。空

kōng xìngkōng gù kōngkōng yú kōngkōng wú suǒyǒu bù kě dé kōngkōng
空性空故，空空于空空无所有不可得，空空

yú nèi kōng wàikōng nèi wàikōng wú suǒyǒu bù kě dé nèi kōng nǎi
于内空、外空、内外空无所有不可得，内空乃

zhì kōngkōng yú dà kōng wú suǒyǒu bù kě dé dà kōng xìngkōng gù dà
至空空于大空无所有不可得。大空性空故，大

kōng yú dà kōng wú suǒyǒu bù kě dé dà kōng yú nèi kōng nǎi zhì kōng
空于大空无所有不可得，大空于内空乃至空

kōng wú suǒyǒu bù kě dé nèi kōng nǎi zhì dà kōng yú shèng yì kōng wú
空无所有不可得，内空乃至大空于胜义空无

suǒyǒu bù kě dé shèng yì kōng xìngkōng gù shèng yì kōng yú shèng yì
所有不可得。胜义空性空故，胜义空于胜义

kōng wú suǒyǒu bù kě dé shèng yì kōng yú nèi kōng nǎi zhì dà kōng wú
空无所有不可得，胜义空于内空乃至大空无

suǒyǒu bù kě dé nèi kōng nǎi zhì shèng yì kōng yú yǒu wéi kōng wú suǒ
所有不可得，内空乃至胜义空于有为空无所

yǒu bù kě dé yǒuwéikōngxìngkōng gù yǒuwéikōng yú yǒuwéikōng wú
有不可得。有为空性空故，有为空于有为空无

suǒyǒu bù kě dé yǒuwéikōng yú nèikōng nǎi zhì shèng yì kōng wú suǒ
所有不可得，有为空于内空乃至胜义空无所

yǒu bù kě dé nèikōng nǎi zhì yǒuwéikōng yú wú wéikōng wú suǒyǒu bù
有不可得，内空乃至有为空于无为空无所有不

kě dé wú wéikōngxìngkōng gù wú wéikōng yú wú wéikōng wú suǒyǒu
可得。无为空性空故，无为空于无为空无所有

bù kě dé wú wéikōng yú nèikōng nǎi zhì yǒuwéikōng wú suǒyǒu bù kě
不可得，无为空于内空乃至有为空无所有不可

dé nèikōng nǎi zhì wú wéikōng yú bì jìngkōng wú suǒyǒu bù kě dé
得，内空乃至无为空于毕竟空无所有不可得。

bì jìngkōngxìngkōng gù bì jìngkōng yú bì jìngkōng wú suǒyǒu bù kě dé
毕竟空性空故，毕竟空于毕竟空无所有不可得，

bì jìngkōng yú nèikōng nǎi zhì wú wéikōng wú suǒyǒu bù kě dé nèikōng
毕竟空于内空乃至无为空无所有不可得，内空

nǎi zhì bì jìngkōng yú wú jì kōng wú suǒyǒu bù kě dé wú jì kōngxìng
乃至毕竟空于无际空无所有不可得。无际空性

kōng gù wú jì kōng yú wú jì kōng wú suǒyǒu bù kě dé wú jì kōng
空故，无际空于无际空无所有不可得，无际空

yú nèikōng nǎi zhì bì jìngkōng wú suǒyǒu bù kě dé nèikōng nǎi zhì wú
于内空乃至毕竟空无所有不可得，内空乃至无

jì kōng yú sànkōng wú suǒyǒu bù kě dé sànkōngxìngkōng gù sànkōng
际空于散空无所有不可得。散空性空故，散空

yú sànkōng wú suǒyǒu bù kě dé sànkōng yú nèikōng nǎi zhì wú jì kōng
于散空无所有不可得，散空于内空乃至无际空

wú suǒyǒu bù kě dé nèikōng nǎi zhì sànkōng yú wú biàn yì kōng wú suǒ
无所有不可得，内空乃至散空于无变异空无所

yǒu bù kě dé wú biàn yì kōngxìngkōng gù wú biàn yì kōng yú wú biàn
有不可得。无变异空性空故，无变异空于无变

yì kōng wú suǒyǒu bù kě dé wú biàn yì kōng yú nèikōng nǎi zhì sà
异空无所有不可得，无变异空于内空乃至散

kōng wú suǒyǒu bù kě dé nèikōng nǎi zhì wú biàn yì kōng yú běnxìng
空无所有不可得，内空乃至无变异空于本性

kōng wú suǒyǒu bù kě dé běnxìngkōngxìngkōng gù běnxìngkōng yú běn
空无所有不可得。本性空性空故，本性空于本

xìngkōng wú suǒyǒu bù kě dé běnxìngkōng yú nèikōng nǎi zhì wú biàn yì
性空无所有不可得，本性空于内空乃至无变异

kōng wú suǒ yǒu bù kě dé nèi kōng nǎi zhì běn xìng kōng yú zì xiàng kōng
空无所有不可得，内空乃至本性空于自相空

wú suǒ yǒu bù kě dé zì xiàng kōng xìng kōng gù zì xiàng kōng yú zì
无所有不可得。自相空性空故，自相空于自

xiàng kōng wú suǒ yǒu bù kě dé zì xiàng kōng yú nèi kōng nǎi zhì běn xìng
相空无所有不可得，自相空于内空乃至本性

kōng wú suǒ yǒu bù kě dé nèi kōng nǎi zhì zì xiàng kōng yú gòng xiàng kōng
空无所有不可得，内空乃至自相空于共相空

wú suǒ yǒu bù kě dé gòng xiàng kōng xìng kōng gù gòng xiàng kōng yú gòng
无所有不可得。共相空性空故，共相空于共

xiàng kōng wú suǒ yǒu bù kě dé gòng xiàng kōng yú nèi kōng nǎi zhì zì
相空无所有不可得，共相空于内空乃至自

xiàng kōng wú suǒ yǒu bù kě dé nèi kōng nǎi zhì gòng xiàng kōng yú yī qiè
相空无所有不可得，内空乃至共相空于一切

fǎ kōng wú suǒ yǒu bù kě dé yī qiè fǎ kōng xìng kōng gù yī qiè fǎ
法空无所有不可得。一切法空性空故，一切法

kōng yú yī qiè fǎ kōng wú suǒ yǒu bù kě dé yī qiè fǎ kōng yú nèi kōng
空于一切法空无所有不可得，一切法空于内空

nǎi zhì gòng xiàng kōng wú suǒ yǒu bù kě dé nèi kōng nǎi zhì yī qiè fǎ
乃至共相空无所有不可得，内空乃至一切法

kōng yú bù kě dé kōng wú suǒ yǒu bù kě dé bù kě dé kōng xìng kōng gù
空于不可得空无所有不可得。不可得空性空故，

bù kě dé kōng yú bù kě dé kōng wú suǒ yǒu bù kě dé bù kě dé kōng
不可得空于不可得空无所有不可得，不可得空

yú nèi kōng nǎi zhì yī qiè fǎ kōng wú suǒ yǒu bù kě dé nèi kōng nǎi zhì
于内空乃至一切法空无所有不可得，内空乃至

bù kě dé kōng yú wú xìng kōng wú suǒ yǒu bù kě dé wú xìng kōng xìng kōng
不可得空于无性空无所有不可得。无性空性空

gù wú xìng kōng yú wú xìng kōng wú suǒ yǒu bù kě dé wú xìng kōng yú
故，无性空于无性空无所有不可得，无性空于

nèi kōng nǎi zhì bù kě dé kōng wú suǒ yǒu bù kě dé nèi kōng nǎi zhì wú
内空乃至不可得空无所有不可得，内空乃至无

xìng kōng yú zì xìng kōng wú suǒ yǒu bù kě dé zì xìng kōng xìng kōng gù
性空于自性空无所有不可得。自性空性空故，

zì xìng kōng yú zì xìng kōng wú suǒ yǒu bù kě dé zì xìng kōng yú nèi kōng
自性空于自性空无所有不可得，自性空于内空

nǎi zhì wú xìng kōng wú suǒ yǒu bù kě dé nèi kōng nǎi zhì zì xìng kōng yú
乃至无性空无所有不可得，内空乃至自性空于

wú xìng zì xìngkōng wú suǒ yǒu bù kě dé wú xìng zì xìngkōng xìngkōng gù
无性自性空无所有不可得。无性自性空性空故，
wú xìng zì xìngkōng yú wú xìng zì xìngkōng wú suǒ yǒu bù kě dé wú xìng
无性自性空于无性自性空无所有不可得，无性
zì xìngkōng yú nèi kōng nǎi zhì zì xìngkōng wú suǒ yǒu bù kě dé shè lì
自性空于内空乃至自性空无所有不可得。舍利
zǐ wǒ yú rú shì zhū fǎ yī yī qiè zhǒng yī qiè chù yī qiè shí
子，我于如是诸法，以一切种、一切处、一切时
qiú pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé hé yǐ gù zì xìng
求菩萨摩诃萨，亦无所有不可得。何以故？自性
kōng gù
空故。

shè lì zǐ zhēn rú xìngkōng gù zhēn rú yú zhēn rú wú suǒ
“舍利子，真如性空故，真如于真如无所
yǒu bù kě dé zhēn rú yú fǎ jiè wú suǒ yǒu bù kě dé fǎ jiè xìngkōng
有不可得，真如于法界无所有不可得。法界性空
gù fǎ jiè yú fǎ jiè wú suǒ yǒu bù kě dé fǎ jiè yú zhēn rú wú suǒ
故，法界于法界无所有不可得，法界于真如无所
yǒu bù kě dé zhēn rú fǎ jiè yú fǎ xìng wú suǒ yǒu bù kě dé fǎ
有不可得，真如、法界于法性无所有不可得。法
xìng xìngkōng gù fǎ xìng yú fǎ xìng wú suǒ yǒu bù kě dé fǎ xìng yú zhēn
性性空故，法性于法性无所有不可得，法性于真
rú fǎ jiè wú suǒ yǒu bù kě dé zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng yú bù
如、法界无所有不可得，真如、法界、法性于不
xū wàng xìng wú suǒ yǒu bù kě dé bù xū wàng xìng xìngkōng gù bù xū
虚妄性无所有不可得。不虚妄性性空故，不虚
wàng xìng yú bù xū wàng xìng wú suǒ yǒu bù kě dé bù xū wàng xìng yú
妄性于不虚妄性无所有不可得，不虚妄性于
zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng wú suǒ yǒu bù kě dé zhēn rú nǎi zhì bù xū
真如、法界、法性无所有不可得，真如乃至不虚
wàng xìng yú bú biàn yì xìng wú suǒ yǒu bù kě dé bú biàn yì xìng xìngkōng
妄性于不变异性无所有不可得。不变异性性空
gù bú biàn yì xìng yú bú biàn yì xìng wú suǒ yǒu bù kě dé bú biàn yì
故，不变异性于不变异性无所有不可得，不变异
xìng yú zhēn rú nǎi zhì bù xū wàng xìng wú suǒ yǒu bù kě dé zhēn rú nǎi
性于真如乃至不虚妄性无所有不可得，真如乃
zhì bú biàn yì xìng yú bù sī yì jiè wú suǒ yǒu bù kě dé bù sī yì
至不变异性于不思議界无所有不可得。不思議

jiè xìngkōng gù   bù sī yì jiè yú bù sī yì jiè wú suǒyǒu bù kě dé
界性空故，不_思议_界于_不思_议界_无所_有不_可得_，

bù sī yì jiè yú zhēn rú nǎi zhì bú biàn yì xìng wú suǒyǒu bù kě dé
不_思议_界于_真如_乃至_不变_异性_无所_有不_可得_，

zhēn rú nǎi zhì bù sī yì jiè yú xū kōng jiè wú suǒyǒu bù kě dé   xū
真_如乃_至不_思议_界于_虚空_界无_所有_不可_得。虚

kōng jiè xìngkōng gù   xū kōng jiè yú xū kōng jiè wú suǒyǒu bù kě dé
空_界性_空故_，虚_空界_于虚_空界_无所_有不_可得_，

xū kōng jiè yú zhēn rú nǎi zhì bù sī yì jiè wú suǒyǒu bù kě dé   zhēn
虚_空界_于真_如乃_至不_思议_界无_所有_不可_得，真

rú nǎi zhì xū kōng jiè yú duàn jiè wú suǒyǒu bù kě dé   duàn jiè xìng
如_乃至_虚空_界于_断界_无所_有不_可得_{。断}界_性

kōng gù   duàn jiè yú duàn jiè wú suǒyǒu bù kě dé   duàn jiè yú zhēn
空_故，断_界于_断界_无所_有不_可得_{，断}界_于真

rú nǎi zhì xū kōng jiè wú suǒyǒu bù kě dé   zhēn rú nǎi zhì duàn jiè yú
如_乃至_虚空_界无_所有_不可_得，真_如乃_至断_界于

lí jiè wú suǒyǒu bù kě dé   lí jiè xìngkōng gù   lí jiè yú lí jiè wú
离_界无_所有_不可_得。离_界性_空故_，离_界于_离界_无

suǒyǒu bù kě dé   lí jiè yú zhēn rú nǎi zhì duàn jiè wú suǒyǒu bù kě
所_有不_可得_，离_界于_真如_乃至_断界_无所_有不_可

dé   zhēn rú nǎi zhì lí jiè yú miè jiè wú suǒyǒu bù kě dé   miè jiè xìng
得_，真_如乃_至离_界于_灭界_无所_有不_可得_{。灭}界_性

kōng gù   miè jiè yú miè jiè wú suǒyǒu bù kě dé   miè jiè yú zhēn rú nǎi
空_故，灭_界于_灭界_无所_有不_可得_{，灭}界_于真_如乃

zhì lí jiè wú suǒyǒu bù kě dé   zhēn rú nǎi zhì miè jiè yú píngděngxìng
至_离界_无所_有不_可得_{，真}如_乃至_灭界_于平_等性

wú suǒyǒu bù kě dé   píngděngxìngxìngkōng gù   píngděngxìng yú píng
无_所有_不可_得。平_等性_性空_故，平_等性_于平

děngxìng wú suǒyǒu bù kě dé   píngděngxìng yú zhēn rú nǎi zhì miè jiè wú
等_性无_所有_不可_得，平_等性_于真_如乃_至灭_界无

suǒyǒu bù kě dé   zhēn rú nǎi zhì píngděngxìng yú lí shēngxìng wú suǒ
所_有不_可得_{，真}如_乃至_平等_性于_离生_性无_所

yǒu bù kě dé   lí shēngxìngxìngkōng gù   lí shēngxìng yú lí shēngxìng
有_不可_得。离_生性_性空_故，离_生性_于离_生性

wú suǒyǒu bù kě dé   lí shēngxìng yú zhēn rú nǎi zhì píngděngxìng wú
无_所有_不可_得，离_生性_于真_如乃_至平_等性_无

suǒyǒu bù kě dé   zhēn rú nǎi zhì lí shēngxìng yú fǎ dìng wú suǒyǒu bù
所_有不_可得_{，真}如_乃至_离生_性于_法定_无所_有不

kě dé fǎ dìng xìng kōng gù fǎ dìng yú fǎ dìng wú suǒ yǒu bù kě dé
可得。法定性空故，法定于法定无所有不可得，
fǎ dìng yú zhēn rú nǎi zhì píngděng xìng wú suǒ yǒu bù kě dé zhēn rú nǎi
法定于真如乃至平等性无所有不可得，真如乃
zhì fǎ dìng yú fǎ zhù wú suǒ yǒu bù kě dé fǎ zhù xìng kōng gù fǎ zhù
至法定于法住无所有不可得。法住性空故，法住
yú fǎ zhù wú suǒ yǒu bù kě dé fǎ zhù yú zhēn rú nǎi zhì fǎ dìng wú
于法住无所有不可得，法住于真如乃至法定无
suǒ yǒu bù kě dé zhēn rú nǎi zhì fǎ zhù yú wú xìng jiè wú suǒ yǒu bù
所有不可得，真如乃至法住于无性界无所有不
kě dé wú xìng jiè xìng kōng gù wú xìng jiè yú wú xìng jiè wú suǒ yǒu bù
可得。无性界性空故，无性界于无性界无所有不
kě dé wú xìng jiè yú zhēn rú nǎi zhì fǎ zhù wú suǒ yǒu bù kě dé zhēn
可得，无性界于真如乃至法住无所有不可得，真
rú nǎi zhì wú xìng jiè yú wú xiàng jiè wú suǒ yǒu bù kě dé wú xiàng jiè
如乃至无性界于无相界无所有不可得。无相界
xìng kōng gù wú xiàng jiè yú wú xiàng jiè wú suǒ yǒu bù kě dé wú xiàng
性空故，无相界于无相界无所有不可得，无相
jiè yú zhēn rú nǎi zhì wú xìng jiè wú suǒ yǒu bù kě dé zhēn rú nǎi zhì
界于真如乃至无性界无所有不可得，真如乃至
wú xiàng jiè yú wú zuò jiè wú suǒ yǒu bù kě dé wú zuò jiè xìng kōng gù
无相界于无作界无所有不可得。无作界性空故，
wú zuò jiè yú wú zuò jiè wú suǒ yǒu bù kě dé wú zuò jiè yú zhēn rú
无作界于无作界无所有不可得，无作界于真如
nǎi zhì wú xiàng jiè wú suǒ yǒu bù kě dé zhēn rú nǎi zhì wú zuò jiè yú
乃至无相界无所有不可得，真如乃至无作界于
wú wéi jiè wú suǒ yǒu bù kě dé wú wéi jiè xìng kōng gù wú wéi jiè yú
无为界无所有不可得。无为界性空故，无为界于
wú wéi jiè wú suǒ yǒu bù kě dé wú wéi jiè yú zhēn rú nǎi zhì wú zuò
无为界无所有不可得，无为界于真如乃至无作
jiè wú suǒ yǒu bù kě dé zhēn rú nǎi zhì wú wéi jiè yú ān wěn jiè wú
界无所有不可得，真如乃至无为界于安隐界无
suǒ yǒu bù kě dé ān wěn jiè xìng kōng gù ān wěn jiè yú ān wěn jiè
所有不可得。安隐界性空故，安隐界于安隐界
wú suǒ yǒu bù kě dé ān wěn jiè yú zhēn rú nǎi zhì wú wéi jiè wú suǒ
无所有不可得，安隐界于真如乃至无为界无所
yǒu bù kě dé zhēn rú nǎi zhì ān wěn jiè yú jì jìng jiè wú suǒ yǒu bù
有不可得，真如乃至安隐界于寂静界无所有不

kě dé jì jìng jiè xìng kōng gù jì jìng jiè yú jì jìng jiè wú suǒ yǒu bù
可得。寂静界性空故，寂静界于寂静界无所有不
kě dé jì jìng jiè yú zhēn rú nǎi zhì ān wěn jiè wú suǒ yǒu bù kě dé
可得，寂静界于真如乃至安隐界无所有不可得，
zhēn rú nǎi zhì jì jìng jiè yú běn wú wú suǒ yǒu bù kě dé běn wú xìng
真如乃至寂静界于本无无所有不可得。本无性
kōng gù běn wú yú běn wú wú suǒ yǒu bù kě dé běn wú yú zhēn rú
空故，本无于本无无所有不可得，本无于真如
nǎi zhì jì jìng jiè wú suǒ yǒu bù kě dé zhēn rú nǎi zhì běn wú yú shí
乃至寂静界无所有不可得，真如乃至本无于实
jì wú suǒ yǒu bù kě dé shí jì xìng kōng gù shí jì yú shí jì wú suǒ
际无所有不可得。实际性空故，实际于实际无所
yǒu bù kě dé shí jì yú zhēn rú nǎi zhì běn wú wú suǒ yǒu bù kě dé
有不可得，实际于真如乃至本无无所有不可得，
zhēn rú nǎi zhì shí jì yú jiū jìng niè pán wú suǒ yǒu bù kě dé jiū jìng
真如乃至实际于究竟涅槃无所有不可得。究竟
niè pán xìng kōng gù jiū jìng niè pán yú jiū jìng niè pán wú suǒ yǒu bù kě
涅槃性空故，究竟涅槃于究竟涅槃无所有不可
dé jiū jìng niè pán yú zhēn rú nǎi zhì shí jì wú suǒ yǒu bù kě dé shè
得，究竟涅槃于真如乃至实际无所有不可得。舍
lì zǐ wǒ yú rú shì zhū fǎ yī yī qiè zhǒng yī qiè chù yī qiè
利子，我于如是诸法，以一切种、一切处、一切
shí qiú pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé hé yǐ gù zì
时求菩萨摩诃萨，亦无所有不可得。何以故？自
xìng kōng gù
性空故。

shè lì zǐ jí xǐ dì fǎ xìng kōng gù jí xǐ dì fǎ yú jí
“舍利子，极喜地法性空故，极喜地法于极
xǐ dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé jí xǐ dì fǎ yú lí gòu dì fǎ wú suǒ
喜地法无所有不可得，极喜地法于离垢地法无所
yǒu bù kě dé lí gòu dì fǎ xìng kōng gù lí gòu dì fǎ yú lí gòu dì
有不可得。离垢地法性空故，离垢地法于离垢地
fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé lí gòu dì fǎ yú jí xǐ dì fǎ wú suǒ yǒu bù
法无所有不可得，离垢地法于极喜地法无所有不
kě dé jí xǐ lí gòu dì fǎ yú fā guāng dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě
可得，极喜、离垢地法于发光地法无所有不可
dé fā guāng dì fǎ xìng kōng gù fā guāng dì fǎ yú fā guāng dì fǎ
得。发光地法性空故，发光地法于发光地法

wú suǒ yǒu bù kě dé fā guāng dì fǎ yú jí xǐ lí gòu dì fǎ wú
无所有不可得，发光地法于极喜、离垢地法无
suǒ yǒu bù kě dé jí xǐ lí gòu fā guāng dì fǎ yú yàn huì dì
所有不可得，极喜、离垢、发光地法于焰慧地
fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé yàn huì dì fǎ xìng kōng gù yàn huì dì fǎ yú
法无所有不可得。焰慧地法性空故，焰慧地法于
yàn huì dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé yàn huì dì fǎ yú jí xǐ lí gòu
焰慧地法无所有不可得，焰慧地法于极喜、离垢、
fā guāng dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé jí xǐ lí gòu fā guāng
发光地法无所有不可得，极喜、离垢、发光、
yàn huì dì fǎ yú jí nán shèng dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé jí nán
焰慧地法于极难胜地法无所有不可得。极难
shèng dì fǎ xìng kōng gù jí nán shèng dì fǎ yú jí nán shèng dì fǎ wú
胜地法性空故，极难胜地法于极难胜地法无
suǒ yǒu bù kě dé jí nán shèng dì fǎ yú jí xǐ lí gòu fā guāng
所有不可得，极难胜地法于极喜、离垢、发光、
yàn huì dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé jí xǐ lí gòu fā guāng
焰慧地法无所有不可得，极喜、离垢、发光、
yàn huì jí nán shèng dì fǎ yú xiàn qián dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé
焰慧、极难胜地法于现前地法无所有不可得。
xiàn qián dì fǎ xìng kōng gù xiàn qián dì fǎ yú xiàn qián dì fǎ wú suǒ yǒu
现前地法性空故，现前地法于现前地法无所有
bù kě dé xiàn qián dì fǎ yú jí xǐ lí gòu fā guāng yàn huì
不可得，现前地法于极喜、离垢、发光、焰慧、
jí nán shèng dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé jí xǐ lí gòu fā guāng
极难胜地法无所有不可得，极喜、离垢、发光、
yàn huì jí nán shèng xiàn qián dì fǎ yú yuǎn xíng dì fǎ wú suǒ yǒu bù
焰慧、极难胜、现前地法于远行地法无所有不
kě dé yuǎn xíng dì fǎ xìng kōng gù yuǎn xíng dì fǎ yú yuǎn xíng dì fǎ
可得。远行地法性空故，远行地法于远行地法
wú suǒ yǒu bù kě dé yuǎn xíng dì fǎ yú jí xǐ lí gòu fā guāng
无所有不可得，远行地法于极喜、离垢、发光、
yàn huì jí nán shèng xiàn qián dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé jí xǐ
焰慧、极难胜、现前地法无所有不可得，极喜、
lí gòu fā guāng yàn huì jí nán shèng xiàn qián yuǎn xíng dì
离垢、发光、焰慧、极难胜、现前、远行地
fǎ yú bú dòng dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé bú dòng dì fǎ xìng kōng gù
法于不动地法无所有不可得。不动地法性空故，

bú dòng dì fǎ yú bú dòng dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé bú dòng dì fǎ
不动地法于不动地法无所有不可得，不动地法
yú jí xǐ lí gòu fā guāng yàn huì jí nánshèng xiànjián
于极喜、离垢、发光、焰慧、极难胜、现前、
yuǎnxíng dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé jí xǐ lí gòu fā guāng
远行地法无所有不可得，极喜、离垢、发光、
yàn huì jí nánshèng xiànjián yuǎnxíng bú dòng dì fǎ yú shàn
焰慧、极难胜、现前、远行、不动地法于善
huì dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé shàn huì dì fǎ xìngkōng gù shàn huì
慧地法无所有不可得。善慧地法性空故，善慧
dì fǎ yú shàn huì dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé shàn huì dì fǎ yú jí
地法于善慧地法无所有不可得，善慧地法于极
xǐ lí gòu fā guāng yàn huì jí nánshèng xiànjián yuǎn
喜、离垢、发光、焰慧、极难胜、现前、远
xíng bú dòng dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé jí xǐ lí gòu fā guāng
行、不动地法无所有不可得，极喜、离垢、发光、
yàn huì jí nánshèng xiànjián yuǎnxíng bú dòng shàn huì dì
焰慧、极难胜、现前、远行、不动、善慧地
fǎ yú fǎ yún dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé fǎ yún dì fǎ xìngkōng gù
法于法云地法无所有不可得。法云地法性空故，
fǎ yún dì fǎ yú fǎ yún dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé fǎ yún dì fǎ yú
法云地法于法云地法无所有不可得，法云地法于
jí xǐ lí gòu fā guāng yàn huì jí nánshèng xiànjián yuǎn
极喜、离垢、发光、焰慧、极难胜、现前、远
xíng bú dòng shàn huì dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé shè lì zǐ wǒ
行、不动、善慧地法无所有不可得。舍利子，我
yú rú shì zhū fǎ yī yī qiè zhǒng yī qiè chù yī qiè shí qiú pú sà
于如是诸法，以一切种、一切处、一切时求菩萨
mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé hé yǐ gù zì xìngkōng gù
摩诃萨，亦无所有不可得。何以故？自性空故。

shè lì zǐ jí xǐ dì xìngkōng gù jí xǐ dì yú jí xǐ dì
“舍利子，极喜地性空故，极喜地于极喜地
wú suǒ yǒu bù kě dé jí xǐ dì yú lí gòu dì wú suǒ yǒu bù kě dé
无所有不可得，极喜地于离垢地无所有不可得。
lí gòu dì xìngkōng gù lí gòu dì yú lí gòu dì wú suǒ yǒu bù kě dé
离垢地性空故，离垢地于离垢地无所有不可得，
lí gòu dì yú jí xǐ dì wú suǒ yǒu bù kě dé jí xǐ lí gòu dì yú
离垢地于极喜地无所有不可得，极喜、离垢地于

fā guāng dì wú suǒyǒu bù kě dé fā guāng dì xìngkōng gù fā guāng
发 光 地 无 所 有 不 可 得 。 发 光 地 性 空 故 ， 发 光
dì yú fā guāng dì wú suǒyǒu bù kě dé fā guāng dì yú jí xǐ lí
地 于 发 光 地 无 所 有 不 可 得 ， 发 光 地 于 极 喜 、 离
gòu dì wú suǒyǒu bù kě dé jí xǐ lí gòu fā guāng dì yú yàn
垢 地 无 所 有 不 可 得 ， 极 喜 、 离 垢 、 发 光 地 于 焰
huì dì wú suǒyǒu bù kě dé yàn huì dì xìngkōng gù yàn huì dì yú yàn
慧 地 无 所 有 不 可 得 。 焰 慧 地 性 空 故 ， 焰 慧 地 于 焰
huì dì wú suǒyǒu bù kě dé yàn huì dì yú jí xǐ lí gòu fā guāng
慧 地 无 所 有 不 可 得 ， 焰 慧 地 于 极 喜 、 离 垢 、 发 光
dì wú suǒyǒu bù kě dé jí xǐ lí gòu fā guāng yàn huì dì
地 无 所 有 不 可 得 ， 极 喜 、 离 垢 、 发 光 、 焰 慧 地
yú jí nánshèng dì wú suǒyǒu bù kě dé jí nánshèng dì xìngkōng gù
于 极 难 胜 地 无 所 有 不 可 得 。 极 难 胜 地 性 空 故 ，
jí nánshèng dì yú jí nánshèng dì wú suǒyǒu bù kě dé jí nánshèng
极 难 胜 地 于 极 难 胜 地 无 所 有 不 可 得 ， 极 难 胜
dì yú jí xǐ lí gòu fā guāng yàn huì dì wú suǒyǒu bù kě dé
地 于 极 喜 、 离 垢 、 发 光 、 焰 慧 地 无 所 有 不 可 得 ，
jí xǐ lí gòu fā guāng yàn huì jí nánshèng dì yú xiàncián dì
极 喜 、 离 垢 、 发 光 、 焰 慧 、 极 难 胜 地 于 现 前 地
wú suǒyǒu bù kě dé xiàncián dì xìngkōng gù xiàncián dì yú xiàncián
无 所 有 不 可 得 。 现 前 地 性 空 故 ， 现 前 地 于 现 前
dì wú suǒyǒu bù kě dé xiàncián dì yú jí xǐ lí gòu fā guāng
地 无 所 有 不 可 得 ， 现 前 地 于 极 喜 、 离 垢 、 发 光 、
yàn huì jí nánshèng dì wú suǒyǒu bù kě dé jí xǐ lí gòu fā
焰 慧 、 极 难 胜 地 无 所 有 不 可 得 ， 极 喜 、 离 垢 、 发
guāng yàn huì jí nánshèng xiàncián dì yú yuǎnxíng dì wú suǒyǒu
光 、 焰 慧 、 极 难 胜 、 现 前 地 于 远 行 地 无 所 有
bù kě dé yuǎnxíng dì xìngkōng gù yuǎnxíng dì yú yuǎnxíng dì wú suǒ
不 可 得 。 远 行 地 性 空 故 ， 远 行 地 于 远 行 地 无 所
yǒu bù kě dé yuǎnxíng dì yú jí xǐ lí gòu fā guāng yàn huì
有 不 可 得 ， 远 行 地 于 极 喜 、 离 垢 、 发 光 、 焰 慧 、
jí nánshèng xiàncián dì wú suǒyǒu bù kě dé jí xǐ lí gòu
极 难 胜 、 现 前 地 无 所 有 不 可 得 ， 极 喜 、 离 垢 、
fā guāng yàn huì jí nánshèng xiàncián yuǎnxíng dì yú bú dòng
发 光 、 焰 慧 、 极 难 胜 、 现 前 、 远 行 地 于 不 动
dì wú suǒyǒu bù kě dé bú dòng dì xìngkōng gù bú dòng dì yú bú
地 无 所 有 不 可 得 。 不 动 地 性 空 故 ， 不 动 地 于 不

dòng dì wú suǒ yǒu bù kě dé bú dòng dì yú jí xǐ lí gòu fā
动地无所有不可得，不动地于极喜、离垢、发
guāng yàn huì jí nán shèng xiàn qián yuǎn xíng dì wú suǒ yǒu bù
光、焰慧、极难胜、现前、远行地无所有不
kě dé jí xǐ lí gòu fā guāng yàn huì jí nán shèng xiàn
可得，极喜、离垢、发光、焰慧、极难胜、现
qián yuǎn xíng bú dòng dì yú shàn huì dì wú suǒ yǒu bù kě dé shàn
前、远行、不动地于善慧地无所有不可得。善
huì dì xìng kōng gù shàn huì dì yú shàn huì dì wú suǒ yǒu bù kě dé
慧地性空故，善慧地于善慧地无所有不可得，
shàn huì dì yú jí xǐ lí gòu dì fā guāng yàn huì jí nán shèng
善慧地于极喜、离垢地⁴、发光、焰慧、极难胜、
xiàn qián yuǎn xíng bú dòng dì wú suǒ yǒu bù kě dé jí xǐ lí
现前、远行、不动地无所有不可得，极喜、离
gòu fā guāng yàn huì jí nán shèng xiàn qián yuǎn xíng bú
垢、发光、焰慧、极难胜、现前、远行、不
dòng shàn huì dì yú fǎ yún dì wú suǒ yǒu bù kě dé fǎ yún dì xìng
动、善慧地于法云地无所有不可得。法云地性
kōng gù fǎ yún dì yú fǎ yún dì wú suǒ yǒu bù kě dé fǎ yún dì yú
空故，法云地于法云地无所有不可得，法云地于
jí xǐ lí gòu fā guāng yàn huì jí nán shèng xiàn qián yuǎn
极喜、离垢、发光、焰慧、极难胜、现前、远
xíng bú dòng shàn huì dì wú suǒ yǒu bù kě dé shè lì zǐ wǒ yú
行、不动、善慧地无所有不可得。舍利子，我于
rú shì zhū fǎ yī yī qiè zhǒng yī qiè chù yī qiè shí qiú pú sà mó
如是诸法，以一切种、一切处、一切时求菩萨摩
hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé hé yǐ gù zì xìng kōng gù
诃萨，亦无所有不可得。何以故？自性空故。

大般若波罗蜜多经卷第六十五

⁴ 大正藏：离垢；永乐北藏及龙藏：离垢地

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì liù shí liù 大般若波罗蜜多经卷第六十六

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn wú suǒ dé pǐn dì shí bā zhī liù 初分无所得品第十八之六

shè lì zǐ yì shēng dì fǎ xìng kōng gù yì shēng dì fǎ yú
“舍利子，异生地法性空故，异生地法于

yì shēng dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé yì shēng dì fǎ yú zhǒng xìng dì
异生地法无所有不可得，异生地法于种性⁵地

fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé zhǒng xìng dì fǎ xìng kōng gù zhǒng xìng dì fǎ
法无所有不可得。种性地法性空故，种性地法

yú zhǒng xìng dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé zhǒng xìng dì fǎ yú yì shēng
于种性地法无所有不可得，种性地法于异生

dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé yì shēng zhǒng xìng dì fǎ yú dì bā dì
地法无所有不可得，异生、种性地法于第八地

fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé dì bā dì fǎ xìng kōng gù dì bā dì fǎ yú
法无所有不可得。第八地法性空故，第八地法于

dì bā dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé dì bā dì fǎ yú yì shēng zhǒng
第八地法无所有不可得，第八地法于异生、种

xìng dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé yì shēng zhǒng xìng dì bā dì fǎ
性地法无所有不可得，异生、种性、第八地法

yú jù jiàn dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé jù jiàn dì fǎ xìng kōng gù jù
于具见地法无所有不可得。具见地法性空故，具

jiàn dì fǎ yú jù jiàn dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé jù jiàn dì fǎ yú yì
见地法于具见地法无所有不可得，具见地法于异

shēng zhǒng xìng dì bā dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé yì shēng zhǒng
生、种性、第八地法无所有不可得，异生、种

xìng dì bā jù jiàn dì fǎ yú bó dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé bó
性、第八、具见地法于薄地法无所有不可得。薄

dì fǎ xìng kōng gù bó dì fǎ yú bó dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé bó
地法性空故，薄地法于薄地法无所有不可得，薄

⁵ 大正藏：姓；永乐北藏及龙藏：性；（后同）

dì fǎ yú yì shēng zhǒngxìng dì bā jù jiàn dì fǎ wú suǒ yǒu bù
地法于异生、种性、第八、具见地法无所有不
kě dé yì shēng zhǒngxìng dì bā jù jiàn bó dì fǎ yú lí
可得，异生、种性、第八、具见、薄地法于离
yù dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé lí yù dì fǎ xìng kōng gù lí yù dì
欲地法无所有不可得。离欲地法性空故，离欲地
fǎ yú lí yù dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé lí yù dì fǎ yú yì shēng
法于离欲地法无所有不可得，离欲地法于异生、
zhǒngxìng dì bā jù jiàn bó dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé yì shēng
种性、第八、具见、薄地法无所有不可得，异生、
zhǒngxìng dì bā jù jiàn bó lí yù dì fǎ yú yǐ bàn dì fǎ
种性、第八、具见、薄、离欲地法于已办地法
wú suǒ yǒu bù kě dé yǐ bàn dì fǎ xìng kōng gù yǐ bàn dì fǎ yú yǐ
无所有不可得。已办地法性空故，已办地法于已
bàn dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé yǐ bàn dì fǎ yú yì shēng zhǒngxìng
办地法无所有不可得，已办地法于异生、种性、
dì bā jù jiàn bó lí yù dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé yì shēng
第八、具见、薄、离欲地法无所有不可得，异生、
zhǒngxìng dì bā jù jiàn bó lí yù yǐ bàn dì fǎ yú dú
种性、第八、具见、薄、离欲、已办地法于独
jué dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé dú jué dì fǎ xìng kōng gù dú jué dì
觉地法无所有不可得。独觉地法性空故，独觉地
fǎ yú dú jué dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé dú jué dì fǎ yú yì shēng
法于独觉地法无所有不可得，独觉地法于异生、
zhǒngxìng dì bā jù jiàn bó lí yù yǐ bàn dì fǎ wú suǒ
种性、第八、具见、薄、离欲、已办地法无所
yǒu bù kě dé yì shēng zhǒngxìng dì bā jù jiàn bó lí
有不可得，异生、种性、第八、具见、薄、离
yù yǐ bàn dú jué dì fǎ yú pú sà dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé
欲、已办、独觉地法于菩萨地法无所有不可得。
pú sà dì fǎ xìng kōng gù pú sà dì fǎ yú pú sà dì fǎ wú suǒ yǒu
菩萨地法性空故，菩萨地法于菩萨地法无所有
bù kě dé pú sà dì fǎ yú yì shēng zhǒngxìng dì bā jù jiàn
不可得，菩萨地法于异生、种性、第八、具见、
bó lí yù yǐ bàn dú jué dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé yì shēng
薄、离欲、已办、独觉地法无所有不可得，异生、
zhǒngxìng dì bā jù jiàn bó lí yù yǐ bàn dú jué
种性、第八、具见、薄、离欲、已办、独觉、

pú sà dì fǎ yú rú lái dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé rú lái dì fǎ xìng
菩萨地法于如来地法无所有不可得。如来地法性

kōng gù rú lái dì fǎ yú rú lái dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé rú lái
空故，如来地法于如来地法无所有不可得，如来

dì fǎ yú yì shēng zhǒng xìng dì bā jù jiàn bó lí yù
地法于异生、种性、第八、具见、薄、离欲、

yǐ bàn dú jué pú sà dì fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé shè lì zǐ
已办、独觉、菩萨地法无所有不可得。舍利子，

wǒ yú rú shì zhū fǎ yǐ yī qiè zhǒng yī qiè chù yī qiè shí qiú pú
我于如是诸法，以一切种、一切处、一切时求菩

sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé hé yǐ gù zì xìng kōng gù
萨摩诃萨，亦无所有不可得。何以故？自性空故。

shè lì zǐ yì shēng dì xìng kōng gù yì shēng dì yú yì
“舍利子，异生地性空故，异生地于异

shēng dì wú suǒ yǒu bù kě dé yì shēng dì yú zhǒng xìng dì wú suǒ yǒu
生地无所有不可得，异生地于种性地无所有

bù kě dé zhǒng xìng dì xìng kōng gù zhǒng xìng dì yú zhǒng xìng dì wú
不可得。种性地性空故，种性地于种性地无

suǒ yǒu bù kě dé zhǒng xìng dì yú yì shēng dì wú suǒ yǒu bù kě dé
所有不可得，种性地于异生地无所有不可得，

yì shēng zhǒng xìng dì yú dì bā dì wú suǒ yǒu bù kě dé dì bā dì
异生、种性地于第八地无所有不可得。第八地

xìng kōng gù dì bā dì yú dì bā dì wú suǒ yǒu bù kě dé dì bā dì
性空故，第八地于第八地无所有不可得，第八地

yú yì shēng zhǒng xìng dì wú suǒ yǒu bù kě dé yì shēng zhǒng xìng
于异生、种性地无所有不可得，异生、种性、

dì bā dì yú jù jiàn dì wú suǒ yǒu bù kě dé jù jiàn dì xìng kōng gù
第八地于具见地无所有不可得。具见地性空故，

jù jiàn dì yú jù jiàn dì wú suǒ yǒu bù kě dé jù jiàn dì yú yì shēng
具见地于具见地无所有不可得，具见地于异生、

zhǒng xìng dì bā dì wú suǒ yǒu bù kě dé yì shēng zhǒng xìng
种性、第八地无所有不可得，异生、种性、

dì bā jù jiàn dì yú bó dì wú suǒ yǒu bù kě dé bó dì xìng kōng gù
第八、具见地于薄地无所有不可得。薄地性空故，

bó dì yú bó dì wú suǒ yǒu bù kě dé bó dì yú yì shēng zhǒng xìng
薄地于薄地无所有不可得，薄地于异生、种性、

dì bā jù jiàn dì wú suǒ yǒu bù kě dé yì shēng zhǒng xìng dì
第八、具见地无所有不可得，异生、种性、第

bā jù jiàn bó dì yú lí yù dì wú suǒ yǒu bù kě dé lí yù dì
八、具见、薄地于离欲地无所有不可得。离欲地
xìng kōng gù lí yù dì yú lí yù dì wú suǒ yǒu bù kě dé lí yù dì
性空故，离欲地于离欲地无所有不可得，离欲地
yú yì shēng zhǒng xìng dì bā jù jiàn bó dì wú suǒ yǒu bù kě
于异生、种性、第八、具见、薄地无所有不可
dé yì shēng zhǒng xìng dì bā jù jiàn bó lí yù dì yú
得，异生、种性、第八、具见、薄、离欲地于
yǐ bàn dì wú suǒ yǒu bù kě dé yǐ bàn dì xìng kōng gù yǐ bàn dì yú
已办地无所有不可得。已办地性空故，已办地于
yǐ bàn dì wú suǒ yǒu bù kě dé yǐ bàn dì yú yì shēng zhǒng xìng
已办地无所有不可得，已办地于异生、种性、
dì bā jù jiàn bó lí yù dì wú suǒ yǒu bù kě dé yì shēng
第八、具见、薄、离欲地无所有不可得，异生、
zhǒng xìng dì bā jù jiàn bó lí yù yǐ bàn dì yú dú jué
种性、第八、具见、薄、离欲、已办地于独觉
dì wú suǒ yǒu bù kě dé dú jué dì xìng kōng gù dú jué dì yú dú jué
地无所有不可得。独觉地性空故，独觉地于独觉
dì wú suǒ yǒu bù kě dé dú jué dì yú yì shēng zhǒng xìng dì bā
地无所有不可得，独觉地于异生、种性、第八、
jù jiàn bó lí yù yǐ bàn dì wú suǒ yǒu bù kě dé yì shēng
具见、薄、离欲、已办地无所有不可得，异生、
zhǒng xìng dì bā jù jiàn bó lí yù yǐ bàn dú jué dì
种性、第八、具见、薄、离欲、已办、独觉地
yú pú sà dì wú suǒ yǒu bù kě dé pú sà dì xìng kōng gù pú sà dì
于菩萨地无所有不可得。菩萨地性空故，菩萨地
yú pú sà dì wú suǒ yǒu bù kě dé pú sà dì yú yì shēng zhǒng xìng
于菩萨地无所有不可得，菩萨地于异生、种性、
dì bā jù jiàn bó lí yù yǐ bàn dú jué dì wú suǒ yǒu bù
第八、具见、薄、离欲、已办、独觉地无所有不
kě dé yì shēng zhǒng xìng dì bā jù jiàn bó lí yù
可得，异生、种性、第八、具见、薄、离欲、
yǐ bàn dú jué pú sà dì yú rú lái dì wú suǒ yǒu bù kě dé rú
已办、独觉、菩萨地于如来地无所有不可得。如
lái dì xìng kōng gù rú lái dì yú rú lái dì wú suǒ yǒu bù kě dé rú
来地性空故，如来地于如来地无所有不可得，如
lái dì yú yì shēng zhǒng xìng dì bā jù jiàn bó lí yù
来地于异生、种性、第八、具见、薄、离欲、

yǐ bàn dú jué pú sà dì wú suǒ yǒu bù kě dé shè lì zǐ wǒ
已办、独觉、菩萨地无所有不可得。舍利子，我
yú rú shì zhū fǎ yī yī qiè zhǒng yī qiè chù yī qiè shí qiú pú sà
于如是诸法，以一切种、一切处、一切时求菩萨
mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé hé yǐ gù zì xìng kōng gù
摩诃萨，亦无所有不可得。何以故？自性空故。

shè lì zǐ yù liú xiàng fǎ xìng kōng gù yù liú xiàng fǎ yú
“舍利子，预流向法性空故，预流向法于

yù liú xiàng fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé yù liú xiàng fǎ yú yù liú guǒ fǎ
预流向法无所有不可得，预流向法于预流果法

wú suǒ yǒu bù kě dé yù liú guǒ fǎ xìng kōng gù yù liú guǒ fǎ yú yù
无所有不可得。预流果法性空故，预流果法于预

liú guǒ fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé yù liú guǒ fǎ yú yù liú xiàng fǎ wú
流果法无所有不可得，预流果法于预流向法无

suǒ yǒu bù kě dé yù liú xiàng fǎ yù liú guǒ fǎ yú yī lái xiàng fǎ
所有不可得，预流向法、预流果法于一来向法

wú suǒ yǒu bù kě dé yī lái xiàng fǎ xìng kōng gù yī lái xiàng fǎ yú
无所有不可得。一来向法性空故，一来向法于

yī lái xiàng fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé yī lái xiàng fǎ yú yù liú xiàng
一来向法无所有不可得，一来向法于预流向

fǎ yù liú guǒ fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé yù liú xiàng fǎ nǎi zhì yī lái
法、预流果法无所有不可得，预流向法乃至一来

xiàng fǎ yú yī lái guǒ fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé yī lái guǒ fǎ xìng kōng
向法于一来果法无所有不可得。一来果法性空

gù yī lái guǒ fǎ yú yī lái guǒ fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé yī lái guǒ
故，一来果法于一来果法无所有不可得，一来果

fǎ yú yù liú xiàng fǎ nǎi zhì yī lái xiàng fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé yù
法于预流向法乃至一来向法无所有不可得，预

liú xiàng fǎ nǎi zhì yī lái guǒ fǎ yú bù huán xiàng fǎ wú suǒ yǒu bù kě
流向法乃至一来果法于不还向法无所有不可

de bù huán xiàng fǎ xìng kōng gù bù huán xiàng fǎ yú bù huán xiàng fǎ
得。不还向法性空故，不还向法于不还向法

wú suǒ yǒu bù kě dé bù huán xiàng fǎ yú yù liú xiàng fǎ nǎi zhì yī
无所有不可得，不还向法于预流向法乃至一

lai guǒ fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé yù liú xiàng fǎ nǎi zhì bù huán xiàng
来果法无所有不可得，预流向法乃至不还向

fǎ yú bù huán guǒ fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé bù huán guǒ fǎ xìng kōng gù
法于不还果法无所有不可得。不还果法性空故，

bù huánguǒ fǎ yú bù huánguǒ fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé bù huánguǒ fǎ
不 还 果 法 于 不 还 果 法 无 所 有 不 可 得 ， 不 还 果 法
yú yù liú xiàng fǎ nǎi zhì bù huánxiàng fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé yù
于 预 流 向 法 乃 至 不 还 向 法 无 所 有 不 可 得 ， 预
liú xiàng fǎ nǎi zhì bù huánguǒ fǎ yú ā luó hànxiàng fǎ wú suǒ yǒu bù
流 向 法 乃 至 不 还 果 法 于 阿 罗 汉 向 法 无 所 有 不
kě dé ā luó hànxiàng fǎ xìngkōng gù ā luó hànxiàng fǎ yú ā luó
可 得 。 阿 罗 汉 向 法 性 空 故 ， 阿 罗 汉 向 法 于 阿 罗
hànxiàng fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé ā luó hànxiàng fǎ yú yù liú xiàng
汉 向 法 无 所 有 不 可 得 ， 阿 罗 汉 向 法 于 预 流 向
fǎ nǎi zhì bù huánguǒ fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé yù liú xiàng fǎ nǎi zhì
法 乃 至 不 还 果 法 无 所 有 不 可 得 ， 预 流 向 法 乃 至
ā luó hànxiàng fǎ yú ā luó hànxiàng fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé ā luó
阿 罗 汉 向 法 于 阿 罗 汉 果 法 无 所 有 不 可 得 。 阿 罗
hànguǒ fǎ xìngkōng gù ā luó hànguǒ fǎ yú ā luó hànguǒ fǎ wú suǒ
汉 果 法 性 空 故 ， 阿 罗 汉 果 法 于 阿 罗 汉 果 法 无 所
yǒu bù kě dé ā luó hànguǒ fǎ yú yù liú xiàng fǎ nǎi zhì ā luó hàn
有 不 可 得 ， 阿 罗 汉 果 法 于 预 流 向 法 乃 至 阿 罗 汉
xiàng fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé yù liú xiàng fǎ nǎi zhì ā luó hànguǒ fǎ
向 法 无 所 有 不 可 得 ， 预 流 向 法 乃 至 阿 罗 汉 果 法
yú dú jué xiàng fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé dú jué xiàng fǎ xìngkōng gù
于 独 觉 向 法 无 所 有 不 可 得 。 独 觉 向 法 性 空 故 ，
dú jué xiàng fǎ yú dú jué xiàng fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé dú jué xiàng
独 觉 向 法 于 独 觉 向 法 无 所 有 不 可 得 ， 独 觉 向
fǎ yú yù liú xiàng fǎ nǎi zhì ā luó hànguǒ fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé
法 于 预 流 向 法 乃 至 阿 罗 汉 果 法 无 所 有 不 可 得 ，
yù liú xiàng fǎ nǎi zhì dú jué xiàng fǎ yú dú jué guǒ fǎ wú suǒ yǒu bù
预 流 向 法 乃 至 独 觉 向 法 于 独 觉 果 法 无 所 有 不
kě dé dú jué guǒ fǎ xìngkōng gù dú jué guǒ fǎ yú dú jué guǒ fǎ wú
可 得 。 独 觉 果 法 性 空 故 ， 独 觉 果 法 于 独 觉 果 法 无
suǒ yǒu bù kě dé dú jué guǒ fǎ yú yù liú xiàng fǎ nǎi zhì dú jué xiàng
所 有 不 可 得 ， 独 觉 果 法 于 预 流 向 法 乃 至 独 觉 向
fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé yù liú xiàng fǎ nǎi zhì dú jué guǒ fǎ yú pú
法 无 所 有 不 可 得 ， 预 流 向 法 乃 至 独 觉 果 法 于 菩
sà mó hē sà fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé pú sà mó hē sà fǎ xìngkōng
萨 摩 诃 萨 法 无 所 有 不 可 得 。 菩 萨 摩 诃 萨 法 性 空
gù pú sà mó hē sà fǎ yú pú sà mó hē sà fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé
故 ， 菩 萨 摩 诃 萨 法 于 菩 萨 摩 诃 萨 法 无 所 有 不 可 得 ，

pú sà mó hē sà fǎ yú yù liú xiàng fǎ nǎi zhì dú jué guǒ fǎ wú suǒ yǒu
菩萨摩诃萨法于预流向法乃至独觉果法无所有
bù kě dé yù liú xiàng fǎ nǎi zhì pú sà mó hē sà fǎ yú sān miǎo sān
不可得，预流向法乃至菩萨摩诃萨法于三藐三
fó tuó fǎ wú suǒ yǒu bù kě dé sān miǎo sān fó tuó fǎ xìng kōng gù sān
佛陀法无所有不可得。三藐三佛陀法性空故，三
miǎo sān fó tuó fǎ yú yù liú xiàng fǎ nǎi zhì pú sà mó hē sà fǎ wú
藐三佛陀法于预流向法乃至菩萨摩诃萨法无
suǒ yǒu bù kě dé shè lì zǐ wǒ yú rú shì zhū fǎ yǐ yī qiè zhǒng
所有不可得。舍利子，我于如是诸法，以一切种、
yī qiè chù yī qiè shí qiú pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé
一切处、一切时求菩萨摩诃萨，亦无所有不可得。
hé yǐ gù zì xìng kōng gù
何以故？自性空故。

shè lì zǐ yù liú xiàng xìng kōng gù yù liú xiàng yú yù liú
“舍利子，预流向性空故，预流向于预流
xiàng wú suǒ yǒu bù kě dé yù liú xiàng yú yù liú guǒ wú suǒ yǒu bù kě
向无所有不可得，预流向于预流果无所有不可
dé yù liú guǒ zì xìng kōng gù yù liú guǒ yú yù liú guǒ wú suǒ yǒu bù
得。预流果自性空故，预流果于预流果无所有不
kě dé yù liú guǒ yú yù liú xiàng wú suǒ yǒu bù kě dé yù liú xiàng
可得，预流果于预流向无所有不可得，预流向、
yù liú guǒ yú yī lái xiàng wú suǒ yǒu bù kě dé yī lái xiàng xìng kōng gù
预流果于一来向无所有不可得。一来向性空故，
yī lái xiàng yú yī lái xiàng wú suǒ yǒu bù kě dé yī lái xiàng yú yù
一来向于一来向无所有不可得，一来向于预
liú xiàng yù liú guǒ wú suǒ yǒu bù kě dé yù liú xiàng nǎi zhì yī lái
流向、预流果无所有不可得，预流向乃至一来
xiàng yú yī lái guǒ wú suǒ yǒu bù kě dé yī lái guǒ xìng kōng gù yī
向于一来果无所有不可得。一来果性空故，一
lái guǒ yú yī lái guǒ wú suǒ yǒu bù kě dé yī lái guǒ yú yù liú xiàng
来果于一来果无所有不可得，一来果于预流向
nǎi zhì yī lái xiàng wú suǒ yǒu bù kě dé yù liú xiàng nǎi zhì yī lái guǒ
乃至一来向无所有不可得，预流向乃至一来果
yú bù huán xiàng wú suǒ yǒu bù kě dé bù huán xiàng xìng kōng gù bù
于不还向无所有不可得。不还向性空故，不

huánxiàng yú bù huánxiàng wú suǒyǒu bù kě dé   bù huánxiàng yú yù
还 向于不 还 向无所有不可得，不 还 向于预

liú xiàng nǎi zhì yī lái guǒ wú suǒyǒu bù kě dé   yù liú xiàng nǎi zhì bù
流 向乃至一 来果无所有不可得，预流 向乃至不

huánxiàng yú bù huánguǒ wú suǒyǒu bù kě dé   bù huánguǒ xìng kōng gù
还 向于不 还 果无所有不可得。不 还 果性空故，

bù huánguǒ yú bù huánguǒ wú suǒyǒu bù kě dé   bù huánguǒ yú yù liú
不 还 果于不 还 果无所有不可得，不 还 果于预流

xiàng nǎi zhì bù huánxiàng wú suǒyǒu bù kě dé   yù liú xiàng nǎi zhì bù
向乃至不 还 向无所有不可得，预流 向乃至不

huánguǒ yú ā luó hànxiàng wú suǒyǒu bù kě dé   ā luó hànxiàng xìng
还 果于阿罗汉 向无所有不可得。阿罗汉 向性

kōng gù   ā luó hànxiàng yú ā luó hànxiàng wú suǒyǒu bù kě dé   ā
空故，阿罗汉 向于阿罗汉 向无所有不可得，阿

luó hànxiàng yú yù liú xiàng nǎi zhì bù huánguǒ wú suǒyǒu bù kě dé
罗汉 向于预流 向乃至不 还 果无所有不可得，

yù liú xiàng nǎi zhì ā luó hànxiàng yú ā luó hànxiàng wú suǒyǒu bù kě
预流 向乃至阿罗汉 向于阿罗汉 果无所有不可

dé   ā luó hànxiàng xìng kōng gù   ā luó hànxiàng yú ā luó hànxiàng wú suǒ
得。阿罗汉 果性空故，阿罗汉 果于阿罗汉 果无所

yǒu bù kě dé   ā luó hànxiàng yú yù liú xiàng nǎi zhì ā luó hànxiàng wú
有不可得，阿罗汉 果于预流 向乃至阿罗汉 向无

suǒyǒu bù kě dé   yù liú xiàng nǎi zhì ā luó hànxiàng yú dú jué xiàng wú
所有不可得，预流 向乃至阿罗汉 果于独觉 向无

suǒyǒu bù kě dé   dú jué xiàng xìng kōng gù   dú jué xiàng yú dú jué xiàng
所有不可得。独觉 向性空故，独觉 向于独觉 向

wú suǒyǒu bù kě dé   dú jué xiàng yú yù liú xiàng nǎi zhì ā luó hànxiàng
无所有不可得，独觉 向于预流 向乃至阿罗汉 果

wú suǒyǒu bù kě dé   yù liú xiàng nǎi zhì dú jué xiàng yú dú jué guǒ wú
无所有不可得，预流 向乃至独觉 向于独觉 果无

suǒyǒu bù kě dé   dú jué guǒ xìng kōng gù   dú jué guǒ yú dú jué guǒ wú
所有不可得。独觉 果性空故，独觉 果于独觉 果无

suǒyǒu bù kě dé   dú jué guǒ yú yù liú xiàng nǎi zhì dú jué xiàng wú suǒ
所有不可得，独觉 果于预流 向乃至独觉 向无所

yǒu bù kě dé   yù liú xiàng nǎi zhì dú jué guǒ yú pú sà mó hē sà wú
有不可得，预流 向乃至独觉 果于菩萨摩訶萨 无

suǒyǒu bù kě dé   pú sà mó hē sà xìng kōng gù   pú sà mó hē sà yú
所有不可得。菩萨摩訶萨 性空故，菩萨摩訶萨 于

pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé pú sà mó hē sà yú yù liú
菩萨摩诃萨无所有不可得，菩萨摩诃萨于预流
xiàng nǎi zhì dú jué guǒ wú suǒ yǒu bù kě dé yù liú xiàng nǎi zhì pú sà
向乃至独觉果无所有不可得，预流向乃至菩萨
mó hē sà yú sān miǎo sān fó tuó wú suǒ yǒu bù kě dé sān miǎo sān fó
摩诃萨于三藐三佛陀无所有不可得。三藐三佛
tuó xìng kōng gù sān miǎo sān fó tuó yú sān miǎo sān fó tuó wú suǒ yǒu bù
陀性空故，三藐三佛陀于三藐三佛陀无所有不
kě dé sān miǎo sān fó tuó yú yù liú xiàng nǎi zhì pú sà mó hē sà wú
可得，三藐三佛陀于预流向乃至菩萨摩诃萨无
suǒ yǒu bù kě dé shè lì zǐ wǒ yú rú shì zhū fǎ yī yī qiè zhǒng
所有不可得。舍利子，我于如是诸法，以一切种、
yī qiè chù yī qiè shí qiú pú sà mó hē sà yì wú suǒ yǒu bù kě dé
一切处、一切时求菩萨摩诃萨，亦无所有不可得。
hé yǐ gù zì xìng kōng gù
何以故？自性空故。

shè lì zǐ pú sà mó hē sà xìng kōng gù pú sà mó hē sà
“舍利子，菩萨摩诃萨性空故，菩萨摩诃萨
yú pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé pú sà mó hē sà yú bō rě
于菩萨摩诃萨无所有不可得，菩萨摩诃萨于般若
bō luó mì duō wú suǒ yǒu bù kě dé bō rě bō luó mì duō xìng kōng gù
波罗蜜多无所有不可得。般若波罗蜜多性空故，
bō rě bō luó mì duō yú bō rě bō luó mì duō wú suǒ yǒu bù kě dé
般若波罗蜜多于般若波罗蜜多无所有不可得，
bō rě bō luó mì duō yú pú sà mó hē sà wú suǒ yǒu bù kě dé pú sà
般若波罗蜜多于菩萨摩诃萨无所有不可得，菩萨
mó hē sà bō rě bō luó mì duō yú jiào jiè jiào shòu wú suǒ yǒu bù kě
摩诃萨、般若波罗蜜多于教诫教授无所有不可
dé jiào jiè jiào shòu xìng kōng gù jiào jiè jiào shòu yú jiào jiè jiào shòu wú
得。教诫教授性空故，教诫教授于教诫教授无
suǒ yǒu bù kě dé jiào jiè jiào shòu yú pú sà mó hē sà bō rě bō luó
所有不可得，教诫教授于菩萨摩诃萨、般若波罗
mì duō wú suǒ yǒu bù kě dé shè lì zǐ wǒ yú rú shì zhū fǎ yī
蜜多无所有不可得。舍利子，我于如是诸法，以
yī qiè zhǒng yī qiè chù yī qiè shí qiú pú sà mó hē sà yì wú suǒ
一切种、一切处、一切时求菩萨摩诃萨，亦无所
yǒu bù kě dé hé yǐ gù zì xìng kōng gù
有不可得。何以故？自性空故。

shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō wǒ yú yī qiè fǎ
“舍利子，由此缘故我作是说：我于一切法，
yī yī qiè zhǒng yī qiè chù yī qiè shí qiú pú sà mó hē sà dōu wú
以一切种、一切处、一切时求菩萨摩诃萨都无
suǒ jiàn jìng bù kě dé yún hé lìng wǒ yǐ bō rě bō luó mì duō jiào jiè jiào
所见竟不可得，云何令我以般若波罗蜜多教诫教
shòu zhū pú sà mó hē sà
授诸菩萨摩诃萨？”

ěr shí jù shòu shàn xiàn fù dá shè lì zǐ yán rú zūn zhě suǒ
尔时，具寿善现复答舍利子言：“如尊者所
yún hé yuán gù shuō pú sà mó hē sà dàn yǒu jiǎ míng zhě shè
云‘何缘故说菩萨摩诃萨但有假名？’者，舍
lì zǐ pú sà mó hē sà míng wéi kè suǒ shè gù
利子，菩萨摩诃萨名唯客所摄故。”

shí shè lì zǐ wèn shàn xiàn yán hé yuán gù shuō pú sà mó hē
时，舍利子问善现言：“何缘故说菩萨摩诃
sà míng wéi kè suǒ shè
萨名唯客所摄？”

shàn xiàn dá yán rú yī qiè fǎ míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng
善现答言：“如一切法名唯客所摄，于十方
sān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù yī qiè fǎ zhōng
三世无所从来、无所至去亦无所住，一切法中
wú míng míng zhōng wú yī qiè fǎ fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé
无名，名中无一切法，非合非离但假施設。何
yǐ gù yǐ yī qiè fǎ yǔ míng jù zì xìng kōng gù zì xìng kōng zhōng
以故？以一切法与名俱自性空故，自性空中
ruò yī qiè fǎ ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà
若一切法若名俱无所有不可得故。菩萨摩诃萨
míng yì fù rú shì wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì wú suǒ cóng lái
名亦复如是唯客所摄，于十方三世无所从来、
wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù pú sà mó hē sà zhōng wú míng míng zhōng
无所至去亦无所住，菩萨摩诃萨中无名，名中
wú pú sà mó hē sà fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ
无菩萨摩诃萨，非合非离但假施設。何以故？以
pú sà mó hē sà yǔ míng jù zì xìng kōng gù zì xìng kōng zhōng ruò pú
菩萨摩诃萨与名俱自性空故，自性空中若菩
sà mó hē sà ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù shè lì zǐ yóu cǐ
萨摩诃萨若名俱无所有不可得故。舍利子，由此

yuán gù wǒ zuò shì shuō pú sà mó hē sà dānyǒu jiǎ míng
缘故我作是说：菩萨摩诃萨但有假名。

shè lì zǐ rú sè míngwéi kè suǒ shè yú shí fāngsān shì wú
“舍利子，如色名唯客所摄，于十方三世无
suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù sè zhōng wú míng míngzhōng
所从来、无所至去亦无所住，色中无名，名中
wú sè fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ sè yǔ míng jù
无色，非合非离但假施設。何以故？以色与名俱
zì xìngkōng gù zì xìngkōngzhōng ruò sè ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě
自性空故，自性空中若色若名俱无所有不可
dé gù rú shòu xiǎng xíng shí míngwéi kè suǒ shè yú shí fāng
得故。如受、想、行、识名唯客所摄，于十方
sān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù shòu xiǎng
三世无从来、无所至去亦无所住，受、想、
xíng shí zhōng wú míng míngzhōng wú shòu xiǎng xíng shí fēi
行、识中无名，名中无受、想、行、识，非
hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ shòu xiǎng xíng shí
合非离但假施設。何以故？以受、想、行、识
yǔ míng jù zì xìngkōng gù zì xìngkōngzhōng ruò shòu xiǎng xíng
与名俱自性空故，自性空中若受、想、行、
shí ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà míng yì fù
识若名俱无所有不可得故。菩萨摩诃萨名亦复
rú shì wéi kè suǒ shè yú shí fāngsān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù
如是唯客所摄，于十方三世无从来、无所至去
yì wú suǒ zhù pú sà mó hē sà zhōng wú míng míngzhōng wú pú sà mó
亦无所住，菩萨摩诃萨中无名，名中无菩萨摩
hē sà fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ pú sà mó hē
诃萨，非合非离但假施設。何以故？以菩萨摩诃
sà yǔ míng jù zì xìngkōng gù zì xìngkōngzhōng ruò pú sà mó hē sà
萨与名俱自性空故，自性空中若菩萨摩诃萨
ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò
若名俱无所有不可得故。舍利子，由此缘故我作
shì shuō pú sà mó hē sà dānyǒu jiǎ míng
是说：菩萨摩诃萨但有假名。

shè lì zǐ rú yǎnchù míngwéi kè suǒ shè yú shí fāngsān shì
“舍利子，如眼处名唯客所摄，于十方三世
wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù yǎnchùzhōng wú míng
无从来、无所至去亦无所住，眼处中无名，

míngzhōng wú yǎnchù fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ
名 中 无 眼 处 ， 非 合 非 离 但 假 施 设 。 何 以 故 ？ 以
yǎnchù yǔ míng jù zì xìngkōng gù zì xìngkōngzhōngruò yǎnchù ruò míng
眼 处 与 名 俱 自 性 空 故 ， 自 性 空 中 若 眼 处 若 名
jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù rú ěr bí shé shēn yì chù míng
俱 无 所 有 不 可 得 故 。 如 耳 、 鼻 、 舌 、 身 、 意 处 名
wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú
唯 客 所 摄 ， 于 十 方 三 世 无 所 从 来 、 无 所 至 去 亦 无
suǒ zhù ěr bí shé shēn yì chù zhōng wú míng míngzhōng
所 住 ， 耳 、 鼻 、 舌 、 身 、 意 处 中 无 名 ， 名 中
wú ěr bí shé shēn yì chù fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè
无 耳 、 鼻 、 舌 、 身 、 意 处 ， 非 合 非 离 但 假 施 设 。
hé yǐ gù yǐ ěr bí shé shēn yì chù yǔ míng jù zì xìngkōng
何 以 故 ？ 以 耳 、 鼻 、 舌 、 身 、 意 处 与 名 俱 自 性 空
gù zì xìngkōngzhōngruò ěr bí shé shēn yì chù ruò míng jù
故 ， 自 性 空 中 若 耳 、 鼻 、 舌 、 身 、 意 处 若 名 俱
wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà míng yì fù rú shì wéi kè
无 所 有 不 可 得 故 。 菩 萨 摩 诃 萨 名 亦 复 如 是 唯 客
suǒ shè yú shí fāng sān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù
所 摄 ， 于 十 方 三 世 无 所 从 来 、 无 所 至 去 亦 无 所 住 ，
pú sà mó hē sà zhōng wú míng míngzhōng wú pú sà mó hē sà fēi hé
菩 萨 摩 诃 萨 中 无 名 ， 名 中 无 菩 萨 摩 诃 萨 ， 非 合
fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ pú sà mó hē sà yǔ míng jù
非 离 但 假 施 设 。 何 以 故 ？ 以 菩 萨 摩 诃 萨 与 名 俱
zì xìngkōng gù zì xìngkōngzhōngruò pú sà mó hē sà ruò míng jù wú
自 性 空 故 ， 自 性 空 中 若 菩 萨 摩 诃 萨 若 名 俱 无
suǒ yǒu bù kě dé gù shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō pú
所 有 不 可 得 故 。 舍 利 子 ， 由 此 缘 故 我 作 是 说 ： 菩
sà mó hē sà dàn yǒu jiǎ míng
萨 摩 诃 萨 但 有 假 名 。

shè lì zǐ rú sè chù míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì
“ 舍 利 子 ， 如 色 处 名 唯 客 所 摄 ， 于 十 方 三 世
wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù sè chù zhōng wú míng
无 所 从 来 、 无 所 至 去 亦 无 所 住 ， 色 处 中 无 名 ，
míngzhōng wú sè chù fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ
名 中 无 色 处 ， 非 合 非 离 但 假 施 设 。 何 以 故 ？ 以
sè chù yǔ míng jù zì xìngkōng gù zì xìngkōngzhōngruò sè chù ruò míng
色 处 与 名 俱 自 性 空 故 ， 自 性 空 中 若 色 处 若 名

jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù rú shēng xiāng wèi chù fǎ chù
俱无所有不可得故。如声、香、味、触、法处

míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù
名唯客所摄，于十方三世无所从来、无所至去

yì wú suǒ zhù shēng xiāng wèi chù fǎ chù zhōng wú míng
亦无所住，声、香、味、触、法处中无名，

míng zhōng wú shēng xiāng wèi chù fǎ chù fēi hé fēi lí dàn
名中无声、香、味、触、法处，非合非离但

jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ shēng xiāng wèi chù fǎ chù yǔ
假施設。何以故？以声、香、味、触、法处与

míng jù zì xìng kōng gù zì xìng kōng zhōng ruò shēng xiāng wèi chù
名俱自性空故，自性空中若声、香、味、触、

fǎ chù ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà míng yì
法处若名俱无所有不可得故。菩萨摩诃萨名亦

fù rú shì wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì
复如是唯客所摄，于十方三世无所从来、无所至

qù yì wú suǒ zhù pú sà mó hē sà zhōng wú míng míng zhōng wú pú sà
去亦无所住，菩萨摩诃萨中无名，名中无菩萨

mó hē sà fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ pú sà mó
摩诃萨，非合非离但假施設。何以故？以菩萨摩

hē sà yǔ míng jù zì xìng kōng gù zì xìng kōng zhōng ruò pú sà mó hē
诃萨与名俱自性空故，自性空中若菩萨摩诃

sà ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ
萨若名俱无所有不可得故。舍利子，由此缘故我

zuò shì shuō pú sà mó hē sà dàn yǒu jiǎ míng
作是说：菩萨摩诃萨但有假名。

shè lì zǐ rú yǎn jiè míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì
“舍利子，如眼界名唯客所摄，于十方三世

wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù yǎn jiè zhōng wú míng
无所从来、无所至去亦无所住，眼界中无名，

míng zhōng wú yǎn jiè fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ
名中无眼界，非合非离但假施設。何以故？以

yǎn jiè yǔ míng jù zì xìng kōng gù zì xìng kōng zhōng ruò yǎn jiè ruò míng
眼界与名俱自性空故，自性空中若眼界若名

jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù rú sè jiè yǎn shí jiè jí yǎn chù yǎn
俱无所有不可得故。如色界、眼识界及眼触、眼

chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì wú
触为缘所生诸受名唯客所摄，于十方三世无

suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù sè jiè yǎn shí jiè jí yǎn
所从来、无所至去亦无所住，色界、眼识界及眼
chù yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu zhōng wú míng míng zhōng wú sè
触、眼触为缘所生诸受中无名，名中无色
jiè yǎn shí jiè jí yǎn chù yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu fēi hé
界、眼识界及眼触、眼触为缘所生诸受，非合
fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ sè jiè yǎn shí jiè jí yǎn chù
非离但假施設。何以故？以色界、眼识界及眼触、
yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yǔ míng jù zì xìng kōng gù zì xìng kōng
眼触为缘所生诸受与名俱自性空故，自性空
zhōng ruò sè jiè yǎn shí jiè jí yǎn chù yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū
中若色界、眼识界及眼触、眼触为缘所生诸
shòu ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà míng yì fù
受若名俱无所有不可得故。菩萨摩訶萨名亦复
rú shì wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù
如是唯客所摄，于十方三世无所从来、无所至去
yì wú suǒ zhù pú sà mó hē sà zhōng wú míng míng zhōng wú pú sà mó
亦无所住，菩萨摩訶萨中无名，名中无菩萨摩
hē sà fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ pú sà mó hē
訶萨，非合非离但假施設。何以故？以菩萨摩訶
sà yǔ míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ
萨与名俱无所有不可得故。舍利子，由此缘故我
zuò shì shuō pú sà mó hē sà dàn yǒu jiǎ míng
作是说：菩萨摩訶萨但有假名。

shè lì zǐ rú ěr jiè míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì
“舍利子，如耳界名唯客所摄，于十方三世
wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù ěr jiè zhōng wú míng
无所从来、无所至去亦无所住，耳界中无名，
míng zhōng wú ěr jiè fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ
名中无耳界，非合非离但假施設。何以故？以
ěr jiè yǔ míng jù zì xìng kōng gù zì xìng kōng zhōng ruò ěr jiè ruò míng
耳界与名俱自性空故，自性空中若耳界若名
jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù rú shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr
俱无所有不可得故。如声界、耳识界及耳触、耳
chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì wú
触为缘所生诸受名唯客所摄，于十方三世无
suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù shēng jiè ěr shí jiè jí
所从来、无所至去亦无所住，声界、耳识界及

ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu zhōng wú míng míng zhōng wú
耳触、耳触为缘所生诸受中无名，名中无

shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
声界、耳识界及耳触、耳触为缘所生诸受，

fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ shēng jiè ěr shí jiè jí
非合非离但假施設。何以故？以声界、耳识界及

ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yǔ míng jù zì xìng kōng gù
耳触、耳触为缘所生诸受与名俱自性空故，

zì xìng kōng zhōng ruò shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chù wéi yuán
自性空中若声界、耳识界及耳触、耳触为缘

suǒ shēng zhū shòu ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà
所生诸受若名俱无所有不可得故。菩萨摩訶萨

míng yì fù rú shì wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì wú suǒ cóng lái
名亦复如是唯客所摄，于十方三世无所从来、

wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù pú sà mó hē sà zhōng wú míng míng zhōng
无所至去亦无所住，菩萨摩訶萨中无名，名中

wú pú sà mó hē sà fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ
无菩萨摩訶萨，非合非离但假施設。何以故？以

pú sà mó hē sà yǔ míng jù zì xìng kōng gù zì xìng kōng zhōng ruò pú
菩萨摩訶萨与名俱自性空故，自性空中若菩

sà mó hē sà ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù shè lì zǐ yóu cǐ
萨摩訶萨若名俱无所有不可得故。舍利子，由此

yuán gù wǒ zuò shì shuō pú sà mó hē sà dàn yǒu jiǎ míng
缘故我作是说：菩萨摩訶萨但有假名。

shè lì zǐ rú bí jiè míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì
“舍利子，如鼻界名唯客所摄，于十方三世

wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù bí jiè zhōng wú míng
无所从来、无所至去亦无所住，鼻界中无名，

míng zhōng wú bí jiè fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ
名中无鼻界，非合非离但假施設。何以故？以

bí jiè yǔ míng jù zì xìng kōng gù zì xìng kōng zhōng ruò bí jiè ruò míng
鼻界与名俱自性空故，自性空中若鼻界若名

jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù rú xiāng jiè bí shí jiè jí bí chù bí
俱无所有不可得故。如香界、鼻识界及鼻触、鼻

chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì wú
触为缘所生诸受名唯客所摄，于十方三世无

suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù xiāng jiè bí shí jiè jí
所从来、无所至去亦无所住，香界、鼻识界及

bí chù   bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuzhōng wú míng   míngzhōng wú
鼻触、鼻触为缘所生诸受中无名，名中无
xiāng jiè   bí shí jiè jí bí chù   bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu   fēi
香界、鼻识界及鼻触、鼻触为缘所生诸受，非
hé fēi lí dàn jiǎ shī shè   hé yǐ gù   yǐ xiāng jiè   bí shí jiè jí bí
合非离但假施設。何以故？以香界、鼻识界及鼻
chù   bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu yǔ míng jù zì xìngkōng gù   zì
触、鼻触为缘所生诸受与名俱自性空故，自
xìngkōngzhōngruòxiāng jiè   bí shí jiè jí bí chù   bí chùwéiyuánsuǒ
性空中若香界、鼻识界及鼻触、鼻触为缘所
shēngzhūshòuruòmíng jù wú suǒyǒu bù kě dé gù   pú sà mó hē sà
生诸受若名俱无所有不可得故。菩萨摩訶萨
míng yì fù rú shì wéi kè suǒ shè   yú shí fāngsān shì wú suǒ cóng lái
名亦复如是唯客所摄，于十方三世无所从来、
wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù   pú sà mó hē sà zhōng wú míng   míngzhōng
无所至去亦无所住，菩萨摩訶萨中无名，名中
wú pú sà mó hē sà   fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè   hé yǐ gù   yǐ
无菩萨摩訶萨，非合非离但假施設。何以故？以
pú sà mó hē sà yǔ míng jù zì xìngkōng gù   zì xìngkōngzhōngruò pú
菩萨摩訶萨与名俱自性空故，自性空中若菩
sà mó hē sà ruòmíng jù wú suǒyǒu bù kě dé gù   shè lì zǐ yóu cǐ
萨摩訶萨若名俱无所有不可得故。舍利子，由此
yuán gù wǒ zuò shì shuō   pú sà mó hē sà dàn yǒu jiǎ míng
缘故我作是说：菩萨摩訶萨但有假名。

shè lì zǐ   rú shé jiè míngwéi kè suǒ shè   yú shí fāngsān shì
“舍利子，如舌界名唯客所摄，于十方三世
wú suǒ cóng lái   wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù   shé jiè zhōng wú míng
无所从来、无所至去亦无所住，舌界中无名，
míngzhōng wú shé jiè   fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè   hé yǐ gù   yǐ
名中无舌界，非合非离但假施設。何以故？以
shé jiè yǔ míng jù zì xìngkōng gù   zì xìngkōngzhōngruò shé jiè ruòmíng
舌界与名俱自性空故，自性空中若舌界若名
jù wú suǒyǒu bù kě dé gù   rú wèi jiè   shé shí jiè jí shé chù   shé
俱无所有不可得故。如味界、舌识界及舌触、舌
chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòumíngwéi kè suǒ shè   yú shí fāngsān shì wú
触为缘所生诸受名唯客所摄，于十方三世无
suǒ cóng lái   wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù   wèi jiè   shé shí jiè jí shé
所从来、无所至去亦无所住，味界、舌识界及舌

chù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu zhōng wú míng míng zhōng wú wèi
触、舌触为缘所生诸受中无名，名中无味
jiè shé shí jiè jí shé chù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu fēi hé
界、舌识界及舌触、舌触为缘所生诸受，非合
fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ wèi jiè shé shí jiè jí shé chù
非离但假施設。何以故？以味界、舌识界及舌触、
shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yǔ míng jù zì xìng kōng gù zì xìng kōng
舌触为缘所生诸受与名俱自性空故，自性空
zhōng ruò wèi jiè shé shí jiè jí shé chù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū
中若味界、舌识界及舌触、舌触为缘所生诸
shòu ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà míng yì fù
受若名俱无所有不可得故。菩萨摩訶萨名亦复
rú shì wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù
如是唯客所摄，于十方三世无所从来、无所至去
yì wú suǒ zhù pú sà mó hē sà zhōng wú míng míng zhōng wú pú sà mó
亦无所住，菩萨摩訶萨中无名，名中无菩萨摩
hē sà fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ pú sà mó hē
訶萨，非合非离但假施設。何以故？以菩萨摩訶
sà yǔ míng jù zì xìng kōng gù zì xìng kōng zhōng ruò pú sà mó hē sà
萨与名俱自性空故，自性空中若菩萨摩訶萨
ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò
若名俱无所有不可得故。舍利子，由此缘故我作
shì shuō pú sà mó hē sà dàn yǒu jiǎ míng
是说：菩萨摩訶萨但有假名。

shè lì zǐ rú shēn jiè míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān
“舍利子，如身界名唯客所摄，于十方三
shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù shēn jiè zhōng wú míng
世无所从来、无所至去亦无所住，身界中无名，
míng zhōng wú shēn jiè fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ
名中无身界，非合非离但假施設。何以故？以
shēn jiè yǔ míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù rú chù jiè shēn shí jiè
身界与名俱无所有不可得故，如触界、身识界
jí shēn chù shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu míng wéi kè suǒ shè yú
及身触、身触为缘所生诸受名唯客所摄，于
shí fāng sān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù chù jiè
十方三世无所从来、无所至去亦无所住，触界、
shēn shí jiè jí shēn chù shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu zhōng wú míng
身识界及身触、身触为缘所生诸受中无名，

míngzhōng wú chù jiè shēn shí jiè jí shēnchù shēnchù wéiyuán suǒ shēng
名 中 无 触 界、身 识 界 及 身 触、身 触 为 缘 所 生
zhū shòu fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ chù jiè shēn
诸 受，非 合 非 离 但 假 施 设。何 以 故？ 以 触 界、身
shí jiè jí shēnchù shēnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu yǔ míng jù zì xìng
识 界 及 身 触、身 触 为 缘 所 生 诸 受 与 名 俱 自 性
kōng gù zì xìng kōng zhōng ruò chù jiè shēn shí jiè jí shēnchù shēn
空 故，自 性 空 中 若 触 界、身 识 界 及 身 触、身
chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú
触 为 缘 所 生 诸 受 若 名 俱 无 所 有 不 可 得 故。 菩
sà mó hē sà míng yì fù rú shì wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì wú
萨 摩 诃 萨 名 亦 复 如 是 唯 客 所 摄， 于 十 方 三 世 无
suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù pú sà mó hē sà zhōng wú
所 从 来、无 所 至 去 亦 无 所 住， 菩 萨 摩 诃 萨 中 无
míng míngzhōng wú pú sà mó hē sà fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè
名， 名 中 无 菩 萨 摩 诃 萨， 非 合 非 离 但 假 施 设。

hé yǐ gù yǐ pú sà mó hē sà yǔ míng jù zì xìng kōng gù zì xìng
何 以 故？ 以 菩 萨 摩 诃 萨 与 名 俱 自 性 空 故， 自 性
kōng zhōng ruò pú sà mó hē sà ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù shè
空 中 若 菩 萨 摩 诃 萨 若 名 俱 无 所 有 不 可 得 故。 舍
lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō pú sà mó hē sà dàn yǒu jiǎ
利 子， 由 此 缘 故 我 作 是 说： 菩 萨 摩 诃 萨 但 有 假
míng
名。

shè lì zǐ rú yì jiè míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì
“舍 利 子， 如 意 界 名 唯 客 所 摄， 于 十 方 三 世
wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù yì jiè zhōng wú míng
无 所 从 来、无 所 至 去 亦 无 所 住， 意 界 中 无 名，
míngzhōng wú yì jiè fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ
名 中 无 意 界， 非 合 非 离 但 假 施 设。 何 以 故？ 以
yì jiè yǔ míng jù zì xìng kōng gù zì xìng kōng zhōng ruò yì jiè ruò míng
意 界 与 名 俱 自 性 空 故， 自 性 空 中 若 意 界 若 名
jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù rú fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì
俱 无 所 有 不 可 得 故。 如 法 界、意 识 界 及 意 触、意
chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì wú
触 为 缘 所 生 诸 受 名 唯 客 所 摄， 于 十 方 三 世 无
suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù fǎ jiè yì shí jiè jí yì
所 从 来、无 所 至 去 亦 无 所 住， 法 界、意 识 界 及 意

chù yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu zhōng wú míng míng zhōng wú fǎ
触、意触为缘所生诸受中无名，名中无法
jiè yì shí jiè jí yì chù yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu fēi hé
界、意识界及意触、意触为缘所生诸受，非合
fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù
非离但假施設。何以故？以法界、意识界及意触、
yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yǔ míng jù zì xìng kōng gù zì xìng kōng
意触为缘所生诸受与名俱自性空故，自性空
zhōng ruò fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū
中若法界、意识界及意触、意触为缘所生诸
shòu ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà míng yì fù
受若名俱无所有不可得故。菩萨摩訶萨名亦复
rú shì wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù
如是唯客所摄，于十方三世无所从来、无所至去
yì wú suǒ zhù pú sà mó hē sà zhōng wú míng míng zhōng wú pú sà mó
亦无所住，菩萨摩訶萨中无名，名中无菩萨摩
hē sà fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ pú sà mó hē
訶萨，非合非离但假施設。何以故？以菩萨摩訶
sà yǔ míng jù zì xìng kōng gù zì xìng kōng zhōng ruò pú sà mó hē sà
萨与名俱自性空故，自性空中若菩萨摩訶萨
ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò
若名俱无所有不可得故。舍利子，由此缘故我作
shì shuō pú sà mó hē sà dàn yǒu jiǎ míng
是说：菩萨摩訶萨但有假名。

shè lì zǐ rú dì jiè míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì
“舍利子，如地界名唯客所摄，于十方三世
wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù dì jiè zhōng wú míng
无所从来、无所至去亦无所住，地界中无名，
míng zhōng wú dì jiè fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ
名中无地界，非合非离但假施設。何以故？以
dì jiè yǔ míng jù zì xìng kōng gù zì xìng kōng zhōng ruò dì jiè ruò míng
地界与名俱自性空故，自性空中若地界若名
jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù rú shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè míng
俱无所有不可得故。如水、火、风、空、识界名
wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú
唯客所摄，于十方三世无所从来、无所至去亦无
suǒ zhù shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè zhōng wú míng míng zhōng
所住，水、火、风、空、识界中无名，名中

wú shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè
无水、火、风、空、识界，非合非离但假施設。

hé yǐ gù yǐ shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè yǔ míng jù zì xìng
何以故？以水、火、风、空、识界与名俱自性

kōng gù zì xìng kōng zhōng ruò shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè ruò míng
空故，自性空中若水、火、风、空、识界若名

jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà míng yì fù rú shì wéi
俱无所有不可得故。菩萨摩訶萨名亦复如是唯

kè suǒ shè yú shí fāng sān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ
客所摄，于十方三世无所从来、无所至去亦无所

zhù pú sà mó hē sà zhōng wú míng míng zhōng wú pú sà mó hē sà
住，菩萨摩訶萨中无名，名中无菩萨摩訶萨，

fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ pú sà mó hē sà yǔ
非合非离但假施設。何以故？以菩萨摩訶萨与

míng jù zì xìng kōng gù zì xìng kōng zhōng ruò pú sà mó hē sà ruò míng
名俱自性空故，自性空中若菩萨摩訶萨若名

jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō
俱无所有不可得故。舍利子，由此缘故我作是说：

pú sà mó hē sà dàn yǒu jiǎ míng
菩萨摩訶萨但有假名。

shè lì zǐ rú kǔ shèng dì míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng
“舍利子，如苦圣谛名唯客所摄，于十方

sān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù kǔ shèng dì zhōng
三世无所从来、无所至去亦无所住，苦圣谛中

wú míng míng zhōng wú kǔ shèng dì fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè
无名，名中无苦圣谛，非合非离但假施設。

hé yǐ gù yǐ kǔ shèng dì yǔ míng jù zì xìng kōng gù zì xìng kōng
何以故？以苦圣谛与名俱自性空故，自性空

zhōng ruò kǔ shèng dì ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù rú jí miè
中若苦圣谛若名俱无所有不可得故。如集、灭、

dào shèng dì míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì wú suǒ cóng lái wú
道圣谛名唯客所摄，于十方三世无所从来、无

suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù jí miè dào shèng dì zhōng wú míng míng
所至去亦无所住，集、灭、道圣谛中无名，名

zhōng wú jí miè dào shèng dì fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé
中无集、灭、道圣谛，非合非离但假施設。何

yǐ gù yǐ jí miè dào shèng dì yǔ míng jù zì xìng kōng gù zì
以故？以集、灭、道圣谛与名俱自性空故，自

xìngkōngzhōngruò jí miè dào shèng dì ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě
性空中若集、灭、道圣谛若名俱无所有不可
dé gù pú sà mó hē sà míng yì fù rú shì wéi kè suǒ shè yú shí fāng
得故。菩萨摩诃萨名亦复如是唯客所摄，于十方
sān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù pú sà mó hē sà
三世无所从来、无所至去亦无所住，菩萨摩诃萨
zhōng wú míng míngzhōng wú pú sà mó hē sà fēi hé fēi lí dàn jiǎ
中无名，名中无菩萨摩诃萨，非合非离但假
shī shè hé yǐ gù yǐ pú sà mó hē sà yǔ míng jù zì xìngkōng gù
施設。何以故？以菩萨摩诃萨与名俱自性空故，
zì xìngkōngzhōngruò pú sà mó hē sà ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé
自性空中若菩萨摩诃萨若名俱无所有不可得
gù shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō pú sà mó hē sà dàn
故。舍利子，由此缘故我作是说：菩萨摩诃萨但
yǒu jiǎ míng
有假名。

shè lì zǐ rú wú míng míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān
“舍利子，如无明名唯客所摄，于十方三
shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù wú míngzhōng wú míng
世无所从来、无所至去亦无所住，无明中无名，
míngzhōng wú wú míng fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ
名中无无明，非合非离但假施設。何以故？以
wú míng yǔ míng jù zì xìngkōng gù zì xìngkōngzhōngruò wú míng ruò míng
无明与名俱自性空故，自性空中若无明若名
jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù rú xíng shí míng sè liù chù chù
俱无所有不可得故。如行、识、名色、六处、触、
shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōu nǎo míng wéi kè
受、爱、取、有、生、老死愁叹苦恼名唯客
suǒ shè yú shí fāng sān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù
所摄，于十方三世无所从来、无所至去亦无所住，
xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōu nǎo zhōng wú míng míngzhōng wú xíng nǎi
行乃至老死愁叹苦恼中无名，名中无行乃
zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōu nǎo fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù
至老死愁叹苦恼，非合非离但假施設。何以故？
yǐ xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōu nǎo yǔ míng jù zì xìngkōng gù zì
以行乃至老死愁叹苦恼与名俱自性空故，自
xìngkōngzhōngruò xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōu nǎo ruò míng jù wú suǒ
性空中若行乃至老死愁叹苦恼若名俱无所

yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà míng yì fù rú shì wéi kè suǒ shè
有不可得故。菩萨摩诃萨名亦复如是唯客所摄，
yú shí fāng sān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù pú sà
于十方三世无所从来、无所至去亦无所住，菩萨
mó hē sà zhōng wú míng míng zhōng wú pú sà mó hē sà fēi hé fēi lí
摩诃萨中无名，名中无菩萨摩诃萨，非合非离
dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ pú sà mó hē sà yǔ míng jù zì xìng
但假施設。何以故？以菩萨摩诃萨与名俱自性
kōng gù zì xìng kōng zhōng ruò pú sà mó hē sà ruò míng jù wú suǒ yǒu
空故，自性空中若菩萨摩诃萨若名俱无所有
bù kě dé gù shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō pú sà mó
不可得故。舍利子，由此缘故我作是说：菩萨摩
hē sà dàn yǒu jiǎ míng
诃萨但有假名。

shè lì zǐ rú sì jìng lǜ míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān
“舍利子，如四静虑名唯客所摄，于十方三
shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù sì jìng lǜ zhōng wú
世无所从来、无所至去亦无所住，四静虑中无
míng míng zhōng wú sì jìng lǜ fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ
名，名中无四静虑，非合非离但假施設。何以
gù yǐ sì jìng lǜ yǔ míng jù zì xìng kōng gù zì xìng kōng zhōng ruò
故？以四静虑与名俱自性空故，自性空中若
sì jìng lǜ ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù rú sì wú liàng sì wú
四静虑若名俱无所有不可得故。如四无量、四无
sè dìng míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ
色定名唯客所摄，于十方三世无所从来、无所
zhì qù yì wú suǒ zhù sì wú liàng sì wú sè dìng zhōng wú míng míng
至去亦无所住，四无量、四无色定中无名，名
zhōng wú sì wú liàng sì wú sè dìng fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè
中无四无量、四无色定，非合非离但假施設。

hé yǐ gù yǐ sì wú liàng sì wú sè dìng yǔ míng jù zì xìng kōng gù
何以故？以四无量、四无色定与名俱自性空故，
zì xìng kōng zhōng ruò sì wú liàng sì wú sè dìng ruò míng jù wú suǒ yǒu
自性空中若四无量、四无色定若名俱无所有
bù kě dé gù pú sà mó hē sà míng yì fù rú shì wéi kè suǒ shè yú
不可得故。菩萨摩诃萨名亦复如是唯客所摄，于
shí fāng sān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù pú sà mó
十方三世无所从来、无所至去亦无所住，菩萨摩

hē sà zhōng wú míng míngzhōng wú pú sà mó hē sà fēi hé fēi lí
诃萨中无名，名中无菩萨摩诃萨，非合非离
dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ pú sà mó hē sà yǔ míng jù zì xìng
但假施設。何以故？以菩萨摩诃萨与名俱自性
kōng gù zì xìngkōngzhōngruò pú sà mó hē sà ruò míng jù wú suǒ yǒu
空故，自性空中若菩萨摩诃萨若名俱无所有
bù kě dé gù shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō pú sà mó
不可得故。舍利子，由此缘故我作是说：菩萨摩
hē sà dàn yǒu jiǎ míng
诃萨但有假名。

shè lì zǐ rú bā jiě tuō míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān
“舍利子，如八解脱名唯客所摄，于十方三

shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù bā jiě tuō zhōng wú
世无所从来、无所至去亦无所住，八解脱中无
míng míngzhōng wú bā jiě tuō fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ
名，名中无八解脱，非合非离但假施設。何以
gù yǐ bā jiě tuō yǔ míng jù zì xìngkōng gù zì xìngkōngzhōngruò
故？以八解脱与名俱自性空故，自性空中若
bā jiě tuō ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù rú bā shèng chù jiǔ
八解脱若名俱无所有不可得故。如八胜处、九
cì dì dìng shí biàn chù míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì wú suǒ
次第定、十遍处名唯客所摄，于十方三世无所

cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù bā shèng chù jiǔ cì dì dìng
从来、无所至去亦无所住，八胜处、九次第定、
shí biàn chù zhōng wú míng míngzhōng wú bā shèng chù jiǔ cì dì dìng
十遍处中无名，名中无八胜处、九次第定、
shí biàn chù fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ bā shèng
十遍处，非合非离但假施設。何以故？以八胜

chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù yǔ míng jù zì xìngkōng gù zì xìng
处、九次第定、十遍处与名俱自性空故，自性
kōngzhōngruò bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù ruò míng jù wú
空中若八胜处、九次第定、十遍处若名俱无
suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà míng yì fù rú shì wéi kè suǒ
所有不可得故。菩萨摩诃萨名亦复如是唯客所

shè yú shí fāng sān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù
摄，于十方三世无所从来、无所至去亦无所住，

pú sà mó hē sà zhōng wú míng míngzhōng wú pú sà mó hē sà fēi hé
菩萨摩诃萨中无名，名中无菩萨摩诃萨，非合

fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ pú sà mó hē sà yǔ míng jù
非离但假施設。何以故？以菩薩摩訶薩與名俱
zì xìngkōng gù zì xìngkōngzhōngruò pú sà mó hē sà ruò míng jù wú
自性空故，自性空中若菩薩摩訶薩若名俱无
suǒ yǒu bù kě dé gù shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō pú
所有不可得故。舍利子，由此缘故我作是说：菩
sà mó hē sà dàn yǒu jiǎ míng
薩摩訶薩但有假名。

shè lì zǐ rú sì niàn zhù míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān
“舍利子，如四念住名唯客所攝，于十方三
shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù sì niàn zhù zhōng wú
世无所从来、无所至去亦无所住，四念住中无
míng míng zhōng wú sì niàn zhù fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ
名，名中无四念住，非合非离但假施設。何以
gù yǐ sì niàn zhù yǔ míng jù zì xìngkōng gù zì xìngkōngzhōngruò
故？以四念住与名俱自性空故，自性空中若
sì niàn zhù ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù rú sì zhèng duàn sì
四念住若名俱无所有不可得故。如四正断、四
shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī míng wéi
神足、五根、五力、七等觉支、八圣道支名唯
kè suǒ shè yú shí fāng sān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ
客所攝，于十方三世无所从来、无所至去亦无所
zhù sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī
住，四正断、四神足、五根、五力、七等觉支、
bā shèng dào zhī zhōng wú míng míng zhōng wú sì zhèng duàn sì shén zú
八圣道支中无名，名中无四正断、四神足、
wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī fēi hé fēi lí
五根、五力、七等觉支、八圣道支，非合非离
dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn
但假施設。何以故？以四正断、四神足、五根、
wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī yǔ míng jù zì xìngkōng gù
五力、七等觉支、八圣道支与名俱自性空故，
zì xìngkōngzhōngruò sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì
自性空中若四正断、四神足、五根、五力、
qī děng jué zhī bā shèng dào zhī ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù
七等觉支、八圣道支若名俱无所有不可得故。
pú sà mó hē sà míng yì fù rú shì wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì
菩薩摩訶薩名亦复如是唯客所攝，于十方三世

wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù pú sà mó hē sà zhōng
无所从来、无所至去亦无所住，菩萨摩诃萨中

wú míng míngzhōng wú pú sà mó hē sà fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè
无名，名中无菩萨摩诃萨，非合非离但假施設。

hé yǐ gù yǐ pú sà mó hē sà yǔ míng jù zì xìngkōng gù zì xìng
何以故？以菩萨摩诃萨与名俱自性空故，自性

kōngzhōng ruò pú sà mó hē sà ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù shè
空中若菩萨摩诃萨若名俱无所有不可得故。舍

lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō pú sà mó hē sà dàn yǒu jiǎ
利子，由此缘故我作是说：菩萨摩诃萨但有假

míng
名。

大般若波罗蜜多经卷第六十六

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì liù shí qī 大般若波罗蜜多经卷第六十七

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn wú suǒ dé pǐn dì shí bā zhī qī 初分无所得品第十八之七

shè lì zǐ rú kōng jiě tuō mén míng wéi kè suǒ shè yú shí
“舍利子，如空解脱门名唯客所摄，于十

fāng sān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù kōng jiě tuō
方三世无所从来、无所至去亦无所住，空解脱

mén zhōng wú míng míng zhōng wú kōng jiě tuō mén fēi hé fēi lí dàn jiǎ
门中无名，名中无空解脱门，非合非离但假

shī shè hé yǐ gù yǐ kōng jiě tuō mén yǔ míng jù zì xìng kōng gù
施設。何以故？以空解脱门与名俱自性空故，

zì xìng kōng zhōng ruò kōng jiě tuō mén ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù
自性空中若空解脱门若名俱无所有不可得故。

rú wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì
如无相、无愿解脱门名唯客所摄，于十方三世

wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù wú xiàng wú yuàn jiě
无所从来、无所至去亦无所住，无相、无愿解

tuō mén zhōng wú míng míng zhōng wú wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén
脱门中无名，名中无无相、无愿解脱门，

fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ wú xiàng wú yuàn jiě
非合非离但假施設。何以故？以无相、无愿解

tuō mén yǔ míng jù zì xìng kōng gù zì xìng kōng zhōng ruò wú xiàng wú
脱门与名俱自性空故，自性空中若无相、无

yuàn jiě tuō mén ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà
愿解脱门若名俱无所有不可得故。菩萨摩诃萨

míng yì fù rú shì wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì wú suǒ cóng lái
名亦复如是唯客所摄，于十方三世无所从来、

wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù pú sà mó hē sà zhōng wú míng míng zhōng
无所至去亦无所住，菩萨摩诃萨中无名，名中

wú pú sà mó hē sà fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ
无菩萨摩诃萨，非合非离但假施設。何以故？以

pú sà mó hē sà yǔ míng jù zì xìngkōng gù zì xìngkōngzhōngruò pú
菩萨摩诃萨与名俱自性空故，自性空中若菩
sà mó hē sà ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù shè lì zǐ yóu cǐ
萨摩诃萨若名俱无所有不可得故。舍利子，由此
yuán gù wǒ zuò shì shuō pú sà mó hē sà dàn yǒu jiǎ míng
缘故我作是说：菩萨摩诃萨但有假名。

shè lì zǐ rú wǔ yǎn míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì
“舍利子，如五眼名唯客所摄，于十方三世

wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù wǔ yǎn zhōng wú míng
无所从来、无所至去亦无所住，五眼中无名，

míng zhōng wú wǔ yǎn fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ
名中无五眼，非合非离但假施設。何以故？以

wǔ yǎn yǔ míng jù zì xìngkōng gù zì xìngkōngzhōngruò wǔ yǎn ruò míng
五眼与名俱自性空故，自性空中若五眼若名

jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù rú liù tōng míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng
俱无所有不可得故。如六通名唯客所摄，于十方

sān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù liù tōng zhōng wú
三世无所从来、无所至去亦无所住，六通中无

míng míng zhōng wú liù tōng fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù
名，名中无六通，非合非离但假施設。何以故？

yǐ liù tōng yǔ míng jù zì xìngkōng gù zì xìngkōngzhōngruò liù tōng ruò
以六通与名俱自性空故，自性空中若六通若

míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà míng yì fù rú shì
名俱无所有不可得故。菩萨摩诃萨名亦复如是

wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú
唯客所摄，于十方三世无所从来、无所至去亦无

suǒ zhù pú sà mó hē sà zhōng wú míng míng zhōng wú pú sà mó hē sà
所住，菩萨摩诃萨中无名，名中无菩萨摩诃萨，

fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ pú sà mó hē sà yǔ
非合非离但假施設。何以故？以菩萨摩诃萨与

míng jù zì xìngkōng gù zì xìngkōngzhōngruò pú sà mó hē sà ruò míng
名俱自性空故，自性空中若菩萨摩诃萨若名

jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō
俱无所有不可得故。舍利子，由此缘故我作是说：

pú sà mó hē sà dàn yǒu jiǎ míng
菩萨摩诃萨但有假名。

shè lì zǐ rú fó shí lì míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān
“舍利子，如佛十力名唯客所摄，于十方三

shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù fó shí lì zhōng wú
世无所从来、无所至去亦无所住，佛十力中无
míng míngzhōng wú fó shí lì fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ
名，名中无佛十力，非合非离但假施設。何以
gù yǐ fó shí lì yǔ míng jù zì xìngkōng gù zì xìngkōngzhōng ruò
故？以佛十力与名俱自性空故，自性空中若
fó shí lì ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù rú sì wú suǒ wèi sì
佛十力若名俱无所有不可得故。如四无所畏、四
wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng
无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不共
fǎ míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì
法名唯客所摄，于十方三世无所从来、无所至
qù yì wú suǒ zhù sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi
去亦无所住，四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、
dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ zhōng wú míng míngzhōng wú
大喜、大舍、十八佛不共法中无名，名中无
sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě
四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、
shí bā fó bú gòng fǎ fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ
十八佛不共法，非合非离但假施設。何以故？以
sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě
四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、
shí bā fó bú gòng fǎ yǔ míng jù zì xìngkōng gù zì xìngkōngzhōng ruò
十八佛不共法与名俱自性空故，自性空中若
sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě
四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、
shí bā fó bú gòng fǎ ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó
十八佛不共法若名俱无所有不可得故。菩萨摩
hē sà míng yì fù rú shì wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì wú suǒ cóng
诃萨名亦复如是唯客所摄，于十方三世无所从
lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù pú sà mó hē sà zhōng wú míng
来、无所至去亦无所住，菩萨摩诃萨中无名，
míngzhōng wú pú sà mó hē sà fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ
名中无菩萨摩诃萨，非合非离但假施設。何以
gù yǐ pú sà mó hē sà yǔ míng jù zì xìngkōng gù zì xìngkōng
故？以菩萨摩诃萨与名俱自性空故，自性空
zhōng ruò pú sà mó hē sà ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù shè lì
中若菩萨摩诃萨若名俱无所有不可得故。舍利

zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō pú sà mó hē sà dàn yǒu jiǎ míng
子，由此缘故我作是说：菩萨摩诃萨但有假名。

shè lì zǐ rú yī qiè zhì míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān
“舍利子，如一切智名唯客所摄，于十方三

shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù yī qiè zhì zhōng wú
世无所从来、无所至去亦无所住，一切智中无

míng míng zhōng wú yī qiè zhì fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ
名，名中无一切智，非合非离但假施設。何以

gù yǐ yī qiè zhì yǔ míng jù zì xìng kōng gù zì xìng kōng zhōng ruò
故？以一切智与名俱自性空故，自性空中若

yī qiè zhì ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù rú dào xiàng zhì yī
一切智若名俱无所有不可得故。如道相智、一

qiè xiàng zhì míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì wú suǒ cóng lái wú
切相智名唯客所摄，于十方三世无所从来、无

suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì zhōng wú míng
所至去亦无所住，道相智、一切相智中无名，

míng zhōng wú dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī
名中无道相智、一切相智，非合非离但假施

shè hé yǐ gù yǐ dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì yǔ míng jù zì xìng
设。何以故？以道相智、一切相智与名俱自性

kōng gù zì xìng kōng zhōng ruò dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì ruò míng jù
空故，自性空中若道相智、一切相智若名俱

wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà míng yì fù rú shì wéi kè
无所有不可得故。菩萨摩诃萨名亦复如是唯客

suǒ shè yú shí fāng sān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù
所摄，于十方三世无所从来、无所至去亦无所住，

pú sà mó hē sà zhōng wú míng míng zhōng wú pú sà mó hē sà fēi hé
菩萨摩诃萨中无名，名中无菩萨摩诃萨，非合

fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ pú sà mó hē sà yǔ míng jù
非离但假施設。何以故？以菩萨摩诃萨与名俱

zì xìng kōng gù zì xìng kōng zhōng ruò pú sà mó hē sà ruò míng jù wú
自性空故，自性空中若菩萨摩诃萨若名俱无

suǒ yǒu bù kě dé gù shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō pú
所有不可得故。舍利子，由此缘故我作是说：菩

sà mó hē sà dàn yǒu jiǎ míng
萨摩诃萨但有假名。

shè lì zǐ rú wú wàng shī fǎ míng wéi kè suǒ shè yú shí
“舍利子，如无忘失法名唯客所摄，于十

fāngsān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù wú wàng shī
方三世无所从来、无所至去亦无所住，无忘失
fǎ zhōng wú míng míngzhōng wú wú wàng shī fǎ fēi hé fēi lí dàn jiǎ
法中无名，名中无无忘失法，非合非离但假
shī shè hé yǐ gù yǐ wú wàng shī fǎ yǔ míng jù zì xìngkōng gù
施設。何以故？以无忘失法与名俱自性空故，
zì xìngkōngzhōng ruò wú wàng shī fǎ ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù
自性空中若无忘失法若名俱无所有不可得故。
rú héngzhù shě xìng míng wéi kè suǒ shè yú shí fāngsān shì wú suǒ cóng lái
如恒住舍性名唯客所摄，于十方三世无所从来、
wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù héngzhù shě xìngzhōng wú míng míngzhōng
无所至去亦无所住，恒住舍性中无名，名中
wú héngzhù shě xìng fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ
无恒住舍性，非合非离但假施設。何以故？以
héngzhù shě xìng yǔ míng jù zì xìngkōng gù zì xìngkōngzhōng ruò héngzhù
恒住舍性与名俱自性空故，自性空中若恒住
shě xìng ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà míng yì
舍性若名俱无所有不可得故。菩萨摩诃萨名亦
fù rú shì wéi kè suǒ shè yú shí fāngsān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì
复如是唯客所摄，于十方三世无所从来、无所至
qù yì wú suǒ zhù pú sà mó hē sà zhōng wú míng míngzhōng wú pú sà
去亦无所住，菩萨摩诃萨中无名，名中无菩萨
mó hē sà fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ pú sà mó
摩诃萨，非合非离但假施設。何以故？以菩萨摩
hē sà yǔ míng jù zì xìngkōng gù zì xìngkōngzhōng ruò pú sà mó hē
诃萨与名俱自性空故，自性空中若菩萨摩诃
sà ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ
萨若名俱无所有不可得故。舍利子，由此缘故我
zuò shì shuō pú sà mó hē sà dàn yǒu jiǎ míng
作是说：菩萨摩诃萨但有假名。

shè lì zǐ rú yī qiè tuó luó ní mén míng wéi kè suǒ shè yú
“舍利子，如一切陀罗尼门名唯客所摄，于
shí fāngsān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù yī qiè tuó
十方三世无所从来、无所至去亦无所住，一切陀
luó ní ménzhōng wú míng míngzhōng wú yī qiè tuó luó ní mén fēi hé
罗尼门中无名，名中无一切陀罗尼门，非合
fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ yī qiè tuó luó ní mén yǔ míng
非离但假施設。何以故？以一切陀罗尼门与名

jù zì xìngkōng gù zì xìngkōngzhōngruò yī qiè tuó luó ní mén ruò míng
俱自性空故，自性空中若一切陀罗尼门若名
jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù rú yī qiè sān mó dì mén míng wéi kè suǒ
俱无所有不可得故。如一切三摩地门名唯客所
shè yú shí fāng sān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù
摄，于十方三世无所从来、无所至去亦无所住，
yī qiè sān mó dì mén zhōng wú míng míng zhōng wú yī qiè sān mó dì mén
一切三摩地门中无名，名中无一切三摩地门，
fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yī yī qiè sān mó dì mén
非合非离但假施設。何以故？以一切三摩地门
yǔ míng jù zì xìngkōng gù zì xìngkōngzhōngruò yī qiè sān mó dì mén
与名俱自性空故，自性空中若一切三摩地门
ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà míng yì fù rú
若名俱无所有不可得故。菩萨摩訶萨名亦复如
shì wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì
是唯客所摄，于十方三世无所从来、无所至去亦
wú suǒ zhù pú sà mó hē sà zhōng wú míng míng zhōng wú pú sà mó hē
无所住，菩萨摩訶萨中无名，名中无菩萨摩訶
sà fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yī pú sà mó hē sà
萨，非合非离但假施設。何以故？以菩萨摩訶萨
yǔ míng jù zì xìngkōng gù zì xìngkōngzhōngruò pú sà mó hē sà ruò
与名俱自性空故，自性空中若菩萨摩訶萨若
míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì
名俱无所有不可得故。舍利子，由此缘故我作是
shuō pú sà mó hē sà dàn yǒu jiǎ míng
说：菩萨摩訶萨但有假名。

shè lì zǐ rú nèi kōng míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān
“舍利子，如内空名唯客所摄，于十方三
shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù nèi kōng zhōng wú míng
世无所从来、无所至去亦无所住，内空中无名，
míng zhōng wú nèi kōng fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yī
名中无内空，非合非离但假施設。何以故？以
nèi kōng yǔ míng jù zì xìngkōng gù zì xìngkōngzhōngruò nèi kōng ruò míng
内空与名俱自性空故，自性空中若内空若名
jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù rú wài kōng nèi wài kōng kōng kōng
俱无所有不可得故。如外空、内外空、空空、
dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì jìng kōng
大空、胜义空、有为空、无为空、毕竟空、

wú jì kōng sànkōng wú biàn yì kōng běnxìngkōng zì xiàngkōng
无际空、散空、无变异空、本性空、自相空、
gòngxiàngkōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìngkōng zì
共相空、一切法空、不可得空、无性空、自
xìngkōng wú xìng zì xìngkōngmíngwéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì wú
性空、无性自性空名唯客所摄，于十方三世无
suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìng
所从来、无所至去亦无所住，外空乃至无性自性
kōngzhōng wú míng míngzhōng wú wàikōng nǎi zhì wú wú xìng zì xìngkōng
空中无名，名中无外空乃至无无性自性空，
fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ wàikōng nǎi zhì wú xìng
非合非离但假施設。何以故？以外空乃至无性
zì xìngkōng yǔ míng jù zì xìngkōng gù zì xìngkōngzhōng ruò wàikōng nǎi
自性空与名俱自性空故，自性空中若外空乃
zhì wú xìng zì xìngkōng ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó
至无性自性空若名俱无所有不可得故。菩萨摩
hē sà míng yì fù rú shì wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì wú suǒ cóng
诃萨名亦复如是唯客所摄，于十方三世无所从
lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù pú sà mó hē sà zhōng wú míng
来、无所至去亦无所住，菩萨摩诃萨中无名，
míngzhōng wú pú sà mó hē sà fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ
名中无菩萨摩诃萨，非合非离但假施設。何以
gù yǐ pú sà mó hē sà yǔ míng jù zì xìngkōng gù zì xìngkōng
故？以菩萨摩诃萨与名俱自性空故，自性空
zhōng ruò pú sà mó hē sà ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù shè lì
中若菩萨摩诃萨若名俱无所有不可得故。舍利
zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō pú sà mó hē sà dàn yǒu jiǎ míng
子，由此缘故我作是说：菩萨摩诃萨但有假名。

shè lì zǐ rú zhēn rú míngwéi kè suǒ shè yú shí fāng sān
“舍利子，如真如名唯客所摄，于十方三
shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù zhēn rú zhōng wú míng
世无所从来、无所至去亦无所住，真如中无名，
míngzhōng wú zhēn rú fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ
名中无真如，非合非离但假施設。何以故？以
zhēn rú yǔ míng jù zì xìngkōng gù zì xìngkōngzhōng ruò zhēn rú ruò míng
真如与名俱自性空故，自性空中若真如若名
jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng
俱无所有不可得故。如法界、法性、不虚妄性、

bú biàn yì xìng   bù sī yì jiè   xū kōng jiè   duàn jiè   lí jiè
不变异性、不思議界、虚空界、断界、离界、
miè jiè   píngděng xìng   lí shēng xìng   fǎ dìng   fǎ zhù   wú xìng jiè
灭界、平等性、离生性、法定、法住、无性界、
wú xiàng jiè   wú zuò jiè   wú wéi jiè   ān wěn jiè   jì jìng jiè   běn
无相界、无作界、无为界、安隐界、寂静界、本
wú   shí jì   jiū jìng niè pán míng wéi kè suǒ shè   yú shí fāng sān shì wú
无、实际、究竟涅槃名唯客所摄，于十方三世无
suǒ cóng lái   wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù   fǎ jiè nǎi zhì jiū jìng niè pán
所从来、无所至去亦无所住，法界乃至究竟涅槃
zhōng wú míng   míng zhōng wú fǎ jiè nǎi zhì jiū jìng niè pán   fēi hé fēi
中无名，名中无法界乃至究竟涅槃，非合非
lí dàn jiǎ shī shè   hé yǐ gù   yǐ fǎ jiè nǎi zhì jiū jìng niè pán yǔ
离但假施設。何以故？以法界乃至究竟涅槃与
míng jù zì xìng kōng gù   zì xìng kōng zhōng ruò fǎ jiè nǎi zhì jiū jìng niè
名俱自性空故，自性空中若法界乃至究竟涅
pán ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù   pú sà mó hē sà míng yì fù
槃若名俱无所有不可得故。菩萨摩訶萨名亦复
rú shì wéi kè suǒ shè   yú shí fāng sān shì wú suǒ cóng lái   wú suǒ zhì qù
如是唯客所摄，于十方三世无所从来、无所至去
yì wú suǒ zhù   pú sà mó hē sà zhōng wú míng   míng zhōng wú pú sà mó
亦无所住，菩萨摩訶萨中无名，名中无菩萨摩
hē sà   fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè   hé yǐ gù   yǐ pú sà mó hē
訶萨，非合非离但假施設。何以故？以菩萨摩訶
sà yǔ míng jù zì xìng kōng gù   zì xìng kōng zhōng ruò pú sà mó hē sà
萨与名俱自性空故，自性空中若菩萨摩訶萨
ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù   shè lì zǐ   yóu cǐ yuán gù wǒ zuò
若名俱无所有不可得故。舍利子，由此缘故我作
shì shuō   pú sà mó hē sà dàn yǒu jiǎ míng
是说：菩萨摩訶萨但有假名。

shè lì zǐ   rú jí xǐ dì míng wéi kè suǒ shè   yú shí fāng sān
“舍利子，如极喜地名唯客所摄，于十方三
shì wú suǒ cóng lái   wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù   jí xǐ dì zhōng wú
世无所从来、无所至去亦无所住，极喜地中无
míng   míng zhōng wú jí xǐ dì   fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè   hé yǐ
名，名中无极喜地，非合非离但假施設。何以
gù   yǐ jí xǐ dì yǔ míng jù zì xìng kōng gù   zì xìng kōng zhōng ruò
故？以极喜地与名俱自性空故，自性空中若

jí xǐ dì ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù rú lí gòu dì fā
极喜地若名俱无所有不可得故。如离垢地、发
guāng dì yàn huì dì jí nán shèng dì xiàn qián dì yuǎn xíng dì
光地、焰慧地、极难胜地、现前地、远行地、
bú dòng dì shàn huì dì fǎ yún dì míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng
不动地、善慧地、法云地名唯客所摄，于十方
sān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù lí gòu dì nǎi zhì
三世无所从来、无所至去亦无所住，离垢地乃至
fǎ yún dì zhōng wú míng míng zhōng wú lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì fēi
法云地中无名，名中无离垢地乃至法云地，非
hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì
合非离但假施設。何以故？以离垢地乃至法云地
yǔ míng jù zì xìng kōng gù zì xìng kōng zhōng ruò lí gòu dì nǎi zhì fǎ
与名俱自性空故，自性空中若离垢地乃至法
yún dì ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà míng yì
云地若名俱无所有不可得故。菩萨摩诃萨名亦
fù rú shì wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì
复如是唯客所摄，于十方三世无所从来、无所至
qù yì wú suǒ zhù pú sà mó hē sà zhōng wú míng míng zhōng wú pú sà
去亦无所住，菩萨摩诃萨中无名，名中无菩萨
mó hē sà fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ pú sà mó
摩诃萨，非合非离但假施設。何以故？以菩萨摩
hē sà yǔ míng jù zì xìng kōng gù zì xìng kōng zhōng ruò pú sà mó hē
诃萨与名俱自性空故，自性空中若菩萨摩诃
sà ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ
萨若名俱无所有不可得故。舍利子，由此缘故我
zuò shì shuō pú sà mó hē sà dàn yǒu jiǎ míng
作是说：菩萨摩诃萨但有假名。

shè lì zǐ rú yì shēng dì míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng
“舍利子，如异生地名唯客所摄，于十方
sān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù yì shēng dì zhōng
三世无所从来、无所至去亦无所住，异生地中
wú míng míng zhōng wú yì shēng dì fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè
无名，名中无异生地，非合非离但假施設。
hé yǐ gù yǐ yì shēng dì yǔ míng jù zì xìng kōng gù zì xìng kōng
何以故？以异生地与名俱自性空故，自性空
zhōng ruò yì shēng dì ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù rú zhǒng xìng
中若异生地若名俱无所有不可得故。如种性

dì dì bā dì jù jiàn dì bó dì lí yù dì yǐ bàn dì
地、第八地、具见地、薄地、离欲地、已办地、
dú jué dì pú sà dì rú lái dì míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān
独觉地、菩萨地、如来地名唯客所摄，于十方三
shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù zhǒng xìng dì nǎi zhì
世无所从来、无所至去亦无所住，种性地乃至
rú lái dì zhōng wú míng míng zhōng wú zhǒng xìng dì nǎi zhì rú lái dì
如来地中无名，名中无种性地乃至如来地，
fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ zhǒng xìng dì nǎi zhì rú
非合非离但假施設。何以故？以种性地乃至如
lái dì yǔ míng jù zì xìng kōng gù zì xìng kōng zhōng ruò zhǒng xìng dì nǎi
来地与名俱自性空故，自性空中若种性地乃
zhì rú lái dì ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù pú sà mó hē sà
至如来地若名俱无所有不可得故。菩萨摩訶萨
míng yì fù rú shì wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì wú suǒ cóng lái
名亦复如是唯客所摄，于十方三世无所从来、
wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù pú sà mó hē sà zhōng wú míng míng zhōng
无所至去亦无所住，菩萨摩訶萨中无名，名中
wú pú sà mó hē sà fēi hé fēi lí dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ
无菩萨摩訶萨，非合非离但假施設。何以故？以
pú sà mó hē sà yǔ míng jù zì xìng kōng gù zì xìng kōng zhōng ruò pú
菩萨摩訶萨与名俱自性空故，自性空中若菩
sà mó hē sà ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù shè lì zǐ yóu cǐ
萨摩訶萨若名俱无所有不可得故。舍利子，由此
yuán gù wǒ zuò shì shuō pú sà mó hē sà dàn yǒu jiǎ míng
缘故我作是说：菩萨摩訶萨但有假名。

shè lì zǐ rú shēng wén chéng míng wéi kè suǒ shè yú shí
“舍利子，如声闻乘名唯客所摄，于十
fāng sān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù shēng wén
方三世无所从来、无所至去亦无所住，声闻
shèng zhōng wú míng míng zhōng wú shēng wén chéng fēi hé fēi lí dàn jiǎ
乘中无名，名中无声闻乘，非合非离但假
shī shè hé yǐ gù yǐ shēng wén chéng yǔ míng jù zì xìng kōng gù
施設。何以故？以声闻乘与名俱自性空故，
zì xìng kōng zhōng ruò shēng wén chéng ruò míng jù wú suǒ yǒu bù kě dé gù
自性空中若声闻乘若名俱无所有不可得故。
rú dú jué shèng dà shèng míng wéi kè suǒ shè yú shí fāng sān shì wú suǒ
如独觉乘、大乘名唯客所摄，于十方三世无所

cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù dú jué shèng dà shèngzhōng
从来、无所至去亦无所住，独觉乘、大乘中
wú míng míngzhōng wú dú jué shèng dà shèng fēi hé fēi lí dàn jiǎ
无名，名中无独觉乘、大乘，非合非离但假
shī shè hé yǐ gù yǐ dú jué shèng dà shèng yǔ míng jù zì xìngkōng
施設。何以故？以独觉乘、大乘与名俱自性空
gù zì xìngkōngzhōng ruò dú jué shèng dà shèng ruò míng jù wú suǒ yǒu
故，自性空中若独觉乘、大乘若名俱无所有
bù kě dé gù pú sà mó hē sà míng yì fù rú shì wéi kè suǒ shè yú
不可得故。菩萨摩诃萨名亦复如是唯客所摄，于
shí fāng sān shì wú suǒ cóng lái wú suǒ zhì qù yì wú suǒ zhù pú sà mó
十方三世无所从来、无所至去亦无所住，菩萨摩
hē sà zhōng wú míng míngzhōng wú pú sà mó hē sà fēi hé fēi lí
诃萨中无名，名中无菩萨摩诃萨，非合非离
dàn jiǎ shī shè hé yǐ gù yǐ pú sà mó hē sà yǔ míng jù zì xìng
但假施設。何以故？以菩萨摩诃萨与名俱自性
kōng gù zì xìngkōngzhōng ruò pú sà mó hē sà ruò míng jù wú suǒ yǒu
空故，自性空中若菩萨摩诃萨若名俱无所有
bù kě dé gù shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō pú sà mó
不可得故。舍利子，由此缘故我作是说：菩萨摩
hē sà dàn yǒu jiǎ míng
诃萨但有假名。”

ěr shí jù shòu shàn xiàn fù dá shè lì zǐ yán rú zūn zhě suǒ
尔时，具寿善现复答舍利子言：“如尊者所

yún hé yuán gù shuō rú shuō wǒ děng bì jìng bù shēng zhě shè
云‘何缘故说如说我等毕竟不生？’者，舍

lì zǐ wǒ bì jìng dōu wú suǒ yǒu jì bù kě dé yún hé yǒu shēng ?
利子，我毕竟都无所有，既不可得，云何有生？

yǒu qíng mìng zhě shēng zhě yǎng zhě shì fū bǔ tè qié luó
有情、命者、生者、养者、士夫、补特伽罗、

yì shēng rú tóng zuò zhě shǐ zuò zhě qǐ zhě shǐ qǐ zhě
意生、儒童、作者、使作者、起者、使起者、

shòu zhě shǐ shòu zhě zhī zhě jiàn zhě bì jìng dōu wú suǒ yǒu jì bù
受者、使受者、知者、见者毕竟都无所有，既不

kě dé yún hé yǒu shēng ?
可得，云何有生？

shè lì zǐ sè bì jìng dōu wú suǒ yǒu jì bù kě dé yún
“舍利子，色毕竟都无所有，既不可得，云

hé yǒushēng shòu xiǎng xíng shí bì jìng dōu wú suǒ yǒu jì bù
何有生？受、想、行、识毕竟都无所有，既不

kě dé yún hé yǒushēng
可得，云何有生？

shè lì zǐ yǎn chù bì jìng dōu wú suǒ yǒu jì bù kě dé
“舍利子，眼处毕竟都无所有，既不可得，

yún hé yǒushēng ěr bí shé shēn yì chù bì jìng dōu wú suǒ
云何有生？耳、鼻、舌、身、意处毕竟都无所

yǒu jì bù kě dé yún hé yǒushēng
有，既不可得，云何有生？

shè lì zǐ sè chù bì jìng dōu wú suǒ yǒu jì bù kě dé
“舍利子，色处毕竟都无所有，既不可得，

yún hé yǒushēng shēng xiāng wèi chù fǎ chù bì jìng dōu wú suǒ
云何有生？声、香、味、触、法处毕竟都无所

yǒu jì bù kě dé yún hé yǒushēng
有，既不可得，云何有生？

shè lì zǐ yǎn jiè bì jìng dōu wú suǒ yǒu jì bù kě dé
“舍利子，眼界毕竟都无所有，既不可得，

yún hé yǒushēng sè jiè yǎn shí jiè jí yǎn chù yǎn chù wéi yuán suǒ
云何有生？色界、眼识界及眼触、眼触为缘所

shēng zhū shòu bì jìng dōu wú suǒ yǒu jì bù kě dé yún hé yǒushēng
生 诸受毕竟都无所有，既不可得，云何有生？

shè lì zǐ ěr jiè bì jìng dōu wú suǒ yǒu jì bù kě dé
“舍利子，耳界毕竟都无所有，既不可得，

yún hé yǒushēng shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ
云何有生？声界、耳识界及耳触、耳触为缘所

shēng zhū shòu bì jìng dōu wú suǒ yǒu jì bù kě dé yún hé yǒushēng
生 诸受毕竟都无所有，既不可得，云何有生？

shè lì zǐ bí jiè bì jìng dōu wú suǒ yǒu jì bù kě dé
“舍利子，鼻界毕竟都无所有，既不可得，

yún hé yǒushēng xiāng jiè bí shí jiè jí bí chù bí chù wéi yuán suǒ
云何有生？香界、鼻识界及鼻触、鼻触为缘所

shēng zhū shòu bì jìng dōu wú suǒ yǒu jì bù kě dé yún hé yǒushēng
生 诸受毕竟都无所有，既不可得，云何有生？

shè lì zǐ shé jiè bì jìng dōu wú suǒ yǒu jì bù kě dé
“舍利子，舌界毕竟都无所有，既不可得，

yún hé yǒushēng wèi jiè shé shí jiè jí shé chù shé chù wéi yuán suǒ
云何有生？味界、舌识界及舌触、舌触为缘所

shēngzhūshòu bì jìng dōu wú suǒ yǒu jì bù kě dé yún hé yǒushēng
生 诸受毕竟都无所有，既不可得，云何有生？

shè lì zǐ shēn jiè bì jìng dōu wú suǒ yǒu jì bù kě dé
“舍利子，身界毕竟都无所有，既不可得，

yún hé yǒushēng chù jiè shēn shí jiè jí shēnchù shēnchù wéiyuánsuǒ
云何有生？触界、身识界及身触、身触为缘所

shēngzhūshòu bì jìng dōu wú suǒ yǒu jì bù kě dé yún hé yǒushēng
生 诸受毕竟都无所有，既不可得，云何有生？

shè lì zǐ yì jiè bì jìng dōu wú suǒ yǒu jì bù kě dé
“舍利子，意界毕竟都无所有，既不可得，

yún hé yǒushēng fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì chù wéiyuánsuǒ
云何有生？法界、意识界及意触、意触为缘所

shēngzhūshòu bì jìng dōu wú suǒ yǒu jì bù kě dé yún hé yǒushēng
生 诸受毕竟都无所有，既不可得，云何有生？

shè lì zǐ dì jiè bì jìng dōu wú suǒ yǒu jì bù kě dé
“舍利子，地界毕竟都无所有，既不可得，

yún hé yǒushēng shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè bì jìng dōu wú suǒ
云何有生？水、火、风、空、识界毕竟都无所

yǒu jì bù kě dé yún hé yǒushēng
有，既不可得，云何有生？

shè lì zǐ wú míng bì jìng dōu wú suǒ yǒu jì bù kě dé
“舍利子，无明毕竟都无所有，既不可得，

yún hé yǒushēng xíng shí míng sè liù chù chù shòu ài
云何有生？行、识、名色、六处、触、受、爱、

qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōu nǎo bì jìng dōu wú suǒ yǒu
取、有、生、老死愁叹苦忧恼毕竟都无所有，

jì bù kě dé yún hé yǒushēng
既不可得，云何有生？

shè lì zǐ nèi kōng bì jìng dōu wú suǒ yǒu jì bù kě dé
“舍利子，内空毕竟都无所有，既不可得，

yún hé yǒushēng wài kōng nèi wài kōng kōng kōng dà kōng shèng
云何有生？外空、内外空、空空、大空、胜

yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì jìng kōng wú jì kōng sàn
义空、有为空、无为空、毕竟空、无际空、散

kōng wú biàn yì kōng běn xìng kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng
空、无变异空、本性空、自相空、共相空、

yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng
一切法空、不可得空、无性空、自性空、无性

zì xìngkōng bì jìngdōu wú suǒyǒu jì bù kě dé yún hé yǒushēng
自性空毕竟都无所有，既不可得，云何有生？

shè lì zǐ bù shī bō luó mì duō bì jìngdōu wú suǒyǒu jì
“舍利子，布施波罗蜜多毕竟都无所有，既
bù kě dé yún hé yǒushēng jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù
不可得，云何有生？净戒、安忍、精进、静虑、
bō rě bō luó mì duō bì jìngdōu wú suǒyǒu jì bù kě dé yún hé yǒu
般若波罗蜜多毕竟都无所有，既不可得，云何有
shēng
生？

shè lì zǐ sì jìng lù bì jìngdōu wú suǒyǒu jì bù kě dé
“舍利子，四静虑毕竟都无所有，既不可得，
yún hé yǒushēng sì wú liàng sì wú sè dìng bì jìngdōu wú suǒyǒu
云何有生？四无量、四无色定毕竟都无所有，
jì bù kě dé yún hé yǒushēng
既不可得，云何有生？

shè lì zǐ bā jiě tuō bì jìngdōu wú suǒyǒu jì bù kě dé
“舍利子，八解脱毕竟都无所有，既不可得，
yún hé yǒushēng bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù bì jìngdōu
云何有生？八胜处、九次第定、十遍处毕竟都
wú suǒyǒu jì bù kě dé yún hé yǒushēng
无所有，既不可得，云何有生？

shè lì zǐ sì niànzhù bì jìngdōu wú suǒyǒu jì bù kě dé
“舍利子，四念住毕竟都无所有，既不可得，
yún hé yǒushēng sì zhèngduàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì
云何有生？四正断、四神足、五根、五力、
qī děngjué zhī bā shèngdào zhī bì jìngdōu wú suǒyǒu jì bù kě dé
七等觉支、八圣道支毕竟都无所有，既不可得，
yún hé yǒushēng
云何有生？

shè lì zǐ kōng jiě tuō mén bì jìngdōu wú suǒyǒu jì bù kě
“舍利子，空解脱门毕竟都无所有，既不可
dé yún hé yǒushēng wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén bì jìngdōu wú suǒ
得，云何有生？无相、无愿解脱门毕竟都无所
yǒu jì bù kě dé yún hé yǒushēng
有，既不可得，云何有生？

shè lì zǐ wǔ yǎn bì jìngdōu wú suǒyǒu jì bù kě dé
“舍利子，五眼毕竟都无所有，既不可得，

yún hé yǒushēng liù shéntōng bì jìng dōu wú suǒ yǒu jì bù kě dé
云何有生？六神通毕竟都无所有，既不可得，

yún hé yǒushēng
云何有生？

shè lì zǐ fó shí lì bì jìng dōu wú suǒ yǒu jì bù kě dé
“舍利子，佛十力毕竟都无所有，既不可得，

yún hé yǒushēng sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi
云何有生？四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、

dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ bì jìng dōu wú suǒ yǒu jì bù
大喜、大舍、十八佛不共法毕竟都无所有，既不

kě dé yún hé yǒushēng
可得，云何有生？

shè lì zǐ yī qiè zhì bì jìng dōu wú suǒ yǒu jì bù kě dé
“舍利子，一切智毕竟都无所有，既不可得，

yún hé yǒushēng dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì bì jìng dōu wú suǒ yǒu
云何有生？道相智、一切相智毕竟都无所有，

jì bù kě dé yún hé yǒushēng
既不可得，云何有生？

shè lì zǐ wú wàng shī fǎ bì jìng dōu wú suǒ yǒu jì bù kě
“舍利子，无忘失法毕竟都无所有，既不可

dé yún hé yǒushēng héng zhù shě xìng bì jìng dōu wú suǒ yǒu jì bù
得，云何有生？恒住舍性毕竟都无所有，既不

kě dé yún hé yǒushēng
可得，云何有生？

shè lì zǐ yī qiè tuó luó ní mén bì jìng dōu wú suǒ yǒu jì
“舍利子，一切陀罗尼门毕竟都无所有，既

bù kě dé yún hé yǒushēng yī qiè sān mó dì mén bì jìng dōu wú suǒ
不可得，云何有生？一切三摩地门毕竟都无所

yǒu jì bù kě dé yún hé yǒushēng
有，既不可得，云何有生？

shè lì zǐ jí xǐ dì bì jìng dōu wú suǒ yǒu jì bù kě dé
“舍利子，极喜地毕竟都无所有，既不可得，

yún hé yǒushēng lí gù dì fā guāng dì yàn huì dì jí nán shèng
云何有生？离垢地、发光地、焰慧地、极难胜

dì xiànrán dì yuǎnxíng dì bú dòng dì shàn huì dì fǎ yún
地、现前地、远行地、不动地、善慧地、法云

dì bì jìng dōu wú suǒ yǒu jì bù kě dé yún hé yǒushēng
地毕竟都无所有，既不可得，云何有生？

shè lì zǐ yì shēng dì bì jìng dōu wú suǒ yǒu jì bù kě dé
“舍利子，异生地毕竟都无所有，既不可得，

yún hé yǒu shēng zhǒng xìng dì dì bā dì jù jiàn dì bó dì
云何有生？种性地、第八地、具见地、薄地、

lí yù dì yǐ bàn dì dú jué dì pú sà dì rú lái dì bì jìng
离欲地、已办地、独觉地、菩萨地、如来地毕竟

dōu wú suǒ yǒu jì bù kě dé yún hé yǒu shēng
都无所有，既不可得，云何有生？

shè lì zǐ shēng wén chéng bì jìng dōu wú suǒ yǒu jì bù kě
“舍利子，声闻乘毕竟都无所有，既不可

de yún hé yǒu shēng dú jué chéng dà chéng bì jìng dōu wú suǒ yǒu
得，云何有生？独觉乘、大乘毕竟都无所有，

jì bù kě dé yún hé yǒu shēng
既不可得，云何有生？

shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō rú shuō wǒ děng
“舍利子，由此缘故我作是说：如说我等

bì jìng bù shēng
毕竟不生。”

ěr shí jù shòu shàn xiàn fù dá shè lì zǐ yán rú zūn zhě suǒ
尔时，具寿善现复答舍利子言：“如尊者所

yún hé yuán gù shuō zhū fǎ yì ěr dōu wú zì xìng zhě shè lì zǐ
云：何缘故说诸法亦尔都无自性者，舍利子，

zhū fǎ dōu wú hé hé zì xìng hé yǐ gù hé hé yǒu fǎ zì xìng kōng
诸法都无和合自性。何以故？和合有法自性空

gù
故。”

shí shè lì zǐ wèn shàn xiàn yán hé fǎ dōu wú hé hé zì
时，舍利子问善现言：“何法都无和合自

xìng
性？”

shàn xiàn dá yán shè lì zǐ sè dōu wú hé hé zì xìng shòu
善现答言：“舍利子，色都无和合自性，受、

xiǎng xíng shí dōu wú hé hé zì xìng
想、行、识都无和合自性。

shè lì zǐ yǎn chù dōu wú hé hé zì xìng ěr bí shé
“舍利子，眼处都无和合自性，耳、鼻、舌、

shēn yì chù dōu wú hé hé zì xìng
身、意处都无和合自性。

shè lì zǐ sè chùdōu wú hé hé zì xìng shēng xiāng
“舍利子，色处都无和合自性，声、香、

wèi chù fǎ chùdōu wú hé hé zì xìng
味、触、法处都无和合自性。

shè lì zǐ yǎn jiè dōu wú hé hé zì xìng sè jiè yǎn shí
“舍利子，眼界都无和合自性，色界、眼识

jiè jí yǎnchù yǎnchù wéiyuánsuǒshēngzhūshòudōu wú hé hé zì xìng
界及眼触、眼触为缘所生诸受都无和合自性。

shè lì zǐ ěr jiè dōu wú hé hé zì xìng shēng jiè ěr shí
“舍利子，耳界都无和合自性，声界、耳识

jiè jí ěr chù ěr chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòudōu wú hé hé zì xìng
界及耳触、耳触为缘所生诸受都无和合自性。

shè lì zǐ bí jiè dōu wú hé hé zì xìng xiāng jiè bí shí
“舍利子，鼻界都无和合自性，香界、鼻识

jiè jí bí chù bí chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòudōu wú hé hé zì xìng
界及鼻触、鼻触为缘所生诸受都无和合自性。

shè lì zǐ shé jiè dōu wú hé hé zì xìng wèi jiè shé shí
“舍利子，舌界都无和合自性，味界、舌识

jiè jí shé chù shé chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòudōu wú hé hé zì xìng
界及舌触、舌触为缘所生诸受都无和合自性。

shè lì zǐ shēn jiè dōu wú hé hé zì xìng chù jiè shēn shí
“舍利子，身界都无和合自性，触界、身识

jiè jí shēnchù shēnchù wéiyuánsuǒshēngzhūshòudōu wú hé hé zì xìng
界及身触、身触为缘所生诸受都无和合自性。

shè lì zǐ yì jiè dōu wú hé hé zì xìng fǎ jiè yì shí
“舍利子，意界都无和合自性，法界、意识

jiè jí yì chù yì chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòudōu wú hé hé zì xìng
界及意触、意触为缘所生诸受都无和合自性。

shè lì zǐ dì jiè dōu wú hé hé zì xìng shuǐ huǒ fēng
“舍利子，地界都无和合自性，水、火、风、

kōng shí jiè dōu wú hé hé zì xìng
空、识界都无和合自性。

shè lì zǐ wú míngdōu wú hé hé zì xìng xíng shí míng
“舍利子，无明都无和合自性，行、识、名

sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu
色、六处、触、受、爱、取、有、生、老死愁

tàn kǔ yōunǎodōu wú hé hé zì xìng
叹苦忧恼都无和合自性。

shè lì zǐ nèikōngdōu wú hé hé zì xìng wàikōng nèi wài
“舍利子，内空都无和合自性，外空、内外

kōng kōngkōng dà kōng shèng yì kōng yǒuwéikōng wú wéikōng
空、空空、大空、胜义空、有为空、无为空、

bì jìngkōng wú jì kōng sàn kōng wú biàn yì kōng běnxìngkōng
毕竟空、无际空、散空、无变异空、本性空、

zì xiàngkōng gòngxiàngkōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú
自相空、共相空、一切法空、不可得空、无

xìngkōng zì xìngkōng wú xìng zì xìngkōngdōu wú hé hé zì xìng
性空、自性空、无性自性空都无和合自性。

shè lì zǐ bù shī bō luó mì duōdōu wú hé hé zì xìng jìng
“舍利子，布施波罗蜜多都无和合自性，净

jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō rě bō luó mì duōdōu wú hé hé
戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多都无和合

zì xìng
自性。

shè lì zǐ sì jìng lǜ dōu wú hé hé zì xìng sì wú liàng
“舍利子，四静虑都无和合自性，四无量、

sì wú sè dìngdōu wú hé hé zì xìng
四无色定都无和合自性。

shè lì zǐ bā jiě tuōdōu wú hé hé zì xìng bā shèng chù
“舍利子，八解脱都无和合自性，八胜处、

jiǔ cì dì dìng shí biàn chùdōu wú hé hé zì xìng
九次第定、十遍处都无和合自性。

shè lì zǐ sì niàn zhùdōu wú hé hé zì xìng sì zhèng duàn
“舍利子，四念住都无和合自性，四正断、

sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī dōu
四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道支都

wú hé hé zì xìng
无和合自性。

shè lì zǐ kōng jiě tuō mén dōu wú hé hé zì xìng wú xiàng
“舍利子，空解脱门都无和合自性，无相、

wú yuàn jiě tuō mén dōu wú hé hé zì xìng
无愿解脱门都无和合自性。

shè lì zǐ wǔ yǎn dōu wú hé hé zì xìng liù shén tōng dōu wú
“舍利子，五眼都无和合自性，六神通都无

hé hé zì xìng
和合自性。

shè lì zǐ fó shí lì dōu wú hé hé zì xìng sì wú suǒ wèi
“舍利子，佛十力都无和合自性，四无所畏、

sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú
四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不

gòng fǎ dōu wú hé hé zì xìng
共法都无和合自性。

shè lì zǐ yī qiè zhì dōu wú hé hé zì xìng dào xiàng zhì
“舍利子，一切智都无和合自性，道相智、

yī qiè xiàng zhì dōu wú hé hé zì xìng
一切相智都无和合自性。

shè lì zǐ wú wàng shī fǎ dōu wú hé hé zì xìng héng zhù
“舍利子，无忘失法都无和合自性，恒住

shě xìng dōu wú hé hé zì xìng
舍性都无和合自性。

shè lì zǐ yī qiè tuó luó ní mén dōu wú hé hé zì xìng yī
“舍利子，一切陀罗尼门都无和合自性，一

qiè sān mó dì mén dōu wú hé hé zì xìng
切三摩地门都无和合自性。

shè lì zǐ jí xǐ dì dōu wú hé hé zì xìng lí gòu dì
“舍利子，极喜地都无和合自性，离垢地、

fā guāng dì yàn huì dì jí nán shèng dì xiàn qián dì yuǎn xíng
发光地、焰慧地、极难胜地、现前地、远行

dì bú dòng dì shàn huì dì fǎ yún dì dōu wú hé hé zì xìng
地、不动地、善慧地、法云地都无和合自性。

shè lì zǐ yì shēng dì dōu wú hé hé zì xìng zhǒng xìng dì
“舍利子，异生地都无和合自性，种性地、

dì bā dì jù jiàn dì bó dì lí yù dì yǐ bàn dì dú jué
第八地、具见地、薄地、离欲地、已办地、独觉

dì pú sà dì rú lái dì dōu wú hé hé zì xìng
地、菩萨地、如来地都无和合自性。

shè lì zǐ shēng wén chéng dōu wú hé hé zì xìng dú jué
“舍利子，声闻乘都无和合自性，独觉

shèng dà shèng dōu wú hé hé zì xìng
乘、大乘都无和合自性。

shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō zhū fǎ yì ěr
“舍利子，由此缘故我作是说：诸法亦尔，

dōu wú zì xìng
都无自性。

fù cì shè lì zǐ zhū fǎ fēi cháng yì wú sǎn shī hé
“复次，舍利子，诸法非常亦无散失。何

yǐ gù ruò fǎ fēi cháng wú jìn xìng gù
以故？若法非常，无尽性故。”

shí shè lì zǐ wèn shàn xiàn yán hé fǎ fēi cháng yì wú sǎn
时，舍利子问善现言：“何法非常亦无散

shī
失？”

shàn xiàn dá yán shè lì zǐ sè fēi cháng yì wú sǎn shī shòu
善现答言：“舍利子，色非常亦无散失，受、

xiǎng xíng shí fēi cháng yì wú sǎn shī
想、行、识非常亦无散失。

shè lì zǐ yǎn chù fēi cháng yì wú sǎn shī ěr bí
“舍利子，眼处非常亦无散失，耳、鼻、

shé shēn yì chù fēi cháng yì wú sǎn shī
舌、身、意处非常亦无散失。

shè lì zǐ sè chù fēi cháng yì wú sǎn shī shēng xiāng
“舍利子，色处非常亦无散失，声、香、

wèi chù fǎ chù fēi cháng yì wú sǎn shī
味、触、法处非常亦无散失。

shè lì zǐ yǎn jiè fēi cháng yì wú sǎn shī sè jiè yǎn
“舍利子，眼界非常亦无散失，色界、眼

shí jiè jí yǎn chù yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu fēi cháng yì wú sǎn
识界及眼触、眼触为缘所生诸受非常亦无散

shī
失。

shè lì zǐ ěr jiè fēi cháng yì wú sǎn shī shēng jiè ěr
“舍利子，耳界非常亦无散失，声界、耳

shí jiè jí ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu fēi cháng yì wú sǎn
识界及耳触、耳触为缘所生诸受非常亦无散

shī
失。

shè lì zǐ bí jiè fēi cháng yì wú sǎn shī xiāng jiè bí
“舍利子，鼻界非常亦无散失，香界、鼻

shí jiè jí bí chù bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu fēi cháng yì wú sǎn
识界及鼻触、鼻触为缘所生诸受非常亦无散

shī
失。

shè lì zǐ shé jiè fēi cháng yì wú sǎn shī wèi jiè shé
“舍利子，舌界非常亦无散失，味界、舌

shí jiè jí shé chù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu fēi cháng yì wú sǎn
识界及舌触、舌触为缘所生诸受非常亦无散
shī
失。

shè lì zǐ shēn jiè fēi cháng yì wú sǎn shī chù jiè shēn
“舍利子，身界非常亦无散失，触界、身

shí jiè jí shēn chù shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu fēi cháng yì wú
识界及身触、身触为缘所生诸受非常亦无
sǎn shī
散失。

shè lì zǐ yì jiè fēi cháng yì wú sǎn shī fǎ jiè yì
“舍利子，意界非常亦无散失，法界、意

shí jiè jí yì chù yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu fēi cháng yì wú sǎn
识界及意触、意触为缘所生诸受非常亦无散
shī
失。

shè lì zǐ dì jiè fēi cháng yì wú sǎn shī shuǐ huǒ
“舍利子，地界非常亦无散失，水、火、

fēng kōng shí jiè fēi cháng yì wú sǎn shī
风、空、识界非常亦无散失。

shè lì zǐ kǔ shèng dì fēi cháng yì wú sǎn shī jí miè
“舍利子，苦圣谛非常亦无散失，集、灭、

dào shèng dì fēi cháng yì wú sǎn shī
道圣谛非常亦无散失。

shè lì zǐ wú míng fēi cháng yì wú sǎn shī xíng shí
“舍利子，无明非常亦无散失，行、识、

míng sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ
名色、六处、触、受、爱、取、有、生、老死
chóu tàn kǔ yōu nǎo fēi cháng yì wú sǎn shī
愁叹苦忧恼非常亦无散失。

shè lì zǐ nèi kōng fēi cháng yì wú sǎn shī wài kōng nèi
“舍利子，内空非常亦无散失，外空、内

wài kōng kōng kōng dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi
外空、空空、大空、胜义空、有为空、无为
kōng bì jìng kōng wú jì kōng sǎn kōng wú biàn yì kōng běn xìng
空、毕竟空、无际空、散空、无变异空、本性

kōng zì xiàngkōng gòngxiàngkōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng
空、自相空、共相空、一切法空、不可得空、
wú xìngkōng zì xìngkōng wú xìng zì xìngkōng fēi cháng yì wú sàn shī
无性空、自性空、无性自性空非 常 亦无散失。

shè lì zǐ bù shī bō luó mì duō fēi cháng yì wú sàn shī
“舍利子，布施波罗蜜多非 常 亦无散失，

jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō fēi cháng
净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多非 常
yì wú sàn shī
亦无散失。

shè lì zǐ sì jìng lù fēi cháng yì wú sàn shī sì wú liàng
“舍利子，四静虑非 常 亦无散失，四无量、
sì wú sè dìng fēi cháng yì wú sàn shī
四无色定非 常 亦无散失。

shè lì zǐ bā jiě tuō fēi cháng yì wú sàn shī bā shèng chù
“舍利子，八解脱非 常 亦无散失，八胜处、
jiǔ cì dì dìng shí biàn chù fēi cháng yì wú sàn shī
九次第定、十遍处非 常 亦无散失。

shè lì zǐ sì niàn zhù fēi cháng yì wú sàn shī sì zhèng
“舍利子，四念住非 常 亦无散失，四正
duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī dèng jué zhī bā shèng dào
断、四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道
zhī fēi cháng yì wú sàn shī
支非 常 亦无散失。

shè lì zǐ kōng jiě tuō mén fēi cháng yì wú sàn shī wú xiàng
“舍利子，空解脱门非 常 亦无散失，无相、
wú yuàn jiě tuō mén fēi cháng yì wú sàn shī
无愿解脱门非 常 亦无散失。

shè lì zǐ wǔ yǎn fēi cháng yì wú sàn shī liù shéntōng fēi
“舍利子，五眼非 常 亦无散失，六神通非
cháng yì wú sàn shī
常 亦无散失。

shè lì zǐ fó shí lì fēi cháng yì wú sàn shī sì wú suǒ
“舍利子，佛十力非 常 亦无散失，四无所
wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā
畏、四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八
fó bú gòng fǎ fēi cháng yì wú sàn shī
佛不共法非 常 亦无散失。

shè lì zǐ yī qiè zhì fēi cháng yì wú sǎn shī dào xiàng zhì
“舍利子，一切智非常亦无散失，道相智、

yī qiè xiàng zhì fēi cháng yì wú sǎn shī
一切相智非常亦无散失。

shè lì zǐ wú wàng shī fǎ fēi cháng yì wú sǎn shī héng zhù
“舍利子，无忘失法非常亦无散失，恒住

shě xìng fēi cháng yì wú sǎn shī
舍性非常亦无散失。

shè lì zǐ yī qiè tuó luó ní mén fēi cháng yì wú sǎn shī
“舍利子，一切陀罗尼门非常亦无散失，

yī qiè sān mó dì mén fēi cháng yì wú sǎn shī
一切三摩地门非常亦无散失。

shè lì zǐ jí xǐ dì fēi cháng yì wú sǎn shī lí gòu dì
“舍利子，极喜地非常亦无散失，离垢地、

fā guāng dì yàn huì dì jí nán shèng dì xiàn qián dì yuǎn xíng
发光地、焰慧地、极难胜地、现前地、远行

dì bú dòng dì shàn huì dì fǎ yún dì fēi cháng yì wú sǎn shī
地、不动地、善慧地、法云地非常亦无散失。

shè lì zǐ yì shēng dì fēi cháng yì wú sǎn shī zhǒng xìng
“舍利子，异生地非常亦无散失，种性

dì dì bā dì jù jiàn dì bó dì lí yù dì yǐ bàn dì
地、第八地、具见地、薄地、离欲地、已办地、

dú jué dì pú sà dì rú lái dì fēi cháng yì wú sǎn shī
独觉地、菩萨地、如来地非常亦无散失。

shè lì zǐ shēng wén shèng fēi cháng yì wú sǎn shī dú jué
“舍利子，声闻乘非常亦无散失，独觉

shèng dà shèng fēi cháng yì wú sǎn shī
乘、大乘非常亦无散失。

shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō zhū fǎ yì ěr
“舍利子，由此缘故我作是说：诸法亦尔，

dōu wú zì xìng
都无自性。

fù cì shè lì zǐ zhū fǎ fēi lè yì wú sǎn shī hé yǐ
“复次，舍利子，诸法非乐亦无散失。何以

gù ruò fǎ fēi lè wú jìn xìng gù
故？若法非乐，无尽性故。”

shí shè lì zǐ wèn shàn xiàn yán hé fǎ fēi lè yì wú sǎn
时，舍利子问善现言：“何法非乐亦无散

shī
失？”

shànxiàn dá yán shè lì zǐ sè fēi lè yì wú sǎn shī shòu
善现答言：“舍利子，色非乐亦无散失，受、

xiǎng xíng shí fēi lè yì wú sǎn shī
想、行、识非乐亦无散失。

shè lì zǐ yǎnchù fēi lè yì wú sǎn shī ěr bí shé
“舍利子，眼处非乐亦无散失，耳、鼻、舌、

shēn yì chù fēi lè yì wú sǎn shī
身、意处非乐亦无散失。

shè lì zǐ sè chù fēi lè yì wú sǎn shī shēng xiāng
“舍利子，色处非乐亦无散失，声、香、

wèi chù fǎ chù fēi lè yì wú sǎn shī
味、触、法处非乐亦无散失。

shè lì zǐ yǎn jiè fēi lè yì wú sǎn shī sè jiè yǎn shí
“舍利子，眼界非乐亦无散失，色界、眼识

jiè jí yǎnchù yǎnchù wéiyuánsuǒshēngzhūshòu fēi lè yì wú sǎn shī
界及眼触、眼触为缘所生诸受非乐亦无散失。

shè lì zǐ ěr jiè fēi lè yì wú sǎn shī shēng jiè ěr shí
“舍利子，耳界非乐亦无散失，声界、耳识

jiè jí ěr chù ěr chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòu fēi lè yì wú sǎn shī
界及耳触、耳触为缘所生诸受非乐亦无散失。

shè lì zǐ bí jiè fēi lè yì wú sǎn shī xiāng jiè bí shí
“舍利子，鼻界非乐亦无散失，香界、鼻识

jiè jí bí chù bí chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòu fēi lè yì wú sǎn shī
界及鼻触、鼻触为缘所生诸受非乐亦无散失。

shè lì zǐ shé jiè fēi lè yì wú sǎn shī wèi jiè shé shí
“舍利子，舌界非乐亦无散失，味界、舌识

jiè jí shé chù shé chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòu fēi lè yì wú sǎn shī
界及舌触、舌触为缘所生诸受非乐亦无散失。

shè lì zǐ shēn jiè fēi lè yì wú sǎn shī chù jiè shēn shí
“舍利子，身界非乐亦无散失，触界、身识

jiè jí shēnchù shēnchù wéiyuánsuǒshēngzhūshòu fēi lè yì wú sǎn shī
界及身触、身触为缘所生诸受非乐亦无散失。

shè lì zǐ yì jiè fēi lè yì wú sǎn shī fǎ jiè yì shí
“舍利子，意界非乐亦无散失，法界、意识

jiè jí yì chù yì chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòu fēi lè yì wú sǎn shī
界及意触、意触为缘所生诸受非乐亦无散失。

shè lì zǐ dì jiè fēi lè yì wú sàn shī shuǐ huǒ fēng
“舍利子，地界非乐亦无散失，水、火、风、

kōng shí jiè fēi lè yì wú sàn shī
空、识界非乐亦无散失。

shè lì zǐ kǔ shèng dì fēi lè yì wú sàn shī jí miè
“舍利子，苦圣谛非乐亦无散失，集、灭、

dào shèng dì fēi lè yì wú sàn shī
道圣谛非乐亦无散失。

shè lì zǐ wú míng fēi lè yì wú sàn shī xíng shí míng
“舍利子，无明非乐亦无散失，行、识、名

sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu
色、六处、触、受、爱、取、有、生、老死愁

tàn kǔ yōunǎo fēi lè yì wú sàn shī
叹苦忧恼非乐亦无散失。

shè lì zǐ nèi kōng fēi lè yì wú sàn shī wài kōng nèi wài
“舍利子，内空非乐亦无散失，外空、内外

kōng kōng kōng dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng
空、空空、大空、胜义空、有为空、无为空、

bì jìng kōng wú jì kōng sàn kōng wú biàn yì kōng běn xìng kōng
毕竟空、无际空、散空、无变异空、本性空、

zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú
自相空、共相空、一切法空、不可得空、无

xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng fēi lè yì wú sàn shī
性空、自性空、无性自性空非乐亦无散失。

shè lì zǐ bù shī bō luó mì duō fēi lè yì wú sàn shī jìng
“舍利子，布施波罗蜜多非乐亦无散失，净

jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō fēi lè yì wú
戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多非乐亦无

sàn shī
散失。

shè lì zǐ sì jìng lǜ fēi lè yì wú sàn shī sì wú liàng
“舍利子，四静虑非乐亦无散失，四无量、

sì wú sè dìng fēi lè yì wú sàn shī
四无色定非乐亦无散失。

shè lì zǐ bā jiě tuō fēi lè yì wú sàn shī bā shèng chù
“舍利子，八解脱非乐亦无散失，八胜处、

jiǔ cì dì dìng shí biàn chù fēi lè yì wú sàn shī
九次第定、十遍处非乐亦无散失。

shè lì zǐ sì niànzhù fēi lè yì wú sǎn shī sì zhèngduàn
“舍利子，四念住非乐亦无散失，四正断、

sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī dēngjué zhī bā shèngdào zhī fēi
四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道支非
lè yì wú sǎn shī
乐亦无散失。

shè lì zǐ kōng jiě tuō mén fēi lè yì wú sǎn shī wú xiàng
“舍利子，空解脱门非乐亦无散失，无相、

wú yuàn jiě tuō mén fēi lè yì wú sǎn shī
无愿解脱门非乐亦无散失。

shè lì zǐ wǔ yǎn fēi lè yì wú sǎn shī liù shéntōng fēi lè
“舍利子，五眼非乐亦无散失，六神通非乐

yì wú sǎn shī
亦无散失。

shè lì zǐ fó shí lì fēi lè yì wú sǎn shī sì wú suǒ wèi
“舍利子，佛十力非乐亦无散失，四无所畏、

sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú
四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不
gòng fǎ fēi lè yì wú sǎn shī
共法非乐亦无散失。

shè lì zǐ yī qiè zhì fēi lè yì wú sǎn shī dào xiàng zhì
“舍利子，一切智非乐亦无散失，道相智、

yī qiè xiàng zhì fēi lè yì wú sǎn shī
一切相智非乐亦无散失。

shè lì zǐ wú wàng shī fǎ fēi lè yì wú sǎn shī héngzhù
“舍利子，无忘失法非乐亦无散失，恒住

shěxìng fēi lè yì wú sǎn shī
舍性非乐亦无散失。

shè lì zǐ yī qiè tuó luó ní mén fēi lè yì wú sǎn shī yī
“舍利子，一切陀罗尼门非乐亦无散失，一

qiè sān mó dì mén fēi lè yì wú sǎn shī
切三摩地门非乐亦无散失。

shè lì zǐ jí xǐ dì fēi lè yì wú sǎn shī lí gòu dì
“舍利子，极喜地非乐亦无散失，离垢地、

fā guāng dì yàn huì dì jí nánshèng dì xiànrán dì yuǎnxíng
发光地、焰慧地、极难胜地、现前地、远行
dì bú dòng dì shàn huì dì fǎ yún dì fēi lè yì wú sǎn shī
地、不动地、善慧地、法云地非乐亦无散失。

shè lì zǐ yì shēng dì fēi lè yì wú sàn shī zhǒng xìng dì
“舍利子，异生地非乐亦无散失，种性地、
dì bā dì jù jiàn dì bó dì lí yù dì yǐ bàn dì dú jué
第八地、具见地、薄地、离欲地、已办地、独觉
dì pú sà dì rú lái dì fēi lè yì wú sàn shī
地、菩萨地、如来地非乐亦无散失。

shè lì zǐ shēng wén chéng fēi lè yì wú sàn shī dú jué
“舍利子，声闻乘非乐亦无散失，独觉
shèng dà shèng fēi lè yì wú sàn shī
乘、大乘非乐亦无散失。

shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō zhū fǎ yì ěr
“舍利子，由此缘故我作是说：诸法亦尔，
dōu wú zì xìng
都无自性。

fù cì shè lì zǐ zhū fǎ fēi wǒ yì wú sàn shī hé yǐ
“复次，舍利子，诸法非我亦无散失。何以
gù ruò fǎ fēi wǒ wú jìn xìng gù
故？若法非我，无尽性故。”

shí shè lì zǐ wèn shàn xiàn yán hé fǎ fēi wǒ yì wú sàn
时，舍利子问善现言：“何法非我亦无散
shī
失？”

shàn xiàn dá yán shè lì zǐ sè fēi wǒ yì wú sàn shī shòu
善现答言：“舍利子，色非我亦无散失，受、
xiǎng xíng shí fēi wǒ yì wú sàn shī
想、行、识非我亦无散失。

shè lì zǐ yǎn chù fēi wǒ yì wú sàn shī ěr bí shé
“舍利子，眼处非我亦无散失，耳、鼻、舌、
shēn yì chù fēi wǒ yì wú sàn shī
身、意处非我亦无散失。

shè lì zǐ sè chù fēi wǒ yì wú sàn shī shēng xiāng
“舍利子，色处非我亦无散失，声、香、
wèi chù fǎ chù fēi wǒ yì wú sàn shī
味、触、法处非我亦无散失。

shè lì zǐ yǎn jiè fēi wǒ yì wú sàn shī sè jiè yǎn shí
“舍利子，眼界非我亦无散失，色界、眼识
jiè jí yǎn chù yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu fēi wǒ yì wú sàn shī
界及眼触、眼触为缘所生诸受非我亦无散失。

shè lì zǐ ěr jiè fēi wǒ yì wú sàn shī shēng jiè ěr shí
“舍利子，耳界非我亦无散失，声界、耳识

jiè jí ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu fēi wǒ yì wú sàn shī
界及耳触、耳触为缘所生诸受非我亦无散失。

shè lì zǐ bí jiè fēi wǒ yì wú sàn shī xiāng jiè bí shí
“舍利子，鼻界非我亦无散失，香界、鼻识

jiè jí bí chù bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu fēi wǒ yì wú sàn shī
界及鼻触、鼻触为缘所生诸受非我亦无散失。

shè lì zǐ shé jiè fēi wǒ yì wú sàn shī wèi jiè shé shí
“舍利子，舌界非我亦无散失，味界、舌识

jiè jí shé chù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu fēi wǒ yì wú sàn shī
界及舌触、舌触为缘所生诸受非我亦无散失。

shè lì zǐ shēn jiè fēi wǒ yì wú sàn shī chù jiè shēn shí
“舍利子，身界非我亦无散失，触界、身识

jiè jí shēn chù shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu fēi wǒ yì wú sàn shī
界及身触、身触为缘所生诸受非我亦无散失。

shè lì zǐ yì jiè fēi wǒ yì wú sàn shī fǎ jiè yì shí
“舍利子，意界非我亦无散失，法界、意识

jiè jí yì chù yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu fēi wǒ yì wú sàn shī
界及意触、意触为缘所生诸受非我亦无散失。

shè lì zǐ dì jiè fēi wǒ yì wú sàn shī shuǐ huǒ fēng
“舍利子，地界非我亦无散失，水、火、风、

kōng shí jiè fēi wǒ yì wú sàn shī
空、识界非我亦无散失。

shè lì zǐ kǔ shèng dì fēi wǒ yì wú sàn shī jí miè
“舍利子，苦圣谛非我亦无散失，集、灭、

dào shèng dì fēi wǒ yì wú sàn shī
道圣谛非我亦无散失。

shè lì zǐ wú míng fēi wǒ yì wú sàn shī xíng shí míng
“舍利子，无明非我亦无散失，行、识、名

sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu
色、六处、触、受、爱、取、有、生、老死愁

tàn kǔ yōu nǎo fēi wǒ yì wú sàn shī
叹苦忧恼非我亦无散失。

shè lì zǐ nèi kōng fēi wǒ yì wú sàn shī wài kōng nèi wài
“舍利子，内空非我亦无散失，外空、内外

kōng kōng kōng dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng
空、空空、大空、胜义空、有为空、无为空、

bì jìng kōng wú jì kōng sǎn kōng wú biàn yì kōng běn xìng kōng
毕竟空、无际空、散空、无变异空、本性空、
zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú
自相空、共相空、一切法空、不可得空、无
xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng fēi wǒ yì wú sǎn shī
性空、自性空、无性自性空非我亦无散失。

大般若波罗蜜多经卷第六十七

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì liù shí bā
大般若波罗蜜多经卷第六十八

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn wú suǒ dé pǐn dì shí bā zhī bā
初分无所得品第十八之八

shè lì zǐ bù shī bō luó mì duō fēi wǒ yì wú sàn shī jìng
“舍利子，布施波罗蜜多非我亦无散失，净
jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō fēi wǒ yì wú
戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多非我亦无
sàn shī
散失。

shè lì zǐ sì jìng lù fēi wǒ yì wú sàn shī sì wú liàng
“舍利子，四静虑非我亦无散失，四无量、
sì wú sè dìng fēi wǒ yì wú sàn shī
四无色定非我亦无散失。

shè lì zǐ bā jiě tuō fēi wǒ yì wú sàn shī bā shèng chù
“舍利子，八解脱非我亦无散失，八胜处、
jiǔ cì dì dìng shí biàn chù fēi wǒ yì wú sàn shī
九次第定、十遍处非我亦无散失。

shè lì zǐ sì niàn zhù fēi wǒ yì wú sàn shī sì zhèng duàn
“舍利子，四念住非我亦无散失，四正断、
sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī fēi
四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道支非
wǒ yì wú sàn shī
我亦无散失。

shè lì zǐ kōng jiě tuō mén fēi wǒ yì wú sàn shī wú xiàng
“舍利子，空解脱门非我亦无散失，无相、
wú yuàn jiě tuō mén fēi wǒ yì wú sàn shī
无愿解脱门非我亦无散失。

shè lì zǐ wǔ yǎn fēi wǒ yì wú sàn shī liù shén tōng fēi wǒ
“舍利子，五眼非我亦无散失，六神通非我
yì wú sàn shī
亦无散失。

shè lì zǐ fó shí lì fēi wǒ yì wú sàn shī sì wú suǒ wèi
“舍利子，佛十力非我亦无散失，四无所畏、

sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú
四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不

gòng fǎ fēi wǒ yì wú sàn shī
共法非我亦无散失。

shè lì zǐ yī qiè zhì fēi wǒ yì wú sàn shī dào xiàng zhì
“舍利子，一切智非我亦无散失，道相智、

yī qiè xiàng zhì fēi wǒ yì wú sàn shī
一切相智非我亦无散失。

shè lì zǐ wú wàng shī fǎ fēi wǒ yì wú sàn shī héng zhù
“舍利子，无忘失法非我亦无散失，恒住

shě xìng fēi wǒ yì wú sàn shī
舍性非我亦无散失。

shè lì zǐ yī qiè tuó luō ní mén fēi wǒ yì wú sàn shī yī
“舍利子，一切陀罗尼门非我亦无散失，一

qiè sān mó dì mén fēi wǒ yì wú sàn shī
切三摩地门非我亦无散失。

shè lì zǐ jí xǐ dì fēi wǒ yì wú sàn shī lí gòu dì
“舍利子，极喜地非我亦无散失，离垢地、

fā guāng dì yàn huì dì jí nán shèng dì xiàn qián dì yuǎn xíng
发光地、焰慧地、极难胜地、现前地、远行

dì bú dòng dì shàn huì dì fǎ yún dì fēi wǒ yì wú sàn shī
地、不动地、善慧地、法云地非我亦无散失。

shè lì zǐ yì shēng dì fēi wǒ yì wú sàn shī zhǒng xìng dì
“舍利子，异生地非我亦无散失，种性地、

dì bā dì jù jiàn dì bó dì lí yù dì yǐ bàn dì dú jué
第八地、具见地、薄地、离欲地、已办地、独觉

dì pú sà dì rú lái dì fēi wǒ yì wú sàn shī
地、菩萨地、如来地非我亦无散失。

shè lì zǐ shēng wén shèng fēi wǒ yì wú sàn shī dú jué
“舍利子，声闻乘非我亦无散失，独觉

shèng dà shèng fēi wǒ yì wú sàn shī
乘、大乘非我亦无散失。

shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō zhū fǎ yì ěr
“舍利子，由此缘故我作是说：诸法亦尔，

dōu wú zì xìng
都无自性。

fù cì shè lì zǐ zhū fǎ jì jìng yì wú sǎn shī hé yǐ
“复次，舍利子，诸法寂静亦无散失。何以

gù ruò fǎ jì jìng wú jìn xìng gù
故？若法寂静，无尽性故。”

shí shè lì zǐ wèn shàn xiàn yán hé fǎ jì jìng yì wú sǎn
时，舍利子问善现言：“何法寂静亦无散

shī
失？”

shàn xiàn dá yán shè lì zǐ sè jì jìng yì wú sǎn shī shòu
善现答言：“舍利子，色寂静亦无散失，受、

xiǎng xíng shí jì jìng yì wú sǎn shī
想、行、识寂静亦无散失。

shè lì zǐ yǎn chù jì jìng yì wú sǎn shī ěr bí shé
“舍利子，眼处寂静亦无散失，耳、鼻、舌、

shēn yì chù jì jìng yì wú sǎn shī
身、意处寂静亦无散失。

shè lì zǐ sè chù jì jìng yì wú sǎn shī shēng xiāng
“舍利子，色处寂静亦无散失，声、香、

wèi chù fǎ chù jì jìng yì wú sǎn shī
味、触、法处寂静亦无散失。

shè lì zǐ yǎn jiè jì jìng yì wú sǎn shī sè jiè yǎn shí
“舍利子，眼界寂静亦无散失，色界、眼识

jiè jí yǎn chù yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu jì jìng yì wú sǎn shī
界及眼触、眼触为缘所生诸受寂静亦无散失。

shè lì zǐ ěr jiè jì jìng yì wú sǎn shī shēng jiè ěr shí
“舍利子，耳界寂静亦无散失，声界、耳识

jiè jí ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu jì jìng yì wú sǎn shī
界及耳触、耳触为缘所生诸受寂静亦无散失。

shè lì zǐ bí jiè jì jìng yì wú sǎn shī xiāng jiè bí shí
“舍利子，鼻界寂静亦无散失，香界、鼻识

jiè jí bí chù bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu jì jìng yì wú sǎn shī
界及鼻触、鼻触为缘所生诸受寂静亦无散失。

shè lì zǐ shé jiè jì jìng yì wú sǎn shī wèi jiè shé shí
“舍利子，舌界寂静亦无散失，味界、舌识

jiè jí shé chù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu jì jìng yì wú sǎn shī
界及舌触、舌触为缘所生诸受寂静亦无散失。

shè lì zǐ shēn jiè jì jìng yì wú sǎn shī chù jiè shēn shí
“舍利子，身界寂静亦无散失，触界、身识

jiè jí shēnchù shēnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu jì jìng yì wú sǎn shī
界及身触、身触为缘所生诸受寂静亦无散失。

shè lì zǐ yì jiè jì jìng yì wú sǎn shī fǎ jiè yì shí
“舍利子，意界寂静亦无散失，法界、意识

jiè jí yì chù yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu jì jìng yì wú sǎn shī
界及意触、意触为缘所生诸受寂静亦无散失。

shè lì zǐ dì jiè jì jìng yì wú sǎn shī shuǐ huǒ fēng
“舍利子，地界寂静亦无散失，水、火、风、

kōng shí jiè jì jìng yì wú sǎn shī
空、识界寂静亦无散失。

shè lì zǐ kǔ shèng dì jì jìng yì mó sǎn shī jí miè
“舍利子，苦圣谛寂静亦无散失，集、灭、

dào shèng dì jì jìng yì wú sǎn shī
道圣谛寂静亦无散失。

shè lì zǐ wú míng jì jìng yì wú sǎn shī xíng shí míng
“舍利子，无明寂静亦无散失，行、识、名

sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu
色、六处、触、受、爱、取、有、生、老死愁

tàn kǔ yōunǎo jì jìng yì wú sǎn shī
叹苦忧恼寂静亦无散失。

shè lì zǐ nèi kōng jì jìng yì wú sǎn shī wàikōng nèi wài
“舍利子，内空寂静亦无散失，外空、内外

kōng kōngkōng dà kōng shèng yì kōng yǒuwéikōng wúwéikōng
空、空空、大空、胜义空、有为空、无为空、

bì jìngkōng wú jì kōng sǎnkōng wú biàn yì kōng běnxìngkōng
毕竟空、无际空、散空、无变异空、本性空、

zì xiàngkōng gòngxiàngkōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú
自相空、共相空、一切法空、不可得空、无

xìngkōng zì xìngkōng wú xìng zì xìngkōng jì jìng yì wú sǎn shī
性空、自性空、无性自性空寂静亦无散失。

shè lì zǐ bù shī bō luó mì duō jì jìng yì wú sǎn shī jìng
“舍利子，布施波罗蜜多寂静亦无散失，净

jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō rě bō luó mì duō jì jìng yì wú
戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多寂静亦无

sǎn shī
散失。

shè lì zǐ sì jìng lǜ jì jìng yì wú sǎn shī sì wú liàng
“舍利子，四静虑寂静亦无散失，四无量、

sì wú sè dìng jì jìng yì wú sàn shī
四无色定寂静亦无散失。

shè lì zǐ bā jiě tuō jì jìng yì wú sàn shī bā shèngchù
“舍利子，八解脱寂静亦无散失，八胜处、

jiǔ cì dì dìng shí biànchù jì jìng yì wú sàn shī
九次第定、十遍处寂静亦无散失。

shè lì zǐ sì niànzhù jì jìng yì wú sàn shī sì zhèngduàn
“舍利子，四念住寂静亦无散失，四正断、

sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děngjué zhī bā shèngdào zhī jì
四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道支寂

jìng yì wú sàn shī
静亦无散失。

shè lì zǐ kōng jiě tuōmén jì jìng yì wú sàn shī wú xiàng
“舍利子，空解脱门寂静亦无散失，无相、

wú yuàn jiě tuōmén jì jìng yì wú sàn shī
无愿解脱门寂静亦无散失。

shè lì zǐ wǔ yǎn jì jìng yì wú sàn shī liù shéntōng jì jìng
“舍利子，五眼寂静亦无散失，六神通寂静

yì wú sàn shī
亦无散失。

shè lì zǐ fó shí lì jì jìng yì wú sàn shī sì wú suǒ wèi
“舍利子，佛十力寂静亦无散失，四无所畏、

sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú
四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不

gòng fǎ jì jìng yì wú sàn shī
共法寂静亦无散失。

shè lì zǐ yī qiè zhì jì jìng yì wú sàn shī dào xiàng zhì
“舍利子，一切智寂静亦无散失，道相智、

yī qiè xiàng zhì jì jìng yì wú sàn shī
一切相智寂静亦无散失。

shè lì zǐ wú wàng shī fǎ jì jìng yì wú sàn shī héngzhù
“舍利子，无忘失法寂静亦无散失，恒住

shěxìng jì jìng yì wú sàn shī
舍性寂静亦无散失。

shè lì zǐ yī qiè tuó luó ní mén jì jìng yì wú sàn shī yī
“舍利子，一切陀罗尼门寂静亦无散失，一

qiè sān mó dì mén jì jìng yì wú sàn shī
切三摩地门寂静亦无散失。

shè lì zǐ jí xǐ dì jì jìng yì wú sǎn shī lí gòu dì
“舍利子，极喜地寂静亦无散失，离垢地、
fā guāng dì yàn huì dì jí nánshèng dì xiànrán dì yuǎnxíng
发光地⁶、焰慧地、极难胜地、现前地、远行
dì bú dòng dì shàn huì dì fǎ yún dì jì jìng yì wú sǎn shī
地、不动地、善慧地、法云地寂静亦无散失。

shè lì zǐ yì shēng dì jì jìng yì wú sǎn shī zhǒngxìng dì
“舍利子，异生地寂静亦无散失，种性地、
dì bā dì jù jiàn dì bó dì lí yù dì yǐ bàn dì dú jué
第八地、具见地、薄地、离欲地、已办地、独觉
dì pú sà dì rú lái dì jì jìng yì wú sǎn shī
地、菩萨地、如来地寂静亦无散失。

shè lì zǐ shēngwénshèng jì jìng yì wú sǎn shī dú jué
“舍利子，声闻乘寂静亦无散失，独觉
shèng dà shèng jì jìng yì wú sǎn shī
乘、大乘寂静亦无散失。

shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō zhū fǎ yì ěr
“舍利子，由此缘故我作是说：诸法亦尔，
dōu wú zì xìng
都无自性。

fù cì shè lì zǐ zhū fǎ yuǎn lí yì wú sǎn shī hé yǐ
“复次，舍利子，诸法远离亦无散失。何以
gù ruò fǎ yuǎn lí wú jìn xìng gù
故？若法远离，无尽性故。”

shí shè lì zǐ wènshànxiànyán hé fǎ yuǎn lí yì wú sǎn
时，舍利子问善现言：“何法远离亦无散
shī
失？”

shànxiàn dá yán shè lì zǐ sè yuǎn lí yì wú sǎn shī shòu
善现答言：“舍利子，色远离亦无散失，受、
xiǎng xíng shí yuǎn lí yì wú sǎn shī
想、行、识远离亦无散失。

shè lì zǐ yǎnchùyuǎn lí yì wú sǎn shī ěr bí shé
“舍利子，眼处远离亦无散失，耳、鼻、舌、
shēn yì chùyuǎn lí yì wú sǎn shī
身、意处远离亦无散失。

⁶ 大正藏：地；永乐北藏：光；龙藏：地

shè lì zǐ sè chùyuǎn lí yì wú sǎn shī shēng xiāng
“舍利子，色处远离亦无散失，声、香、

wèi chù fǎ chùyuǎn lí yì wú sǎn shī
味、触、法处远离亦无散失。

shè lì zǐ yǎn jiè yuǎn lí yì wú sǎn shī sè jiè yǎn shí
“舍利子，眼界远离亦无散失，色界、眼识

jiè jí yǎnchù yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuyuǎn lí yì wú sǎn shī
界及眼触、眼触为缘所生诸受远离亦无散失。

shè lì zǐ ěr jiè yuǎn lí yì wú sǎn shī shēng jiè ěr
“舍利子，耳界远离亦无散失，声界、耳

shí jiè jí ěr chù ěr chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuyuǎn lí yì wú sǎn
识界及耳触、耳触为缘所生诸受远离亦无散
shī
失。

shè lì zǐ bí jiè yuǎn lí yì wú sǎn shī xiāng jiè bí
“舍利子，鼻界远离亦无散失，香界、鼻

shí jiè jí bí chù bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuyuǎn lí yì wú sǎn
识界及鼻触、鼻触为缘所生诸受远离亦无散
shī
失。

shè lì zǐ shé jiè yuǎn lí yì wú sǎn shī wèi jiè shé shí
“舍利子，舌界远离亦无散失，味界、舌识

jiè jí shé chù shé chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuyuǎn lí yì wú sǎn shī
界及舌触、舌触为缘所生诸受远离亦无散失。

shè lì zǐ shēn jiè yuǎn lí yì wú sǎn shī chù jiè shēn
“舍利子，身界远离亦无散失，触界、身

shí jiè jí shēnchù shēnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuyuǎn lí yì wú sǎn
识界及身触、身触为缘所生诸受远离亦无散
shī
失。

shè lì zǐ yì jiè yuǎn lí yì wú sǎn shī fǎ jiè yì shí
“舍利子，意界远离亦无散失，法界、意识

jiè jí yì chù yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuyuǎn lí yì wú sǎn shī
界及意触、意触为缘所生诸受远离亦无散失。

shè lì zǐ dì jiè yuǎn lí yì wú sǎn shī shuǐ huǒ fēng
“舍利子，地界远离亦无散失，水、火、风、

kōng shí jiè yuǎn lí yì wú sǎn shī
空、识界远离亦无散失。

shè lì zǐ kǔ shèng dì yuǎn lí yì wú sǎn shī jí miè
“舍利子，苦圣谛远离亦无散失，集、灭、

dào shèng dì yuǎn lí yì wú sǎn shī
道圣谛远离亦无散失。

shè lì zǐ wú míng yuǎn lí yì wú sǎn shī xíng shí míng
“舍利子，无明远离亦无散失，行、识、名

sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu
色、六处、触、受、爱、取、有、生、老死愁

tàn kǔ yōu nǎo yuǎn lí yì wú sǎn shī
叹苦忧恼远离亦无散失。

shè lì zǐ nèi kōng yuǎn lí yì wú sǎn shī wài kōng nèi
“舍利子，内空远离亦无散失，外空、内

wài kōng kōng kōng dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi
外空、空空、大空、胜义空、有为空、无为

kōng bì jìng kōng wú jì kōng sǎn kōng wú biàn yì kōng běn xìng
空、毕竟空、无际空、散空、无变异空、本性

kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng
空、自相空、共相空、一切法空、不可得空、

wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng yuǎn lí yì wú sǎn shī
无性空、自性空、无性自性空 远离亦无散失。

shè lì zǐ bù shī bō luó mì duō yuǎn lí yì wú sǎn shī jìng
“舍利子，布施波罗蜜多远离亦无散失，净

jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō rě bō luó mì duō yuǎn lí yì wú
戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多 远离亦无

sǎn shī
散失。

shè lì zǐ sì jìng lǜ yuǎn lí yì wú sǎn shī sì wú liàng
“舍利子，四静虑远离亦无散失，四无量、

sì wú sè dìng yuǎn lí yì wú sǎn shī
四无色定 远离亦无散失。

shè lì zǐ bā jiě tuō yuǎn lí yì wú sǎn shī bā shèng chù
“舍利子，八解脱远离亦无散失，八胜处、

jiǔ cì dì dìng shí biàn chù yuǎn lí yì wú sǎn shī
九次第定、十遍处 远离亦无散失。

shè lì zǐ sì niàn zhù yuǎn lí yì wú sǎn shī sì zhèng duàn
“舍利子，四念住远离亦无散失，四正断、

sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī yuǎn
四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道支 远

lí yì wú sǎn shī
离亦无散失。

shè lì zǐ kōng jiě tuō mén yuǎn lí yì wú sǎn shī wú xiàng
“舍利子，空解脱门远 离亦无散失，无相、
wú yuàn jiě tuō mén yuǎn lí yì wú sǎn shī
无愿解脱门远 离亦无散失。

shè lì zǐ wǔ yǎn yuǎn lí yì wú sǎn shī liù shéntōng yuǎn
“舍利子，五眼远 离亦无散失，六神通远
lí yì wú sǎn shī
离亦无散失。

shè lì zǐ fó shí lì yuǎn lí yì wú sǎn shī sì wú suǒ wèi
“舍利子，佛十力远 离亦无散失，四无所畏、
sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú
四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不
gòng fǎ yuǎn lí yì wú sǎn shī
共法远 离亦无散失。

shè lì zǐ yī qiè zhì yuǎn lí yì wú sǎn shī dào xiàng zhì
“舍利子，一切智远 离亦无散失，道相智、
yī qiè xiàng zhì yuǎn lí yì wú sǎn shī
一切相智远 离亦无散失。

shè lì zǐ wú wàng shī fǎ yuǎn lí yì wú sǎn shī héng zhù
“舍利子，无忘失法远 离亦无散失，恒住
shě xìng yuǎn lí yì wú sǎn shī
舍性远 离亦无散失。

shè lì zǐ yī qiè tuó luó ní mén yuǎn lí yì wú sǎn shī yī
“舍利子，一切陀罗尼门远 离亦无散失，一
qiè sān mó dì mén yuǎn lí yì wú sǎn shī
切三摩地门远 离亦无散失。

shè lì zǐ jí xǐ dì yuǎn lí yì wú sǎn shī lí gòu dì
“舍利子，极喜地远 离亦无散失，离垢地、
fā guāng dì yàn huì dì jí nán shèng dì xiàn qián dì yuǎn xíng
发光地、焰慧地、极难胜地、现前地、远行
dì bú dòng dì shàn huì dì fǎ yún dì yuǎn lí yì wú sǎn shī
地、不动地、善慧地、法云地远 离亦无散失。

shè lì zǐ yì shēng dì yuǎn lí yì wú sǎn shī zhǒng xìng dì
“舍利子，异生地远 离亦无散失，种性地、
dì bā dì jù jiàn dì bó dì lí yù dì yǐ bàn dì dú jué
第八地、具见地、薄地、离欲地、已办地、独觉

dì pú sà dì rú lái dì yuǎn lí yì wú sàn shī
地、菩萨地、如来地 远离亦无散失。

shè lì zǐ shēngwénshèngyuǎn lí yì wú sàn shī dú jué
“舍利子，声闻乘 远离亦无散失，独觉

shèng dà shèngyuǎn lí yì wú sàn shī
乘、大乘 远离亦无散失。

shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō zhū fǎ yì ěr
“舍利子，由此缘故我作是说：诸法亦尔，

dōu wú zì xìng
都无自性。

fù cì shè lì zǐ zhū fǎ kōng yì wú sàn shī hé yǐ gù
“复次，舍利子，诸法空亦无散失。何以故？

ruò fǎ kōng wú jìn xìng gù
若法空，无尽性故。”

shí shè lì zǐ wènshànxiànyán hé fǎ kōng yì wú sàn shī
时，舍利子问善现言：“何法空亦无散失？”

shànxiàn dá yán shè lì zǐ sè kōng yì wú sàn shī shòu
善现答言：“舍利子，色空亦无散失，受、

xiǎng xíng shí kōng yì wú sàn shī
想、行、识空亦无散失。

shè lì zǐ yǎnchùkōng yì wú sàn shī ěr bí shé
“舍利子，眼处空亦无散失，耳、鼻、舌、

shēn yì chùkōng yì wú sàn shī
身、意处空亦无散失。

shè lì zǐ sè chùkōng yì wú sàn shī shēng xiāng wèi
“舍利子，色处空亦无散失，声、香、味、

chù fǎ chùkōng yì wú sàn shī
触、法处空亦无散失。

shè lì zǐ yǎn jiè kōng yì wú sàn shī sè jiè yǎn shí jiè
“舍利子，眼界空亦无散失，色界、眼识界

jí yǎnchù yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòukōng yì wú sàn shī
及眼触、眼触为缘所生诸受空亦无散失。

shè lì zǐ ěr jiè kōng yì wú sàn shī shēng jiè ěr shí
“舍利子，耳界空亦无散失，声界、耳识

jiè jí ěr chù ěr chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòukōng yì wú sàn shī
界及耳触、耳触为缘所生诸受空亦无散失。

shè lì zǐ bí jiè kōng yì wú sàn shī xiāng jiè bí shí
“舍利子，鼻界空亦无散失，香界、鼻识

jiè jí bí chù   bí chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòukōng yì wú sàn shī
界及鼻触、鼻触为缘所生诸受空亦无散失。

shè lì zǐ   shé jiè kōng yì wú sàn shī   wèi jiè   shé shí jiè
“舍利子，舌界空亦无散失，味界、舌识界

jǐ shé chù   shé chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòukōng yì wú sàn shī
及舌触、舌触为缘所生诸受空亦无散失。

shè lì zǐ   shēn jiè kōng yì wú sàn shī   chù jiè   shēn shí
“舍利子，身界空亦无散失，触界、身识

jiè jí shēnchù   shēnchù wéiyuánsuǒshēngzhūshòukōng yì wú sàn shī
界及身触、身触为缘所生诸受空亦无散失。

shè lì zǐ   yì jiè kōng yì wú sàn shī   fǎ jiè   yì shí jiè
“舍利子，意界空亦无散失，法界、意识界

jǐ yì chù   yì chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòukōng yì wú sàn shī
及意触、意触为缘所生诸受空亦无散失。

shè lì zǐ   dì jiè kōng yì wú sàn shī   shuǐ huǒ fēng
“舍利子，地界空亦无散失，水、火、风、

kōng   shí jiè kōng yì wú sàn shī
空、识界空亦无散失。

shè lì zǐ   kǔ shèng dì kōng yì wú sàn shī   jí miè
“舍利子，苦圣谛空亦无散失，集、灭、

dào shèng dì kōng yì wú sàn shī
道圣谛空亦无散失。

shè lì zǐ   wú míngkōng yì wú sàn shī   xíng shí míng
“舍利子，无明空亦无散失，行、识、名

sè liù chù   chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu
色、六处、触、受、爱、取、有、生、老死愁

tàn kǔ yōunǎokōng yì wú sàn shī
叹苦忧恼空亦无散失。

shè lì zǐ   nèi kōngkōng yì wú sàn shī   wàikōng   nèi wài
“舍利子，内空空亦无散失，外空、内外

kōng kōngkōng   dà kōng   shèng yì kōng   yǒu wéikōng   wú wéikōng
空、空空、大空、胜义空、有为空、无为空、

bì jìngkōng   wú jì kōng   sàn kōng   wú biàn yì kōng   běn xìng kōng
毕竟空、无际空、散空、无变异空、本性空、

zì xiàngkōng   gòng xiàngkōng   yī qiè fǎ kōng   bù kě dé kōng   wú
自相空、共相空、一切法空、不可得空、无

xìngkōng   zì xìngkōng   wú xìng zì xìngkōngkōng yì wú sàn shī
性空、自性空、无性自性空空亦无散失。

shè lì zǐ bù shī bō luó mì duōkōng yì wú sàn shī jìng jiè
“舍利子，布施波罗蜜多空亦无散失，净戒、

ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duōkōng yì wú sàn shī
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多空亦无散失。

shè lì zǐ sì jìng lù kōng yì wú sàn shī sì wú liàng sì
“舍利子，四静虑空亦无散失，四无量、四

wú sè dìngkōng yì wú sàn shī
无色定空亦无散失。

shè lì zǐ bā jiě tuōkōng yì wú sàn shī bā shèngchù
“舍利子，八解脱空亦无散失，八胜处、

jiǔ cì dì dìng shí biànchùkōng yì wú sàn shī
九次第定、十遍处空亦无散失。

shè lì zǐ sì niànzhùkōng yì wú sàn shī sì zhèngduàn
“舍利子，四念住空亦无散失，四正断、

sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děngjué zhī bā shèngdào zhī kōng
四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道支空
yì wú sàn shī
亦无散失。

shè lì zǐ kōng jiě tuōménkōng yì wú sàn shī wú xiàng
“舍利子，空解脱门空亦无散失，无相、

wú yuàn jiě tuōménkōng yì wú sàn shī
无愿解脱门空亦无散失。

shè lì zǐ wǔ yǎnkōng yì wú sàn shī liù shéntōngkōng yì
“舍利子，五眼空亦无散失，六神通空亦

wú sàn shī
无散失。

shè lì zǐ fó shí lì kōng yì wú sàn shī sì wú suǒ wèi
“舍利子，佛十力空亦无散失，四无所畏、

sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú
四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不
gòng fǎ kōng yì wú sàn shī
共法空亦无散失。

shè lì zǐ yī qiè zhì kōng yì wú sàn shī dào xiàng zhì
“舍利子，一切智空亦无散失，道相智、

yī qiè xiàng zhì kōng yì wú sàn shī
一切相智空亦无散失。

shè lì zǐ wú wàng shī fǎ kōng yì wú sàn shī héngzhù shě
“舍利子，无忘失法空亦无散失，恒住舍

xìngkōng yì wú sǎn shī
性空亦无散失。

shè lì zǐ yī qiè tuó luó ní ménkōng yì wú sǎn shī yī qiè
“舍利子，一切陀罗尼门空亦无散失，一切

sān mó dì ménkōng yì wú sǎn shī
三摩地门空亦无散失。

shè lì zǐ jí xǐ dì kōng yì wú sǎn shī lí gòu dì fā
“舍利子，极喜地空亦无散失，离垢地、发

guāng dì yàn huì dì jí nán shèng dì xiànrán dì yuǎnxíng dì
光地、焰慧地、极难胜地、现前地、远行地、

bú dòng dì shàn huì dì fǎ yún dì kōng yì wú sǎn shī
不动地、善慧地、法云地空亦无散失。

shè lì zǐ yì shēng dì kōng yì wú sǎn shī zhǒngxìng dì
“舍利子，异生地空亦无散失，种性地、

dì bā dì jù jiàn dì bó dì lí yù dì yǐ bàn dì dú jué
第八地、具见地、薄地、离欲地、已办地、独觉

dì pú sà dì rú lái dì kōng yì wú sǎn shī
地、菩萨地、如来地空亦无散失。

shè lì zǐ shēngwénshèngkōng yì wú sǎn shī dú jué shèng
“舍利子，声闻乘空亦无散失，独觉乘、

dà shèngkōng yì wú sǎn shī
大乘空亦无散失。

shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō zhū fǎ yì ěr
“舍利子，由此缘故我作是说：诸法亦尔，

dōu wú zì xìng
都无自性。

fù cì shè lì zǐ zhū fǎ wú xiàng yì wú sǎn shī hé yǐ
“复次，舍利子，诸法无相亦无散失。何以

gù ruò fǎ wú xiàng wú jìn xìng gù
故？若法无相，无尽性故。”

shí shè lì zǐ wènshànxiànyán hé fǎ wú xiàng yì wú sǎn
时，舍利子问善现言：“何法无相亦无散

shī
失？”

shànxiàn dá yán shè lì zǐ sè wú xiàng yì wú sǎn shī shòu
善现答言：“舍利子，色无相亦无散失，受、

xiǎng xíng shí wú xiàng yì wú sǎn shī
想、行、识无相亦无散失。

shè lì zǐ yǎnchù wú xiàng yì wú sǎn shī ěr bí shé
“舍利子，眼处无相亦无散失，耳、鼻、舌、
shēn yì chù wú xiàng yì wú sǎn shī
身、意处无相亦无散失。

shè lì zǐ sè chù wú xiàng yì wú sǎn shī shēng xiāng
“舍利子，色处无相亦无散失，声、香、
wèi chù fǎ chù wú xiàng yì wú sǎn shī
味、触、法处无相亦无散失。

shè lì zǐ yǎn jiè wú xiàng yì wú sǎn shī sè jiè yǎn shí
“舍利子，眼界无相亦无散失，色界、眼识
jiè jí yǎnchù yǎnchù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú xiàng yì wú sǎn shī
界及眼触、眼触为缘所生诸受无相亦无散失。

shè lì zǐ ěr jiè wú xiàng yì wú sǎn shī shēng jiè ěr
“舍利子，耳界无相亦无散失，声界、耳
shí jiè jí ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú xiàng yì wú sǎn
识界及耳触、耳触为缘所生诸受无相亦无散
shī
失。

shè lì zǐ bí jiè wú xiàng yì wú sǎn shī xiāng jiè bí
“舍利子，鼻界无相亦无散失，香界、鼻
shí jiè jí bí chù bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú xiàng yì wú sǎn
识界及鼻触、鼻触为缘所生诸受无相亦无散
shī
失。

shè lì zǐ shé jiè wú xiàng yì wú sǎn shī wèi jiè shé shí
“舍利子，舌界无相亦无散失，味界、舌识
jiè jí shé chù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú xiàng yì wú sǎn shī
界及舌触、舌触为缘所生诸受无相亦无散失。

shè lì zǐ shēn jiè wú xiàng yì wú sǎn shī chù jiè shēn
“舍利子，身界无相亦无散失，触界、身
shí jiè jí shēn chù shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú xiàng yì wú sǎn
识界及身触、身触为缘所生诸受无相亦无散
shī
失。

shè lì zǐ yì jiè wú xiàng yì wú sǎn shī fǎ jiè yì shí
“舍利子，意界无相亦无散失，法界、意识
jiè jí yì chù yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú xiàng yì wú sǎn shī
界及意触、意触为缘所生诸受无相亦无散失。

shè lì zǐ dì jiè wú xiàng yì wú sàn shī shuǐ huǒ fēng
“舍利子，地界无相亦无散失，水、火、风、

kōng shí jiè wú xiàng yì wú sàn shī
空、识界无相亦无散失。

shè lì zǐ kǔ shèng dì wú xiàng yì wú sàn shī jí miè
“舍利子，苦圣谛无相亦无散失，集、灭、

dào shèng dì wú xiàng yì wú sàn shī
道圣谛无相亦无散失。

shè lì zǐ wú míng wú xiàng yì wú sàn shī xíng shí
“舍利子，无明无相亦无散失，行、识、

míng sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ
名色、六处、触、受、爱、取、有、生、老死

chóu tàn kǔ yōu nǎo wú xiàng yì wú sàn shī
愁叹苦忧恼无相亦无散失。

shè lì zǐ nèi kōng wú xiàng yì wú sàn shī wài kōng nèi
“舍利子，内空无相亦无散失，外空、内

wài kōng kōng kōng dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi
外空、空空、大空、胜义空、有为空、无为

kōng bì jìng kōng wú jì kōng sàn kōng wú biàn yì kōng běn xìng
空、毕竟空、无际空、散空、无变异空、本性

kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng
空、自相空、共相空、一切法空、不可得空、

wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng wú xiàng yì wú sàn shī
无性空、自性空、无性自性空无相亦无散失。

shè lì zǐ bù shī bō luó mì duō wú xiàng yì wú sàn shī jìng
“舍利子，布施波罗蜜多无相亦无散失，净

jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō rě bō luó mì duō wú xiàng yì wú
戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多无相亦无

sàn shī
散失。

shè lì zǐ sì jìng lǜ wú xiàng yì wú sàn shī sì wú liàng
“舍利子，四静虑无相亦无散失，四无量、

sì wú sè dìng wú xiàng yì wú sàn shī
四无色定无相亦无散失。

shè lì zǐ bā jiě tuō wú xiàng yì wú sàn shī bā shèng chù
“舍利子，八解脱无相亦无散失，八胜处、

jiǔ cì dì dìng shí biàn chù wú xiàng yì wú sàn shī
九次第定、十遍处无相亦无散失。

shè lì zǐ sì niàn zhù wú xiàng yì wú sàn shī sì zhèng duàn
“舍利子，四念住无相亦无散失，四正断、

sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī wú
四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道支无

xiàng yì wú sàn shī
相亦无散失。

shè lì zǐ kōng jiě tuō mén wú xiàng yì wú sàn shī wú xiàng
“舍利子，空解脱门无相亦无散失，无相、

wú yuàn jiě tuō mén wú xiàng yì wú sàn shī
无愿解脱门无相亦无散失。

shè lì zǐ wǔ yǎn wú xiàng yì wú sàn shī liù shén tōng wú
“舍利子，五眼无相亦无散失，六神通无

xiàng yì wú sàn shī
相亦无散失。

shè lì zǐ fú shí lì wú xiàng yì wú sàn shī sì wú suǒ wèi
“舍利子，佛十力无相亦无散失，四无所畏、

sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú
四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不

gòng fǎ wú xiàng yì wú sàn shī
共法无相亦无散失。

shè lì zǐ yī qiè zhì wú xiàng yì wú sàn shī dào xiàng zhì
“舍利子，一切智无相亦无散失，道相智、

yī qiè xiàng zhì wú xiàng yì wú sàn shī
一切相智无相亦无散失。

shè lì zǐ wú wàng shī fǎ wú xiàng yì wú sàn shī héng zhù
“舍利子，无忘失法无相亦无散失，恒住

shě xìng wú xiàng yì wú sàn shī
舍性无相亦无散失。

shè lì zǐ yī qiè tuó luó ní mén wú xiàng yì wú sàn shī yī
“舍利子，一切陀罗尼门无相亦无散失，一

qiè sān mó dì mén wú xiàng yì wú sàn shī
切三摩地门无相亦无散失。

shè lì zǐ jí xǐ dì wú xiàng yì wú sàn shī lí gòu dì
“舍利子，极喜地无相亦无散失，离垢地、

fā guāng dì yàn huì dì jí nán shèng dì xiàn qián dì yuǎn xíng
发光地、焰慧地、极难胜地、现前地、远行

dì bú dòng dì shàn huì dì fǎ yún dì wú xiàng yì wú sàn shī
地、不动地、善慧地、法云地无相亦无散失。

shè lì zǐ yì shēng dì wú xiàng yì wú sǎn shī zhǒng xìng dì
“舍利子，异生地无相亦无散失，种性地、
dì bā dì jù jiàn dì bó dì lí yù dì yǐ bàn dì dú jué
第八地、具见地、薄地、离欲地、已办地、独觉
dì pú sà dì rú lái dì wú xiàng yì wú sǎn shī
地、菩萨地、如来地无相亦无散失。

shè lì zǐ shēng wén chéng wú xiàng yì wú sǎn shī dú jué
“舍利子，声闻乘无相亦无散失，独觉
shèng dà shèng wú xiàng yì wú sǎn shī
乘、大乘无相亦无散失。

shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō zhū fǎ yì ěr
“舍利子，由此缘故我作是说：诸法亦尔，
dōu wú zì xìng
都无自性。

fù cì shè lì zǐ zhū fǎ wú yuàn yì wú sǎn shī hé yǐ
“复次，舍利子，诸法无愿亦无散失。何以
gù ruò fǎ wú yuàn wú jìn xìng gù
故？若法无愿，无尽性故。”

shí shè lì zǐ wèn shàn xiàn yán hé fǎ wú yuàn yì wú sǎn
时，舍利子问善现言：“何法无愿亦无散
shī
失？”

shàn xiàn dá yán shè lì zǐ sè wú yuàn yì wú sǎn shī shòu
善现答言：“舍利子，色无愿亦无散失，受、
xiǎng xíng shí wú yuàn yì wú sǎn shī
想、行、识无愿亦无散失。

shè lì zǐ yǎn chù wú yuàn yì wú sǎn shī ěr bí shé
“舍利子，眼处无愿亦无散失，耳、鼻、舌、
shēn yì chù wú yuàn yì wú sǎn shī
身、意处无愿亦无散失。

shè lì zǐ sè chù wú yuàn yì wú sǎn shī shēng xiāng
“舍利子，色处无愿亦无散失，声、香、
wèi chù fǎ chù wú yuàn yì wú sǎn shī
味、触、法处无愿亦无散失。

shè lì zǐ yǎn jiè wú yuàn yì wú sǎn shī sè jiè yǎn shí
“舍利子，眼界无愿亦无散失，色界、眼识
jiè jí yǎn chù yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú yuàn yì wú sǎn shī
界及眼触、眼触为缘所生诸受无愿亦无散失。

shè lì zǐ ěr jiè wú yuàn yì wú sàn shī shēng jiè ěr
“舍利子，耳界无愿亦无散失，声界、耳
shí jiè jí ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú yuàn yì wú sàn
识界及耳触、耳触为缘所生诸受无愿亦无散
shī
失。

shè lì zǐ bí jiè wú yuàn yì wú sàn shī xiāng jiè bí
“舍利子，鼻界无愿亦无散失，香界、鼻
shí jiè jí bí chù bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú yuàn yì wú sàn
识界及鼻触、鼻触为缘所生诸受无愿亦无散
shī
失。

shè lì zǐ shé jiè wú yuàn yì wú sàn shī wèi jiè shé shí
“舍利子，舌界无愿亦无散失，味界、舌识
jiè jí shé chù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú yuàn yì wú sàn shī
界及舌触、舌触为缘所生诸受无愿亦无散失。

shè lì zǐ shēn jiè wú yuàn yì wú sàn shī chù jiè shēn
“舍利子，身界无愿亦无散失，触界、身
shí jiè jí shēn chù shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú yuàn yì wú sàn
识界及身触、身触为缘所生诸受无愿亦无散
shī
失。

shè lì zǐ yì jiè wú yuàn yì wú sàn shī fǎ jiè yì shí
“舍利子，意界无愿亦无散失，法界、意识
jiè jí yì chù yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú yuàn yì wú sàn shī
界及意触、意触为缘所生诸受无愿亦无散失。

shè lì zǐ dì jiè wú yuàn yì wú sàn shī shuǐ huǒ fēng
“舍利子，地界无愿亦无散失，水、火、风、
kōng shí jiè wú yuàn yì wú sàn shī
空、识界无愿亦无散失。

shè lì zǐ kǔ shèng dì wú yuàn yì wú sàn shī jí miè
“舍利子，苦圣谛无愿亦无散失，集、灭、
dào shèng dì wú yuàn yì wú sàn shī
道圣谛无愿亦无散失。

shè lì zǐ wú míng wú yuàn yì wú sàn shī xíng shí míng
“舍利子，无明无愿亦无散失，行、识、名
sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu
色、六处、触、受、爱、取、有、生、老死愁

tàn kǔ yōunǎo wú yuàn yì wú sàn shī
叹苦忧恼无愿亦无散失。

shè lì zǐ nèi kōng wú yuàn yì wú sàn shī wàikōng nèi
“舍利子，内空无愿亦无散失，外空、内
wàikōng kōngkōng dà kōng shèng yì kōng yǒuwéikōng wú wéi
外空、空空、大空、胜义空、有为空、无为
kōng bì jìngkōng wú jì kōng sàn kōng wú biàn yì kōng běnxìng
空、毕竟空、无际空、散空、无变异空、本性
kōng zì xiàngkōng gòngxiàngkōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng
空、自相空、共相空、一切法空、不可得空、
wú xìngkōng zì xìngkōng wú xìng zì xìngkōng wú yuàn yì wú sàn shī
无性空、自性空、无性自性空无愿亦无散失。

shè lì zǐ bù shī bō luó mì duō wú yuàn yì wú sàn shī jìng
“舍利子，布施波罗蜜多无愿亦无散失，净
jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō rě bō luó mì duō wú yuàn yì wú
戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多无愿亦无
sàn shī
散失。

shè lì zǐ sì jìng lǜ wú yuàn yì wú sàn shī sì wú liàng
“舍利子，四静虑无愿亦无散失，四无量、
sì wú sè dìng wú yuàn yì wú sàn shī
四无色定无愿亦无散失。

shè lì zǐ bā jiě tuō wú yuàn yì wú sàn shī bā shèng chù
“舍利子，八解脱无愿亦无散失，八胜处、
jiǔ cì dì dìng shí biàn chù wú yuàn yì wú sàn shī
九次第定、十遍处无愿亦无散失。

shè lì zǐ sì niàn zhù wú yuàn yì wú sàn shī sì zhèng duàn
“舍利子，四念住无愿亦无散失，四正断、
sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī wú
四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道支无
yuàn yì wú sàn shī
愿亦无散失。

shè lì zǐ kōng jiě tuō mén wú yuàn yì wú sàn shī wú xiàng
“舍利子，空解脱门无愿亦无散失，无相、
wú yuàn jiě tuō mén wú yuàn yì wú sàn shī
无愿解脱门无愿亦无散失。

shè lì zǐ wǔ yǎn wú yuàn yì wú sàn shī liù shén tōng wú
“舍利子，五眼无愿亦无散失，六神通无

yuàn yì wú sǎn shī
愿亦无散失。

shè lì zǐ fó shí lì wú yuàn yì wú sǎn shī sì wú suǒ wèi
“舍利子，佛十力无愿亦无散失，四无所畏、
sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú
四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不

gòng fǎ wú yuàn yì wú sǎn shī
共法无愿亦无散失。

shè lì zǐ yī qiè zhì wú yuàn yì wú sǎn shī dào xiàng zhì
“舍利子，一切智无愿亦无散失，道相智、
yī qiè xiàng zhì wú yuàn yì wú sǎn shī
一切相智无愿亦无散失。

shè lì zǐ wú wàng shī fǎ wú yuàn yì wú sǎn shī héng zhù
“舍利子，无忘失法无愿亦无散失，恒住
shě xìng wú yuàn yì wú sǎn shī
舍性无愿亦无散失。

shè lì zǐ yī qiè tuó luó ní mén wú yuàn yì wú sǎn shī yī
“舍利子，一切陀罗尼门无愿亦无散失，一
qiè sān mó dì mén wú yuàn yì wú sǎn shī
切三摩地门无愿亦无散失。

shè lì zǐ jí xǐ dì wú yuàn yì wú sǎn shī lí gòu dì
“舍利子，极喜地无愿亦无散失，离垢地、
fā guāng dì yàn huì dì jí nán shèng dì xiàn qián dì yuǎn xíng
发光地、焰慧地、极难胜地、现前地、远行
dì bú dòng dì shàn huì dì fǎ yún dì wú yuàn yì wú sǎn shī
地、不动地、善慧地、法云地无愿亦无散失。

shè lì zǐ yì shēng dì wú yuàn yì wú sǎn shī zhǒng xìng dì
“舍利子，异生地无愿亦无散失，种性地、
dì bā dì jù jiàn dì bó dì lí yù dì yǐ bàn dì dú jué
第八地、具见地、薄地、离欲地、已办地、独觉
dì pú sà dì rú lái dì wú yuàn yì wú sǎn shī
地、菩萨地、如来地无愿亦无散失。

shè lì zǐ shēng wén shèng wú yuàn yì wú sǎn shī dú jué
“舍利子，声闻乘无愿亦无散失，独觉
shèng dà shèng wú yuàn yì wú sǎn shī
乘、大乘无愿亦无散失。

shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō zhū fǎ yì ěr
“舍利子，由此缘故我作是说：诸法亦尔，

dōu wú zì xìng
都无自性。

fù cì shè lì zǐ zhū fǎ shàn yì wú sàn shī hé yǐ gù
“复次，舍利子，诸法善亦无散失。何以故？

ruò fǎ shàn wú jìn xìng gù
若法善，无尽性故。”

shí shè lì zǐ wèn shàn xiàn yán hé fǎ shàn yì wú sàn shī
时，舍利子问善现言：“何法善亦无散失？”

shàn xiàn dá yán shè lì zǐ sè shàn yì wú sàn shī shòu
善现答言：“舍利子，色善亦无散失，受、

xiǎng xíng shí shàn yì wú sàn shī
想、行、识善亦无散失。

shè lì zǐ yǎn chù shàn yì wú sàn shī ěr bí shé
“舍利子，眼处善亦无散失，耳、鼻、舌、

shēn yì chù shàn yì wú sàn shī
身、意处善亦无散失。

shè lì zǐ sè chù shàn yì wú sàn shī shēng xiāng wèi
“舍利子，色处善亦无散失，声、香、味、

chù fǎ chù shàn yì wú sàn shī
触、法处善亦无散失。

shè lì zǐ yǎn jiè shàn yì wú sàn shī sè jiè yǎn shí jiè
“舍利子，眼界善亦无散失，色界、眼识界

jí yǎn chù yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu shàn yì wú sàn shī
及眼触、眼触为缘所生诸受善亦无散失。

shè lì zǐ ěr jiè shàn yì wú sàn shī shēng jiè ěr shí
“舍利子，耳界善亦无散失，声界、耳识

jiè jí ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu shàn yì wú sàn shī
界及耳触、耳触为缘所生诸受善亦无散失。

shè lì zǐ bí jiè shàn yì wú sàn shī xiāng jiè bí shí
“舍利子，鼻界善亦无散失，香界、鼻识

jiè jí bí chù bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu shàn yì wú sàn shī
界及鼻触、鼻触为缘所生诸受善亦无散失。

shè lì zǐ shé jiè shàn yì wú sàn shī wèi jiè shé shí jiè
“舍利子，舌界善亦无散失，味界、舌识界

jí shé chù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu shàn yì wú sàn shī
及舌触、舌触为缘所生诸受善亦无散失。

shè lì zǐ shēn jiè shàn yì wú sàn shī chù jiè shēn shí
“舍利子，身界善亦无散失，触界、身识

jiè jí shēnchù shēnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòushàn yì wú sàn shī
界及身触、身触为缘所生诸受善亦无散失。

shè lì zǐ yì jiè shàn yì wú sàn shī fǎ jiè yì shí jiè
“舍利子，眼界善亦无散失，法界、意识界

jí yì chù yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòushàn yì wú sàn shī
及意触、意触为缘所生诸受善亦无散失。

shè lì zǐ dì jiè shàn yì wú sàn shī shuǐ huǒ fēng
“舍利子，地界善亦无散失，水、火、风、

kōng shí jiè shàn yì wú sàn shī
空、识界善亦无散失。

shè lì zǐ kǔ shèng dì shàn yì wú sàn shī jí miè
“舍利子，苦圣谛善亦无散失，集、灭、

dào shèng dì shàn yì wú sàn shī
道圣谛善亦无散失。

shè lì zǐ wú míng shàn yì wú sàn shī xíng shí míng
“舍利子，无明善亦无散失，行、识、名

sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu
色、六处、触、受、爱、取、有、生、老死愁

tàn kǔ yōunǎoshàn yì wú sàn shī
叹苦忧恼善亦无散失。

shè lì zǐ nèi kōng shàn yì wú sàn shī wài kōng nèi wài
“舍利子，内空善亦无散失，外空、内外

kōng kōng kōng dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng
空、空空、大空、胜义空、有为空、无为空、

bì jìng kōng wú jì kōng sàn kōng wú biàn yì kōng běn xìng kōng
毕竟空、无际空、散空、无变异空、本性空、

zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú
自相空、共相空、一切法空、不可得空、无

xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng shàn yì wú sàn shī
性空、自性空、无性自性空善亦无散失。

shè lì zǐ bù shī bō luó mì duō shàn yì wú sàn shī jìng jiè
“舍利子，布施波罗蜜多善亦无散失，净戒、

ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō rě bō luó mì duō shàn yì wú sàn shī
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多善亦无散失。

shè lì zǐ sì jìng lǜ shàn yì wú sàn shī sì wú liàng sì
“舍利子，四静虑善亦无散失，四无量、四

wú sè dìng shàn yì wú sàn shī
无色定善亦无散失。

shè lì zǐ bā jiě tuō shàn yì wú sǎn shī bā shèng chù
“舍利子，八解脱善亦无散失，八胜处、

jiǔ cì dì dìng shí biàn chù shàn yì wú sǎn shī
九次第定、十遍处善亦无散失。

shè lì zǐ sì niàn zhù shàn yì wú sǎn shī sì zhèng duàn
“舍利子，四念住善亦无散失，四正断、

sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī shàn
四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道支善
yì wú sǎn shī
亦无散失。

shè lì zǐ kōng jiě tuō mén shàn yì wú sǎn shī wú xiàng
“舍利子，空解脱门善亦无散失，无相、

wú yuàn jiě tuō mén shàn yì wú sǎn shī
无愿解脱门善亦无散失。

shè lì zǐ wǔ yǎn shàn yì wú sǎn shī liù shén tōng shàn yì
“舍利子，五眼善亦无散失，六神通善亦

wú sǎn shī
无散失。

shè lì zǐ fó shí lì shàn yì wú sǎn shī sì wú suǒ wèi
“舍利子，佛十力善亦无散失，四无所畏、

sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú
四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不
gòng fǎ shàn yì wú sǎn shī
共法善亦无散失。

shè lì zǐ yī qiè zhì shàn yì wú sǎn shī dào xiàng zhì
“舍利子，一切智善亦无散失，道相智、

yī qiè xiàng zhì shàn yì wú sǎn shī
一切相智善亦无散失。

shè lì zǐ wú wàng shī fǎ shàn yì wú sǎn shī héng zhù shě
“舍利子，无忘失法善亦无散失，恒住舍

xìng shàn yì wú sǎn shī
性善亦无散失。

shè lì zǐ yī qiè tuó luó ní mén shàn yì wú sǎn shī yī qiè
“舍利子，一切陀罗尼门善亦无散失，一切

sān mó dì mén shàn yì wú sǎn shī
三摩地门善亦无散失。

shè lì zǐ jí xǐ dì shàn yì wú sǎn shī lí gòu dì fā
“舍利子，极喜地善亦无散失，离垢地、发

guāng dì yàn huì dì jí nánshèng dì xiànrán dì yuǎnxíng dì
光地、焰慧地、极难胜地、现前地、远行地、

bú dòng dì shàn huì dì fǎ yún dì shàn yì wú sàn shī
不动地、善慧地、法云地善亦无散失。

shè lì zǐ yì shēng dì shàn yì wú sàn shī zhǒngxìng dì
“舍利子，异生地善亦无散失，种性地、

dì bā dì jù jiàn dì bó dì lí yù dì yǐ bàn dì dú jué
第八地、具见地、薄地、离欲地、已办地、独觉

dì pú sà dì rú lái dì shàn yì wú sàn shī
地、菩萨地、如来地善亦无散失。

shè lì zǐ shēngwénshèngshàn yì wú sàn shī dú jué shèng
“舍利子，声闻乘善亦无散失，独觉乘、

dà shèngshàn yì wú sàn shī
大乘善亦无散失。

shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō zhū fǎ yì ěr
“舍利子，由此缘故我作是说：诸法亦尔，

dōu wú zì xìng
都无自性。

fù cì shè lì zǐ zhū fǎ wú zuì yì wú sàn shī hé yǐ
“复次，舍利子，诸法无罪亦无散失。何以

gù ruò fǎ wú zuì wú jìn xìng gù
故？若法无罪，无尽性故。”

shí shè lì zǐ wènshànxiànyán hé fǎ wú zuì yì wú sàn
时，舍利子问善现言：“何法无罪亦无散

shī
失？”

shànxiàndá yán shè lì zǐ sè wú zuì yì wú sàn shī shòu
善现答言：“舍利子，色无罪亦无散失，受、

xiǎng xíng shí wú zuì yì wú sàn shī
想、行、识无罪亦无散失。

shè lì zǐ yǎnchù wú zuì yì wú sàn shī ěr bí shé
“舍利子，眼处无罪亦无散失，耳、鼻、舌、

shēn yì chù wú zuì yì wú sàn shī
身、意处无罪亦无散失。

shè lì zǐ sè chù wú zuì yì wú sàn shī shēng xiāng
“舍利子，色处无罪亦无散失，声、香、

wèi chù fǎ chù wú zuì yì wú sàn shī
味、触、法处无罪亦无散失。

shè lì zǐ yǎn jiè wú zuì yì wú sǎn shī sè jiè yǎn shí
“舍利子，眼界无罪亦无散失，色界、眼识

jiè jí yǎn chù yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú zuì yì wú sǎn shī
界及眼触、眼触为缘所生诸受无罪亦无散失。

shè lì zǐ ěr jiè wú zuì yì wú sǎn shī shēng jiè ěr shí
“舍利子，耳界无罪亦无散失，声界、耳识

jiè jí ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú zuì yì wú sǎn shī
界及耳触、耳触为缘所生诸受无罪亦无散失。

shè lì zǐ bí jiè wú zuì yì wú sǎn shī xiāng jiè bí shí
“舍利子，鼻界无罪亦无散失，香界、鼻识

jiè jí bí chù bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú zuì yì wú sǎn shī
界及鼻触、鼻触为缘所生诸受无罪亦无散失。

shè lì zǐ shé jiè wú zuì yì wú sǎn shī wèi jiè shé shí
“舍利子，舌界无罪亦无散失，味界、舌识

jiè jí shé chù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú zuì yì wú sǎn shī
界及舌触、舌触为缘所生诸受无罪亦无散失。

shè lì zǐ shēn jiè wú zuì yì wú sǎn shī chù jiè shēn shí
“舍利子，身界无罪亦无散失，触界、身识

jiè jí shēn chù shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú zuì yì wú sǎn shī
界及身触、身触为缘所生诸受无罪亦无散失。

shè lì zǐ yì jiè wú zuì yì wú sǎn shī fǎ jiè yì shí
“舍利子，意界无罪亦无散失，法界、意识

jiè jí yì chù yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú zuì yì wú sǎn shī
界及意触、意触为缘所生诸受无罪亦无散失。

shè lì zǐ dì jiè wú zuì yì wú sǎn shī shuǐ huǒ fēng
“舍利子，地界无罪亦无散失，水、火、风、

kōng shí jiè wú zuì yì wú sǎn shī
空、识界无罪亦无散失。

shè lì zǐ kǔ shèng dì wú zuì yì wú sǎn shī jí miè
“舍利子，苦圣谛无罪亦无散失，集、灭、

dào shèng dì wú zuì yì wú sǎn shī
道圣谛无罪亦无散失。

shè lì zǐ wú míng wú zuì yì wú sǎn shī xíng shí míng
“舍利子，无明无罪亦无散失，行、识、名

sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu
色、六处、触、受、爱、取、有、生、老死愁

tàn kǔ yōu nǎo wú zuì yì wú sǎn shī
叹苦忧恼无罪亦无散失。

shè lì zǐ nèikōng wú zuì yì wú sàn shī wàikōng nèi wài
“舍利子，内空无罪亦无散失，外空、内外

kōng kōngkōng dàkōng shèng yì kōng yǒuwéikōng wú wéikōng
空、空空、大空、胜义空、有为空、无为空、

bì jìngkōng wú jì kōng sàn kōng wú biàn yì kōng běnxìngkōng
毕竟空、无际空、散空、无变异空、本性空、

zì xiàngkōng gòngxiàngkōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú
自相空、共相空、一切法空、不可得空、无

xìngkōng zì xìngkōng wú xìng zì xìngkōng wú zuì yì wú sàn shī
性空、自性空、无性自性空无罪亦无散失。

shè lì zǐ bù shī bō luó mì duō wú zuì yì wú sàn shī jìng
“舍利子，布施波罗蜜多无罪亦无散失，净

jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō wú zuì yì wú
戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多无罪亦无

sàn shī
散失。

shè lì zǐ sì jìng lù wú zuì yì wú sàn shī sì wú liàng
“舍利子，四静虑无罪亦无散失，四无量、

sì wú sè dìng wú zuì yì wú sàn shī
四无色定无罪亦无散失。

shè lì zǐ bā jiě tuō wú zuì yì wú sàn shī bā shèng chù
“舍利子，八解脱无罪亦无散失，八胜处、

jiǔ cì dì dìng shí biàn chù wú zuì yì wú sàn shī
九次第定、十遍处无罪亦无散失。

shè lì zǐ sì niàn zhù wú zuì yì wú sàn shī sì zhèng duàn
“舍利子，四念住无罪亦无散失，四正断、

sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī wú
四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道支无

zuì yì wú sàn shī
罪亦无散失。

shè lì zǐ kōng jiě tuō mén wú zuì yì wú sàn shī wú xiàng
“舍利子，空解脱门无罪亦无散失，无相、

wú yuàn jiě tuō mén wú zuì yì wú sàn shī
无愿解脱门无罪亦无散失。

shè lì zǐ wǔ yǎn wú zuì yì wú sàn shī liù shén tōng wú zuì
“舍利子，五眼无罪亦无散失，六神通无罪

yì wú sàn shī
亦无散失。

shè lì zǐ fó shí lì wú zuì yì wú sàn shī sì wú suǒ wèi
“舍利子，佛十力无罪亦无散失，四无所畏、

sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú
四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不

gòng fǎ wú zuì yì wú sàn shī
共法无罪亦无散失。

shè lì zǐ yī qiè zhì wú zuì yì wú sàn shī dào xiàng zhì
“舍利子，一切智无罪亦无散失，道相智、

yī qiè xiàng zhì wú zuì yì wú sàn shī
一切相智无罪亦无散失。

shè lì zǐ wú wàng shī fǎ wú zuì yì wú sàn shī héng zhù
“舍利子，无忘失法无罪亦无散失，恒住

shě xìng wú zuì yì wú sàn shī
舍性无罪亦无散失。

shè lì zǐ yī qiè tuó luó ní mén wú zuì yì wú sàn shī yī
“舍利子，一切陀罗尼门无罪亦无散失，一

qiè sān mó dì mén wú zuì yì wú sàn shī
切三摩地门无罪亦无散失。

shè lì zǐ jí xǐ dì wú zuì yì wú sàn shī lí gòu dì
“舍利子，极喜地无罪亦无散失，离垢地、

fā guāng dì yàn huì dì jí nán shèng dì xiàn qián dì yuǎn xíng
发光地、焰慧地、极难胜地、现前地、远行

dì bú dòng dì shàn huì dì fǎ yún dì wú zuì yì wú sàn shī
地、不动地、善慧地、法云地无罪亦无散失。

shè lì zǐ yì shēng dì wú zuì yì wú sàn shī zhǒng xìng dì
“舍利子，异生地无罪亦无散失，种性地、

dì bā dì jù jiàn dì bó dì lí yù dì yǐ bàn dì dú jué
第八地、具见地、薄地、离欲地、已办地、独觉

dì pú sà dì rú lái dì wú zuì yì wú sàn shī
地、菩萨地、如来地无罪亦无散失。

shè lì zǐ shēng wén chéng wú zuì yì wú sàn shī dú jué
“舍利子，声闻乘无罪亦无散失，独觉

shèng dà shèng wú zuì yì wú sàn shī
乘、大乘无罪亦无散失。

shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō zhū fǎ yì ěr
“舍利子，由此缘故我作是说：诸法亦尔，

dōu wú zì xìng
都无自性。

fù cì shè lì zǐ zhū fǎ wú lòu yì wú sàn shī hé yǐ
“复次，舍利子，诸法无漏亦无散失。何以

gù ruò fǎ wú lòu wú jìn xìng gù
故？若法无漏，无尽性故。”

shí shè lì zǐ wènshànxiànyán hé fǎ wú lòu yì wú sàn
时，舍利子问善现言：“何法无漏亦无散

shī
失？”

shànxiàn dá yán shè lì zǐ sè wú lòu yì wú sàn shī shòu
善现答言：“舍利子，色无漏亦无散失，受、

xiǎng xíng shí wú lòu yì wú sàn shī
想、行、识无漏亦无散失。

shè lì zǐ yǎnchù wú lòu yì wú sàn shī ěr bí shé
“舍利子，眼处无漏亦无散失，耳、鼻、舌、

shēn yì chù wú lòu yì wú sàn shī
身、意处无漏亦无散失。

shè lì zǐ sè chù wú lòu yì wú sàn shī shēng xiāng
“舍利子，色处无漏亦无散失，声、香、

wèi chù fǎ chù wú lòu yì wú sàn shī
味、触、法处无漏亦无散失。

shè lì zǐ yǎn jiè wú lòu yì wú sàn shī sè jiè yǎn shí
“舍利子，眼界无漏亦无散失，色界、眼识

jiè jí yǎnchù yǎnchù wéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú lòu yì wú sàn shī
界及眼触、眼触为缘所生诸受无漏亦无散失。

shè lì zǐ ěr jiè wú lòu yì wú sàn shī shēng jiè ěr shí
“舍利子，耳界无漏亦无散失，声界、耳识

jiè jí ěr chù ěr chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú lòu yì wú sàn shī
界及耳触、耳触为缘所生诸受无漏亦无散失。

shè lì zǐ bí jiè wú lòu yì wú sàn shī xiāng jiè bí shí
“舍利子，鼻界无漏亦无散失，香界、鼻识

jiè jí bí chù bí chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú lòu yì wú sàn shī
界及鼻触、鼻触为缘所生诸受无漏亦无散失。

shè lì zǐ shé jiè wú lòu yì wú sàn shī wèi jiè shé shí
“舍利子，舌界无漏亦无散失，味界、舌识

jiè jí shé chù shé chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú lòu yì wú sàn shī
界及舌触、舌触为缘所生诸受无漏亦无散失。

shè lì zǐ shēn jiè wú lòu yì wú sàn shī chù jiè shēn shí
“舍利子，身界无漏亦无散失，触界、身识

jiè jí shēnchù shēnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú lòu yì wú sàn shī
界及身触、身触为缘所生诸受无漏亦无散失。

shè lì zǐ yì jiè wú lòu yì wú sàn shī fǎ jiè yì shí
“舍利子，眼界无漏亦无散失，法界、意识

jiè jí yì chù yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú lòu yì wú sàn shī
界及意触、意触为缘所生诸受无漏亦无散失。

shè lì zǐ dì jiè wú lòu yì wú sàn shī shuǐ huǒ fēng
“舍利子，地界无漏亦无散失，水、火、风、

kōng shí jiè wú lòu yì wú sàn shī
空、识界无漏亦无散失。

shè lì zǐ kǔ shèng dì wú lòu yì wú sàn shī jí miè
“舍利子，苦圣谛无漏亦无散失，集、灭、

dào shèng dì wú lòu yì wú sàn shī
道圣谛无漏亦无散失。

shè lì zǐ wú míng wú lòu yì wú sàn shī xíng shí míng
“舍利子，无明无漏亦无散失，行、识、名

sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu
色、六处、触、受、爱、取、有、生、老死愁

tàn kǔ yōunǎo wú lòu yì wú sàn shī
叹苦忧恼无漏亦无散失。

shè lì zǐ nèi kōng wú lòu yì wú sàn shī wàikōng nèi wài
“舍利子，内空无漏亦无散失，外空、内外

kōng kōngkōng dà kōng shèng yì kōng yǒuwéikōng wúwéikōng
空、空空、大空、胜义空、有为空、无为空、

bì jìngkōng wú jì kōng sàn kōng wú biàn yì kōng běnxìngkōng
毕竟空、无际空、散空、无变异空、本性空、

zì xiàngkōng gòngxiàngkōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú
自相空、共相空、一切法空、不可得空、无

xìngkōng zì xìngkōng wú xìng zì xìngkōng wú lòu yì wú sàn shī
性空、自性空、无性自性空无漏亦无散失。

shè lì zǐ bù shī bō luó mì duō wú lòu yì wú sàn shī jìng
“舍利子，布施波罗蜜多无漏亦无散失，净

jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō rě bō luó mì duō wú lòu yì wú
戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多无漏亦无

sàn shī
散失。

shè lì zǐ sì jìng lǜ wú lòu yì wú sàn shī sì wú liàng
“舍利子，四静虑无漏亦无散失，四无量、

sì wú sè dìng wú lòu yì wú sàn shī
四无色定无漏亦无散失。

shè lì zǐ bā jiě tuō wú lòu yì wú sàn shī bā shèng chù
“舍利子，八解脱无漏亦无散失，八胜处、

jiǔ cì dì dìng shí biàn chù wú lòu yì wú sàn shī
九次第定、十遍处无漏亦无散失。

shè lì zǐ sì niàn zhù wú lòu yì wú sàn shī sì zhèng duàn
“舍利子，四念住无漏亦无散失，四正断、

sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī wú
四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道支无

lòu yì wú sàn shī
漏亦无散失。

shè lì zǐ kōng jiě tuō mén wú lòu yì wú sàn shī wú xiàng
“舍利子，空解脱门无漏亦无散失，无相、

wú yuàn jiě tuō mén wú lòu yì wú sàn shī
无愿解脱门无漏亦无散失。

shè lì zǐ wǔ yǎn wú lòu yì wú sàn shī liù shén tōng wú lòu
“舍利子，五眼无漏亦无散失，六神通无漏

yì wú sàn shī
亦无散失。

shè lì zǐ fó shí lì wú lòu yì wú sàn shī sì wú suǒ wèi
“舍利子，佛十力无漏亦无散失，四无所畏、

sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú
四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不

gòng fǎ wú lòu yì wú sàn shī
共法无漏亦无散失。

shè lì zǐ yī qiè zhì wú lòu yì wú sàn shī dào xiàng zhì
“舍利子，一切智无漏亦无散失，道相智、

yī qiè xiàng zhì wú lòu yì wú sàn shī
一切相智无漏亦无散失。

shè lì zǐ wú wàng shī fǎ wú lòu yì wú sàn shī héng zhù
“舍利子，无忘失法无漏亦无散失，恒住

shě xìng wú lòu yì wú sàn shī
舍性无漏亦无散失。

shè lì zǐ yī qiè tuó luó ní mén wú lòu yì wú sàn shī yī
“舍利子，一切陀罗尼门无漏亦无散失，一

qiè sān mó dì mén wú lòu yì wú sàn shī
切三摩地门无漏亦无散失。

shè lì zǐ jí xǐ dì wú lòu yì wú sàn shī lí gòu dì
“舍利子，极喜地无漏亦无散失，离垢地、
fā guāng dì yàn huì dì jí nánshèng dì xiànrán dì yuǎnxíng
发光地、焰慧地、极难胜地、现前地、远行
dì bú dòng dì shàn huì dì fǎ yún dì wú lòu yì wú sàn shī
地、不动地、善慧地、法云地无漏亦无散失。

shè lì zǐ yì shēng dì wú lòu yì wú sàn shī zhǒngxìng dì
“舍利子，异生地无漏亦无散失，种性地、
dì bā dì jù jiàn dì bó dì lí yù dì yǐ bàn dì dú jué
第八地、具见地、薄地、离欲地、已办地、独觉
dì pú sà dì rú lái dì wú lòu yì wú sàn shī
地、菩萨地、如来地无漏亦无散失。

shè lì zǐ shēngwénshèng wú lòu yì wú sàn shī dú jué
“舍利子，声闻乘无漏亦无散失，独觉
shèng dà shèng wú lòu yì wú sàn shī
乘、大乘无漏亦无散失。

shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō zhū fǎ yì ěr
“舍利子，由此缘故我作是说：诸法亦尔，
dōu wú zì xìng
都无自性。

fù cì shè lì zǐ zhū fǎ wú rǎn yì wú sàn shī hé yǐ
“复次，舍利子，诸法无染亦无散失。何以
gù ruò fǎ wú rǎn wú jìn xìng gù
故？若法无染，无尽性故。”

shí shè lì zǐ wènshànxiànyán hé fǎ wú rǎn yì wú sàn
时，舍利子问善现言：“何法无染亦无散
shī
失？”

shànxiàndá yán shè lì zǐ sè wú rǎn yì wú sàn shī shòu
善现答言：“舍利子，色无染亦无散失，受、
xiǎng xíng shí wú rǎn yì wú sàn shī
想、行、识无染亦无散失。

shè lì zǐ yǎnchù wú rǎn yì wú sàn shī ěr bí shé
“舍利子，眼处无染亦无散失，耳、鼻、舌、
shēn yì chù wú rǎn yì wú sàn shī
身、意处无染亦无散失。

shè lì zǐ sè chù wú rǎn yì wú sàn shī shēng xiāng
“舍利子，色处无染亦无散失，声、香、

wèi chù fǎ chù wú rǎn yì wú sàn shī
味、触、法处无染亦无散失。

shè lì zǐ yǎn jiè wú rǎn yì wú sàn shī sè jiè yǎn shí
“舍利子，眼界无染亦无散失，色界、眼识

jiè jí yǎn chù yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú rǎn yì wú sàn shī
界及眼触、眼触为缘所生诸受无染亦无散失。

shè lì zǐ ěr jiè wú rǎn yì wú sàn shī shēng jiè ěr shí
“舍利子，耳界无染亦无散失，声界、耳识

jiè jí ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú rǎn yì wú sàn shī
界及耳触、耳触为缘所生诸受无染亦无散失。

shè lì zǐ bí jiè wú rǎn yì wú sàn shī xiāng jiè bí shí
“舍利子，鼻界无染亦无散失，香界、鼻识

jiè jí bí chù bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú rǎn yì wú sàn shī
界及鼻触、鼻触为缘所生诸受无染亦无散失。

shè lì zǐ shé jiè wú rǎn yì wú sàn shī wèi jiè shé shí
“舍利子，舌界无染亦无散失，味界、舌识

jiè jí shé chù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú rǎn yì wú sàn shī
界及舌触、舌触为缘所生诸受无染亦无散失。

shè lì zǐ shēn jiè wú rǎn yì wú sàn shī chù jiè shēn shí
“舍利子，身界无染亦无散失，触界、身识

jiè jí shēn chù shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú rǎn yì wú sàn shī
界及身触、身触为缘所生诸受无染亦无散失。

shè lì zǐ yì jiè wú rǎn yì wú sàn shī fǎ jiè yì shí
“舍利子，意界无染亦无散失，法界、意识

jiè jí yì chù yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú rǎn yì wú sàn shī
界及意触、意触为缘所生诸受无染亦无散失。

shè lì zǐ dì jiè wú rǎn yì wú sàn shī shuǐ huǒ fēng
“舍利子，地界无染亦无散失，水、火、风、

kōng shí jiè wú rǎn yì wú sàn shī
空、识界无染亦无散失。

shè lì zǐ kǔ shèng dì wú rǎn yì wú sàn shī jí miè
“舍利子，苦圣谛无染亦无散失，集、灭、

dào shèng dì wú rǎn yì wú sàn shī
道圣谛无染亦无散失。

shè lì zǐ wú míng wú rǎn yì wú sàn shī xíng shí míng
“舍利子，无明无染亦无散失，行、识、名

sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu
色、六处、触、受、爱、取、有、生、老死愁

tàn kǔ yōunǎo wú rǎn yì wú sàn shī
叹苦忧恼无染亦无散失。

shè lì zǐ nèi kōng wú rǎn yì wú sàn shī wàikōng nèi wài
“舍利子，内空无染亦无散失，外空、内外

kōng kōngkōng dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng
空、空空、大空、胜义空、有为空、无为空、

bì jìng kōng wú jì kōng sàn kōng wú biàn yì kōng běn xìng kōng
毕竟空、无际空、散空、无变异空、本性空、

zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú
自相空、共相空、一切法空、不可得空、无

xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng wú rǎn yì wú sàn shī
性空、自性空、无性自性空无染亦无散失。

大般若波罗蜜多经卷第六十八

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì liù shí jiǔ
大般若波罗蜜多经卷第六十九

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn wú suǒ dé pǐn dì shí bā zhī jiǔ
初分无所得品第十八之九

shè lì zǐ bù shī bō luó mì duō wú rǎn yì wú sǎn shī jìng
“舍利子，布施波罗蜜多无染亦无散失，净
jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō wú rǎn yì wú
戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多无染亦无
sǎn shī
散失。

shè lì zǐ sì jìng lù wú rǎn yì wú sǎn shī sì wú liàng
“舍利子，四静虑无染亦无散失，四无量、
sì wú sè dìng wú rǎn yì wú sǎn shī
四无色定无染亦无散失。

shè lì zǐ bā jiě tuō wú rǎn yì wú sǎn shī bā shèng chù
“舍利子，八解脱无染亦无散失，八胜处、
jiǔ cì dì dìng shí biàn chù wú rǎn yì wú sǎn shī
九次第定、十遍处无染亦无散失。

shè lì zǐ sì niàn zhù wú rǎn yì wú sǎn shī sì zhèng duàn
“舍利子，四念住无染亦无散失，四正断、
sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī wú
四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道支无
rǎn yì wú sǎn shī
染亦无散失。

shè lì zǐ kōng jiě tuō mén wú rǎn yì wú sǎn shī wú xiàng
“舍利子，空解脱门无染亦无散失，无相、
wú yuàn jiě tuō mén wú rǎn yì wú sǎn shī
无愿解脱门无染亦无散失。

shè lì zǐ wǔ yǎn wú rǎn yì wú sǎn shī liù shén tōng wú rǎn
“舍利子，五眼无染亦无散失，六神通无染
yì wú sǎn shī
亦无散失。

shè lì zǐ fó shí lì wú rǎn yì wú sàn shī sì wú suǒ wèi
“舍利子，佛十力无染亦无散失，四无所畏、

sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú
四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不

gòng fǎ wú rǎn yì wú sàn shī
共法无染亦无散失。

shè lì zǐ yī qiè zhì wú rǎn yì wú sàn shī dào xiàng zhì
“舍利子，一切智无染亦无散失，道相智、

yī qiè xiàng zhì wú rǎn yì wú sàn shī
一切相智无染亦无散失。

shè lì zǐ wú wàng shī fǎ wú rǎn yì wú sàn shī héng zhù
“舍利子，无忘失法无染亦无散失，恒住

shě xìng wú rǎn yì wú sàn shī
舍性无染亦无散失。

shè lì zǐ yī qiè tuó luó ní mén wú rǎn yì wú sàn shī yī
“舍利子，一切陀罗尼门无染亦无散失，一

qiè sān mó dì mén wú rǎn yì wú sàn shī
切三摩地门无染亦无散失。

shè lì zǐ jí xǐ dì wú rǎn yì wú sàn shī lí gòu dì
“舍利子，极喜地无染亦无散失，离垢地、

fā guāng dì yàn huì dì jí nán shèng dì xiàn qián dì yuǎn xíng
发光地、焰慧地、极难胜地、现前地、远行

dì bú dòng dì shàn huì dì fǎ yún dì wú rǎn yì wú sàn shī
地、不动地、善慧地、法云地无染亦无散失。

shè lì zǐ yì shēng dì wú rǎn yì wú sàn shī zhǒng xìng dì
“舍利子，异生地无染亦无散失，种性地、

dì bā dì jù jiàn dì bó dì lí yù dì yǐ bàn dì dú jué
第八地、具见地、薄地、离欲地、已办地、独觉

dì pú sà dì rú lái dì wú rǎn yì wú sàn shī
地、菩萨地、如来地无染亦无散失。

shè lì zǐ shēng wén chéng wú rǎn yì wú sàn shī dú jué
“舍利子，声闻乘无染亦无散失，独觉

shèng dà shèng wú rǎn yì wú sàn shī
乘、大乘无染亦无散失。

shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō zhū fǎ yì ěr
“舍利子，由此缘故我作是说：诸法亦尔，

dōu wú zì xìng
都无自性。

fù cì shè lì zǐ zhū fǎ qīngjìng yì wú sàn shī hé yǐ
“复次，舍利子，诸法清净亦无散失。何以

gù ruò fǎ qīngjìng wú jìn xìng gù
故？若法清净，无尽性故。”

shí shè lì zǐ wènshànxiànyán hé fǎ qīngjìng yì wú sàn
时，舍利子问善现言：“何法清净亦无散

shī
失？”

shànxiàn dá yán shè lì zǐ sè qīngjìng yì wú sàn shī shòu
善现答言：“舍利子，色清净亦无散失，受、

xiǎng xíng shí qīngjìng yì wú sàn shī
想、行、识清净亦无散失。

shè lì zǐ yǎnchùqīngjìng yì wú sàn shī ěr bí shé
“舍利子，眼处清净亦无散失，耳、鼻、舌、

shēn yì chùqīngjìng yì wú sàn shī
身、意处清净亦无散失。

shè lì zǐ sè chùqīngjìng yì wú sàn shī shēng xiāng
“舍利子，色处清净亦无散失，声、香、

wèi chù fǎ chùqīngjìng yì wú sàn shī
味、触、法处清净亦无散失。

shè lì zǐ yǎn jiè qīngjìng yì wú sàn shī sè jiè yǎn shí
“舍利子，眼界清净亦无散失，色界、眼识

jiè jí yǎnchù yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuqīngjìng yì wú sàn shī
界及眼触、眼触为缘所生诸受清净亦无散失。

shè lì zǐ ěr jiè qīngjìng yì wú sàn shī shēng jiè ěr
“舍利子，耳界清净亦无散失，声界、耳

shí jiè jí ěr chù ěr chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuqīngjìng yì wú sàn
识界及耳触、耳触为缘所生诸受清净亦无散

shī
失。

shè lì zǐ bí jiè qīngjìng yì wú sàn shī xiāng jiè bí shí
“舍利子，鼻界清净亦无散失，香界、鼻识

jiè jí bí chù bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuqīngjìng yì wú sàn shī
界及鼻触、鼻触为缘所生诸受清净亦无散失。

shè lì zǐ shé jiè qīngjìng yì wú sàn shī wèi jiè shé shí
“舍利子，舌界清净亦无散失，味界、舌识

jiè jí shé chù shé chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuqīngjìng yì wú sàn shī
界及舌触、舌触为缘所生诸受清净亦无散失。

shè lì zǐ shēn jiè qīngjìng yì wú sǎn shī chù jiè shēn shí
“舍利子，身界清净亦无散失，触界、身识

jiè jí shēnchù shēnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuqīngjìng yì wú sǎn shī
界及身触、身触为缘所生诸受清净亦无散失。

shè lì zǐ yì jiè qīngjìng yì wú sǎn shī fǎ jiè yì shí
“舍利子，意界清净亦无散失，法界、意识

jiè jí yì chù yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuqīngjìng yì wú sǎn shī
界及意触、意触为缘所生诸受清净亦无散失。

shè lì zǐ dì jiè qīngjìng yì wú sǎn shī shuǐ huǒ fēng
“舍利子，地界清净亦无散失，水、火、风、

kōng shí jiè qīngjìng yì wú sǎn shī
空、识界清净亦无散失。

shè lì zǐ kǔ shèng dì qīngjìng yì wú sǎn shī jí miè
“舍利子，苦圣谛清净亦无散失，集、灭、

dào shèng dì qīngjìng yì wú sǎn shī
道圣谛清净亦无散失。

shè lì zǐ wú míngqīngjìng yì wú sǎn shī xíng shí míng
“舍利子，无明清净亦无散失，行、识、名

sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu
色、六处、触、受、爱、取、有、生、老死愁

tàn kǔ yōunǎoqīngjìng yì wú sǎn shī
叹苦忧恼清净亦无散失。

shè lì zǐ nèi kōngqīngjìng yì wú sǎn shī wàikōng nèi
“舍利子，内空清净亦无散失，外空、内

wàikōng kōngkōng dà kōng shèng yì kōng yǒuwéikōng wú wéi
外空、空空、大空、胜义空、有为空、无为

kōng bì jìngkōng wú jì kōng sǎnkōng wú biàn yì kōng běnxìng
空、毕竟空、无际空、散空、无变异空、本性

kōng zì xiàngkōng gòngxiàngkōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng
空、自相空、共相空、一切法空、不可得空、

wú xìngkōng zì xìngkōng wú xìng zì xìngkōngqīngjìng yì wú sǎn shī
无性空、自性空、无性自性空清净亦无散失。

shè lì zǐ bù shī bō luó mì duōqīngjìng yì wú sǎn shī jìng
“舍利子，布施波罗蜜多清净亦无散失，净

jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duōqīngjìng yì wú
戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多清净亦无

sǎn shī
散失。

shè lì zǐ sì jìng lǜ qīngjìng yì wú sàn shī sì wú liàng
“舍利子，四静虑清净亦无散失，四无量、

sì wú sè dìngqīngjìng yì wú sàn shī
四无色定清净亦无散失。

shè lì zǐ bā jiě tuō qīngjìng yì wú sàn shī bā shèng chù
“舍利子，八解脱清净亦无散失，八胜处、

jiǔ cì dì dìng shí biàn chù qīngjìng yì wú sàn shī
九次第定、十遍处清净亦无散失。

shè lì zǐ sì niàn zhù qīngjìng yì wú sàn shī sì zhèng duàn
“舍利子，四念住清净亦无散失，四正断、

sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī dēng jué zhī bā shèng dào zhī qīng
四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道支清
jìng yì wú sàn shī
净亦无散失。

shè lì zǐ kōng jiě tuō mén qīngjìng yì wú sàn shī wú xiàng
“舍利子，空解脱门清净亦无散失，无相、

wú yuàn jiě tuō mén qīngjìng yì wú sàn shī
无愿解脱门清净亦无散失。

shè lì zǐ wǔ yǎn qīngjìng yì wú sàn shī liù shén tōng qīng
“舍利子，五眼清净亦无散失，六神通清

jìng yì wú sàn shī
净亦无散失。

shè lì zǐ fó shí lì qīngjìng yì wú sàn shī sì wú suǒ wèi
“舍利子，佛十力清净亦无散失，四无所畏、

sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú
四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不
gòng fǎ qīngjìng yì wú sàn shī
共法清净亦无散失。

shè lì zǐ yī qiè zhì qīngjìng yì wú sàn shī dào xiàng zhì
“舍利子，一切智清净亦无散失，道相智、

yī qiè xiàng zhì qīngjìng yì wú sàn shī
一切相智清净亦无散失。

shè lì zǐ wú wàng shī fǎ qīngjìng yì wú sàn shī héng zhù
“舍利子，无忘失法清净亦无散失，恒住

shě xìng qīngjìng yì wú sàn shī
舍性清净亦无散失。

shè lì zǐ yī qiè tuó luó ní mén qīngjìng yì wú sàn shī yī
“舍利子，一切陀罗尼门清净亦无散失，一

qiè sān mó dì ménqīngjìng yì wú sàn shī
切三摩地门清净亦无散失。

shè lì zǐ jí xǐ dì qīngjìng yì wú sàn shī lí gòu dì
“舍利子，极喜地清净亦无散失，离垢地、
fā guāng dì yàn huì dì jí nánshèng dì xiànrán dì yuǎnxíng
发光地、焰慧地、极难胜地、现前地、远行
dì bú dòng dì shàn huì dì fǎ yún dì qīngjìng yì wú sàn shī
地、不动地、善慧地、法云地清净亦无散失。

shè lì zǐ yì shēng dì qīngjìng yì wú sàn shī zhǒngxìng dì
“舍利子，异生地清净亦无散失，种性地、
dì bā dì jù jiàn dì bó dì lí yù dì yǐ bàn dì dú jué
第八地、具见地、薄地、离欲地、已办地、独觉
dì pú sà dì rú lái dì qīngjìng yì wú sàn shī
地、菩萨地、如来地清净亦无散失。

shè lì zǐ shēngwénshèngqīngjìng yì wú sàn shī dú jué
“舍利子，声闻乘清净亦无散失，独觉
shèng dà shèngqīngjìng yì wú sàn shī
乘、大乘清净亦无散失。

shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō zhū fǎ yì ěr
“舍利子，由此缘故我作是说：诸法亦尔，
dōu wú zì xìng
都无自性。

fù cì shè lì zǐ zhū fǎ chū shì jiān yì wú sàn shī hé
“复次，舍利子，诸法出世间亦无散失。何
yǐ gù ruò fǎ chū shì jiān wú jìn xìng gù
以故？若法出世间，无尽性故。”

shí shè lì zǐ wènshànxiànyán hé fǎ chū shì jiān yì wú sàn
时，舍利子问善现言：“何法出世间亦无散
shī
失？”

shànxiàn dá yán shè lì zǐ sè chū shì jiān yì wú sàn shī
善现答言：“舍利子，色出世间亦无散失，
shòu xiǎng xíng shí chū shì jiān yì wú sàn shī
受、想、行、识出世间亦无散失。

shè lì zǐ yǎnchùchū shì jiān yì wú sàn shī ěr bí
“舍利子，眼处出世间亦无散失，耳、鼻、
shé shēn yì chùchū shì jiān yì wú sàn shī
舌、身、意处出世间亦无散失。

shè lì zǐ sè chùchū shì jiān yì wú sàn shī shēng xiāng
“舍利子，色处出世间亦无散失，声、香、

wèi chù fǎ chùchū shì jiān yì wú sàn shī
味、触、法处出世间亦无散失。

shè lì zǐ yǎn jiè chū shì jiān yì wú sàn shī sè jiè yǎn
“舍利子，眼界出世间亦无散失，色界、眼

shí jiè jí yǎnchù yǎnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòuchū shì jiān yì wú
识界及眼触、眼触为缘所生诸受出世间亦无
sàn shī
散失。

shè lì zǐ ěr jiè chū shì jiān yì wú sàn shī shēng jiè ěr
“舍利子，耳界出世间亦无散失，声界、耳

shí jiè jí ěr chù ěr chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòuchū shì jiān yì wú
识界及耳触、耳触为缘所生诸受出世间亦无
sàn shī
散失。

shè lì zǐ bí jiè chū shì jiān yì wú sàn shī xiāng jiè bí
“舍利子，鼻界出世间亦无散失，香界、鼻

shí jiè jí bí chù bí chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòuchū shì jiān yì wú
识界及鼻触、鼻触为缘所生诸受出世间亦无
sàn shī
散失。

shè lì zǐ shé jiè chū shì jiān yì wú sàn shī wèi jiè shé
“舍利子，舌界出世间亦无散失，味界、舌

shí jiè jí shé chù shé chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòuchū shì jiān yì wú
识界及舌触、舌触为缘所生诸受出世间亦无
sàn shī
散失。

shè lì zǐ shēn jiè chū shì jiān yì wú sàn shī chù jiè shēn
“舍利子，身界出世间亦无散失，触界、身

shí jiè jí shēnchù shēnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòuchū shì jiān yì wú
识界及身触、身触为缘所生诸受出世间亦无
sàn shī
散失。

shè lì zǐ yì jiè chū shì jiān yì wú sàn shī fǎ jiè yì
“舍利子，意界出世间亦无散失，法界、意

shí jiè jí yì chù yì chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòuchū shì jiān yì wú
识界及意触、意触为缘所生诸受出世间亦无

sàn shī
散失。

shè lì zǐ dì jiè chū shì jiān yì wú sàn shī shuǐ huǒ
“舍利子，地界出世间亦无散失，水、火、

fēng kōng shí jiè chū shì jiān yì wú sàn shī
风、空、识界出世间亦无散失。

shè lì zǐ kǔ shèng dì chū shì jiān yì wú sàn shī jí miè
“舍利子，苦圣谛出世间亦无散失，集、灭、

dào shèng dì chū shì jiān yì wú sàn shī
道圣谛出世间亦无散失。

shè lì zǐ wú míng chū shì jiān yì wú sàn shī xíng shí
“舍利子，无明出世间亦无散失，行、识、

míng sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ
名色、六处、触、受、爱、取、有、生、老死

chóu tàn kǔ yōu nǎo chū shì jiān yì wú sàn shī
愁叹苦忧恼出世间亦无散失。

shè lì zǐ nèi kōng chū shì jiān yì wú sàn shī wài kōng nèi
“舍利子，内空出世间亦无散失，外空、内

wài kōng kōng kōng dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi
外空、空空、大空、胜义空、有为空、无为

kōng bì jìng kōng wú jì kōng sàn kōng wú biàn yì kōng běn xìng
空、毕竟空、无际空、散空、无变异空、本性

kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng
空、自相空、共相空、一切法空、不可得空、

wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng chū shì jiān yì wú sàn shī
无性空、自性空、无性自性空出世间亦无散失。

shè lì zǐ bù shī bō luó mì duō chū shì jiān yì wú sàn shī
“舍利子，布施波罗蜜多出世间亦无散失，

jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō chū shì jiān
净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多出世间

yì wú sàn shī
亦无散失。

shè lì zǐ sì jìng lù chū shì jiān yì wú sàn shī sì wú liàng
“舍利子，四静虑出世间亦无散失，四无量、

sì wú sè dìng chū shì jiān yì wú sàn shī
四无色定出世间亦无散失。

shè lì zǐ bā jiě tuō chū shì jiān yì wú sàn shī bā shèng chù
“舍利子，八解脱出世间亦无散失，八胜处、

jiǔ cì dì dìng shí biànchùchū shì jiān yì wú sàn shī
九次第定、十遍处出世间亦无散失。

shè lì zǐ sì niànzhùchū shì jiān yì wú sàn shī sì zhèng
“舍利子，四念住出世间亦无散失，四正

duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī dēngjué zhī bā shèngdào
断、四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道

zhī chū shì jiān yì wú sàn shī
支出世间亦无散失。

shè lì zǐ kōng jiě tuō mén chū shì jiān yì wú sàn shī wú
“舍利子，空解脱门出世间亦无散失，无

xiàng wú yuàn jiě tuō mén chū shì jiān yì wú sàn shī
相、无愿解脱门出世间亦无散失。

shè lì zǐ wǔ yǎnchū shì jiān yì wú sàn shī liù shéntōngchū
“舍利子，五眼出世间亦无散失，六神通出

shì jiān yì wú sàn shī
世间亦无散失。

shè lì zǐ fó shí lì chū shì jiān yì wú sàn shī sì wú suǒ
“舍利子，佛十力出世间亦无散失，四无所

wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā
畏、四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八

fó bú gòng fǎ chū shì jiān yì wú sàn shī
佛不共法出世间亦无散失。

shè lì zǐ yī qiè zhì chū shì jiān yì wú sàn shī dào xiàng zhì
“舍利子，一切智出世间亦无散失，道相智、

yī qiè xiàng zhì chū shì jiān yì wú sàn shī
一切相智出世间亦无散失。

shè lì zǐ wú wàng shī fǎ chū shì jiān yì wú sàn shī héng
“舍利子，无忘失法出世间亦无散失，恒

zhù shě xìng chū shì jiān yì wú sàn shī
住舍性出世间亦无散失。

shè lì zǐ yī qiè tuó luó ní mén chū shì jiān yì wú sàn shī
“舍利子，一切陀罗尼门出世间亦无散失，

yī qiè sān mó dì mén chū shì jiān yì wú sàn shī
一切三摩地门出世间亦无散失。

shè lì zǐ jí xǐ dì chū shì jiān yì wú sàn shī lí gòu dì
“舍利子，极喜地出世间亦无散失，离垢地、

fā guāng dì yàn huì dì jí nánshèng dì xiànrán dì yuǎnxíng
发光地、焰慧地、极难胜地、现前地、远行

dì bú dòng dì shàn huì dì fǎ yún dì chū shì jiān yì wú sǎn shī
地、不动地、善慧地、法云地出世间亦无散失。

shè lì zǐ yì shēng dì chū shì jiān yì wú sǎn shī zhǒng xìng
“舍利子，异生地出世间亦无散失，种性

dì dì bā dì jù jiàn dì bó dì lí yù dì yǐ bàn dì
地、第八地、具见地、薄地、离欲地、已办地、

dú jué dì pú sà dì rú lái dì chū shì jiān yì wú sǎn shī
独觉地、菩萨地、如来地出世间亦无散失。

shè lì zǐ shēng wén shēng chū shì jiān yì wú sǎn shī dú jué
“舍利子，声闻乘出世间亦无散失，独觉

shèng dà shèng chū shì jiān yì wú sǎn shī
乘、大乘出世间亦无散失。

shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō zhū fǎ yì ěr
“舍利子，由此缘故我作是说：诸法亦尔，

dōu wú zì xìng
都无自性。

fù cì shè lì zǐ zhū fǎ wú wéi yì wú sǎn shī hé yǐ
“复次，舍利子，诸法无为亦无散失。何以

gù ruò fǎ wú wéi wú jìn xìng gù
故？若法无为，无尽性故。”

shí shè lì zǐ wèn shàn xiàn yán hé fǎ wú wéi yì wú sǎn
时，舍利子问善现言：“何法无为亦无散

shī
失？”

shàn xiàn dá yán shè lì zǐ sè wú wéi yì wú sǎn shī shòu
善现答言：“舍利子，色无为亦无散失，受、

xiǎng xíng shí wú wéi yì wú sǎn shī
想、行、识无为亦无散失。

shè lì zǐ yǎn chù wú wéi yì wú sǎn shī ěr bí shé
“舍利子，眼处无为亦无散失，耳、鼻、舌、

shēn yì chù wú wéi yì wú sǎn shī
身、意处无为亦无散失。

shè lì zǐ sè chù wú wéi yì wú sǎn shī shēng xiāng
“舍利子，色处无为亦无散失，声、香、

wèi chù fǎ chù wú wéi yì wú sǎn shī
味、触、法处无为亦无散失。

shè lì zǐ yǎn jiè wú wéi yì wú sǎn shī sè jiè yǎn shí
“舍利子，眼界无为亦无散失，色界、眼识

jiè jí yǎnchù yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú wéi yì wú sǎn shī
界及眼触、眼触为缘所生诸受无为亦无散失。

shè lì zǐ ěr jiè wú wéi yì wú sǎn shī shēng jiè ěr shí
“舍利子，耳界无为亦无散失，声界、耳识

jiè jí ěr chù ěr chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú wéi yì wú sǎn shī
界及耳触、耳触为缘所生诸受无为亦无散失。

shè lì zǐ bí jiè wú wéi yì wú sǎn shī xiāng jiè bí shí
“舍利子，鼻界无为亦无散失，香界、鼻识

jiè jí bí chù bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú wéi yì wú sǎn shī
界及鼻触、鼻触为缘所生诸受无为亦无散失。

shè lì zǐ shé jiè wú wéi yì wú sǎn shī wèi jiè shé shí
“舍利子，舌界无为亦无散失，味界、舌识

jiè jí shé chù shé chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú wéi yì wú sǎn shī
界及舌触、舌触为缘所生诸受无为亦无散失。

shè lì zǐ shēn jiè wú wéi yì wú sǎn shī chù jiè shēn shí
“舍利子，身界无为亦无散失，触界、身识

jiè jí shēnchù shēnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú wéi yì wú sǎn shī
界及身触、身触为缘所生诸受无为亦无散失。

shè lì zǐ yì jiè wú wéi yì wú sǎn shī fǎ jiè yì shí
“舍利子，意界无为亦无散失，法界、意识

jiè jí yì chù yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú wéi yì wú sǎn shī
界及意触、意触为缘所生诸受无为亦无散失。

shè lì zǐ dì jiè wú wéi yì wú sǎn shī shuǐ huǒ fēng
“舍利子，地界无为亦无散失，水、火、风、

kōng shí jiè wú wéi yì wú sǎn shī
空、识界无为亦无散失。

shè lì zǐ kǔ shèng dì wú wéi yì wú sǎn shī jí miè
“舍利子，苦圣谛无为亦无散失，集、灭、

dào shèng dì wú wéi yì wú sǎn shī
道圣谛无为亦无散失。

shè lì zǐ wú míng wú wéi yì wú sǎn shī xíng shí míng
“舍利子，无明无为亦无散失，行、识、名

sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu
色、六处、触、受、爱、取、有、生、老死愁

fàn kǔ yōunǎo wú wéi yì wú sǎn shī
叹苦忧恼无为亦无散失。

shè lì zǐ nèi kōng wú wéi yì wú sǎn shī wài kōng nèi wài
“舍利子，内空无为亦无散失，外空、内外

kōng kōngkōng dà kōng shèng yì kōng yǒuwéikōng wúwéikōng
空、空空、大空、胜义空、有为空、无为空、
bì jìngkōng wú jì kōng sànkōng wú biàn yì kōng běnxìngkōng
毕竟空、无际空、散空、无变异空、本性空、
zì xiàngkōng gòngxiàngkōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú
自相空、共相空、一切法空、不可得空、无
xìngkōng zì xìngkōng wú xìng zì xìngkōng wú wéi yì wú sǎn shī
性空、自性空、无性自性空无为亦无散失。

shè lì zǐ bù shī bō luó mì duō wú wéi yì wú sǎn shī jìng
“舍利子，布施波罗蜜多无为亦无散失，净
jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō rě bō luó mì duō wú wéi yì wú
戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多无为亦无
sǎn shī
散失。

shè lì zǐ sì jìng lǜ wú wéi yì wú sǎn shī sì wú liàng
“舍利子，四静虑无为亦无散失，四无量、
sì wú sè dìng wú wéi yì wú sǎn shī
四无色定无为亦无散失。

shè lì zǐ bā jiě tuō wú wéi yì wú sǎn shī bā shèng chù
“舍利子，八解脱无为亦无散失，八胜处、
jiǔ cì dì dìng shí biàn chù wú wéi yì wú sǎn shī
九次第定、十遍处无为亦无散失。

shè lì zǐ sì niàn zhù wú wéi yì wú sǎn shī sì zhèng duàn
“舍利子，四念住无为亦无散失，四正断、
sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī wú
四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道支无
wéi yì wú sǎn shī
为亦无散失。

shè lì zǐ kōng jiě tuō mén wú wéi yì wú sǎn shī wú xiàng
“舍利子，空解脱门无为亦无散失，无相、
wú yuàn jiě tuō mén wú wéi yì wú sǎn shī
无愿解脱门无为亦无散失。

shè lì zǐ wǔ yǎn wú wéi yì wú sǎn shī liù shén tōng wú wéi
“舍利子，五眼无为亦无散失，六神通无为
yì wú sǎn shī
亦无散失。

shè lì zǐ fó shí lì wú wéi yì wú sǎn shī sì wú suǒ wèi
“舍利子，佛十力无为亦无散失，四无所畏、

sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú
四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不
gòng fǎ wú wéi yì wú sàn shī
共法无为亦无散失。

shè lì zǐ yī qiè zhì wú wéi yì wú sàn shī dào xiàng zhì
“舍利子，一切智无为亦无散失，道相智、

yī qiè xiàng zhì wú wéi yì wú sàn shī
一切相智无为亦无散失。

shè lì zǐ wú wàng shī fǎ wú wéi yì wú sàn shī héng zhù
“舍利子，无忘失法无为亦无散失，恒住

shě xìng wú wéi yì wú sàn shī
舍性无为亦无散失。

shè lì zǐ yī qiè tuó luó ní mén wú wéi yì wú sàn shī yī
“舍利子，一切陀罗尼门无为亦无散失，一

qiè sān mó dì mén wú wéi yì wú sàn shī
切三摩地门无为亦无散失。

shè lì zǐ jí xǐ dì wú wéi yì wú sàn shī lí gòu dì
“舍利子，极喜地无为亦无散失，离垢地、

fā guāng dì yàn huì dì jí nán shèng dì xiàn qián dì yuǎn xíng
发光地、焰慧地、极难胜地、现前地、远行

dì bú dòng dì shàn huì dì fǎ yún dì wú wéi yì wú sàn shī
地、不动地、善慧地、法云地无为亦无散失。

shè lì zǐ yì shēng dì wú wéi yì wú sàn shī zhǒng xìng dì
“舍利子，异生地无为亦无散失，种性地、

dì bā dì jù jiàn dì bó dì lí yù dì yǐ bàn dì dú jué
第八地、具见地、薄地、离欲地、已办地、独觉

dì pú sà dì rú lái dì wú wéi yì wú sàn shī
地、菩萨地、如来地无为亦无散失。

shè lì zǐ shēng wén shèng wú wéi yì wú sàn shī dú jué
“舍利子，声闻乘无为亦无散失，独觉

shèng dà shèng wú wéi yì wú sàn shī
乘、大乘无为亦无散失。

shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō zhū fǎ yì ěr
“舍利子，由此缘故我作是说：诸法亦尔，

dōu wú zì xìng
都无自性。

fù cì shè lì zǐ yī qiè fǎ fēi cháng fēi huài
“复次，舍利子，一切法非常非坏。”

shí shè lì zǐ wènshànxiànyán yún hé yī qiè fǎ fēi cháng
时，舍利子问善现言：“云何一切法非常

fēi huài
非坏？”

shànxiàn dá yán shè lì zǐ sè fēi cháng fēi huài hé yǐ
善现答言：“舍利子，色非常非坏。何以

gù běnxìng ěr gù shòu xiǎng xíng shí fēi cháng fēi huài hé
故？本性尔故。受、想、行、识非常非坏。何

yǐ gù běnxìng ěr gù
以故？本性尔故。

shè lì zǐ yǎnchù fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běnxìng
“舍利子，眼处非常非坏。何以故？本性

ěr gù ěr bí shé shēn yì chù fēi cháng fēi huài hé yǐ
尔故。耳、鼻、舌、身、意处非常非坏。何以

gù běnxìng ěr gù
故？本性尔故。

shè lì zǐ sè chù fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běnxìng
“舍利子，色处非常非坏。何以故？本性

ěr gù shēng xiāng wèi chù fǎ chù fēi cháng fēi huài hé
尔故。声、香、味、触、法处非常非坏。何

yǐ gù běnxìng ěr gù
以故？本性尔故。

shè lì zǐ yǎn jiè fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běnxìng
“舍利子，眼界非常非坏。何以故？本性

ěr gù sè jiè yǎn shí jiè jí yǎnchù yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhū
尔故。色界、眼识界及眼触、眼触为缘所生诸

shòu fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běnxìng ěr gù
受非常非坏。何以故？本性尔故。

shè lì zǐ ěr jiè fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běnxìng
“舍利子，耳界非常非坏。何以故？本性

ěr gù shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chùwéiyuánsuǒshēngzhū
尔故。声界、耳识界及耳触、耳触为缘所生诸

shòu fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běnxìng ěr gù
受非常非坏。何以故？本性尔故。

shè lì zǐ bí jiè fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běnxìng
“舍利子，鼻界非常非坏。何以故？本性

ěr gù xiāng jiè bí shí jiè jí bí chù bí chùwéiyuánsuǒshēngzhū
尔故。香界、鼻识界及鼻触、鼻触为缘所生诸

shòu fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běnxìng ěr gù
受非常非坏。何以故？本性尔故。

shè lì zǐ shé jiè fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běnxìng
“舍利子，舌界非常非坏。何以故？本性
ěr gù wèi jiè shé shí jiè jí shé chù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū
尔故。味界、舌识界及舌触、舌触为缘所生诸

shòu fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běnxìng ěr gù
受非常非坏。何以故？本性尔故。

shè lì zǐ shēn jiè fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běnxìng
“舍利子，身界非常非坏。何以故？本性
ěr gù chù jiè shēn shí jiè jí shēn chù shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū
尔故。触界、身识界及身触、身触为缘所生诸

shòu fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běnxìng ěr gù
受非常非坏。何以故？本性尔故。

shè lì zǐ yì jiè fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běnxìng
“舍利子，意界非常非坏。何以故？本性
ěr gù fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū
尔故。法界、意识界及意触、意触为缘所生诸

shòu fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běnxìng ěr gù
受非常非坏。何以故？本性尔故。

shè lì zǐ dì jiè fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běnxìng
“舍利子，地界非常非坏。何以故？本性
ěr gù shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè fēi cháng fēi huài hé yǐ
尔故。水、火、风、空、识界非常非坏。何以

gù běnxìng ěr gù
故？本性尔故。

shè lì zǐ kǔ shèng dì fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běn
“舍利子，苦圣谛非常非坏。何以故？本
xìng ěr gù jí miè dào shèng dì fēi cháng fēi huài hé yǐ gù
性尔故。集、灭、道圣谛非常非坏。何以故？

běnxìng ěr gù
本性尔故。

shè lì zǐ wú míng fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běnxìng
“舍利子，无明非常非坏。何以故？本性
ěr gù xíng shí míng sè liù chù chù shòu ài qǔ
尔故。行、识、名色、六处、触、受、爱、取、

yǒu shēng lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōu nǎo fēi cháng fēi huài hé yǐ gù
有、生、老死愁叹苦忧恼非常非坏。何以故？

běnxìng ěr gù
本性尔故。

shè lì zǐ nèikōng fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běnxìng
“舍利子，内空非常非坏。何以故？本性
ěr gù wàikōng nèi wàikōng kōngkōng dàkōng shèng yì kōng
尔故。外空、内外空、空空、大空、胜义空、
yǒuwéikōng wúwéikōng bì jìngkōng wú jì kōng sànkōng wú
有为空、无为空、毕竟空、无际空、散空、无
biàn yì kōng běnxìngkōng zì xiàngkōng gòngxiàngkōng yī qiè fǎ
变异空、本性空、自相空、共相空、一切法
kōng bù kě dé kōng wú xìngkōng zì xìngkōng wú xìng zì xìngkōng
空、不可得空、无性空、自性空、无性自性空
fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běnxìng ěr gù
非常非坏。何以故？本性尔故。

shè lì zǐ bù shī bō luó mì duō fēi cháng fēi huài hé yǐ
“舍利子，布施波罗蜜多非常非坏。何以
gù běnxìng ěr gù jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō rě
故？本性尔故。净戒、安忍、精进、静虑、般若
bō luó mì duō fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běnxìng ěr gù
波罗蜜多非常非坏。何以故？本性尔故。

shè lì zǐ sì jìng lǜ fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běn
“舍利子，四静虑非常非坏。何以故？本
xìng ěr gù sì wú liàng sì wú sè dìng fēi cháng fēi huài hé yǐ gù
性尔故。四无量、四无色定非常非坏。何以故？
běnxìng ěr gù
本性尔故。

shè lì zǐ bā jiě tuō fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běn
“舍利子，八解脱非常非坏。何以故？本
xìng ěr gù bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù fēi cháng fēi huài
性尔故。八胜处、九次第定、十遍处非常非坏。
hé yǐ gù běnxìng ěr gù
何以故？本性尔故。

shè lì zǐ sì niànzhù fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běn
“舍利子，四念住非常非坏。何以故？本
xìng ěr gù sì zhèngduàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng
性尔故。四正断、四神足、五根、五力、七等
jué zhī bā shèngdào zhī fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běnxìng ěr gù
觉支、八圣道支非常非坏。何以故？本性尔故。

shè lì zǐ kōng jiě tuō mén fēi cháng fēi huài hé yǐ gù
“舍利子，空解脱门非常非坏。何以故？

běnxìng ěr gù wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén fēi cháng fēi huài hé
本性尔故。无相、无愿解脱门非常非坏。何
yǐ gù běnxìng ěr gù
以故？本性尔故。

shè lì zǐ wǔ yǎn fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běnxìng
“舍利子，五眼非常非坏。何以故？本性

ěr gù liù shéntōng fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běnxìng ěr gù
尔故。六神通非常非坏。何以故？本性尔故。

shè lì zǐ fó shí lì fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běn
“舍利子，佛十力非常非坏。何以故？本

xìng ěr gù sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà
性尔故。四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、大
xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ fēi cháng fēi huài hé yǐ gù
喜、大舍、十八佛不共法非常非坏。何以故？

běnxìng ěr gù
本性尔故。

shè lì zǐ yī qiè zhì fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běn
“舍利子，一切智非常非坏。何以故？本

xìng ěr gù dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì fēi cháng fēi huài hé yǐ
性尔故。道相智、一切相智非常非坏。何以
gù běnxìng ěr gù
故？本性尔故。

shè lì zǐ wú wàng shī fǎ fēi cháng fēi huài hé yǐ gù
“舍利子，无忘失法非常非坏。何以故？

běnxìng ěr gù héng zhù shě xìng fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běnxìng
本性尔故。恒住舍性非常非坏。何以故？本性
ěr gù
尔故。

shè lì zǐ yī qiè tuó luó ní mén fēi cháng fēi huài hé yǐ
“舍利子，一切陀罗尼门非常非坏。何以

gù běnxìng ěr gù yī qiè sān mó dì mén fēi cháng fēi huài hé yǐ
故？本性尔故。一切三摩地门非常非坏。何以
gù běnxìng ěr gù
故？本性尔故。

shè lì zǐ jí xǐ dì fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běn
“舍利子，极喜地非常非坏。何以故？本

xìng ěr gù lí gòu dì fā guāng dì yàn huì dì jí nánshèng dì
性尔故。离垢地、发光地、焰慧地、极难胜地、
xiànrán dì yuǎnxíng dì bú dòng dì shàn huì dì fǎ yún dì fēi
现前地、远行地、不动地、善慧地、法云地非
cháng fēi huài hé yǐ gù běnxìng ěr gù
常非坏。何以故？本性尔故。

shè lì zǐ yì shēng dì fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běn
“舍利子，异生地非常非坏。何以故？本

xìng ěr gù zhǒngxìng dì dì bā dì jù jiàn dì bó dì lí yù
性尔故。种性地、第八地、具见地、薄地、离欲
dì yǐ bàn dì dú jué dì pú sà dì rú lái dì fēi cháng fēi
地、已办地、独觉地、菩萨地、如来地非常非
huài hé yǐ gù běnxìng ěr gù
坏。何以故？本性尔故。

shè lì zǐ shēngwénshèng fēi cháng fēi huài hé yǐ gù
“舍利子，声闻乘非常非坏。何以故？

běnxìng ěr gù dú jué shèng dà shèng fēi cháng fēi huài hé yǐ gù
本性尔故。独觉乘、大乘非常非坏。何以故？

běnxìng ěr gù
本性尔故。

shè lì zǐ yǐ yào yán zhī yī qiè shàn fǎ fēi cháng fēi huài
“舍利子，以要言之，一切善法非常非坏。

hé yǐ gù běnxìng ěr gù yī qiè fēi shàn fǎ fēi cháng fēi huài hé
何以故？本性尔故。一切非善法非常非坏。何

yǐ gù běnxìng ěr gù yī qiè yǒu jì fǎ fēi cháng fēi huài hé yǐ
以故？本性尔故。一切有记法非常非坏。何以

gù běnxìng ěr gù yī qiè wú jì fǎ fēi cháng fēi huài hé yǐ gù
故？本性尔故。一切无记法非常非坏。何以故？

běnxìng ěr gù yī qiè yǒu lòu fǎ fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běn
本性尔故。一切有漏法非常非坏。何以故？本

xìng ěr gù yī qiè wú lòu fǎ fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běnxìng
性尔故。一切无漏法非常非坏。何以故？本性

ěr gù yī qiè yǒu wéi fǎ fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běnxìng ěr
尔故。一切有为法非常非坏。何以故？本性尔

gù yī qiè wú wéi fǎ fēi cháng fēi huài hé yǐ gù běnxìng ěr gù
故。一切无为法非常非坏。何以故？本性尔故。

shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō zhū fǎ yì ěr dōu wú
舍利子，由此缘故我作是说：诸法亦尔，都无

zì xìng
自性。”

ěr shí jù shòushànxiàn fù dá shè lì zǐ yán rú zūnzhě suǒ
尔时，具寿善现复答舍利子言：“如尊者所

yún hé yuán gù shuō sè děngzhū fǎ bì jìng bù shēng zhě shè lì
云‘何缘故说色等诸法毕竟不生？’者，舍利

zǐ sè běnxìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù fēi suǒ zuò gù shòu
子，色本性毕竟不生。何以故？非所作故。受、

xiǎng xíng shí běnxìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù fēi suǒ zuò gù
想、行、识本性毕竟不生。何以故？非所作故。

suǒ yǐ zhě hé yǐ sè nǎi zhì shí zuò zhě bù kě dé gù
所以者何？以色乃至识作者不可得故。

shè lì zǐ yǎnchùběnxìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù fēi
“舍利子，眼处本性毕竟不生。何以故？非

suǒ zuò gù ěr bí shé shēn yì chùběnxìng bì jìng bù shēng
所作故。耳、鼻、舌、身、意处本性毕竟不生。

hé yǐ gù fēi suǒ zuò gù suǒ yǐ zhě hé yǐ yǎnchù nǎi zhì yì chù
何以故？非所作故。所以者何？以眼处乃至意处

zuò zhě bù kě dé gù
作者不可得故。

shè lì zǐ sè chùběnxìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù fēi
“舍利子，色处本性毕竟不生。何以故？非

suǒ zuò gù shēng xiāng wèi chù fǎ chùběnxìng bì jìng bù shēng
所作故。声、香、味、触、法处本性毕竟不生。

hé yǐ gù fēi suǒ zuò gù suǒ yǐ zhě hé yǐ sè chù nǎi zhì fǎ chù
何以故？非所作故。所以者何？以色处乃至法处

zuò zhě bù kě dé gù
作者不可得故。

shè lì zǐ yǎn jiè běnxìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù fēi
“舍利子，眼界本性毕竟不生。何以故？非

suǒ zuò gù sè jiè yǎn shí jiè jí yǎnchù yǎnchù wéiyuán suǒ shēng
所作故。色界、眼识界及眼触、眼触为缘所生

zhū shòu běnxìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù fēi suǒ zuò gù suǒ yǐ
诸受本性毕竟不生。何以故？非所作故。所以

zhě hé yǐ yǎn jiè nǎi zhì yǎnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu zuò zhě bù
者何？以眼界乃至眼触为缘所生诸受作者不

kě dé gù
可得故。

shè lì zǐ ěr jiè běnxìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù fēi
“舍利子，耳界本性毕竟不生。何以故？非

suǒ zuò gù shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chù wéiyuán suǒ shēng
所作故。声界、耳识界及耳触、耳触为缘所生

zhū shòu běnxìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù fēi suǒ zuò gù suǒ yǐ
诸受本性毕竟不生。何以故？非所作故。所以

zhě hé yǐ ěr jiè nǎi zhì ěr chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu zuò zhě bù
者何？以耳界乃至耳触为缘所生诸受作者不

kě dé gù
可得故。

shè lì zǐ bí jiè běnxìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù fēi
“舍利子，鼻界本性毕竟不生。何以故？非

suǒ zuò gù xiāng jiè bí shí jiè jí bí chù bí chù wéiyuán suǒ shēng
所作故。香界、鼻识界及鼻触、鼻触为缘所生

zhū shòu běnxìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù fēi suǒ zuò gù suǒ yǐ
诸受本性毕竟不生。何以故？非所作故。所以

zhě hé yǐ bí jiè nǎi zhì bí chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu zuò zhě bù
者何？以鼻界乃至鼻触为缘所生诸受作者不

kě dé gù
可得故。

shè lì zǐ shé jiè běnxìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù fēi
“舍利子，舌界本性毕竟不生。何以故？非

suǒ zuò gù wèi jiè shé shí jiè jí shé chù shé chù wéiyuán suǒ shēng
所作故。味界、舌识界及舌触、舌触为缘所生

zhū shòu běnxìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù fēi suǒ zuò gù suǒ yǐ
诸受本性毕竟不生。何以故？非所作故。所以

zhě hé yǐ shé jiè nǎi zhì shé chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu zuò zhě bù
者何？以舌界乃至舌触为缘所生诸受作者不

kě dé gù
可得故。

shè lì zǐ shēn jiè běnxìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù
“舍利子，身界本性毕竟不生。何以故？

fēi suǒ zuò gù chù jiè shēn shí jiè jí shēn chù shēn chù wéiyuán suǒ
非所作故。触界、身识界及身触、身触为缘所

shēng zhū shòu běnxìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù fēi suǒ zuò gù suǒ
生诸受本性毕竟不生。何以故？非所作故。所

yǐ zhě hé yǐ shēn jiè nǎi zhì shēn chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu zuò zhě
以者何？以身界乃至身触为缘所生诸受作者

bù kě dé gù
不可得故。

shè lì zǐ yì jiè běnxìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù fēi
“舍利子，眼界本性毕竟不生。何以故？非
suǒ zuò gù fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì chù wéi yuán suǒ shēng
所作故。法界、意识界及意触、意触为缘所生
zhū shòu běnxìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù fēi suǒ zuò gù suǒ yǐ
诸受本性毕竟不生。何以故？非所作故。所以
zhě hé yǐ yì jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu zuò zhě bù
者何？以眼界乃至意触为缘所生诸受作者不
kě dé gù
可得故。

shè lì zǐ dì jiè běnxìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù fēi
“舍利子，地界本性毕竟不生。何以故？非
suǒ zuò gù shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè běnxìng bì jìng bù shēng
所作故。水、火、风、空、识界本性毕竟不生。
hé yǐ gù fēi suǒ zuò gù suǒ yǐ zhě hé yǐ dì jiè nǎi zhì shí jiè
何以故？非所作故。所以者何？以地界乃至识界
zuò zhě bù kě dé gù
作者不可得故。

shè lì zǐ kǔ shèng dì běnxìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù
“舍利子，苦圣谛本性毕竟不生。何以故？
fēi suǒ zuò gù jí miè dào shèng dì běnxìng bì jìng bù shēng hé
非所作故。集、灭、道圣谛本性毕竟不生。何
yǐ gù fēi suǒ zuò gù suǒ yǐ zhě hé yǐ kǔ shèng dì nǎi zhì dào
以故？非所作故。所以者何？以苦圣谛乃至道
shèng dì zuò zhě bù kě dé gù
圣谛作者不可得故。

shè lì zǐ wú míng běnxìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù
“舍利子，无明本性毕竟不生。何以故？
fēi suǒ zuò gù xíng shí míng sè liù chù chù shòu ài
非所作故。行、识、名色、六处、触、受、爱、
qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōu nǎo běnxìng bì jìng bù shēng
取、有、生、老死愁叹苦忧恼本性毕竟不生。
hé yǐ gù fēi suǒ zuò gù suǒ yǐ zhě hé yǐ wú míng nǎi zhì lǎo
何以故？非所作故。所以者何？以无明乃至老
sǐ chóu tàn kǔ yōu nǎo zuò zhě bù kě dé gù
死愁叹苦忧恼作者不可得故。

shè lì zǐ nèi kōngběnxìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù
“舍利子，内空本性毕竟不生。何以故？

fēi suǒ zuò gù wàikōng nèi wàikōng kōngkōng dà kōng shèng
非所作故。外空、内外空、空空、大空、胜

yì kōng yǒuwéikōng wú wéikōng bì jìngkōng wú jì kōng sàn
义空、有为空、无为空、毕竟空、无际空、散

kōng wú biàn yì kōng běnxìngkōng zì xiàngkōng gòngxiàngkōng
空、无变异空、本性空、自相空、共相空、

yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìngkōng zì xìngkōng wú xìng
一切法空、不可得空、无性空、自性空、无性

zì xìngkōngběnxìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù fēi suǒ zuò gù suǒ
自性空本性毕竟不生。何以故？非所作故。所

yǐ zhě hé yǐ nèi kōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng zuò zhě bù kě dé gù
以者何？以内空乃至无性自性空作者不可得故。

shè lì zǐ bù shī bō luó mì duōběnxìng bì jìng bù shēng
“舍利子，布施波罗蜜多本性毕竟不生。

hé yǐ gù fēi suǒ zuò gù jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ
何以故？非所作故。净戒、安忍、精进、静虑、

bō rě bō luó mì duōběnxìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù fēi suǒ zuò
般若波罗蜜多本性毕竟不生。何以故？非所作

gù suǒ yǐ zhě hé yǐ bù shī bō luó mì duō nǎi zhì bō rě bō luó mì
故。所以者何？以布施波罗蜜多乃至般若波罗蜜

duō zuò zhě bù kě dé gù
多作者不可得故。

shè lì zǐ sì jìng lǜ běnxìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù
“舍利子，四静虑本性毕竟不生。何以故？

fēi suǒ zuò gù sì wú liàng sì wú sè dìngběnxìng bì jìng bù shēng
非所作故。四无量、四无色定本性毕竟不生。

hé yǐ gù fēi suǒ zuò gù suǒ yǐ zhě hé yǐ sì jìng lǜ sì wú
何以故？非所作故。所以者何？以四静虑、四无

liàng sì wú sè dìng zuò zhě bù kě dé gù
量、四无色定作者不可得故。

shè lì zǐ bā jiě tuōběnxìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù
“舍利子，八解脱本性毕竟不生。何以故？

fēi suǒ zuò gù bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chùběnxìng bì
非所作故。八胜处、九次第定、十遍处本性毕

jìng bù shēng hé yǐ gù fēi suǒ zuò gù suǒ yǐ zhě hé yǐ bā jiě
竟不生。何以故？非所作故。所以者何？以八解

tuō nǎi zhì shí biànchù zuò zhě bù kě dé gù
脱乃至十遍处作者不可得故。

shè lì zǐ sì niàn zhù běn xìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù
“舍利子，四念住本性毕竟不生。何以故？

fēi suǒ zuò gù sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī
非所作故。四正断、四神足、五根、五力、七

děng jué zhī bā shèng dào zhī běn xìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù fēi
等觉支、八圣道支本性毕竟不生。何以故？非

suǒ zuò gù suǒ yǐ zhě hé yǐ sì niàn zhù nǎi zhì bā shèng dào zhī zuò
所作故。所以者何？以四念住乃至八圣道支作

zhě bù kě dé gù
者不可得故。

shè lì zǐ kōng jiě tuō mén běn xìng bì jìng bù shēng hé yǐ
“舍利子，空解脱门本性毕竟不生。何以

gù fēi suǒ zuò gù wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén běn xìng bì jìng bù
故？非所作故。无相、无愿解脱门本性毕竟不

shēng hé yǐ gù fēi suǒ zuò gù suǒ yǐ zhě hé yǐ kōng jiě tuō
生。何以故？非所作故。所以者何？以空解脱

mén wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén zuò zhě bù kě dé gù
门、无相、无愿解脱门作者不可得故。

shè lì zǐ wǔ yǎn běn xìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù fēi
“舍利子，五眼本性毕竟不生。何以故？非

suǒ zuò gù liù shén tōng běn xìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù fēi suǒ
所作故。六神通本性毕竟不生。何以故？非所

zuò gù suǒ yǐ zhě hé yǐ wǔ yǎn liù shén tōng zuò zhě bù kě dé gù
作故。所以者何？以五眼、六神通作者不可得故。

shè lì zǐ fó shí lì běn xìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù
“舍利子，佛十力本性毕竟不生。何以故？

fēi suǒ zuò gù sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi
非所作故。四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、

dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ běn xìng bì jìng bù shēng hé
大喜、大舍、十八佛不共法本性毕竟不生。何

yǐ gù fēi suǒ zuò gù suǒ yǐ zhě hé yǐ fó shí lì nǎi zhì shí bā
以故？非所作故。所以者何？以佛十力乃至十八

fó bú gòng fǎ zuò zhě bù kě dé gù
佛不共法作者不可得故。

shè lì zǐ yī qiè zhì běn xìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù
“舍利子，一切智本性毕竟不生。何以故？

fēi suǒ zuò gù dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì běn xìng bì jìng bù shēng
非所作故。道相智、一切相智本性毕竟不生。

hé yǐ gù fēi suǒ zuò gù suǒ yǐ zhě hé yī yī qiè zhì dào xiàng
何以故？非所作故。所以者何？以一切智、道相
zhì yī qiè xiàng zhì zuò zhě bù kě dé gù
智、一切相智作者不可得故。

shè lì zǐ wú wàng shī fǎ běn xìng bì jìng bù shēng hé yǐ
“舍利子，无忘失法本性毕竟不生。何以

gù fēi suǒ zuò gù héng zhù shě xìng běn xìng bì jìng bù shēng hé yǐ
故？非所作故。恒住舍性本性毕竟不生。何以

gù fēi suǒ zuò gù suǒ yǐ zhě hé yī wú wàng shī fǎ héng zhù
故？非所作故。所以者何？以无忘失法、恒住

shě xìng zuò zhě bù kě dé gù
舍性作者不可得故。

shè lì zǐ yī qiè tuó luó ní mén běn xìng bì jìng bù shēng
“舍利子，一切陀罗尼门本性毕竟不生。

hé yǐ gù fēi suǒ zuò gù yī qiè sān mó dì mén běn xìng bì jìng bù
何以故？非所作故。一切三摩地门本性毕竟不

shēng hé yǐ gù fēi suǒ zuò gù suǒ yǐ zhě hé yī yī qiè tuó luó
生。何以故？非所作故。所以者何？以一切陀罗

ní mén yī qiè sān mó dì mén zuò zhě bù kě dé gù
尼门、一切三摩地门作者不可得故。

shè lì zǐ jí xǐ dì běn xìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù
“舍利子，极喜地本性毕竟不生。何以故？

fēi suǒ zuò gù lí gòu dì fā guāng dì yàn huì dì jí nán shèng
非所作故。离垢地、发光地、焰慧地、极难胜

dì xiàn qián dì yuǎn xíng dì bú dòng dì shàn huì dì fǎ yún
地、现前地、远行地、不动地、善慧地、法云

dì běn xìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù fēi suǒ zuò gù suǒ yǐ zhě hé
地本性毕竟不生。何以故？非所作故。所以者何？

yǐ jí xǐ dì nǎi zhì fǎ yún dì zuò zhě bù kě dé gù
以极喜地乃至法云地作者不可得故。

shè lì zǐ yì shēng dì běn xìng bì jìng bù shēng hé yǐ gù
“舍利子，异生地本性毕竟不生。何以故？

fēi suǒ zuò gù zhǒng xìng dì dì bā dì jù jiàn dì bó dì lí
非所作故。种性地、第八地、具见地、薄地、离

yù dì yǐ bàn dì dú jué dì pú sà dì rú lái dì běn xìng bì
欲地、已办地、独觉地、菩萨地、如来地本性毕

jìng bù shēng hé yǐ gù fēi suǒ zuò gù suǒ yǐ zhě hé yǐ yì
竟不生。何以故？非所作故。所以者何？以异
shēng dì nǎi zhì rú lái dì zuò zhě bù kě dé gù
生地乃至如来地作者不可得故。

shè lì zǐ shēng wén shèng běn xìng bì jìng bù shēng hé yǐ
“舍利子，声闻乘本性毕竟不生。何以
gù fēi suǒ zuò gù dú jué shèng dà shèng běn xìng bì jìng bù shēng
故？非所作故。独觉乘、大乘本性毕竟不生。
hé yǐ gù fēi suǒ zuò gù suǒ yǐ zhě hé yǐ yǐ shēng wén shèng dú
何以故？非所作故。所以者何？以声闻乘、独
jué shèng dà shèng zuò zhě bù kě dé gù
觉乘、大乘作者不可得故。

shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō sè děng zhū fǎ
“舍利子，由此缘故我作是说：色等诸法
bì jìng bù shēng
毕竟不生。”

ěr shí jù shòu shàn xiàn fù dá shè lì zǐ yán rú zūn zhě suǒ
尔时，具寿善现复答舍利子言：“如尊者所
yún hé yuán gù shuō ruò bì jìng bù shēng zé bù míng sè děng zhě
云‘何缘故说若毕竟不生则不名色等？’者，
shè lì zǐ rú shì rú shì ruò bì jìng bù shēng zé bù míng sè děng
舍利子，如是！如是！若毕竟不生则不名色等。
hé yǐ gù shè lì zǐ sè běn xìng kōng gù ruò fǎ běn xìng kōng zé
何以故？舍利子，色本性空故，若法本性空则
bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán gù
不可施設若生、若灭、若住、若异。由此缘故，
ruò bì jìng bù shēng zé bù míng sè shè lì zǐ shòu xiǎng xíng
若毕竟不生则不名色。舍利子，受、想、行、
shí běn xìng kōng gù ruò fǎ běn xìng kōng zé bù kě shī shè ruò shēng ruò
识本性空故，若法本性空则不可施設若生、若
miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán gù ruò bì jìng bù shēng zé bù
灭、若住、若异。由此缘故，若毕竟不生则不
míng shòu xiǎng xíng shí
名受、想、行、识。

shè lì zǐ yǎn chù běn xìng kōng gù ruò fǎ běn xìng kōng zé
“舍利子，眼处本性空故，若法本性空则
bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán gù
不可施設若生、若灭、若住、若异。由此缘故，

ruò bì jìng bù shēng zé bù míng yǎn chù shè lì zǐ ěr bí shé
若 毕 竟 不 生 则 不 名 眼 处。 舍 利 子， 耳、 鼻、 舌、
shēn yì chù běn xìng kōng gù ruò fǎ běn xìng kōng zé bù kě shī shè ruò
身、 意 处 本 性 空 故， 若 法 本 性 空 则 不 可 施 设 若
shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán gù ruò bì jìng bù
生、 若 灭、 若 住、 若 异。 由 此 缘 故， 若 毕 竟 不
shēng zé bù míng ěr bí shé shēn yì chù
生 则 不 名 耳、 鼻、 舌、 身、 意 处。

shè lì zǐ sè chù běn xìng kōng gù ruò fǎ běn xìng kōng zé
“ 舍 利 子， 色 处 本 性 空 故， 若 法 本 性 空 则
bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán gù
不 可 施 设 若 生、 若 灭、 若 住、 若 异。 由 此 缘 故，
ruò bì jìng bù shēng zé bù míng sè chù shè lì zǐ shēng xiāng
若 毕 竟 不 生 则 不 名 色 处。 舍 利 子， 声、 香、
wèi chù fǎ chù běn xìng kōng gù ruò fǎ běn xìng kōng zé bù kě shī
味、 触、 法 处 本 性 空 故， 若 法 本 性 空 则 不 可 施
shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán gù ruò bì
设 若 生、 若 灭、 若 住、 若 异。 由 此 缘 故， 若 毕
jìng bù shēng zé bù míng shēng xiāng wèi chù fǎ chù
竟 不 生 则 不 名 声、 香、 味、 触、 法 处。

shè lì zǐ yǎn jiè běn xìng kōng gù ruò fǎ běn xìng kōng zé
“ 舍 利 子， 眼 界 本 性 空 故， 若 法 本 性 空 则
bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán gù
不 可 施 设 若 生、 若 灭、 若 住、 若 异。 由 此 缘 故，
ruò bì jìng bù shēng zé bù míng yǎn jiè shè lì zǐ sè jiè yǎn shí
若 毕 竟 不 生 则 不 名 眼 界。 舍 利 子， 色 界、 眼 识
jiè jí yǎn chù yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu běn xìng kōng gù ruò fǎ
界 及 眼 触、 眼 触 为 缘 所 生 诸 受 本 性 空 故， 若 法
běn xìng kōng zé bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì
本 性 空 则 不 可 施 设 若 生、 若 灭、 若 住、 若 异。
yóu cǐ yuán gù ruò bì jìng bù shēng zé bù míng sè jiè nǎi zhì yǎn chù
由 此 缘 故， 若 毕 竟 不 生 则 不 名 色 界 乃 至 眼 触
wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
为 缘 所 生 诸 受。

shè lì zǐ ěr jiè běn xìng kōng gù ruò fǎ běn xìng kōng zé
“ 舍 利 子， 耳 界 本 性 空 故， 若 法 本 性 空 则
bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán gù
不 可 施 设 若 生、 若 灭、 若 住、 若 异。 由 此 缘 故，

ruò bì jìng bù shēng zé bù míng ěr jiè shè lì zǐ shēng jiè ěr shí
若毕竟不生则不名耳界。舍利子，声界、耳识
jiè jí ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu běn xìng kōng gù ruò fǎ
界及耳触、耳触为缘所生诸受本性空故，若法
běn xìng kōng zé bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì
本性空则不可施設若生、若灭、若住、若异。
yóu cǐ yuán gù ruò bì jìng bù shēng zé bù míng shēng jiè nǎi zhì ěr chù
由此缘故，若毕竟不生则不名声界乃至耳触
wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
为缘所生诸受。

shè lì zǐ bí jiè běn xìng kōng gù ruò fǎ běn xìng kōng zé
“舍利子，鼻界本性空故，若法本性空则
bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán gù
不可施設若生、若灭、若住、若异。由此缘故，
ruò bì jìng bù shēng zé bù míng bí jiè shè lì zǐ xiāng jiè bí shí
若毕竟不生则不名鼻界。舍利子，香界、鼻识
jiè jí bí chù bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu běn xìng kōng gù ruò fǎ
界及鼻触、鼻触为缘所生诸受本性空故，若法
běn xìng kōng zé bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì
本性空则不可施設若生、若灭、若住、若异。
yóu cǐ yuán gù ruò bì jìng bù shēng zé bù míng xiāng jiè nǎi zhì bí chù
由此缘故，若毕竟不生则不名香界乃至鼻触
wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
为缘所生诸受。

shè lì zǐ shé jiè běn xìng kōng gù ruò fǎ běn xìng kōng zé
“舍利子，舌界本性空故，若法本性空则
bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán gù
不可施設若生、若灭、若住、若异。由此缘故，
ruò bì jìng bù shēng zé bù míng shé jiè shè lì zǐ wèi jiè shé shí
若毕竟不生则不名舌界。舍利子，味界、舌识
jiè jí shé chù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu běn xìng kōng gù ruò fǎ
界及舌触、舌触为缘所生诸受本性空故，若法
běn xìng kōng zé bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì
本性空则不可施設若生、若灭、若住、若异。
yóu cǐ yuán gù ruò bì jìng bù shēng zé bù míng wèi jiè nǎi zhì shé chù
由此缘故，若毕竟不生则不名味界乃至舌触
wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
为缘所生诸受。

shè lì zǐ shēn jiè běnxìngkōng gù ruò fǎ běnxìngkōng zé
“舍利子，身界本性空故，若法本性空则

bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán gù
不可施設若生、若灭、若住、若异。由此缘故，

ruò bì jìng bù shēng zé bù míng shēn jiè shè lì zǐ chù jiè shēnchù
若毕竟不生则不名身界。舍利子，触界、身触

jiè jí shēnchù shēnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu běnxìngkōng gù ruò
7 界及身触、身触为缘所生诸受本性空故，若

fǎ běnxìngkōng zé bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì
法本性空则不可施設若生、若灭、若住、若异。

yóu cǐ yuán gù ruò bì jìng bù shēng zé bù míng chù jiè nǎi zhì shēnchù
由此缘故，若毕竟不生则不名触界乃至身触

wéiyuán suǒ shēng zhū shòu
为缘所生诸受。

shè lì zǐ yì jiè běnxìngkōng gù ruò fǎ běnxìngkōng zé
“舍利子，意界本性空故，若法本性空则

bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán gù
不可施設若生、若灭、若住、若异。由此缘故，

ruò bì jìng bù shēng zé bù míng yì jiè shè lì zǐ fǎ jiè yì shí
若毕竟不生则不名意界。舍利子，法界、意识

jiè jí yì chù yì chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu běnxìngkōng gù ruò fǎ
界及意触、意触为缘所生诸受本性空故，若法

běnxìngkōng zé bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì
本性空则不可施設若生、若灭、若住、若异。

yóu cǐ yuán gù ruò bì jìng bù shēng zé bù míng fǎ jiè nǎi zhì yì chù
由此缘故，若毕竟不生则不名法界乃至意触

wéiyuán suǒ shēng zhū shòu
为缘所生诸受。

shè lì zǐ dì jiè běnxìngkōng gù ruò fǎ běnxìngkōng zé
“舍利子，地界本性空故，若法本性空则

bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán gù
不可施設若生、若灭、若住、若异。由此缘故，

ruò bì jìng bù shēng zé bù míng dì jiè shè lì zǐ shuǐ huǒ fēng
若毕竟不生则不名地界。舍利子，水、火、风、

kōng shí jiè běnxìngkōng gù ruò fǎ běnxìngkōng zé bù kě shī shè ruò
空、识界本性空故，若法本性空则不可施設若

7 大正藏：识；永乐北藏及龙藏：触

shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán gù ruò bì jìng bù
生、若灭、若住、若异。由此缘故，若毕竟不

shēng zé bù míngshuǐ huǒ fēng kōng shí jiè
生则不名水、火、风、空、识界。

shè lì zǐ kǔ shèng dì běnxìngkōng gù ruò fǎ běnxìngkōng
“舍利子，苦圣谛本性空故，若法本性空

zé bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán
则不可施設若生、若灭、若住、若异。由此缘

gù ruò bì jìng bù shēng zé bù míng kǔ shèng dì shè lì zǐ jí
故，若毕竟不生则不名苦圣谛。舍利子，集、

miè dào shèng dì běnxìngkōng gù ruò fǎ běnxìngkōng zé bù kě shī shè
灭、道圣谛本性空故，若法本性空则不可施設

ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán gù ruò bì jìng
若生、若灭、若住、若异。由此缘故，若毕竟

bù shēng zé bù míng jí miè dào shèng dì
不生则不名集、灭、道圣谛。

shè lì zǐ wú míngběnxìngkōng gù ruò fǎ běnxìngkōng zé
“舍利子，无明本性空故，若法本性空则

bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán gù
不可施設若生、若灭、若住、若异。由此缘故，

ruò bì jìng bù shēng zé bù míng wú míng shè lì zǐ xíng shí míng
若毕竟不生则不名无明。舍利子，行、识、名

sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu
色、六处、触、受、爱、取、有、生、老死愁

tàn kǔ yōunǎo běnxìngkōng gù ruò fǎ běnxìngkōng zé bù kě shī shè ruò
叹苦忧恼本性空故，若法本性空则不可施設若

shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán gù ruò bì jìng bù
生、若灭、若住、若异。由此缘故，若毕竟不

shēng zé bù míng xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo
生则不名行乃至老死愁叹苦忧恼。

shè lì zǐ nèi kōngběnxìngkōng gù ruò fǎ běnxìngkōng zé
“舍利子，内空本性空故，若法本性空则

bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán gù
不可施設若生、若灭、若住、若异。由此缘故，

ruò bì jìng bù shēng zé bù míng nèi kōng shè lì zǐ wàikōng nèi wài
若毕竟不生则不名内空。舍利子，外空、内外

kōng kōngkōng dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng
空、空空、大空、胜义空、有为空、无为空、

bì jìng kōng wú jì kōng sànkōng wú biàn yì kōng běnxìngkōng
毕竟空、无际空、散空、无变异空、本性空、
zì xiàngkōng gòngxiàngkōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú
自相空、共相空、一切法空、不可得空、无
xìngkōng zì xìngkōng wú xìng zì xìngkōng běnxìngkōng gù ruò fǎ běn
性空、自性空、无性自性空本性空故，若法本
xìngkōng zé bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu
性空则不可施設若生、若灭、若住、若异。由
cǐ yuán gù ruò bì jìng bù shēng zé bù míng wài kōng nǎi zhì wú xìng zì
此缘故，若毕竟不生则不名外空乃至无性自
xìngkōng
性空。

shè lì zǐ bù shī bō luó mì duō běnxìngkōng gù ruò fǎ běn
“舍利子，布施波罗蜜多本性空故，若法本
xìngkōng zé bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu
性空则不可施設若生、若灭、若住、若异。由
cǐ yuán gù ruò bì jìng bù shēng zé bù míng bù shī bō luó mì duō shè
此缘故，若毕竟不生则不名布施波罗蜜多。舍
lì zǐ jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō rě bō luó mì duō
利子，净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多
běnxìngkōng gù ruò fǎ běnxìngkōng zé bù kě shī shè ruò shēng ruò miè
本性空故，若法本性空则不可施設若生、若灭、
ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán gù ruò bì jìng bù shēng zé bù míng jìng
若住、若异。由此缘故，若毕竟不生则不名净
jiè nǎi zhì bō rě bō luó mì duō
戒乃至般若波罗蜜多。

shè lì zǐ sì jìng lǜ běnxìngkōng gù ruò fǎ běnxìngkōng
“舍利子，四静虑本性空故，若法本性空
zé bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán
则不可施設若生、若灭、若住、若异。由此缘
gù ruò bì jìng bù shēng zé bù míng sì jìng lǜ shè lì zǐ sì wú
故，若毕竟不生则不名四静虑。舍利子，四无
liàng sì wú sè dìng běnxìngkōng gù ruò fǎ běnxìngkōng zé bù kě shī
量、四无色定本性空故，若法本性空则不可施
shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán gù ruò bì
设若生、若灭、若住、若异。由此缘故，若毕
jìng bù shēng zé bù míng sì wú liàng sì wú sè dìng
竟不生则不名四无量、四无色定。

shè lì zǐ bā jiě tuō běn xìng kōng gù ruò fǎ běn xìng kōng
“舍利子，八解脱本性空故，若法本性空

zé bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán
则不可施設若生、若灭、若住、若异。由此缘

gù ruò bì jìng bù shēng zé bù míng bā jiě tuō shè lì zǐ bā shèng
故，若毕竟不生则不名八解脱。舍利子，八胜

chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù běn xìng kōng gù ruò fǎ běn xìng kōng
处、九次第定、十遍处本性空故，若法本性空

zé bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán
则不可施設若生、若灭、若住、若异。由此缘

gù ruò bì jìng bù shēng zé bù míng bā shèng chù nǎi zhì shí biàn chù
故，若毕竟不生则不名八胜处乃至十遍处。

shè lì zǐ sì niàn zhù běn xìng kōng gù ruò fǎ běn xìng kōng
“舍利子，四念住本性空故，若法本性空

zé bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán
则不可施設若生、若灭、若住、若异。由此缘

gù ruò bì jìng bù shēng zé bù míng sì niàn zhù shè lì zǐ sì zhèng
故，若毕竟不生则不名四念住。舍利子，四正

duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào
断、四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道

zhī běn xìng kōng gù ruò fǎ běn xìng kōng zé bù kě shī shè ruò shēng ruò
支本性空故，若法本性空则不可施設若生、若

miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán gù ruò bì jìng bù shēng zé bù
灭、若住、若异。由此缘故，若毕竟不生则不

míng sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī
名四正断乃至八圣道支。

shè lì zǐ kōng jiě tuō mén běn xìng kōng gù ruò fǎ běn xìng
“舍利子，空解脱门本性空故，若法本性

kōng zé bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ
空则不可施設若生、若灭、若住、若异。由此

yuán gù ruò bì jìng bù shēng zé bù míng kōng jiě tuō mén shè lì zǐ
缘故，若毕竟不生则不名空解脱门。舍利子，

wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén běn xìng kōng gù ruò fǎ běn xìng kōng zé bù
无相、无愿解脱门本性空故，若法本性空则不

kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán gù
可施設若生、若灭、若住、若异。由此缘故，

ruò bì jìng bù shēng zé bù míng wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén
若毕竟不生则不名无相、无愿解脱门。

大般若波罗蜜多经卷第六十九

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì qī shí
大般若波罗蜜多经卷第七十

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn wú suǒ dé pǐn dì shí bā zhī shí
初分无所得品第十八之十

shè lì zǐ wǔ yǎn běn xìng kōng gù ruò fǎ běn xìng kōng zé
“舍利子，五眼本性空故，若法本性空则

bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán gù
不可施設若生、若灭、若住、若异。由此缘故，

ruò bì jìng bù shēng zé bù míng wǔ yǎn shè lì zǐ liù shén tōng běn xìng
若毕竟不生则不名五眼。舍利子，六神通本性

kōng gù ruò fǎ běn xìng kōng zé bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò
空故，若法本性空则不可施設若生、若灭、若

zhù ruò yì yóu cǐ yuán gù ruò bì jìng bù shēng zé bù míng liù shén
住、若异。由此缘故，若毕竟不生则不名六神

tōng
通。

shè lì zǐ fó shí lì běn xìng kōng gù ruò fǎ běn xìng kōng
“舍利子，佛十力本性空故，若法本性空

zé bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán
则不可施設若生、若灭、若住、若异。由此缘

gù ruò bì jìng bù shēng zé bù míng fó shí lì shè lì zǐ sì wú
故，若毕竟不生则不名佛十力。舍利子，四无

suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí
所畏、四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十

bā fó bú gòng fǎ běn xìng kōng gù ruò fǎ běn xìng kōng zé bù kě shī shè
八佛不共法本性空故，若法本性空则不可施設

ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán gù ruò bì jìng
若生、若灭、若住、若异。由此缘故，若毕竟

bù shēng zé bù míng sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ
不生则不名四无所畏乃至十八佛不共法。

shè lì zǐ yī qiè zhì běn xìng kōng gù ruò fǎ běn xìng kōng
“舍利子，一切智本性空故，若法本性空

zé bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán
则不可施設若生、若灭、若住、若异。由此缘
gù ruò bì jìng bù shēng zé bù míng yī qiè zhì shè lì zǐ dào xiàng
故，若毕竟不生则不名一切智。舍利子，道相
zhì yī qiè xiàng zhì běn xìng kōng gù ruò fǎ běn xìng kōng zé bù kě shī
智、一切相智本性空故，若法本性空则不可施
shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán gù ruò bì
设若生、若灭、若住、若异。由此缘故，若毕
jìng bù shēng zé bù míng dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì
竟不生则不名道相智、一切相智。

shè lì zǐ wú wàng shī fǎ běn xìng kōng gù ruò fǎ běn xìng
“舍利子，无忘失法本性空故，若法本性
kōng zé bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ
空则不可施設若生、若灭、若住、若异。由此
yuán gù ruò bì jìng bù shēng zé bù míng wú wàng shī fǎ shè lì zǐ
缘故，若毕竟不生则不名无忘失法。舍利子，
héng zhù shě xìng běn xìng kōng gù ruò fǎ běn xìng kōng zé bù kě shī shè ruò
恒住舍性本性空故，若法本性空则不可施設若
shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán gù ruò bì jìng bù
生、若灭、若住、若异。由此缘故，若毕竟不
shēng zé bù míng héng zhù shě xìng
生则不名恒住舍性。

shè lì zǐ yī qiè tuó luó ní mén běn xìng kōng gù ruò fǎ běn
“舍利子，一切陀罗尼门本性空故，若法本
xìng kōng zé bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu
性空则不可施設若生、若灭、若住、若异。由
cǐ yuán gù ruò bì jìng bù shēng zé bù míng yī qiè tuó luó ní mén shè
此缘故，若毕竟不生则不名一切陀罗尼门。舍
lì zǐ yī qiè sān mó dì mén běn xìng kōng gù ruò fǎ běn xìng kōng zé
利子，一切三摩地门本性空故，若法本性空则
bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán gù
不可施設若生、若灭、若住、若异。由此缘故，
ruò bì jìng bù shēng zé bù míng yī qiè sān mó dì mén
若毕竟不生则不名一切三摩地门。

shè lì zǐ jí xǐ dì běn xìng kōng gù ruò fǎ běn xìng kōng
“舍利子，极喜地本性空故，若法本性空
zé bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán
则不可施設若生、若灭、若住、若异。由此缘

gù ruò bì jìng bù shēng zé bù míng jí xǐ dì shè lì zǐ lí gòu
故，若毕竟不生则不名极喜地。舍利子，离垢
dì fā guāng dì yàn huì dì jí nánshèng dì xiànrán dì yuǎn
地、发光地、焰慧地、极难胜地、现前地、远
xíng dì bú dòng dì shàn huì dì fǎ yún dì běnxìngkōng gù ruò
行地、不动地、善慧地、法云地本性空故，若
fǎ běnxìngkōng zé bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì
法本性空则不可施設若生、若灭、若住、若异。

yóu cǐ yuán gù ruò bì jìng bù shēng zé bù míng lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún
由此缘故，若毕竟不生则不名离垢地乃至法云
dì
地。

shè lì zǐ yì shēng dì běnxìngkōng gù ruò fǎ běnxìngkōng
“舍利子，异生地本性空故，若法本性空

zé bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán
则不可施設若生、若灭、若住、若异。由此缘

gù ruò bì jìng bù shēng zé bù míng yì shēng dì shè lì zǐ zhǒng
故，若毕竟不生则不名异生地。舍利子，种

xìng dì dì bā dì jù jiàn dì bó dì lí yù dì yǐ bàn dì
性地、第八地、具见地、薄地、离欲地、已办地、

dú jué dì pú sà dì rú lái dì běnxìngkōng gù ruò fǎ běnxìngkōng
独觉地、菩萨地、如来地本性空故，若法本性空

zé bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán
则不可施設若生、若灭、若住、若异。由此缘

gù ruò bì jìng bù shēng zé bù míng zhǒng xìng dì nǎi zhì rú lái dì
故，若毕竟不生则不名种性地乃至如来地。

shè lì zǐ shēng wén chéng běnxìngkōng gù ruò fǎ běnxìng
“舍利子，声闻乘本性空故，若法本性

kōng zé bù kě shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ
空则不可施設若生、若灭、若住、若异。由此

yuán gù ruò bì jìng bù shēng zé bù míng shēng wén chéng shè lì zǐ
缘故，若毕竟不生则不名声闻乘。舍利子，

dú jué chéng dà shèng běnxìngkōng gù ruò fǎ běnxìngkōng zé bù kě
独觉乘、大乘本性空故，若法本性空则不可

shī shè ruò shēng ruò miè ruò zhù ruò yì yóu cǐ yuán gù ruò
施設若生、若灭、若住、若异。由此缘故，若

bì jìng bù shēng zé bù míng dú jué chéng dà shèng
毕竟不生则不名独觉乘、大乘。

shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō ruò bì jìng bù
“舍利子，由此缘故我作是说：若毕竟不

shēng zé bù míng sè děng kōng wú shēng fǎ bù kě shuō gù
生则不名色等。空无生法不可说故。”

ěr shí jù shòu shàn xiàn fù dá shè lì zǐ yán rú zūn zhě suǒ
尔时，具寿善现复答舍利子言：“如尊者所

yún hé yuán gù shuō wǒ qǐ néng yǐ bì jìng bù shēng bō rě bō luó mì
云‘何缘故说我岂能以毕竟不生般若波罗蜜

duō jiào jiè jiào shòu bì jìng bù shēng zhū pú sà mó hē sà zhě
多，教诫教授毕竟不生诸菩萨摩诃萨？’者，

shè lì zǐ bì jìng bù shēng jí shì bō rě bō luó mì duō bō rě bō luó
舍利子，毕竟不生即是般若波罗蜜多，般若波罗

mì duō jí shì bì jìng bù shēng hé yǐ gù bì jìng bù shēng yǔ bō
蜜多即是毕竟不生。何以故？毕竟不生与般

rě bō luó mì duō wú èr wú èr fēn gù shè lì zǐ bì jìng bù shēng jí
若波罗蜜多无二无二分故。舍利子，毕竟不生即

shì pú sà mó hē sà pú sà mó hē sà jí shì bì jìng bù shēng hé yǐ
是菩萨摩诃萨，菩萨摩诃萨即是毕竟不生。何以

gù bì jìng bù shēng yǔ pú sà mó hē sà wú èr wú èr fēn gù shè
故？毕竟不生与菩萨摩诃萨无二无二分故。舍

lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō wǒ qǐ néng yǐ bì jìng bù shēng
利子，由此缘故我作是说：我岂能以毕竟不生

bō rě bō luó mì duō jiào jiè jiào shòu bì jìng bù shēng zhū pú sà mó hē
般若波罗蜜多教诫教授毕竟不生诸菩萨摩诃

sà
萨？”

ěr shí jù shòu shàn xiàn fù dá shè lì zǐ yán rú zūn zhě suǒ
尔时，具寿善现复答舍利子言：“如尊者所

yún hé yuán gù shuō lí bì jìng bù shēng yì wú pú sà mó hē sà néng
云‘何缘故说离毕竟不生亦无菩萨摩诃萨能

xíng wú shàng zhèng děng pú tí zhě shè lì zǐ zhū pú sà mó hē
行无上正等菩提？’者，舍利子，诸菩萨摩诃

sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí bú jiàn bō ruò bō luó mì duō yì
萨修行般若波罗蜜多时，不见般若波罗蜜多异

bì jìng bù shēng yì bú jiàn pú sà mó hē sà yì bì jìng bù shēng hé
毕竟不生，亦不见菩萨摩诃萨异毕竟不生。何

yǐ gù ruò bō rě bō luó mì duō ruò pú sà mó hē sà yǔ bì jìng
以故？若般若波罗蜜多，若菩萨摩诃萨，与毕竟

bù shēng wú èr wú èr fēn gù
不生无二无二分故。

shè lì zǐ zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“舍利子，诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

shí yì bú jiàn sè yì bì jìng bù shēng yì bú jiàn shòu xiǎng xíng
时，亦不见色异毕竟不生，亦不见受、想、行、

shí yì bì jìng bù shēng hé yǐ gù sè nǎi zhì shí yǔ bì jìng bù shēng
识异毕竟不生。何以故？色乃至识与毕竟不生

wú èr wú èr fēn gù
无二无二分故。

shè lì zǐ zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“舍利子，诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

shí yì bú jiàn yǎn chù yì bì jìng bù shēng yì bú jiàn ěr bí shé
时，亦不见眼处异毕竟不生，亦不见耳、鼻、舌、

shēn yì chù yì bì jìng bù shēng hé yǐ gù yǎn chù nǎi zhì yì chù
身、意处异毕竟不生。何以故？眼处乃至意处

yǔ bì jìng bù shēng wú èr wú èr fēn gù
与毕竟不生无二无二分故。

shè lì zǐ zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“舍利子，诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

shí yì bú jiàn sè chù yì bì jìng bù shēng yì bú jiàn shēng xiāng
时，亦不见色处异毕竟不生，亦不见声、香、

wèi chù fǎ chù yì bì jìng bù shēng hé yǐ gù sè chù nǎi zhì fǎ
味、触、法处异毕竟不生。何以故？色处乃至法

chù yǔ bì jìng bù shēng wú èr wú èr fēn gù
处与毕竟不生无二无二分故。

shè lì zǐ zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“舍利子，诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

shí yì bú jiàn yǎn jiè yì bì jìng bù shēng yì bú jiàn sè jiè yǎn shí
时，亦不见眼界异毕竟不生，亦不见色界、眼识

jiè jí yǎn chù yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bì jìng bù shēng
界及眼触、眼触为缘所生诸受异毕竟不生。

hé yǐ gù yǎn jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yǔ bì jìng
何以故？眼界乃至眼触为缘所生诸受与毕竟

bù shēng wú èr wú èr fēn gù
不生无二无二分故。

shè lì zǐ zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“舍利子，诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

shí yì bú jiàn ěr jiè yì bì jìng bù shēng yì bú jiàn shēng jiè ěr

时，亦不见耳界异毕竟不生，亦不见声界、耳

shí jiè jí ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bì jìng bù shēng

识界及耳触、耳触为缘所生诸受异毕竟不生。

hé yǐ gù ěr jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yǔ bì jìng

何以故？耳界乃至耳触为缘所生诸受与毕竟

bù shēng wú èr wú èr fēn gù

不生无二无二分故。

shè lì zǐ zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō

“舍利子，诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

shí yì bú jiàn bí jiè yì bì jìng bù shēng yì bú jiàn xiāng jiè bí

时，亦不见鼻界异毕竟不生，亦不见香界、鼻

shí jiè jí bí chù bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bì jìng bù shēng

识界及鼻触、鼻触为缘所生诸受异毕竟不生。

hé yǐ gù bí jiè nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yǔ bì jìng

何以故？鼻界乃至鼻触为缘所生诸受与毕竟

bù shēng wú èr wú èr fēn gù

不生无二无二分故。

shè lì zǐ zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō

“舍利子，诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

shí yì bú jiàn shé jiè yì bì jìng bù shēng yì bú jiàn wèi jiè shé shí

时，亦不见舌界异毕竟不生，亦不见味界、舌识

jiè jí shé chù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bì jìng bù shēng

界及舌触、舌触为缘所生诸受异毕竟不生。

hé yǐ gù shé jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yǔ bì jìng

何以故？舌界乃至舌触为缘所生诸受与毕竟

bù shēng wú èr wú èr fēn gù

不生无二无二分故。

shè lì zǐ zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō

“舍利子，诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

shí yì bú jiàn shēn jiè yì bì jìng bù shēng yì bú jiàn chù jiè shēn

时，亦不见身界异毕竟不生，亦不见触界、身

shí jiè jí shēn chù shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bì jìng bù

识界及身触、身触为缘所生诸受异毕竟不

shēng hé yǐ gù shēn jiè nǎi zhì shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yǔ

生。何以故？身界乃至身触为缘所生诸受与

bì jìng bù shēng wú èr wú èr fēn gù

毕竟不生无二无二分故。

shè lì zǐ zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“舍利子，诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

shí yì bú jiàn yì jiè yì bì jìng bù shēng yì bú jiàn fǎ jiè yì shí
时，亦不见异界异毕竟不生，亦不见法界、意识

jiè jí yì chù yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bì jìng bù shēng
界及意触、意触为缘所生诸受异毕竟不生。

hé yǐ gù yì jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yǔ bì jìng
何以故？异界乃至意触为缘所生诸受与毕竟

bù shēng wú èr wú èr fēn gù
不生无二无二分故。

shè lì zǐ zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“舍利子，诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

shí yì bú jiàn dì jiè yì bì jìng bù shēng yì bú jiàn shuǐ huǒ fēng
时，亦不见地界异毕竟不生，亦不见水、火、风、

kōng shí jiè yì bì jìng bù shēng hé yǐ gù dì jiè nǎi zhì shí jiè
空、识界异毕竟不生。何以故？地界乃至识界

yǔ bì jìng bù shēng wú èr wú èr fēn gù
与毕竟不生无二无二分故。

shè lì zǐ zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“舍利子，诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

shí yì bú jiàn kǔ shèng dì yì bì jìng bù shēng yì bú jiàn jí miè
时，亦不见苦圣谛异毕竟不生，亦不见集、灭、

dào shèng dì yì bì jìng bù shēng hé yǐ gù kǔ shèng dì nǎi zhì dào
道圣谛异毕竟不生。何以故？苦圣谛乃至道

shèng dì yǔ bì jìng bù shēng wú èr wú èr fēn gù
圣谛与毕竟不生无二无二分故。

shè lì zǐ zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“舍利子，诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

shí yì bú jiàn wú míng yì bì jìng bù shēng yì bú jiàn xíng shí
时，亦不见无明异毕竟不生，亦不见行、识、

míng sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ
名色、六处、触、受、爱、取、有、生、老死

chóu tàn kǔ yōunǎo yì bì jìng bù shēng hé yǐ gù wú míng nǎi zhì
愁叹苦忧恼异毕竟不生。何以故？无明乃至

lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo yǔ bì jìng bù shēng wú èr wú èr fēn gù
老死愁叹苦忧恼与毕竟不生无二无二分故。

shè lì zǐ zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“舍利子，诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

shí yì bú jiàn nèi kōng yì bì jìng bù shēng yì bú jiàn wài kōng nèi
时，亦不见内空异毕竟不生，亦不见外空、内
wài kōng kōng kōng dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi
外空、空空、大空、胜义空、有为空、无为
kōng bì jìng kōng wú jì kōng sǎn kōng wú biàn yì kōng běn xìng
空、毕竟空、无际空、散空、无变异空、本性
kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng
空、自相空、共相空、一切法空、不可得空、
wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng yì bì jìng bù shēng hé
无性空、自性空、无性自性空异毕竟不生。何
yǐ gù nèi kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng yǔ bì jìng bù shēng wú èr
以故？内空乃至无性自性空与毕竟不生无二
wú èr fēn gù
无二分故。

shè lì zǐ zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“舍利子，诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

shí yì bú jiàn bù shī bō luó mì duō yì bì jìng bù shēng yì bú jiàn jìng
时，亦不见布施波罗蜜多异毕竟不生，亦不见净
jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō yì bì jìng bù
戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多异毕竟不
shēng hé yǐ gù bù shī nǎi zhì bō rě bō luó mì duō yǔ bì jìng bù
生。何以故？布施乃至般若波罗蜜多与毕竟不
shēng wú èr wú èr fēn gù
生无二无二分故。

shè lì zǐ zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“舍利子，诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

shí yì bú jiàn sì jìng lù yì bì jìng bù shēng yì bú jiàn sì wú liàng
时，亦不见四静虑异毕竟不生，亦不见四无量、
sì wú sè dìng yì bì jìng bù shēng hé yǐ gù sì jìng lù sì wú
四无色定异毕竟不生。何以故？四静虑、四无
liàng sì wú sè dìng yǔ bì jìng bù shēng wú èr wú èr fēn gù
量、四无色定与毕竟不生无二无二分故。

shè lì zǐ zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“舍利子，诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

shí yì bú jiàn bā jiě tuō yì bì jìng bù shēng yì bú jiàn bā shèng chù
时，亦不见八解脱异毕竟不生，亦不见八胜处、
jiǔ cì dì dìng shí biàn chù yì bì jìng bù shēng hé yǐ gù bā jiě
九次第定、十遍处异毕竟不生。何以故？八解

tuō nǎi zhì shí biànchù yǔ bì jìng bù shēng wú èr wú èr fēn gù
脱乃至十遍处与毕竟不生无二无二分故。

shè lì zǐ zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“舍利子，诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

shí yì bú jiàn sì niànzhù yì bì jìng bù shēng yì bú jiàn sì zhèng
时，亦不见四念住异毕竟不生，亦不见四正

duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào
断、四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道

zhī yì bì jìng bù shēng hé yǐ gù sì niànzhù nǎi zhì bā shèng dào
支异毕竟不生。何以故？四念住乃至八圣道

zhī yǔ bì jìng bù shēng wú èr wú èr fēn gù
支与毕竟不生无二无二分故。

shè lì zǐ zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“舍利子，诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

shí yì bú jiàn kōng jiě tuō mén yì bì jìng bù shēng yì bú jiàn wú xiàng
时，亦不见空解脱门异毕竟不生，亦不见无相、

mó yuàn jiě tuō mén yì bì jìng bù shēng hé yǐ gù kōng jiě tuō mén
无愿解脱门异毕竟不生。何以故？空解脱门、

wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén yǔ bì jìng bù shēng wú èr wú èr fēn gù
无相、无愿解脱门与毕竟不生无二无二分故。

shè lì zǐ zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“舍利子，诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

shí yì bú jiàn wǔ yǎn yì bì jìng bù shēng yì bú jiàn liù shéntōng yì
时，亦不见五眼异毕竟不生，亦不见六神通异

bì jìng bù shēng hé yǐ gù wǔ yǎn liù shéntōng yǔ bì jìng bù shēng
毕竟不生。何以故？五眼、六神通与毕竟不生

wú èr wú èr fēn gù
无二无二分故。

shè lì zǐ zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“舍利子，诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

shí yì bú jiàn fó shí lì yì bì jìng bù shēng yì bú jiàn sì wú suǒ wèi
时，亦不见佛十力异毕竟不生，亦不见四无所畏、

sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú
四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不

gòng fǎ yì bì jìng bù shēng hé yǐ gù fó shí lì nǎi zhì shí bā fó
共法异毕竟不生。何以故？佛十力乃至十八佛

bú gòng fǎ yǔ bì jìng bù shēng wú èr wú èr fēn gù
不共法与毕竟不生无二无二分故。

shè lì zǐ zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“舍利子，诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

shí yì bú jiàn yī qiè zhì yì bì jìng bù shēng yì bú jiàn dào xiàng zhì
时，亦不见一切智异毕竟不生，亦不见道相智、

yī qiè xiàng zhì yì bì jìng bù shēng hé yǐ gù yī qiè zhì dào xiàng
一切相智异毕竟不生。何以故？一切智、道相

zhì yī qiè xiàng zhì yǔ bì jìng bù shēng wú èr wú èr fēn gù
智、一切相智与毕竟不生无二无二分故。

shè lì zǐ zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“舍利子，诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

shí yì bú jiàn wú wàng shī fǎ yì bì jìng bù shēng yì bú jiàn héng zhù
时，亦不见无忘失法异毕竟不生，亦不见恒住

shě xìng yì bì jìng bù shēng hé yǐ gù wú wàng shī fǎ héng zhù shě
舍性异毕竟不生。何以故？无忘失法、恒住舍

xìng yǔ bì jìng bù shēng wú èr wú èr fēn gù
性与毕竟不生无二无二分故。

shè lì zǐ zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“舍利子，诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

shí yì bú jiàn yī qiè tuó luó ní mén yì bì jìng bù shēng yì bú jiàn
时，亦不见一切陀罗尼门异毕竟不生，亦不见

yī qiè sān mó dì mén yì bì jìng bù shēng hé yǐ gù yī qiè tuó luó
一切三摩地门异毕竟不生。何以故？一切陀罗

ní mén yī qiè sān mó dì mén yǔ bì jìng bù shēng wú èr wú èr fēn gù
尼门、一切三摩地门与毕竟不生无二无二分故。

shè lì zǐ zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“舍利子，诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

shí yì bú jiàn jí xǐ dì yì bì jìng bù shēng yì bú jiàn lí gòu dì
时，亦不见极喜地异毕竟不生，亦不见离垢地、

fā guāng dì yàn huì dì jí nán shèng dì xiàn qián dì yuǎn xíng
发光地、焰慧地、极难胜地、现前地、远行

dì bú dòng dì shàn huì dì fǎ yún dì yì bì jìng bù shēng hé
地、不动地、善慧地、法云地异毕竟不生。何

yǐ gù jí xǐ dì nǎi zhì fǎ yún dì yǔ bì jìng bù shēng wú èr wú èr
以故？极喜地乃至法云地与毕竟不生无二无二

fēn gù
分故。

shè lì zǐ zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“舍利子，诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

shí yì bú jiàn yì shēng dì yì bì jìng bù shēng yì bú jiànzhǒngxìng dì
时，亦不见异生地异毕竟不生，亦不见种性地、
dì bā dì jù jiàn dì bó dì lí yù dì yǐ bàn dì dú jué
第八地、具见地、薄地、离欲地、已办地、独觉
dì pú sà dì rú lái dì yì bì jìng bù shēng hé yǐ gù yì shēng
地、菩萨地、如来地异毕竟不生。何以故？异生
dì nǎi zhì rú lái dì yǔ bì jìng bù shēng wú èr wú èr fēn gù
地乃至如来地与毕竟不生无二无二分故。

shè lì zǐ zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“舍利子，诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

shí yì bú jiànshēngwénshèng yì bì jìng bù shēng yì bú jiàn dú jué
时，亦不见声闻乘异毕竟不生，亦不见独觉
shèng dà shèng yì bì jìng bù shēng hé yǐ gù shēngwénshèng
乘、大乘异毕竟不生。何以故？声闻乘、
dú jué shèng dà shèng yǔ bì jìng bù shēng wú èr wú èr fēn gù
独觉乘、大乘与毕竟不生无二无二分故。

shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō lí bì jìng bù
“舍利子，由此缘故我作是说：离毕竟不

shēng yì wú pú sà néng xíng wú shàng zhèng děng pú tí
生亦无菩萨能行无上正等菩提。”

ěr shí jù shòushànxiàn fù dá shè lì zǐ yán rú zūnzhě suǒ
尔时，具寿善现复答舍利子言：“如尊者所

yún hé yuán gù shuō ruò pú sà mó hē sà wén zuò shì shuō qí xīn bù
云‘何缘故说若菩萨摩诃萨闻作是说，其心不

jīng bù kǒng bú bù bù chén bú mò yì bù yōu huǐ dāng zhī
惊、不恐、不怖、不沈、不没亦不忧悔，当知

shì pú sà mó hē sà néng xíng bō rě bō luó mì duō zhě shè lì zǐ
是菩萨摩诃萨能行般若波罗蜜多？’者，舍利子，

zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí bú jiàn zhū fǎ yǒu
诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，不见诸法有

jué yǒu yòng jiàn yī qiè fǎ rú huàn shì rú mèng jìng rú xiàng rú
觉有用，见一切法如幻事、如梦境、如像、如

xiǎng⁸ rú guāng yǐng rú yáng yàn rú kōng huā rú xún xiāng chéng
响⁸、如光影、如阳焰、如空花、如寻香城、

rú biàn huà shì dōu fēi shí yǒu wén shuō zhū fǎ běn xìng jiē kōng shēn xīn
如变化事都非实有，闻说诸法本性皆空深心

⁸ 大正藏：向；永乐北藏及龙藏：响

huān xǐ shè lì zǐ yóu cǐ yuán gù wǒ zuò shì shuō ruò pú sà mó
欢喜。舍利子，由此缘故我作是说：若菩萨摩
hē sà wén zuò shì shuō qí xīn bù jīng bù kǒng bú bù bù chén
诃萨闻作是说，其心不惊、不恐、不怖、不沈、
bú mò yì bù yōu huǐ dāng zhī shì pú sà mó hē sà néng xíng bō rě bō
不没亦不忧悔，当知是菩萨摩诃萨能行般若波
luó mì duō
罗蜜多。”

chū fēn guān xíng pǐn dì shí jiǔ zhī yī
初分观行品第十九之一

ěr shí jù shòu shàn xiàn bó fó yán shì zūn zhū pú sà mó
尔时，具寿善现白佛言：“世尊！诸菩萨摩
hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō guān zhū fǎ shí yú sè bú shòu bù
诃萨修行般若波罗蜜多观诸法时，于色不受不
qǔ bù zhí bù zhuó yì bù shī shè wéi sè yú shòu xiǎng xíng
取不执不著，亦不施设为色；于受、想、行、
shí bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù shī shè wéi shòu xiǎng xíng
识不受不取不执不著，亦不施设为受、想、行、
shí
识。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多
guān zhū fǎ shí yú yǎn chù bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù shī
观诸法时，于眼处不受不取不执不著，亦不施
shè wéi yǎn chù yú ěr bí shé shēn yì chù bú shòu bù qǔ bù
设为眼处；于耳、鼻、舌、身、意处不受不取不
zhí bù zhuó yì bù shī shè wéi ěr bí shé shēn yì chù
执不著，亦不施设为耳、鼻、舌、身、意处。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多
guān zhū fǎ shí yú sè chù bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù shī
观诸法时，于色处不受不取不执不著，亦不施
shè wéi sè chù yú shēng xiāng wèi chù fǎ chù bú shòu bù qǔ
设为色处；于声、香、味、触、法处不受不取
bù zhí bù zhuó yì bù shī shè wéi shēng xiāng wèi chù fǎ chù
不执不著，亦不施设为声、香、味、触、法处。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

guānzhū fǎ shí yú yǎn jiè bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù shī
观诸法时，于眼界不受不取不执不著，亦不施

shè wéiyǎn jiè yú sè jiè yǎn shí jiè jí yǎnchù yǎnchùwéiyuánsuǒ
设为眼界；于色界、眼识界及眼触、眼触为缘所

shēngzhūshòu bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù shī shè wéi sè jiè
生诸受不受不取不执不著，亦不施设为色界

nǎi zhì yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu
乃至眼触为缘所生诸受。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

guānzhū fǎ shí yú ěr jiè bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù shī
观诸法时，于耳界不受不取不执不著，亦不施

shè wéi ěr jiè yú shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chùwéiyuán
设为耳界；于声界、耳识界及耳触、耳触为缘

suǒshēngzhūshòu bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù shī shè wéi shēng
所生诸受不受不取不执不著，亦不施设为声

jiè nǎi zhì ěr chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu
界乃至耳触为缘所生诸受。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

guānzhū fǎ shí yú bí jiè bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù shī
观诸法时，于鼻界不受不取不执不著，亦不施

shè wéi bí jiè yú xiāng jiè bí shí jiè jí bí chù bí chùwéiyuán
设为鼻界；于香界、鼻识界及鼻触、鼻触为缘

suǒshēngzhūshòu bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù shī shè wéi xiāng
所生诸受不受不取不执不著，亦不施设为香

jiè nǎi zhì bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu
界乃至鼻触为缘所生诸受。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

guānzhū fǎ shí yú shé jiè bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù shī
观诸法时，于舌界不受不取不执不著，亦不施

shè wéi shé jiè yú wèi jiè shé shí jiè jí shé chù shé chùwéiyuánsuǒ
设为舌界；于味界、舌识界及舌触、舌触为缘所

shēngzhūshòu bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù shī shè wéi wèi jiè
生诸受不受不取不执不著，亦不施设为味界

nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu

乃至舌触为缘所生诸受。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

guānzhū fǎ shí yú shēn jiè bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù shī
观诸法时，于身界不受不取不执不著，亦不施

shè wéi shēn jiè yú chù jiè shēn shí jiè jí shēnchù shēnchù wéi yuán
设为身界；于触界、身识界及身触、身触为缘

suǒ shēng zhū shòu bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù shī shè wéi chù
所生诸受不受不取不执不著，亦不施设为触

jiè nǎi zhì shēnchù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
界乃至身触为缘所生诸受。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

guānzhū fǎ shí yú yì jiè bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù shī
观诸法时，于意界不受不取不执不著，亦不施

shè wéi yì jiè yú fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì chù wéi yuán suǒ
设为意界；于法界、意识界及意触、意触为缘所

shēng zhū shòu bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù shī shè wéi fǎ jiè
生诸受不受不取不执不著，亦不施设为法界

nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
乃至意触为缘所生诸受。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

guānzhū fǎ shí yú dì jiè bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù shī
观诸法时，于地界不受不取不执不著，亦不施

shè wéi dì jiè yú shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè bú shòu bù qǔ
设为地界；于水、火、风、空、识界不受不取

bù zhí bù zhuó yì bù shī shè wéi shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè
不执不著，亦不施设为水、火、风、空、识界。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

guānzhū fǎ shí yú kǔ shèng dì bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù
观诸法时，于苦圣谛不受不取不执不著，亦不

shī shè wéi kǔ shèng dì yú jí miè dào shèng dì bú shòu bù qǔ bù
施设为苦圣谛；于集、灭、道圣谛不受不取不

zhí bù zhuó yì bù shī shè wéi jí miè dào shèng dì
执不著，亦不施设为集、灭、道圣谛。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

guānzhū fǎ shí yú wú míng bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù shī
观诸法时，于无明不受不取不执不著，亦不施

shè wéi wú míng yú xíng shí míng sè liù chù chù shòu
设为无明；于行、识、名色、六处、触、受、

ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo bú shòu bù qǔ bù
爱、取、有、生、老死愁叹苦忧恼不受不取不

zhí bù zhuó yì bù shī shè wéi xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo
执不著，亦不施设为行乃至老死愁叹苦忧恼。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

guānzhū fǎ shí yú nèi kōng bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù shī
观诸法时，于内空不受不取不执不著，亦不施

shè wéi nèi kōng yú wài kōng nèi wài kōng kōng kōng dà kōng shèng
设为内空；于外空、内外空、空空、大空、胜

yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì jìng kōng wú jì kōng sàn
义空、有为空、无为空、毕竟空、无际空、散

kōng wú biàn yì kōng běn xìng kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng
空、无变异空、本性空、自相空、共相空、

yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng
一切法空、不可得空、无性空、自性空、无性

zì xìng kōng bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù shī shè wéi wài kōng nǎi
自性空不受不取不执不著，亦不施设为外空乃

zhì wú xìng zì xìng kōng
至无性自性空。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

guānzhū fǎ shí yú bù shī bō luó mì duō bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó
观诸法时，于布施波罗蜜多不受不取不执不著，

yì bù shī shè wéi bù shī bō luó mì duō yú jìng jiè ān rěn jīng jìn
亦不施设为布施波罗蜜多；于净戒、安忍、精进、

jìng lù bō rě bō luó mì duō bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù shī
静虑、般若波罗蜜多不受不取不执不著，亦不施

shè wéi jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō
设为净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

guānzhū fǎ shí yú sì jìng lǜ bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù
观诸法时，于四静虑不受不取不执不著，亦不
shī shè wéi sì jìng lǜ yú sì wú liàng sì wú sè dìng bú shòu bù qǔ bù
施设为四静虑；于四无量、四无色定不受不取不
zhí bù zhuó yì bù shī shè wéi sì wú liàng sì wú sè dìng
执不著，亦不施设为四无量、四无色定。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

guānzhū fǎ shí yú bā jiě tuō bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù
观诸法时，于八解脱不受不取不执不著，亦不
shī shè wéi bā jiě tuō yú bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù
施设为八解脱；于八胜处、九次第定、十遍处
bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù shī shè wéi bā shèngchù jiǔ cì
不受不取不执不著，亦不施设为八胜处、九次
dì dìng shí biànchù
第定、十遍处。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

guānzhū fǎ shí yú sì niànzhù bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù
观诸法时，于四念住不受不取不执不著，亦不
shī shè wéi sì niànzhù yú sì zhèngduàn sì shén zú wǔ gēn wǔ
施设为四念住；于四正断、四神足、五根、五
lì qī děngjué zhī bā shèngdào zhī bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó
力、七等觉支、八圣道支不受不取不执不著，
yì bù shī shè wéi sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī
亦不施设为四正断乃至八圣道支。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

guānzhū fǎ shí yú kōng jiě tuō mén bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì
观诸法时，于空解脱门不受不取不执不著，亦
bù shī shè wéi kōng jiě tuō mén yú wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén bú shòu
不施设为空解脱门；于无相、无愿解脱门不受
bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù shī shè wéi wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén
不取不执不著，亦不施设为无相、无愿解脱门。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

guānzhū fǎ shí yú wǔ yǎn bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù shī
观诸法时，于五眼不受不取不执不著，亦不施

shè wéi wǔ yǎn yú liù shéntōng bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù
设为五眼；于六神通不受不取不执不著，亦不
shī shè wéi liù shéntōng
施设为六神通。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多
guānzhū fǎ shí yú fó shí lì bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù
观诸法时，于佛十力不受不取不执不著，亦不
shī shè wéi fó shí lì yú sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí
施设为佛十力；于四无所畏、四无碍解、大慈、
dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ bú shòu bù qǔ bù zhí
大悲、大喜、大舍、十八佛不共法不受不取不执
bù zhuó yì bù shī shè wéi sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ
不著，亦不施设为四无所畏乃至十八佛不共法。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多
guānzhū fǎ shí yú zhēn rú bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù shī
观诸法时，于真如不受不取不执不著，亦不施
shè wéi zhēn rú yú fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì
设为真如；于法界、法性、不虚妄性、不变异
xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū
性、平等性、离生性、法定、法住、实际、虚
kōng jiè bù sī yì jiè bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù shī shè
空界、不思議界不受不取不执不著，亦不施设
wéi fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè
为法界乃至不思議界。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多
guānzhū fǎ shí yú wú shàng zhèng děng pú tí bú shòu bù qǔ bù zhí bù
观诸法时，于无上正等菩提不受不取不执不
zhuó yì bù shī shè wéi wú shàng zhèng děng pú tí yú yī qiè zhì
著，亦不施设为无上正等菩提；于一切智、
dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù shī
道相智、一切相智不受不取不执不著，亦不施
shè wéi yī qiè zhì dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì
设为一切智、道相智、一切相智。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

guānzhū fǎ shí yú wú wàng shī fǎ bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì
观诸法时，于无忘失法不受不取不执不著，亦
bù shī shè wéi wú wàng shī fǎ yú héngzhù shěxìng bú shòu bù qǔ bù zhí
不施设为无忘失法；于恒住舍性不受不取不执
bù zhuó yì bù shī shè wéi héngzhù shěxìng
不著，亦不施设为恒住舍性。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

guānzhū fǎ shí yú yī qiè tuó luó ní mén bú shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó
观诸法时，于一切陀罗尼门不受不取不执不著，
yì bù shī shè wéi yī qiè tuó luó ní mén yú yī qiè sān mó dì mén bú
亦不施设为一切陀罗尼门；于一切三摩地门不
shòu bù qǔ bù zhí bù zhuó yì bù shī shè wéi yī qiè sān mó dì mén
受不取不执不著，亦不施设为一切三摩地门。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，

bú jiàn sè hé yǐ gù yǐ sè xìngkōng wú shēngmiè gù bú jiànshòu
不见色。何以故？以色性空无生灭故。不见受、
xiǎng xíng shí hé yǐ gù yǐ shòu xiǎng xíng shí xìngkōng
想、行、识。何以故？以受、想、行、识性空
wú shēngmiè gù
无生灭故。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，

bú jiànyǎnchù hé yǐ gù yǐ yǎnchù xìngkōng wú shēngmiè gù bú
不见眼处。何以故？以眼处性空无生灭故。不
jiàn ěr bí shé shēn yì chù hé yǐ gù yǐ ěr bí
见耳、鼻、舌、身、意处。何以故？以耳、鼻、
shé shēn yì chù xìngkōng wú shēngmiè gù
舌、身、意处性空无生灭故。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，

bú jiàn sè chù hé yǐ gù yǐ sè chù xìngkōng wú shēngmiè gù bú
不见色处。何以故？以色处性空无生灭故。不
jiànshēng xiāng wèi chù fǎ chù hé yǐ gù yǐ shēng xiāng
见声、香、味、触、法处。何以故？以声、香、
wèi chù fǎ chù xìngkōng wú shēngmiè gù
味、触、法处性空无生灭故。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，

bú jiànyǎn jiè hé yǐ gù yǐ yǎn jiè xìngkōng wú shēngmiè gù bú
不见眼界。何以故？以眼界性空无生灭故。不

jiàn sè jiè yǎn shí jiè jí yǎnchù yǎnchù wéiyuánsuǒshēngzhūshòu
见色界、眼识界及眼触、眼触为缘所生诸受。

hé yǐ gù yǐ sè jiè nǎi zhì yǎnchù wéiyuánsuǒshēngzhūshòuxìngkōng
何以故？以色界乃至眼触为缘所生诸受性空

wú shēngmiè gù
无生灭故。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，

bú jiàn ěr jiè hé yǐ gù yǐ ěr jiè xìngkōng wú shēngmiè gù bú
不见耳界。何以故？以耳界性空无生灭故。不

jiànshēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòu
见声界、耳识界及耳触、耳触为缘所生诸受。

hé yǐ gù yǐ shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòuxìng
何以故？以声界乃至耳触为缘所生诸受性

kōng wú shēngmiè gù
空无生灭故。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，

bú jiàn bí jiè hé yǐ gù yǐ bí jiè xìngkōng wú shēngmiè gù bú
不见鼻界。何以故？以鼻界性空无生灭故。不

jiànxiāng jiè bí shí jiè jí bí chù bí chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòu
见香界、鼻识界及鼻触、鼻触为缘所生诸受。

hé yǐ gù yǐ xiāng jiè nǎi zhì bí chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòuxìng
何以故？以香界乃至鼻触为缘所生诸受性

kōng wú shēngmiè gù
空无生灭故。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，

bú jiàn shé jiè hé yǐ gù yǐ shé jiè xìngkōng wú shēngmiè gù bú
不见舌界。何以故？以舌界性空无生灭故。不

jiàn wèi jiè shé shí jiè jí shé chù shé chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòu
见味界、舌识界及舌触、舌触为缘所生诸受。

hé yǐ gù yǐ wèi jiè nǎi zhì shé chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòuxìngkōng
何以故？以味界乃至舌触为缘所生诸受性空

wú shēngmiè gù
无 生 灭 故。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，

bú jiànshēn jiè hé yǐ gù yǐ shēn jiè xìngkōng wú shēngmiè gù bú
不见身界。何以故？以身界性空无生灭故。不

jiànchù jiè shēn shí jiè jí shēnchù shēnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu
见触界、身识界及身触、身触为缘所生诸受。

hé yǐ gù yǐ chù jiè nǎi zhì shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng
何以故？以触界乃至身触为缘所生诸受性

kōng wú shēngmiè gù
空 无 生 灭 故。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，

bú jiàn yì jiè hé yǐ gù yǐ yì jiè xìngkōng wú shēngmiè gù bú
不见意界。何以故？以意界性空无生灭故。不

jiàn fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu
见法界、意识界及意触、意触为缘所生诸受。

hé yǐ gù yǐ fǎ jiè nǎi zhì yì chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu xìngkōng
何以故？以法界乃至意触为缘所生诸受性空

wú shēngmiè gù
无 生 灭 故。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，

bú jiàn dì jiè hé yǐ gù yǐ dì jiè xìngkōng wú shēngmiè gù bú
不见地界。何以故？以地界性空无生灭故。不

jiànshuǐ huǒ fēng kōng shí jiè hé yǐ gù yǐ shuǐ huǒ
见水、火、风、空、识界。何以故？以水、火、

fēng kōng shí jiè xìngkōng wú shēngmiè gù
风、空、识界性空无生灭故。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，

bú jiàn kǔ shèng dì hé yǐ gù yǐ kǔ shèng dì xìngkōng wú shēngmiè
不见苦圣谛。何以故？以苦圣谛性空无生灭

gù bú jiàn jí miè dào shèng dì hé yǐ gù yǐ jí miè
故。不见集、灭、道圣谛。何以故？以集、灭、

shèngdào dì xìngkōng wú shēngmiè gù

圣道⁹谛性空无生灭故。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，

bú jiàn wú míng hé yǐ gù yǐ wú míng xìng kōng wú shēng miè gù bú
不见无明。何以故？以无明性空无生灭故。不

jiàn xíng shí míng sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu
见行、识、名色、六处、触、受、爱、取、有、

shēng lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōu nǎo hé yǐ gù yǐ xíng nǎi zhì lǎo sǐ
生、老死愁叹苦忧恼。何以故？以行乃至老死

chóu tàn kǔ yōu nǎo xìng kōng wú shēng miè gù
愁叹苦忧恼性空无生灭故。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，

bú jiàn nèi kōng hé yǐ gù yǐ nèi kōng xìng kōng wú shēng miè gù bú
不见内空。何以故？以内空性空无生灭故。不

jiàn wài kōng nèi wài kōng kōng kōng dà kōng shèng yì kōng yǒu
见外空、内外空、空空、大空、胜义空、有

wéi kōng wú wéi kōng bì jìng kōng wú jì kōng sǎn kōng wú biàn
为空、无为空、毕竟空、无际空、散空、无变

yì kōng běn xìng kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ kōng
异空、本性空、自相空、共相空、一切法空、

bù kě dé kōng wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng hé
不可得空、无性空、自性空、无性自性空。何

yǐ gù yǐ wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng xìng kōng wú shēng miè gù
以故？以外空乃至无性自性空性空无生灭故。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，

bú jiàn bù shī bō luó mì duō hé yǐ gù yǐ bù shī bō luó mì duō
不见布施波罗蜜多。何以故？以布施波罗蜜多

xìng kōng wú shēng miè gù bú jiàn jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ
性空无生灭故。不见净戒、安忍、精进、静虑、

bō rě bō luó mì duō hé yǐ gù yǐ jìng jiè ān rěn jīng jìn
般若波罗蜜多。何以故？以净戒、安忍、精进、

jìng lǜ bō rě bō luó mì duō xìng kōng wú shēng miè gù
静虑、般若波罗蜜多性空无生灭故。

⁹ 大正藏：道圣；永乐北藏及龙藏：圣道

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，

bú jiàn sì jìng lǜ hé yǐ gù yǐ sì jìng lǜ xìng kōng wú shēng miè gù
不见四静虑。何以故？以四静虑性空无生灭故。

bú jiàn sì wú liàng sì wú sè dìng hé yǐ gù yǐ sì wú liàng sì
不见四无量、四无色定。何以故？以四无量、四

wú sè dìng xìng kōng wú shēng miè gù
无色定性空无生灭故。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，

bú jiàn bā jiě tuō hé yǐ gù yǐ bā jiě tuō xìng kōng wú shēng miè gù
不见八解脱。何以故？以八解脱性空无生灭故。

bú jiàn bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù hé yǐ gù yǐ
不见八胜处、九次第定、十遍处。何以故？以

bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù xìng kōng wú shēng miè gù
八胜处、九次第定、十遍处性空无生灭故。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，

bú jiàn sì niàn zhù hé yǐ gù yǐ sì niàn zhù xìng kōng wú shēng miè gù
不见四念住。何以故？以四念住性空无生灭故。

bú jiàn sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī
不见四正断、四神足、五根、五力、七等觉支、

bā shèng dào zhī hé yǐ gù yǐ sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào
八圣道支。何以故？以四正断乃至八圣道

zhī xìng kōng wú shēng miè gù
支性空无生灭故。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，

bú jiàn kōng jiě tuō mén hé yǐ gù yǐ kōng jiě tuō mén xìng kōng wú
不见空解脱门。何以故？以空解脱门性空无

shēng miè gù bú jiàn wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén hé yǐ gù yǐ
生灭故。不见无相、无愿解脱门。何以故？以

wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén xìng kōng wú shēng miè gù
无相、无愿解脱门性空无生灭故。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，

bú jiàn wǔ yǎn hé yǐ gù yǐ wǔ yǎn xìng kōng wú shēng miè gù bú
不见五眼。何以故？以五眼性空无生灭故。不

jiàn liù shéntōng hé yǐ gù yǐ liù shéntōngxìngkōng wú shēngmiè gù
见六神通。何以故？以六神通性空无生灭故。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，

bú jiàn fó shí lì hé yǐ gù yǐ fó shí lì xìngkōng wú shēngmiè gù
不见佛十力。何以故？以佛十力性空无生灭故。

bú jiàn sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ
不见四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、大喜、

dà shě shí bā fó bú gòng fǎ hé yǐ gù yǐ sì wú suǒ wèi nǎi zhì
大舍、十八佛不共法。何以故？以四无所畏乃至

shí bā fó bú gòng fǎ xìngkōng wú shēngmiè gù
十八佛不共法性空无生灭故。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，

bú jiàn zhēn rú hé yǐ gù yǐ zhēn rú xìngkōng wú shēngmiè gù bú
不见真如。何以故？以真如性空无生灭故。不

jiàn fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng
见法界、法性、不虚妄性、不变异性、平等性、

lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì
离生性、法定、法住、实际、虚空界、不思議

jiè hé yǐ gù yǐ fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè xìngkōng wú shēngmiè
界。何以故？以法界乃至不思議界性空无生灭

gù
故。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，

bú jiàn wú shàng zhèng děng pú tí hé yǐ gù yǐ wú shàng zhèng děng
不见无上正等菩提。何以故？以无上正等

pú tí xìngkōng wú shēngmiè gù bú jiàn yī qiè zhì dào xiàng zhì yī
菩提性空无生灭故。不见一切智、道相智、一

qiè xiàng zhì hé yǐ gù yǐ yī qiè zhì dào xiàng zhì yī qiè xiàng
切相智。何以故？以一切智、道相智、一切相

zhì xìngkōng wú shēngmiè gù
智性空无生灭故。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，

bú jiàn wú wàng shī fǎ hé yǐ gù yǐ wú wàng shī fǎ xìngkōng wú
不见无忘失法。何以故？以无忘失法性空无

shēngmiè gù bú jiàn héngzhù shěxìng hé yǐ gù yǐ héngzhù shěxìng
生灭故。不见恒住舍性。何以故？以恒住舍性

xìngkōng wú shēngmiè gù
性空无生灭故。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí
“世尊！诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，

bú jiàn yī qiè tuó luó ní mén hé yǐ gù yǐ yī qiè tuó luó ní mén
不见一切陀罗尼门。何以故？以一切陀罗尼门

xìngkōng wú shēngmiè gù bú jiàn yī qiè sān mó dì mén hé yǐ gù
性空无生灭故。不见一切三摩地门。何以故？

yǐ yī qiè sān mó dì mén xìngkōng wú shēngmiè gù
以一切三摩地门性空无生灭故。

shì zūn sè bù shēng zé fēi sè shòu xiǎng xíng shí
“世尊！色不生则非色，受、想、行、识

bù shēng zé fēi shòu xiǎng xíng shí suǒ yǐ zhě hé sè yǔ bù
不生则非受、想、行、识。所以者何？色与不

shēng wú èr wú èr fēn shòu xiǎng xíng shí yǔ bù shēng wú èr
生无二无二分，受、想、行、识与不生无二

wú èr fēn hé yǐ gù yǐ bù shēng fǎ fēi yī fēi èr fēi duō
无二分。何以故？以不生法非一、非二、非多、

fēi yì shì gù sè bù shēng zé fēi sè shòu xiǎng xíng shí bù
非异，是故色不生则非色，受、想、行、识不

shēng zé fēi shòu xiǎng xíng shí
生则非受、想、行、识。

shì zūn yǎnchù bù shēng zé fēi yǎnchù ěr bí shé
“世尊！眼处不生则非眼处，耳、鼻、舌、

shēn yì chù bù shēng zé fēi ěr bí shé shēn yì chù suǒ
身、意处不生则非耳、鼻、舌、身、意处。所

yǐ zhě hé yǎnchù yǔ bù shēng wú èr wú èr fēn ěr bí shé
以者何？眼处与不生无二无二分，耳、鼻、舌、

shēn yì chù yǔ bù shēng wú èr wú èr fēn hé yǐ gù yǐ bù shēng
身、意处与不生无二无二分。何以故？以不生

fǎ fēi yī fēi èr fēi duō fēi yì shì gù yǎnchù bù shēng zé fēi
法非一、非二、非多、非异，是故眼处不生则非

yǎnchù ěr bí shé shēn yì chù bù shēng zé fēi ěr bí
眼处，耳、鼻、舌、身、意处不生则非耳、鼻、

shé shēn yì chù
舌、身、意处。

shì zūn sè chù bù shēng zé fēi sè chù shēng xiāng wèi
“世尊！色处不生则非色处，声、香、味、

chù fǎ chù bù shēng zé fēi shēng xiāng wèi chù fǎ chù suǒ
触、法处不生则非声、香、味、触、法处。所

yǐ zhě hé sè chù yǔ bù shēng wú èr wú èr fēn shēng xiāng wèi
以者何？色处与不生无二无二分，声、香、味、

chù fǎ chù yǔ bù shēng wú èr wú èr fēn hé yǐ gù yǐ bù shēng
触、法处与不生无二无二分。何以故？以不生

fǎ fēi yī fēi èr fēi duō fēi yì shì gù sè chù bù shēng zé fēi
法非一、非二、非多、非异，是故色处不生则非

sè chù shēng xiāng wèi chù fǎ chù bù shēng zé fēi shēng
色处，声、香、味、触、法处不生则非声、

xiāng wèi chù fǎ chù
香、味、触、法处。

shì zūn yǎn jiè bù shēng zé fēi yǎn jiè sè jiè yǎn shí jiè
“世尊！眼界不生则非眼界，色界、眼识界

jí yǎnchù yǎnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu bù shēng zé fēi sè jiè nǎi
及眼触、眼触为缘所生诸受不生则非色界乃

zhì yǎnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu suǒ yǐ zhě hé yǎn jiè yǔ bù
至眼触为缘所生诸受。所以者何？眼界与不

shēng wú èr wú èr fēn sè jiè nǎi zhì yǎnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu
生无二无二分，色界乃至眼触为缘所生诸受

yǔ bù shēng wú èr wú èr fēn hé yǐ gù yǐ bù shēng fǎ fēi yī
与不生无二无二分。何以故？以不生法非一、

fēi èr fēi duō fēi yì shì gù yǎn jiè bù shēng zé fēi yǎn jiè sè
非二、非多、非异，是故眼界不生则非眼界，色

jiè nǎi zhì yǎnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu bù shēng zé fēi sè jiè nǎi
界乃至眼触为缘所生诸受不生则非色界乃

zhì yǎnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu
至眼触为缘所生诸受。

shì zūn ěr jiè bù shēng zé fēi ěr jiè shēng jiè ěr shí
“世尊！耳界不生则非耳界，声界、耳识

jiè jí ěr chù ěr chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu bù shēng zé fēi shēng
界及耳触、耳触为缘所生诸受不生则非声

jiè nǎi zhì ěr chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu suǒ yǐ zhě hé ěr jiè yǔ
界乃至耳触为缘所生诸受。所以者何？耳界与

bù shēng wú èr wú èr fēn shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéiyuán suǒ shēng zhū
不生无二无二分，声界乃至耳触为缘所生诸

shòu yǔ bù shēng wú èr wú èr fēn hé yǐ gù yǐ bù shēng fǎ fēi
受与不生无二无二分。何以故？以不生法非
yī fēi èr fēi duō fēi yì shì gù ěr jiè bù shēng zé fēi ěr jiè
一、非二、非多、非异，是故耳界不生则非耳界，
shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu bù shēng zé fēi shēng
声界乃至耳触为缘所生诸受不生则非声
jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
界乃至耳触为缘所生诸受。

shì zūn bǐ jiè bù shēng zé fēi bǐ jiè xiāng jiè bǐ shí
“世尊！鼻界不生则非鼻界，香界、鼻识
jiè jí bǐ chù bǐ chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu bù shēng zé fēi xiāng jiè
界及鼻触、鼻触为缘所生诸受不生则非香界
nǎi zhì bǐ chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu suǒ yǐ zhě hé bǐ jiè yǔ bù
乃至鼻触为缘所生诸受。所以者何？鼻界与不
shēng wú èr wú èr fēn xiāng jiè nǎi zhì bǐ chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
生无二无二分，香界乃至鼻触为缘所生诸受
yǔ bù shēng wú èr wú èr fēn hé yǐ gù yǐ bù shēng fǎ fēi yī
与不生无二无二分。何以故？以不生法非一、
fēi èr fēi duō fēi yì shì gù bǐ jiè bù shēng zé fēi bǐ jiè xiāng
非二、非多、非异，是故鼻界不生则非鼻界，香
jiè nǎi zhì bǐ chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu bù shēng zé fēi xiāng jiè nǎi
界乃至鼻触为缘所生诸受不生则非香界乃
zhì bǐ chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
至鼻触为缘所生诸受。

shì zūn shé jiè bù shēng zé fēi shé jiè wèi jiè shé shí jiè
“世尊！舌界不生则非舌界，味界、舌识界
jí shé chù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu bù shēng zé fēi wèi jiè nǎi
及舌触、舌触为缘所生诸受不生则非味界乃
zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu suǒ yǐ zhě hé shé jiè yǔ bù
至舌触为缘所生诸受。所以者何？舌界与不
shēng wú èr wú èr fēn wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
生无二无二分，味界乃至舌触为缘所生诸受
yǔ bù shēng wú èr wú èr fēn hé yǐ gù yǐ bù shēng fǎ fēi yī
与不生无二无二分。何以故？以不生法非一、
fēi èr fēi duō fēi yì shì gù shé jiè bù shēng zé fēi shé jiè wèi
非二、非多、非异，是故舌界不生则非舌界，味
jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu bù shēng zé fēi wèi jiè nǎi
界乃至舌触为缘所生诸受不生则非味界乃

zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
至舌触为缘所生诸受。

shì zūn shēn jiè bù shēng zé fēi shēn jiè chù jiè shēn shí
“世尊！身界不生则非身界，触界、身识

jiè jí shēn chù shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu bù shēng zé fēi chù
界及身触、身触为缘所生诸受不生则非触

jiè nǎi zhì shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu suǒ yǐ zhě hé shēn jiè
界乃至身触为缘所生诸受。所以者何？身界

yǔ bù shēng wú èr wú èr fēn chù jiè nǎi zhì shēn chù wéi yuán suǒ shēng
与不生无二无二分，触界乃至身触为缘所生

zhū shòu yǔ bù shēng wú èr wú èr fēn hé yǐ gù yǐ bù shēng fǎ
诸受与不生无二无二分。何以故？以不生法

fēi yī fēi èr fēi duō fēi yì shì gù shēn jiè bù shēng zé fēi
非一、非二、非多、非异，是故身界不生则非

shēn jiè chù jiè nǎi zhì shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu bù shēng zé
身界，触界乃至身触为缘所生诸受不生则

fēi chù jiè nǎi zhì shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
非触界乃至身触为缘所生诸受。

shì zūn yì jiè bù shēng zé fēi yì jiè fǎ jiè yì shí jiè
“世尊！意界不生则非意界，法界、意识界

jí yì chù yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu bù shēng zé fēi fǎ jiè nǎi
及意触、意触为缘所生诸受不生则非法界乃

zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu suǒ yǐ zhě hé yì jiè yǔ bù
至意触为缘所生诸受。所以者何？意界与不

shēng wú èr wú èr fēn fǎ jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
生无二无二分，法界乃至意触为缘所生诸受

yǔ bù shēng wú èr wú èr fēn hé yǐ gù yǐ bù shēng fǎ fēi yī
与不生无二无二分。何以故？以不生法非一、

fēi èr fēi duō fēi yì shì gù yì jiè bù shēng zé fēi yì jiè fǎ
非二、非多、非异，是故意界不生则非意界，法

jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu bù shēng zé fēi fǎ jiè nǎi
界乃至意触为缘所生诸受不生则非法界乃

zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
至意触为缘所生诸受。

shì zūn dì jiè bù shēng zé fēi dì jiè shuǐ huǒ fēng
“世尊！地界不生则非地界，水、火、风、

kōng shí jiè bù shēng zé fēi shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè suǒ
空、识界不生则非水、火、风、空、识界。所

yǐ zhě hé dì jiè yǔ bù shēng wú èr wú èr fēn shuǐ huǒ fēng
以者何？地界与不生无二无二分，水、火、风、
kōng shí jiè yǔ bù shēng wú èr wú èr fēn hé yǐ gù yǐ bù shēng
空、识界与不生无二无二分。何以故？以不生
fǎ fēi yī fēi èr fēi duō fēi yì shì gù dì jiè bù shēng zé fēi
法非一、非二、非多、非异，是故地界不生则非
dì jiè shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè bù shēng zé fēi shuǐ huǒ
地界，水、火、风、空、识界不生则非水、火、
fēng kōng shí jiè
风、空、识界。

shì zūn kǔ shèng dì bù shēng zé fēi kǔ shèng dì jí miè
“世尊！苦圣谛不生则非苦圣谛，集、灭、
dào shèng dì bù shēng zé fēi jí miè dào shèng dì suǒ yǐ zhě hé
道圣谛不生则非集、灭、道圣谛。所以者何？
kǔ shèng dì yǔ bù shēng wú èr wú èr fēn jí miè dào shèng dì
苦圣谛与不生无二无二分，集、灭、道圣谛
yǔ bù shēng wú èr wú èr fēn hé yǐ gù yǐ bù shēng fǎ fēi yī
与不生无二无二分。何以故？以不生法非一、
fēi èr fēi duō fēi yì shì gù kǔ shèng dì bù shēng zé fēi kǔ shèng
非二、非多、非异，是故苦圣谛不生则非苦圣
dì jí miè dào shèng dì bù shēng zé fēi jí miè dào shèng
谛，集、灭、道圣谛不生则非集、灭、道圣
dì
谛。

shì zūn wú míng bù shēng zé fēi wú míng xíng shí míng
“世尊！无明不生则非无明，行、识、名
sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu
色、六处、触、受、爱、取、有、生、老死愁
tàn kǔ yōunǎo bù shēng zé fēi xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo suǒ
叹苦忧恼不生则非行乃至老死愁叹苦忧恼。所
yǐ zhě hé wú míng yǔ bù shēng wú èr wú èr fēn xíng nǎi zhì lǎo sǐ
以者何？无明与不生无二无二分，行乃至老死
chóu tàn kǔ yōunǎo yǔ bù shēng wú èr wú èr fēn hé yǐ gù yǐ bù
愁叹苦忧恼与不生无二无二分。何以故？以不
shēng fǎ fēi yī fēi èr fēi duō fēi yì shì gù wú míng bù shēng
生法非一、非二、非多、非异，是故无明不生
zé fēi wú míng xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo bù shēng zé fēi
则非无明，行乃至老死愁叹苦忧恼不生则非

xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōu nǎo
行乃至老死 愁叹苦忧恼。

shì zūn nèi kōng bù shēng zé fēi nèi kōng wài kōng nèi wài
“世尊！内空不生则非内空，外空、内外

kōng kōng kōng dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng
空、空空、大空、胜义空、有为空、无为空、

bì jìng kōng wú jì kōng sàn kōng wú biàn yì kōng běn xìng kōng
毕竟空、无际空、散空、无变异空、本性空、

zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú
自相空、共相空、一切法空、不可得空、无

xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng bù shēng zé fēi wài kōng nǎi zhì
性空、自性空、无性自性空不生则非外空乃至

wú xìng zì xìng kōng suǒ yǐ zhě hé nèi kōng yǔ bù shēng wú èr wú èr
无性自性空。所以者何？内空与不生无二无二

fēn wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng yǔ bù shēng wú èr wú èr fēn
分，外空乃至无性自性空与不生无二无二分。

hé yǐ gù yǐ bù shēng fǎ fēi yī fēi èr fēi duō fēi yì shì
何以故？以不生法非一、非二、非多、非异，是

gù nèi kōng bù shēng zé fēi nèi kōng wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng
故内空不生则非内空，外空乃至无性自性空

bù shēng zé fēi wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng
不生则非外空乃至无性自性空。

大般若波罗蜜多经卷第七十

bǔ quēzhēnyán
补阙真言

(三遍)

ná mó hē là dá nà duō là yè yē qié là qié là jù zhù jù zhù mó
南无喝啰怛那.哆罗夜耶.佉啰佉啰.俱住俱住.摩
là mó là hǔ là hōng hè hè sū dá ná hōng pō mò ná suō pó
啰摩啰.虎啰.吽.贺贺.苏怛拿.吽.泼抹拿.娑婆
hē
诃.

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南無本师释迦牟尼佛 (合掌三称)

ná mó dà bō rě bō luó mì duō jīng
南無大般若波罗蜜多经 (合掌三称)

huíxiàng jì
回向偈

(一遍)

yuàn yǐ cǐ gōng dé zhuāngyán fó jìng tǔ
愿以此功德 庄严佛净土
shàngbào sì chóng ēn xià jì sān tú kǔ
上报四重恩 下济三途苦
ruò yǒu jiàn wén zhě xī fā pú tí xīn
若有见闻者 悉发菩提心
jìn cǐ yī bào shēn tóngshēng jí lè guó
尽此一报身 同生极乐国

shí fāng sān shì yí qiè fó yí qiè pú sà mó hē sà mó hē bō
十方三世一切佛.一切菩萨摩诃萨.摩诃般

rě bō luó mì
若波罗蜜

南无护法韦驮尊天菩萨

此咒置经书中可灭误跨之罪